(XV/3) E. 176.

(Daunou 201)

Iunianus Maius parthenopeus Hieronymo Carrafiæ meo
Saluté. C. Pli. ſecundũ ſupioris nepoté iam pridé emédatio
rem efficere cupiebã: demum ut id conficerem impuliſti. Ni
hil eſt enim quod pro tua in me ſingulari beniuolentia in
hac re preſertim honeſtiſſima: quod non auidiſſime exeque
rer. Cui præter tuæ familiæ genus inclytum: etiam littera-
rum ſtudia: quod certiſſimum humanæ uitæ præſidiũ ſem-
per duxiſti: magnam faciunt acceſſionem. Neq; in tanta li
brorum copia quam ex germanorum ſolerti nuper inuen
to: noſtra tulit ætas: hic erat ſupprimendus. Dedi tñ ope-
ram ut incorrupti codices imprimerentur: nequid incurio
ſa poſteritas: tanti operis fraudaret autorem. Eſt opus pro
fecto ſupraq̃ epiſtolarum ratio capit uarium & abſolutum
ut nunc hyſtoriæ partes aſſequatur: aut in deſcribendis lo-
cis: aut narrandis geſtis quorundam: aut rebus depingédis
ubi plurimum ſibi gratiæ uendicauit: Nunc ſe in oratoriã
ſublimitatem extollit: ut quantus in ſuis actionibus appa-
ruerit: liceat coniectari. Vbiq; ſanctiſſimis præceptionibus
grauiſſimiſq; ſententiis diſperſus: ut nullam humanæ uitæ
partem q̃optime non inſtituerit. Et q̃tum in laudandis offi
ciis copioſus & magnus: tantum in accuſandis pſequédiſq;
flagiciis acer & uehemens. In conſolando dulcis & exquiſi
tus: in admonendo liber: interdum ſalibus iocatur: ubiq; re
ſtrictus & accuratus. Et qui magis Demoſthenis argutam
denſitatem effingat: q̃ Ciceronis amplitudinem imitetur.
Cuius quidem (ſi ſemel leges) laudabis eloquentiam: ſi ue
ro iterum acumen deprehendes & admiraberis: ſin autem
(ut tuus eſt mos) aſſidue: ſemper te artificioſa docebit uari
etate: incredibiliq; iucunditate delectabit. Vale.

demostenis argutã densitatẽ
Ciceronis amplitudinẽ.

DE PVBLICATIONE EPISTOLARVM PLINII .LIBER PRIMVS INCIPIT.

GAius plinius ſecundus ſepticio .s. frequēter hortatus es:ut epiſtolas:quas paulo accuratius ſcripſiſſem: colligerem publicaremque. Collegi nō ſeruato temporis ordine. Neqꝫ enim hyſtoriam componebam .ſed ut quæqꝫ in manus uenerat .Supeſt ut nec te conſilii : nec me pœniteat obſequii ita enim fiet:ut eas quæ adhuc neglectæ iacent: reqram.& ſi quas edidero non ſupprimam. Vale.

¶ De exhibitione libri Plinii Epiſtola ſecunda incipit

GAius pli.Adriano ſuo.s.Quia tardiorē aduentū tuum proſpicio : librum quē prioribus epiſtolis ꝓmiſeram:exhibeo.Hunc rogo ex conſuetudine tua & legas & emēdes :eo magis ꝙ nihil ante pæque eodē ſtilo ſcripſiſſe uideor.Temptaui enim imitari demoſtenem ſemper tuū Caluū nuper meū figuris duntaxat orationis. Nam pauci uim tantorū uirorū(quos æquas)adſequi poſſūt.nec materia ipſa huic(uereor ne improbe dicā) æmulationi repugnauit.Erat enī prope tota in cōtentione dicendi. quod me lōge deſidiæ īdormientē excitauit. ſi modo is ſū ego:qui excitari poſſī . Non tamen omnino .Marci noſtri ληκυθους fugimus . quotiēs paulū itinere decedere nō ītēpeſtiuis amœnitatibus admonebamur:acres enī nō triſtes eſſe uolebamus. Nec eſt ꝙ putes me ſub hac exceptione ueniā poſtulare. Nam quo magis intendā limam tuam cōfitebor:& ipſū me & cōtubernales ab editione non abhorrere:ſi modo tu fortaſſe errori nr̄o albū calculū adiecerīs.Eſt enī plane aliqd edēdū (atqꝫ utinā hoc potiſſimum

quod paratū eſt:audis deſidiae uotū)edendum autē explu
ribus cauſis: maxime ꝙ libelli(quos emiſimus) dicūtur in
manibus eſſe:q̄uis iam grām nouitatis exuerint:niſi tñ auri
bus noſtris biblyopolæ blādiunť.Sed ſane blandiātur dū
per hoc mendatiū nobis ſtudia noſtra comēdent.Vale

¶ Vt cannius ſe ſtudiis dedat. iii

GAius pli. Cannio .Rufo.S.Quid agit.Comum
tuæ meæq; delitiæ? Quid ſuburbanum amœniſſi
mū? Quid illa porticus uerna ſemper? Quid platanō opa
ciſſimus? Quid euripus uiridis & gemmeus? Quid ſubie
ctus & ſeruiēs lacus? Quid illa mollis & tamen ſolida ge-
ſtatio? Quid balneum illud quod plurimus ſol implet &
circuit? Quid triclinia illa popularia? illa paucorum? Quid
popinæ? Quid cubicula diurna:nocturnaq;:poſſidēt te et
per uices partiuntur? an ut ſolebas intētione rei familiaris
obeundæ crebris excurſióibus auocaris? Si poſſidēt:fœlix
beatuſq; es: ſin minus unus ex multis. Quin tu iſtas hūi
les & ſordidas curas: & aliis mandas:& ipſe te in alto iſto
pinguiq; ſeceſſu ſtudiis aſſeris? hoc ſit negotiū tuū:hoc oci
um:hic labor:hec quies:in his uigila: in his etiam ſomnus
reponatur:effinge aliqd & excude:quod ſit ꝑpetuo tuum.
Nam reliq̄ reꝝ tuaꝝ poſt te alium atq; alium dominū ſor
tientur:hoc nūq̄ tuū deſinet eſſe ſi ſemel cœperit.Scio quē
aīmum:quod horter ingeniū: tu modo enitere ut tibi ipſi
ſis tanti quāti uideberis aliis ſi tibi fueris.Vale.

¶ De rebus utrinq; perfruendis iiii

GAius pli .pomponiæ celetinæ ſocrui.S.quantum
copiaꝝ in otriculano: in narnienſi: in carſolano
in peruſino tuo:in narſiēſi uero etiā balneum exēplis meis
Nam iam tuis opus non ē una illa breuis & uetus ſufficit.

Nó me hercule tam mea ſunt:quæ mea ſũt:q̃ quæ tua hoc tam̃ differunt:ꝙ ſolicitius & intẽtius tui me:quã mei excipiunt.Idem fortaſſe eueniet etiã tibi: ſiquõ in nr̃a diuerteris: quod uelim facias:primũ ut perinde nr̃is rebus ac nos tuis perfruaris:deinde ut mei expgiſcant aliquãdo:qui me ſecure ac ppe negligenter expectãt. Nam mitium dñoꝝ apud ſeruos:ipa conſuetudĩe metus exoleſcit: nouitatibus excitãtur:pbariq; dñis p alios magis q̃ per ſe ipos laborãt. Vale

ℭ De prauis reguli modis.

GAius pli.uoconio romano ſuo.S Vidiſti ne queꝗ̃ Marco regulo timidiorẽ : humilioreue poſt domitiani mortem:ſub quo non mĩora flagitia commiſerat:q̃ ſub nerone:ſed rectiora:cœpit uereri ne ſibi iraſcerer .Nec fallebatur.iraſcebar. Ruſtici aruleni periculũ fouerat: exultauerat morte:adeo ut librum recitaret:publicaretq;:inquo ruſticũ inſectatur:atq; etiam ſtoycoꝝ ſimiã apellat adiicit uitelliana cicatrice ſtigmoſũ : agnoſcitis eloquentiã reguli lacerat herenniũ ſenecionẽ tam intẽperanter qdem ut dixerit ei metius carus:qd tibi cum meis mortuis? nunqd ego aut craſſo aut camerino moleſtus ſum? quos ille ſub nerõe accuſauerat Hæc me regulus dolẽter tuliſſe credebat:ideoq; etiã cum recitaret librum nõ adhibuerat : præterea reiniſcebatur q̃ capitaliter me ipm apud centumuiros laceſſiſſet ? aderam arionilæ timõis uxori rogatu aruleni ruſtici: regulus contra nitebamur nos in parte cauſæ ſentẽtia mecii modeſti optimi uiri:is tunc in exilio adomitião erat relegatus Ecce tibi regulus: quero inqt ſecunde quid de modeſto ſentias? uide quod periculum ſi reſpondiſſẽ bene:quod flagitium:ſi male(nõ poſſum dicere aliud:tum mihi q̃ deos affuiſſe) reſpõdebo inquam qd ſentiam ſi de hoc centũuiri

iudicaturi ſunt. Rurſus ille quero quid de modeſto ſetias? iterũ ego: ſolebant teſtes in reos indemnatos interrogari: Tercio ille. nõ iã quid de modeſto: ſed qd de pietate Modeſti ſetias? queris inquã quid ſetiam? at ego ne iterrogare qdem eſſe fas puto de quo pnũciatum eſt: conticuit. me laus & gratulatio ſecuta ẽ: q nec famã meam aliquo reſpõſo utili fortaſſe: inhoneſto tñ leſeram: nec me laqueis tam iſidioſæ iterrogatiõis inuoluerã. Nunc ergo conſcientia exterritus apprehendit cecilium celerẽ: mox fabium iuſtũ: rogat ut me ſibi recõcilient: nec cõtentus peruenit ad ſpurinã huic ſuppliciter (ut ẽ cum timet) & abiectiſſimus. Rogo inquit mane uideas pliniũ domi: ſed plane mane: nec enĩ ferre diutius ſolicitudinẽ poſſũ: & quoquomõ efficias ne mihi iraſcat. Euigilaueram: Nuntius ait ſpurina: uenio ad te imo ego ad te: coimus in porticum liuiæ cum alter ad alterum tenderemus exponit Reguli mandata: addit preces ſuas (ut decebat optimũ uirum pro diſſimillimo) parce inqens: Cui ego: diſpicies ipſe quid regulo renũciandũ putes: te decipi a me non oportet. Expecto mauriciũ (non dum enim ab exilio uenerat) ideo nihil alterutram in partẽ reſpondere tibi poſſũ: facturus quicqd ille decreuerit: illũ enĩ eſſe huius cõſilii ducem me comitẽ decet: Paucos poſt dies ipſe me. Regulus cõuenit in prætoris officio illuc me pſecutus ſecretũ petit: ait timere ſe ne aĩo meo pœnitus ĩhereret quod ĩ cẽtumuirali iuditio aliquãdo dixiſſet cum reſpõderet mihi & ſatrio rufo: Satrius rufus cui nõ ẽ cum Cicerõe æmulatio contẽtus ẽ eloquẽtia ſecundi: nñi. Reſpõdi nũc me intelligere maligne dictum: quia ipſe cõfiteret. cæterũ potius ſe honorificum exiſtimare: ẽ enim inquã mihi cum Cicerone æmulatio nec ſum cõtẽtus eloquẽtia ſæculi nñi

Nam ſtultiſſimū credo:ad imitandum nō optima quæque
proponere.Sed tu qui huius iudicii memīſti:cur illius obli
tus es:in quo me interrogaſti? Quid de mecii modeſti pie
tate ſentirē? Expalluit notabiliter quāuis palleat ſemp: heſi
tabundus inqt interrogaui nō ut tibi nocerē: ſed modeſto
Vide hominis crudelitatē: qui ſe non diſſimulet hoī exuli
nocere uoluiſſe. Subiunxit egregiā cauſam. Scripſit īqt in
epla q̄dam(quæ apud domitianū recitata ē)Regulus oīum
bipedum nequiſſimns . quod qdem modeſtus ueriſſie ſcri
pſerat.Hic fere nobis ſermoues terminus:Neq; enī uolui p
gredi longius. Vt mihi oīa libera ſeruarem dum mauricius
uenit.Nec me præterit eſſe regulū συνκαθαίρετον
eſt enī locuples factioſus:curat a multis:timet a pluribus:
(quod plerūq; amore fortius ē)poteſt tñ fieri ut hæc con
ciſa labant. Nam gr̄ia maloꝝ tam inſida ē: q̄ ipſi: uerū ut
idem ſæpius dicā expecto Mauritium:uir ē grauis:prudēs
multis experimētis eruditus: & q futura poſſit ex p̄teritis
prouidere:mihi et tēptandi aliquid & qeſcendi: illo aucto
re ratio cōſtabit:hæc tibi ſcripſi:quia æquū erat:te p amore
mutuo non ſolum omīa mea facta dictaq;:uerum etiā con
ſilia cognoſcere: uale.

¶ De uenatione & ſtudiis plinii. vi

GAius pli . Cornelio tacito ſuo.s. Ridebis & licet
rideas.Ego plinius ille : quē noſti apros tris & q
dem pulcherrimos cæpi: ipe inquis:ipe tamē: nō ut omīo
ab inertia mea & q̄ete diſcederē:ad rætia ſedebam. Erāt in
pximo: non uenabulum nō lancea:ſed ſtilus & pugillares
meditabar aliquid annotabāq;: ut ſi manus uacuas: plenas
tamen ceras reportarem. Non eſt ꝙ contēnas hoc ſtudēdi
genus : mirum eſt ut animus a cogitatiōe motuq; corporis

excitetur. Iam undiq; ſiluæ & ſolitudo: ip̄mq; illud ſilētiū quod uenationi datur: magna cogitatiōis incitamēta ſūt proinde cum uenabere: licebit auctore me: ut panarium et lagunculam: ſic etiā pugillares feras: experieris nō dianam magis mōtibus: q̄ mineruam inerrare. Vale vii

¶ De aduocādo gallo cōtra beticos plinio aīcos

GAius plini. octauio rufo ſuo. S. Vide in quo me faſtigio collocaris: cum mihi idē poteſtatis: idēq; regni dederis: quod Homerus ioui optimo maximo Nā ego quoq; ſimili nutu ac renutu reſpōdere uoto tuo poſſum. Etenī ſicut fas ē mihi (præſertim te exigente) excuſare beticis: contra unum hoīem aduocationem: ita nec fidei nr̄æ: nec cōſtantiæ (quam diligis) cōueīt: adeſſe cōtra ꝓuintiam (quā tot officiis: tot laboribus: tot etiā periculis meis: aliquādo deuincerim) tenebo ergo hoc tēperamētū: ut ex duobus (quoꝝ alterū petis) eligam illud potius in quo non ſolū ſtudio tuo: uerū etiā iudicio ſatiſfaciam. Neq; enī tantope mihi conſiderandū eſt: quid uir optimus ip̄ñtia uelis: q̄ quod ſēp ſis ꝓbaturus: me circa idus octobris ſpero romæ futuꝝ eademq; hæc præſentē quoq; tua meaq; fide Gallo confirmatuꝝ: cui tamē iam nūc licet ſpondeas de animo meo. Cur enī non uſq; quaq; homericis uerſibus agam tecum: q̄tenus tu me tuis agere non pateris: quoꝝ tanta cupiditate ardeo ut uidear mihi hac ſola mercede corrūpi: ut uel cōtra beticos adſim: pene præterii: quod minime prætereundū fuit: accepiſſe me careotas optimas: quæ nūc cum ficis: & boletis certamen nōdum habent. Vale

¶ De ſermone habito per pliniū ſup biblioteca dedicanda viii

GAius pli. Pompeio ſaturnino ſuo. S. Peroportune

mihi redditæ ſũt litteræ tuæ: qbus flagitabas.ut tibi aliqd
ex ſcriptis meis mitterem.cum ego idipm̃ deſtinaſſẽ: addi
diſti ergo calcaria ſponte currẽti:pariterq; & tibi ueniam:
recuſandi laboris.& mihi exigendi uerecundiã ſubſtuliſti:
nam nec me timide uti decet:eo quod oblatũ ẽ: nec te gra
uari quod depopoſciſti. Non eſt tñ ꝙ ab homĩe deſidioſo
aliqd noui operis expectes. petiturus ſum enĩ ut rurſus ua
ces ſermoni;. quẽ apud municipes meos habui bibliotecã
dedicaturus . Memini quidẽ iam te q̃dam notaſſe. Sed ge
neraliter ideo nunc rogo ut nõ tantũ uniuerſitati eius attẽ
das: uerũ etiam particulas qua ſoles lima perſequaris. Erit
enim & poſt emendationem liberũ nobis:uel publicare uel
continere.Quinimo fortaſſe:hanc ipã̃m cunctationem no
ſtram:in alterutram ſentẽciam emẽdationis ratio deducet:
quæ aut indignũ editione:dum ſæpius retractat:inueniet:
aut dignũ:dum idipm̃ experitur:efficiet: q̃q̃ huius cuncta
tionis meæ cauſæ : non tam in ſcriptis:q̃ in ipſo materiæ
genere conſiſtunt.Eſt enĩ paulo q̃ſi glorioſius & elatius or
nabit hoc moleſtiam nr̃am etiã ſi ſtilus ipſe preſſus demiſ
ſuſq; fuerit:propterea quod cogimur:cum de munificentia
parentũ noſtroꝝ :tum de noſtra diſputare:anceps hic et
lubricus locus ẽ : etiam cum illi neceſſitas lenocinat᷑. Etenĩ
ſi alienæ quoq; laudes paꝝ æquis auribus accipi ſolẽt q̃ dif
ficile eſt obtinere: ne moleſta uideat᷑ oro de ſe aut de ſuis
diſſerentis. Nam cum ipſi honeſtati:tum aliquanto magis
gloriæ eius prædicatiõiq; inuidemus.Atq; ea demum recte
facta minus detorq̃mus & carpimus:quæ in obſcuritate et
ſilentio reponuntur.Qua ex cauſa:ſæpe ip̃e mecum:nobis
ne tm̃(quicqd eſt)iſtud : cõpoſuiſſe: an et aliis debeamus
ut nobis:admonet illud(quod pleraq; quæ ſunt agẽdæ rei

neceſſaria: eadem peracta nec utilitatem parem nec gratiā retinent: at ne longius exēpla repetamus. Quid utilius fuit q̄ munificētiæ ratiōem . etiā ſtilo proſequi? per hoc enī aſſe quebamur: primū ut honeſtis cogitationibus īmoraremur deinde ut pulchritudinē illaꝝ lōgiore tractatu prouidere mus: poſtremo ut ſubitæ largitionis comitē pœnitentiā ca ueremus. Naſcebatur ex his exercitatio q̄dam cōtemnendæ pecuniæ. Nā cum omēs homiēs ad cuſtodiam eius natura reſtrinxerit: nos contra: multum ac diu penſitatus amor li beralitatis comuībus auaritiæ uinculis eximebat: tātoq̧ lau dabilior munificentia noſtra fore uidebat᷑: ꝙ ad illam nō impetu quodā: ſed cōſilio trahebamur: accedebat his cauſis ꝙ nō ludos: aut gladiatores: ſed ānuos ſumptus in alimē ta ingenioꝝ pollicebamur: oculorū porro & aurū uolupta tes: adeo non egēt camēdatione: ut nō tam incitari debeāt oratione q̄ reprimi: ut uero aliquis libēter educatiōis tedi um laboremq̧ ſuſcipiat non premiis modo. uerū etiam ex quiſitis adhortationibus impetrādum eſt. Nam ſi medici ſalubres: ſed uoluptate carentes cibos blandioribus alloq̄s proſequunt᷑: q̄to magis decuit publicæ conſulentem utiliſſi mum munus. Sed proinde nō populare: comitatæ orōnis inducere: p̄ſertim cum enitēdū haberemus: ut quod par ēti bus datur & orbis probaretur: honorēq̧ paucoꝝ cæteri pa tienter expectarent & incitarentur. Sed ut tunc comuībus magis comodis q̄ priuatæ iactantiæ ſtudebamus: cum intē tionem effectumq̧ muneris noſtri: uellemus ītelligi: ita nūc in ratione edendi ueremur: ne forte: non alioꝝ utilitatibus ſed propriæ laudi ſeruiſſe uideamur. præterea meminimus: quanto maiore animo honeſtatis: fructus in conſcientia q̄ in fama reponatur. Sequi enī gloria non appeti debet: ne

ſi caſu aliquo non ſequatur : Idcirco: ꝗ gloriã non meruerit. minus pulchrũ ſit : hi uero qui bene facta ſua uerbis adornant:non ideo prædicare:quia fecerint:ſed ut prædicarent feciſſe:creduntur ſic quod magnificum referente alio fuiſſet:ipſo (qui geſſerat) recenſente uaneſcit:homĩes enim cum rem deſtruere non poſſunt :iactationem eius:ĩceſſunt Ita ſi ſilenda feceris:factum ipm̃: Si laudanda: ꝗ nõ ſileas ipſe culparis:Me uero peculiaris quædam impedit ratio.Et enim hunc ipſum ſermonem nõ apud populum: ſed apud decuriones habui:nec impropatulo: ſed in curia uereor ergo ut ſit ſatis congruens (cum in dicendo aſſentationẽ uulgi: acclamationemq; defugerim) Nunc eadem illa:editiõe ſectari. Cumq; plebem ipſam (cui conſulebatur) limine curiæ parietibus diſcreuerim:ne quam in ſpetiem ambitionis inciderim.Nunc eos etiam (ad quos exmunere noſtro nil pertinet præter exemplum) uelut obuia oſtentatione conquirere . Habes cunctationis meæ cauſas obſequar tamen conſilio tuo : cuius mihi auctoritas pro ratione ſufficit. Vale.

¶ De ſeceſſu plinii apud laurentinum ix

GAius plinius . Minutio fundano ſuo Salutẽ. Mirum eſt q̃ ſingulis diebus in urbe : ratio aut conſtet:aut conſtare uideatur : pluribus iunctis non conſtet. Nam ſi quem interroges hodie quid egiſti? reſpondeat:offitio togæ uirilis interfui:ſponſalia: aut nuptias frequentaui:ille me ad ſignandum teſtamentum:ille in aduocationẽ ille me ĩ conſilium uocauit. Hæc quo die feceris? neceſſaria eadem:ſi cottidie te feciſſe reputes:inania uidentur: multo magis cum ſeceſſeris tunc enim ſubit recordatio:quot dies quam frigidis rebus aſſumpſiſti : quod euenit mihi poſtq̃

in laurentino meo aut lego aliquid: aut ſcribo: aut etiã cor
pori uaco. Cuius fulcturus animus ſuſtinetur nihil audio
quod audiſſe: nihil dico quod dixiſſe pœniteat. Nemo
apud me quemquam ſiniſtris ſermonibus carpit: neminẽ
ipſe reprehendo: niſi unum me: cum parum comode ſcri
bo: nulla ſpe: nullo timore ſolicitor: nullis rumoribus ĩqui
etor: mecum tãtum & cum libellis loquor. O rectam ſince
ramq; uitam. O dulce otium honeſtumq;: ac pene omni
negotio pulchrius. O mare. O littus uerum ſecretumq;
muſion: q̃ multa inuenitis: q̃ multa dictatis: proinde tu
quoq; ſtrepitum iſtum: inanemq; diſcurſum & multum in
eptos labores. ut primum fuerit occaſio: relinque teq; ſtu
diis uel otio trade. Satius eſt enim (ut attilius noſter eru
ditiſſime ſimul: & facetiſſime dixit) otioſum eſſe q̃ nihil
agere. Vale.

De ſcia et laudibus Eufratris & offitio plinii. x

GAius. plinius Accio clementi ſuo. Salutẽ. Si quã
do urbs noſtra liberalibus ſtudiis floruit: nunc
maxime floret: multa claraq; exempla ſunt ſuffecerit unũ
eufratres philoſophus: hunc ego in ſiria: cum adoleſcẽtulus
militarem: pœnitus etiã domi inſpexi: amariq; ab eo labo
raui: & ſi non erat laborandum: eſt enim obuius & expoſi
tus plenuſq; humanitate (quam præcipit) atq; utinam ſic
ipſe ſpem (quam tunc ille de me concepit) impleuerim ut
ille multum uirtutibus ſuis adidit. At ego nunc illas miror
quia magis intelligo: quamq̃ ne nũc quidem ſatis ĩtelligo
ut enim depictore: ſculptore: fictore niſi artifex iudicare:
ita niſi ſapiens: nõ poteſt pſpicere ſapientẽ: q̃tum tñ mihi
dat cernere: multa ĩ eufrate ſic eminẽt & elucẽt ut medio
criter quoq; doctos aduertãt & affitiãt: diſputat ſuptiliter

grauiter:ornate:frequenter etiam platoicam illam ſublimi
tatem & latitudinem effingit.Sermo eſt copioſus & uarius
dulcis i primis & qui repugnantis quoq; ducat & impellat:
ad hoc ꝓceritas corporis: decora facies:demiſſus capillus:
ingens & cana barba:quæ licet fortuita & inaĩa putenturr:
illi tamen plurimũ uenerationis acquirunt: nullus horror
in cultu.nulla triſtitia:multũ ſeueritatis:reuerearis occurſũ:
non reformides:uitæ ſanctitas ſũma:comitas par:inſectat̃
uitia:non homines:nec caſtigat errantes:ſed emendat: ſeq̃
ris monentem attentus & pendens:& perſuadere tibi etiã:
cũ perſuaſerit cupias . Iã uero liberi tres:duo mares:quos
diligẽtiſſime inſtituit:ſocer pompeius Iulianus cum cætera
uita:tum uel hoc uno magnus & clarus:ꝙ ipſe ꝓuintiæ prĩ
ceps inter altiſſimas conditiones: generũ non hõribus prĩ
cipẽ ſed ſapientia elegit:quãq̃ quid ego plura de uiro quo
mihi frui non licet? an ut magis angar ꝙ non licet?
Nam diſtringor offitio : ut maximo : ſic moleſtiſſimo:
ſedeo pro tribunali:ſubnoto libellos:confitio tabulas: ſcri
bo plurimas: ſed illitteratiſſimas litteras: ſoleo non nunq̃
(nã id aliquando contingit)de his occupatioibus apud eu
frathem queri:ille me conſolat̃:affirmat etiã eſſe hanc phi
loſophiæ & quidem pulcherrimam partem:agere negotiũ
publicum.cognoſcere.iudicare. promere & exercere iuſtiti
am:quæq; ipſi philoſophi doceant in uſu habere. Mihi tñ
hoc unum nõ perſuadet ſatius eſſe iſta facere : q̃ cum illo
dies totos audiendo diſcendoq; conſumere . quo magis
te cui uacat:hortor cum in urbem proxime ueneris(uenias
autem ob hoc maturius) illi te poliendum limandumq;
ꝑmittas.Neq; enĩ ego(ut multi)ĩuideo aliis bonũ.quo ipe
careo ſed cõtra ſenſũ q̃ndã uoluptatẽq; ꝑcipio.ſi ea q̃ mihi

denegantur:aicims uideo ſupereſſe. Vale

¶ De negligentia fabii. xi

GAius pli. Fabio iuſto. S. olim mihi nullas epiſtolas mittis:nihil eſt inquis quod ſcribam:at hocipſum ſcribe nihil eſſe quod ſcribis:uel ſolũ illud ũde priores ĩcipere ſolebãt:ſi uales bene eſt:ego ualeo:hoc mihi ſufficit Eſt enĩ maximũ:ludere me putas: ſerio peto fac ſciam quid agas:quod ſine ſolicitudĩe ſũma neſcire non poſſum. Vale

¶ De morte ſpontanea Corelii. xii

GAius pli. Caleſtrio tironi ſuo. s. Iacturam grauiſſimã fero:ſi iactura dicenda eſt:tanti uiri ãmiſſio: Deceſſit Corelius ruffus: & quidẽ ſponte: quod dolorem meũ exulcerat: eſt enĩ luctuoſiſſimũ genus mortis: quæ nõ ex natura nec fatalis uidetur. Nam ut cũqꝫ in illis qui morbo finiuntur magnum ex ipa neceſſitate ſolatium eſt:in his uero: quos accerſita mors aufert hic inſanabilis dolor eſt: ꝗ creduntur poſſe diu uiuere. Corelium quidem ſumma ratio (quæ ſapientibus pro neceſſitate eſt) ad hoc conſiliũ compuli q̃q̃ plurimas uiuendi cauſas habentem:optimã cõſcientiam:optimam famam: maximam auctoritatem: præterea filiam:uxorem:nepotes:ſorores:inter quæ tot pignora ueros amicos. Sed tam longa:tam iniqua ualitudine cõflictabatur: ut hæc tanta pretia uiuendi: mortis ratiõibus uincerentur. Tertio et trigeſimo anno (ut ipm audiebam) pedum dolore correptus eſt:patrius hic illi. Nam pleruncqꝫ morbi quoqꝫ per ſucceſſiones q̃ſdã (ut alia) traducunt̃:hũc abſtinẽtia ſanctitateqꝫ uiridis ætas uicit:& fregit:nouiſſime cũ ſenectutẽ ĩgraueſcentẽ uiribus aĩmi ſuſtĩebat:cũ qdẽ ĩcredibiles cruciatus & ĩdigniſſĩa tormẽta pateret̃ iã.n.dolor nõ pedibus ſolis (ut prius) ĩſidebat: ſed oĩa mẽbra puagabat̃

ueni ad eum domitiani tẽporibus in ſuburbano iacẽtẽ. Ser
ui e cubiculo receſſerũt: habebat. n. hoc moris: quotiẽs ĩtraſ
ſet fidelior aĩcus: qn etiã uxor(q̃q̃ oĩs ſecreti capaciſſĩa) dĩ
grediebat: Circũtulit oculos & cur ĩqt me putas hos tãtos
dolores tandiu ſuſtinere? Vt ſcilicet iſti latroni uel uno die
ſupſim dediſſes huic animo par corpus feciſſet quod opta
bat. Adfuit tñ deus uoto: cuius ille compos: ut iam ſecurus
liberq; moriturus multa: illa uitæ: ſed minora retinacula ab
rupit: increuerat ualitudo: quã temperãtia mitigare tempta
uit: pſeuerantẽ conſtãtia fugit: iam diem alterũ: terciũ: q̃rtũ
abſtinebat cibo: miſit ad me uxor eius hiſpula comunem
amicum: G. gemitiũ cum triſtiſſimo nuntio: deſtinaſſe Co
relium mori: nec aut ſuis aut filiæ precibus flecti: ſolũ ſup
eſſe me a quo reuocari poſſet ad uitã: cucurri: pueneram in
proximum cum mihi ab eadẽ hiſpula iulius acticus nũtiat
nihil iam ne me quidem impetraturum: tam obſtinate ma
gis: ac magis induruiſſe: dixerat ſane medico admonenti
cibum κεκρικα ἄλλως κεκρικα quæ uox quantũ
admiratiõis in animo meo: tantum deſiderii reliquit. Cogi
to: quo uiro. quo amico carẽa: impleuit quidem annum ſe
ptimum & ſexageſimũ: quæ ætas etiam robuſtiſſimis ſatis
longa eſt: ſcio euaſit perpetuam ualitudinem: ſcio deceſſit
ſuperſtitibus ſuis: florente re.p quæ illi omibus ſuis carior
erat: & hoc ſcio. Ego tamẽ tãquã iuuenis et fortiſſimi mor
te doleo: doleo autem(licet me imbecillum putes) meo no
mine: amiſi enim amiſi uitæ meæ teſtem: rectorem: magi
ſtrũ: inſumma dicam (quod recenti dolore cõtubernali
meo Caluiſio dixi) uereor ne negligentius uiuam: proinde
adhibe ſolatia mihi: non hæc: ſenex erat: infirmus erat:
hæc enim noui: ſed noua aliq̃. ſed magna quæ audiuerim

nunq̃:legerim nunq̃. Nam quæ audiui:quæ legi ſponte ſuc currunt:ſed tanto dolore ſuperantur. Vale.

¶ De recitationibus poetaꝝ et pigritia auditorum xiii

Gaius pli. Soſio ſenecioni ſuo S. Magnum ꝓuētū poetaꝝ ānus hic attulit:toto menſe aprili:nullus fere dies:quo non recitaret aliquis:iuuat me ꝙ ui gent ſtudia: ꝓferunt ſe ingenia hominū ut oſtētant:tamet ſi ad audiendū pigre coitur:pleriq; inſtatiōibus ſedent tem puſq; audiēdis fabulis conterūt:ac ſubide ſibi nūciari iubēt an iam recitator initiauerit:an iam dixerit ꝑfationē: an ex magna parte euoluerit librū. Tum demū:ac tūc quoq; lēte cunctanterq; ueniūt:nec tamen ꝑmanent:ſed ante finē rece dunt : alii diſſimulāter & furtim : alii ſimpliciter & libere. At ercle memoria parentū claudiū cæſarē ferūt cum impala tio ſpaciaretur audiſſetq; clamorē: cauſam requiſiſſe: cūq; dictum eſſet recitare Nonianum: ſubitum recitanti iopina tumq; ueniſſe: nunc ocioſiſſimus quiſq; multo āte rogatus et identidem admonitus: aut non uenit: aut ſi uenit quæri tur:ſe diem (quia nō perdiderit) perdidiſſe:Sed tanto ma gis laudandi probandiq; ſunt:quos aſcribendi recitandiq; ſtudio hæc auditorum uel deſidia uel ſupbia non retardat. Eqdem ꝓpe nemini defui:erāt ſane pleriq; aīci. Neq; enī ē fere qſq̃ qui nos amet:ut ſtudia nō ſimulet:his ex cauſis lō gius q̃ deſtinauerā tēpus in urbe conſūpſi:poſſū iā repetere ſeceſſū & ſcribere aliqd ꝙ nō recitet̃ ne uidear recitatiōibus (quoꝝ affui)nō auditor fuiſſe ſed creditor:nā ut ī ceteriſ re bus ita ī audiēdi offitio peregra ſi r̄poſcat̃. xiiii. ¶ De laudibus

Gcuiuſdā minutii attilāi futuri mariti cuiuſdā puellæ A. pli. iunio maurico. s petis uti fr̄is tui filiæ ꝓſpitiā maritū ꝙ merito mihi potiſſimū iiungis. ſcis. n. q̃to pe ſūmū

illum uirũ ſuſpexerim dilexerĩq;:quibus ille adoleſcentiam meam exhortatiõibus fouerit:q̄bus etiam laudibus:ut lau/dandus uiderer:effecerit:nihil eſt quod a te mandare mihi aut maius aut ſatius:nihil quod honeſtius aut gratius a me ſuſcipi poſſit: q̄ ut eligã iuuenẽ ex quo naſci nepotes aruli no ruſtico deceat· Qui quidẽ diu q̄rendus fuiſſet:niſi paratus:& q̄ſi ꝓuiſus eſſet. Minutius attilianus: qui me ut iuuenis iuuenẽ (eſt enĩ minor pauculis annis) familiariſſĩe diligit:reuereť ut ſenem. Nam ita informari a me & inſtitui cupit:ut ego a uobis ſolebam patria eſt ei brixia ex illa nr̃a italia q̄ adhuc multũ: uerecundiæ: frugalitatis: atq; etiã ruſticitatis ãtiquæ retinet ac ſeruat:pr̃ minutius macrinus eq̄ſtris ordinis prĩceps:q̄a nihil altius uoluit(allectus enĩ a diuo ueſpaſiano interpretorios)honeſtã q̄etem huic noſtræ ambitioni: dicã an dignitati cõſtantiſſime ꝑtulit:habet auiam maternã ſerranã ꝓcul a meo municipio patauio:noſti loci mores:ſerrana tñ patauinis quoq; ſeueritatis exẽplum eſt:cõtigit & auunculus ei publius atilius grauitate prudentia:fide ꝓpe ſĩgulari. In ſũma nihil erit ĩ domo tota: quod nõ tibi tanq̄ in tua placeat. Atiliano uero ĩpĩ plurimũ uigoris ĩduſtriæ(quamq̄ in maxima uerecundia: q̄ſturam tribunatum præturam honeſtiſſime ꝑcucurrit :ac iam pro ſe ille tibi neceſſitatem ambiendi remiſit . Eſt illi facies liberalis: multo ſanguine:multo rubore ſuffuſa:ẽ ingenua totius corporis pulchritudo:& q̄dam ſenatorius decor : quæ ego nequaq̄ arbitror negligenda:debet hoc enim caſtitati puellarum quaſi præmium dari. Neſcio an adiiciã eſſe patri eius facultates amplas . Nam cum imaginor uos(quibus quærimus generum) ſilendum de facultatibus puto: cum publicos mores : atq; etiam leges ciuitatis intueor. (quæ.

uel inprimis cenſus hoĩnum ſpectandos arbitrãtur) ne id quidẽ prætereũdum uidetur :& ſane depoſteris & his pluribus cogitanti hic quoq; incõditiõibus deligẽdis ponẽdus eſt calculus. Tu fortaſſe me putes indulxiſſe amori meo: Supraq; iſta: q̃res ꝑ atitur: ſuſtuliſſe: at ego fide mea ſpondeo futuꝝ ut omĩalonge ampliora q̃ a me prædicant̃ inuenias. diligo qdem adoleſcẽtem ardentiſſime ſicut meret̃ :ſed hoc ipm am an tis eſt: non honerare eum laudibus , Vale

¶ De ſoluendo impendio cœnæ xv

GAius p. Septicio claro s. heus tu ꝓmictis ad cœnã nec uenis: dicit̃ ius ad axẽ: Impẽdiũ reddes: nec id modicum: parate erant lactuce ſigulæ: cocleæ ternæ: oua bina halica cum mulſo & niue: nam hãc quoq; computabis: ĩmo hanc ĩprimis: quæ perit ĩ ferculo oliuæ: beta: cucurbitæ bulbi: alia mille nõ minus lauta : audiſſes comedũ uel lectorem: Vel liriſten: uel q̃ mea liberalitas oĩs . At tu apud neſcio quem oſtreas uuluas : eqnos gaditanos maluiſti: dabis pœnas non dico q̃s: dure feciſti. Inuidiſti: neſcio an tibi: certe mihi: ſed tñ & tibi: quãtũ nos luſiſſemus: potes apatius cœnare apud multos: nuſq̃ hilarius: ſimplicius cautius. in ſũma experire: & niſi poſtea te aliis potius excuſaueris: mihi ſemper excuſa. Vale xvi

¶ De ſcia pompei ſaturnini tã in carĩe q̃ in ꝓſa & eius uxoris

GAius pli. Curcio. s. amabam põpeiũ ſaturniũ hũc dico noſtrũ laudabamq; eius ingeniũ: etiam ante q̃ ſcirẽ q̃ uariũ: q̃ flexibile: q̃ multiplex eſſet. Nũc uero totũ me tenet: habet: poſſidet: audiui cauſas agentem acriter & ardẽter. nec minus polite & ornate: ſiue meditata ſiue ſubita ꝓferret. adſũt acutæ crebræq; ſẽtẽtiæ: grauis & decora cõſtructio. ſoãtia uerba & ãtiq: oĩa hæc mire placẽt

cum impetu quodā & flumine ꝑuehuntur:placēt ſi retractē
tur . Senties quod ego cum orōnes eius in manus ſumpſe
ris:quas facile cuilibet ueterū:quoꝝ eſt æmulus: cōparabis
Idem tn̄ in hiſtoria magis ſatiſfaciet: uel breuitate:uel luce:
uel ſuauitate:uel ſplēdore:etiā & ſublimitate narrādi.Nam
in contiōibus eadē :quæ in orōnibus: uis eſt preſſior tn̄ et
circūſcriptior & adductior. Præterea facit uerſus:quales Ca
tullus aut caluus:quantū illis læporis: dulcedis amaritudis
amoris:inſerit. ſane:ſed data oꝑa mollius leuiſq;: duriuſcu
los quoſdā: & hoc q̄ſi *catullus:aut caluus:legit mihi nuper*
epiſtolas quas uxoris eſſe dicebat:plautū uel terētiū metro
ſolutū legi credidi:quæ ſiue uxoris ſint ut affirmat:ſiue ipi
us ut negat: pari gloria dignus eſt:qui aut illa componat:
aut uxorem quā uirginē accepit:tamdoctā politāq; redide
rit .Eſt ergo mecū per diem totum:eundem anteq̄ ſcribam
eundē cum ſcripſi: eūdē etiā cum remittor nō tanq̄ eūdem
lego:quod te quoq; ut fatias & hortor & moneo:Neq;.n.
debet opibus eius obeſſe:ꝙ uiuit.At ſi inter eos quos nūq̄
uidimus floruiſſet: non ſolū libros eius : uerū etiā imagiēs
conqreremus eiuſdē nūc honor pn̄tis & gratia : quaſi iacie
tate langueſcit.Et hoc prauum malignūq; eſt non admirari
hominē admiratione digniſſimū :quia uidere: alloqui au-
dire cōplecti nec laudare tantū: uerum etiam amare conti-
git. Vale.

¶ Epiſtola . xvii

GTitinius Capito lucii ſillā ſtatuā in foro poſuit
Ai.pli.Cornelio Niciāo.s Eſt adhuc cure hoībus
fides & offitiū.ſūt qui defūctoꝝ quoq; aīcos agāt
titinius capito ab īpatore īpetrauit;ut liceret ſibi ſtatuā lucii
ſillani ī foro ponere:pulchrū & laud edignū aīcicia pricipis
in hoc uti:quātūq; gratia ualeas: alioꝝ honoribus experiri

Eſt oĩo Capitoni in uſu:claros uiros colere. mirũ eſt qua religione:quo ſtudio imagines brutorũ: Caſſiorũ:catonũ: domi ubi poteſt habeat .idẽ clariſſimi cuiuſq; uitã:egregiis carmibus exornat.Scias ipm plurimis uirtutibus abũdare: qui alienas ſic amat.Reditus ẽ lucio ſillano debitus honor cuius ĩmortalitati capito ꝓſpexit.pariter & ſuæ.neq; enim magis decor & ĩſigne ẽ :ſtatuã in foro.p.R.habere:q̃ ponere. Vale.

¶ Suetonius ſomnio pterritus xviii

GAius pli. Suetonio tranquillo.s.ſcribis te pterritũ ſomnio uereri:ne qd aduerſi in actione patiaris:rogas ut dilationẽ petã ad pauculos dies. Certe proximũ excuſẽ difficile ẽ .ſed experiar καὶ γάρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν etení ex ioue inſõnium ẽ.refert tamen euẽtura ſoleas:an cõtraria ſõniare.inibi reputãti ſõniũ meũ iſtud:quod times tu:egregiã actionẽ portẽdere.uidet̃ ſuſceperã cauſã iunii paſtoris.quã mihi qeſcẽti uiſa ẽ ſocrus mea aduoluta genibus:ne agerẽ obſecrare.& eram acturus (adoleſcẽtulus adhuc erã)in q̃druplici iudicio.erã cõtra potẽtiſſiõs ciuitatis atq; etiam Cæſaris aĩcos:q̃ ſigula excutere mentẽ mihi poſt tam triſte ſõniũ poterant.egi tamen non σημεῖον: εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης animo uertẽs illud unũ auguriũ optimũ ẽ pugnare pro patria.Nam mihi patria: & ſi quid carius pr̃ia fides uidebat̃ ꝓſpere ceſſit.atq; adeo illa actio mihi aures hominũ.illa ianuam famæ patefecit.proinde diſpice an tu quoq; ſub hoc exẽplo ſõniũ iſtud in bonũ uertas. an ſi tutius putas illud cautiſſimi cuiuſq; præceptũ . quod dubites ne feceris.idipſũ reſcribe .ego aliquam ſtropham inueniam:agamq; cauſam tuam.ut ipſam agere tu cum uoles:poſſis.& ſane alia ratio

tua alia mea fuit. Nam iuditium centumuirale differri nullo modo:iſtud egre quidem:ſed tamē poteſt. Vale. xix

¶ De oblatione plinii facta Romatio trecenta milia nūmum

GAius pli. Romatio firmo:S. Municeps tu meus et condiſcipulus: & abineunte ætate contubernalis pater tuus:& matri & auunculo meo mihi etiā (quantum ætatis diuerſitas paſſa eſt) familiaris: magnæ et graues cauſæ:cur ſuſcipere: augere dignitatē tuam debeam eſſe autē tibi centum miliū cēſum ſatis indicat quin apud nos:decurio es. Igitur ut te non decurione ſolum uerū etiā equite Romano pfruamur: offero tibi adimplendas equitis facultates trecenta milia nummū: te memorē huius muneris:amiciciæ nr̄æ diuturnitas ſpōdet: ego ne illud q̄dem admoneo (quod admonere deberē) niſi ſcirem ſpōte facturum:ut dignitate a me data: q̄ modeſtiſſime(ut a me data) utare. Nam ſolicitius cuſtodiēdus eſt honor:in quo etiam benefitium amici tuendum eſt. Vale.

¶ De actione & oratione modoq; orandi. xx

GAius pli Cornelio tacito ſuo.S.Frequēs mihi diſputatio eſt cum quodam docto homine & perito:cui nihil æque in cauſis agendis ut breuitas placet: quā ego cuſtodiendam eſſe cōfiteor:ſi cauſa permittit:alioquin præuaricatio eſt tranſire dicenda:præuaricatio etiā curſi et breuiter attingere:quæ ſunt inculcanda infigenda repetenda. Nam pleriſq; longiore tractatu: uis quædā & pondus accedit:utq; corpori ferrū: ſic oratio animo nō ictu magis q̄ mora imprimitur. Hic ille mecum auctoritatibus agit:ac mihi ex græcis or̄ones liſiæ oſtētat:ex nr̄is graccoꝝ Catoniſq;: quoꝝ ſane plurimæ ſūt circūciſæ:& breues. Ego liſiæ demoſtenē:æſchinē:hiperidē multoſq; præterea. Gracchis

et Catoni polionem Cæſarem: Celium: & imprimis. M tul
lium oppono: cuius orõ fert optima eſſe: quæ maxime: et
hercule ut aliæ bonæ res: ita bonis liber melior eſt quiſq;:
quo maior: uides & ſtatuas: ſigna picturas hominũ: deniq;
multoꝝ animaliũ formas: arboꝝ etiã: ſi modo ſint decoræ
nihil magis q̃ amplitudo cõmendet. Idem orõnibus eueit
qui etiã uolumibus ipis auctoritatẽ quãdam & pulchritu
dinẽ adiicit magnitudo. Hæc illa multaq; alia (quæ a me in
eandem ſententiã ſolent dici) ut eſt in diſputãdo incomp
henſibilis & lubricus ita eludit: ut contẽdat hos ipos (quo
rum orõnibus nitor) pauciora dixiſſe q̃ ediderint. Ego cõ
tra puto teſtes ſũt: multæ multoꝝ orõnes & cicerõis ꝓmu
rena: pro uareno in quibus breuis & nuda q̃ſi ſubſcriptio
quorundã criminũ ſolis titulis indicatur ex his apparet il
lum per multa dixiſſe. Dum ederet omiſiſſe. Idem pro clu
entio ait ſe totam cauſam uetere inſtituto ſolum peroraſſe
et pro .c. cornelio q̃triduo egiſſe: ne dubitare poſſimus q̃
per plures dies (ut neceſſe erat) latius dixerit: poſtea reciſa
et repurgata in unũ librum (grandẽ qdem unũ tñ) coarctaſ
ſe. At aliud eſt actio bona: aliud oratio. Scio nõ nullis ita
uideri: ſed ego forſitan: fallor perſuaſum habeo: poſſe fieri
ut ſit actio bona: quæ nõ ſit bona orõ. Non poſſe autem
non bonam actionem eſſe: quæ ſit bona oratio. Eſt enim
oratio actionis exemplar: & q̃ſi. Archethipos. ideo in opti
ma quaq; mille figuras extẽporales inuenimus: in his etiã
quas tantũ editas ſcimus. ut inuerrem artificem: quẽ nam
recte admones: policletũ eſſe dicebãt. Seqtur ergo ut actio
ſit abſolutiſſima: quæ maxime orõnis ſimilitudinẽ expre
ſerit: ſi modo iuſtum & debitun tẽpus accipiet: quod ſi ne
getur: nulla oratoris: maxĩa iudicis culpa eſt. Adſunt huc

opinioni meæ leges:quæ longiſſima tempora largiunt̃ nec
breuitatem dicẽtibus:ſed copiam:hoc eſt diligentiã ſuadẽt
quã præſtare (niſi in anguſtiſſimis cauſis)nõ poteſt breui
tas.Adiiciam quod me docuit uſus:magiſter egregius:fre
quenter egi: frequẽter iudicaui : frequenter in conſilio fui:
aliud alios mouet: ac plerũq; paruæ res maximas trahunt:
uaria ſunt iuditia hominũ:uariæ uoluntates.Inde qui eãdẽ
cauſam ſimul audierũt:ſæpe diuerſum:interdũ idem ſed ex
diuerſis animi motibus ſentiunt : Præterea ſuæ quiſq; inuẽ
tioni fauet : & q̃ſi fortiſſimũ amplectit̃ : cum ab alio dictũ
eſt: quod ipſe præuidet: oĩbus ergo dandũ eſt aliq̃d quod
teneãt.quod agnoſcãt dixit aliquãdo mihi Regulus: cum
ſimul adeſſemus:tu om̃ia quæ ſũt in cauſa putas exeq̃nda:
ego iugulum ſtatĩ uideo:hunc p̃mo:p̃mit ſane quod elegit
ſed in elegendo frequẽter errat. Reſpondi poſſe fieri:ut ge
nu eſſet:aut tibia:aut talus: ubi ille iugulũ putaret. At ego
inquã: qui iugulũ perſpicere nõ poſſum:om̃ia p̃tẽpto: oĩa
experior:õmnẽ deniq; lapidem moueo. Vtq; ĩcultura agri
non uineas tm̃:uerũ etiam arbuſta:nec arbuſta tm̃: uerum
etiam campos curo & exerceo . Vtq; in ip̃is campis nõ far
ro:aut ſiliginem ſolam:ſed ordeum fabam:cæteraq; leguĩa
ſero:ſic in actione: plura quaſi ſemĩa latius ſpargo:ut quæ
p̃uenerint colligã:Neq; enim minus imp̃ſpicua:incerta:fal
latia iudicũ ingenia:q̃ tempeſtatũ:terrarũq;. Nec me p̃terit
ſũmum oratorẽ periclem : ſic acomico heupolide laudari
uerum huic ipſi pericli nec illa   nec illud
     breuitate uel uelocitate uel utraq;(diffe-
runt enĩ)ſine facultate ſũma contigiſſet . Nam delectare p
ſuadere copiam dicendi ſpaciũq; deſiderat:relinquere uero

aculeum in audiētium animis his demū poteſt qui nō pungit ſed infigit: adde quæ de eodem pericle comicus alter.

ἤστραπτε ἐβρόντα · συνεκύκα πάντα

Non enim amputata:orō & abſciſa:ſed lata magnifica: et excelſa tonat:fulgurat:omīa deniq; perturbat: ac miſcet:optimus tñ modus eſt:quis negat:ſed non minus non ſeruat modum:qui infra rem:quā qui ſupra: qui aſtrictius q̄ qui effuſius dicit.Itaq; audis frequenter:ut illud imodice.& redundanter:ita hoc ieiune et infirme:alius exceſſiſſe materiā alius dicitur non īpleſſe:æque uterq;: ſed ille imbecillitate: hic uiribus peccat:quod certe & ſi non limatioris: maioris tamē ingenii uitium eſt. Nec uero cum hæc dico: illud homericum ꝓbo.Sed hunc ἀμετροεπῆ non quia non & ille mihi ualidiſſime placeat καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν Si tamē detur electio:illam plenā orōnē ſimilem niuibus hibernis idē crebram:aſſiduam.& largam poſtremo cæleſtē & diuinā uolo:at eſt gratior multis actio breuis: eſt q̄dem ſed inertibus : quoꝝ delicias: deſidiamq; q̄ſi iuditium reſpicere:ridiculum eſt . Nam ſi hos in conſilio habeas:non ſolum ſatius eſt breuiter dicere:ſed omīno non dicere. hæc eſt adhuc ſententia mea :quam mutabo ſi diſſenſeris tu: ſed plane cur diſſentias explices rogo : q̄uis enī auctoritati tuæ credere debeam. rectius tamen arbitror in tanta re ratione q̄ auctoritate ſuperari: proīde ſi non errare uideor : idipm̄ q̄ uoles breui epiſtola ſed tamē ſcribe: confirmaueris enī iuditiū meum.ſi erraro: longiſſimā paraNum corrupi te:qui tibi ſi mihi accederes: breuis epiſtolæ neceſſitatem ſi diſſenſeris:longiſſimæ impoſui. Vale.

¶ De ſeruorum emptione xxi

GAius plinius.plinio paterno ſuo.S. Vt animi tui

iudicio:ſic oculoꝝ plurimũ tribuo. Non quia multum:ne tibi placeas:ſed quia tantũ quãtũ ego ſapis:quãq̃ hoc quoq; multum eſt omiſſis iocis: credo decentes eſſe ſeruos qui ſunt empti mihi:ex conſilio tuo: ſupereſt ut frugi ſint ſed de uenalibus melius auribus q̃ oculis iudicat͛. Vale: ¶ De ualitudine Titi ariſponis & eius ſcia moribus & laudibus

G Aius pli. Catilio ſeuero. S. diu iam ĩ urbe xxii hereo: & qdem attonitus: perturbat me longa et pertinax ualitudo Titi oriſponis:quẽ ſigulariter et miror & diligo. Nihil ẽ enĩ illo grauius:ſãctius:doctius ut mihi non unus homo:ſed littere ipẽ: omẽſq; bone artes in uno homĩe ſummũ periculum adire uideant͛ q̃ peritus ille & priuatis iuris & publici͛ q̃tum rerum͛ quantũ exemplorum͛ quantũ antiqtatis tenet͛ Nihil eſt quod diſcere uelis:quod ille docere non poſſit: Mihi certe quotiẽs aliqd abditum quero ille theſaurus eſt. Iam q̃nta ſermoĩbus eius fides q̃nta auctoritas͛ quã preſſa & decora cũctatio qd eſt quod nõ ſtatim ſciat͛ & tñ plerunq; heſitat: dubitat diuerſitate rationũ: quam acri magnoq; iudicio ab origine cauſiſq; primis repetit: diſcernit:expedit. Ad hoc q̃ parcus in uictu:q̃ modicus in cultu: ſoleo ipm cubiculũ illius: ipmq; lectum:ut imaginẽ quandã priſcæ frugalitatis aſpicere: ornat hæc magnitudo animi:quæ nihil ad oſtẽtationẽ:omĩa ad cõſciẽtiam refert: recteq; facti non ex populi ſermõe mercedem:ſed ex facto petit. Inſũma non facile quis queq̃ ex iſtis:qui ſapientiæ ſtudium habitu corporis preferunt: huic uiro comparabit: non quidem ginnaſia ſectatur: aut porticus non diſputationibus longis alioꝝ ociũ ſuumq; delectat: ſed in toga negotiiſq; uerſatur: multos aduocatione:plures cõſilio iuuat. Nemini tñ iſtoꝝ:caſtitate:pietate

iuſtitia:fortitudo etiam primo loco ceſſerit:mirareris:ſi in tereſſes qua : patientia hanc ipſam ualitudinem tolleret: ut dolori reſiſtat: ut ſitim differat:ut incredibilem febrium ardorem:imotus:opertuſq; traſmictat. Nuper me paucos q; mecun(quos maxie diligit) aduocauit:rogauitq; ut me dicos coſuleremus de ſuma ualitudis:ut ſi eſſet iexſuperabi lis ſponte exieret e uita. Si tantu difficilis & longa reſiſteret maneretq;:dandum eni precibus uxoris:daudu filiæ lachri mis:dandum etiam nobis amicis:ne ſpes noſtras(ſi modo non eſſet inanes)uoluntaria morte dcſereret. Id ego ardu um inprimis: & precipua laude dignum puto. Nam impe tu quodam:& inſtintu precurrere ad mortem comune cu multis:deliberare uero: & cauſas eius expedere : quod ſua ſerit ratio uitæ mortiſq; conſiliu:uel ſuſcipere uel ponere in gentis animi e. Et medici quidem ſecuda nobis pollicentur Supereſt ut promiſſis deus anuat. Tandeq; me hac ſolici tudine exoluat:qua liberatus : laurentinu meum hoc eſt li bellos & pugillares:ſtudioſumq; otium repetam. Nunc eni nihil legere:nihil ſcribere:aut aſſideti uacat:aut anxio libet habes quid timeam:quid optem: quid etiam in poſterum deſtinem. Tu quid egeris:quid agas: quid uelis agere inui cem nobis: ſed letioribus epiſtolis ſcribe: Erit confuſioni meæ non mediocre ſolatium:ſi tu nihil querereris. Vale

¶ De conſultatione agendarum cauſarum in tribunatu et eius conditionibus. xxiii

GAius plini. Pompeio falconi Salutem. Conſulis an exiſtimem te in tribunatu cauſas agere debe re:plurimum refert : quid eſſe tribunatum:putes inanem umbram : ſaltim honoris nomen : an poteſtatem ſacroſanctam & quam in ordinem cogi:ut a nullo: ita ne

a ſe quidem deceat: ipſe cum tribunus eſſem (erauerim for
taſſe qui me aliquid putaui) ſed tamq̃ eſſē :abſtinui cauſis
agendis primū ꝙ deforme arbitrabar : cui aſſurgere cui lo
co cedere omēs oporteret: hunc omibus ſedentibus ſtare:
et qui iubere poſſit tacere quēcūq;: huic ſilentium clepſidra
indici:& quem interfari nefas eſſet:hunc etiam conuitia au
dire:& ſi inulta patereť: inertem ſi ulciſceretur inſolentem
uideri.Erat hic quoq; æſtus ſi ante oculos forte me appellaſ
ſet:uel ille cui adeſſem: uel ille quem contra: intercederem:
et auxilium ferrem : an quieſcerem ſileremq;:& quaſi euita
to magiſtratu priuatum ip̄e me facerem:his rationibus mo
tus malui me tribunum omnibus exhibere : q̃ paucis ad
uocatum. Sed tu (iterum dicam: plurimum inter eſt quid
eſſe tribunatum putes)eam perſonam tibi imponas : quæ
ſapienti uiro ita aptanda eſt ut perferatur. Vale.

De cura ſeruanda in agelli emptione. xxiiii

GAius plinius belio hiſpano ſuo Salutem. Tranql
lus contubernalis meus uult emere agellum:quē
uēditare amicus tuus dicitur. Rogo cures quanti
æquū eſt emat. Ita enī delectabit emiſſe. Nam mala emptio
ſemper ingrata eſt:eo maxime ꝙ exprobrare ſtulticiā dn̄o
uideť:in hoc autem agello ſi modo arriſerit pretium : tran
quilli mei ſtomachum multa ſolicitāt:uicinitas urbis:opor
tunitas uiæ:mediocritas uillæ:modus ruris:qui auocet ma
gis q̃ diſtringat. . Scolaſticis porro dominis (ut hic eſt)
ſufficit abunde tantum ſoli:ut releuare caput : refigere ocu
los:reptare per limitem:unam ſemitam terere:omneſq; uiti
culas ſuas noſſe: & numerare arbuſtulas poſſint: hæc tibi
expoſui quo magis ſcires quantum ille eſſet mihi:ego tibi
debiturus:ſi prædiolum iſtud(quod comendatur his doti

bus)tam ſalubriter emerit ut pœnitenciæ locum non relin-
quat. Vale.

LIBER SECVNDVS Primaq; De inſigni funere uirgi
nii et eius fœlicitatibus & moribus

GAius Plinius Romano. ſuo. S. poſt aliquot
annos: inſigne atq; etiã memorabile populi
romani oculis ſpectaculum exhibuit pupli
cũ funus uirginii rufi maximi & clariſſimi
ciuis: & perinde fœlicis: triginta annis gloriæ ſuæ ſupuixit:
legit ſcripta de ſe carmina: legit hiſtorias: & poſteritati ſuæ
interfuit. Perfuuctus eſt tercio conſulatu: ut ſũmum faſtigi
um priuati hominis impleret: cum principis noluiſſet. Cæ
ſares (quibus ſuſpectus atq; inuiſus fuerat) euaſit: reliquit
incolumem optimũ atq; amiciſſimũ: tanq̃ ad hũc ipſum ho
norem publici funeris reſeruatus. Annũ tertiũ et octogeſi
mũ exceſſit: in altiſſima trãquillitate pari ueneratione uſus
eſt firma ualitudine: niſi ꝙ ſolebãt ei manus tremere: citra
dolorem tamen aditus tm̃ mortis durior longiorq;. Sed
hic ip̃e laudabilis. Nam cum uocem præpararet acturus in
conſulatu principi gratias: liber (quem forte acceperat grã
diorem) & ſeni & ſtãti ip̃o pondere elapſus eſt: hũc dũ ſeq
tur colligitq;: per leue & lubricum pauimentũ fallente ueſ
tigio cecidit: coxamq; fregit: quæ parum apte collocata: re
luctante ætate male coiit. Huius uiri exequiæ magnum or
namẽtum pricipi: magnũ ſæculo: magnũ etiã foro & roſtris
attulerunt: laudatus eſt a conſule cornelio tacito. Nam hic
ſupremus cumulus fœlicitati eius acceſſit: laudatur eloquẽ
tiſſimus: & ille quidem plenus annis obiit plenus honori
bus: illis etiam (quos recuſauit) nobis tamen querendus ac
deſiderãdus eſt: ut exemplar æui prioris. Mihi uero p̃cipue

qui illũ nõ ſolum publice : ſed etiã priuatim q̃tum admira
bar tantũ diligebam: primũ ꝙ eadẽ Regio municipia finiti
ma utriq; agri etiam: poſſeſſioneſq; coniunctæ præterea ꝙ
ille tutor mihi relictus: affectum parentis exhibuit. Sic can
didatum me ſuffragio ornauit: ſic ad omẽs honores meos
exceſſibus accurrit (cum iam pridem eiuſmodi officiis renũ
ciaſſet) Sic illo die quo ſacerdotes ſolent nominare : quos
digniſſimos ſacerdotio iudicant me ſemper noĩabat: qui
etiã in hac nouiſſima ualitudine ueritus: ne forte inter quĩ
q; uiros (qui minuendis publicis ſũptibus iudicio ſenatus
conſtituebantur) ipẽ crearetur: cum illi tot amici ſenes: con
ſulareſq; ſupereſſent: me huius ætatis: per quem excuſaret
elegit his quidem uerbis: etiã ſi filium haberem tibi manda
rem. Quibus ex cauſis neceſſe eſt: tamq̃ immaturam mor
tem. eius in ſinu tuo defleam: ſi tamen fas eſt: aut flere: aut
omĩno mortem uocare: qua tanti uiri mortalitas magis fi
nita q̃ uita eſt: uiuit enĩ. uiuetq; ſemper: atq; etiam latius in
memoria hominum & ſermone uerſabitur: poſtq̃ ab oculis
receſſit: uolo tibi multa alia ſcribere: ſed totus aĩmus in hac
una cõtemplatione defixus eſt: uirginiũ cogito: uirginium
uideo: uirginiũ iam uanis imaginibus recentibus tñ audio
alloquor: teneo: cui fortaſſe aliquos ciues uirtutibus pares
et habemus & habebimus: gloria neminem. Vale

¶ De litteris non miſſis ii

GAius plini Paulino ſuo. S. iraſcor nec liquet mihi
an debeam: ſed iraſcor: ſcis q̃ ſit amor iniquus in
terdum: impotens ſæpe μικραίτιος ſemper
Hæc tamẽ cauſa magna eſt: neſcio an iuſta: ſed ego tanquã
non minus iuſta: q̃ magna ſit: grauiter iraſcor: ꝙ a te tã diu
litteræ nullæ: exorare me potes uno modo: ſi nunc ſaltem

plurimas & longiſſimas miſeris:hæc mihi ſola excuſatio ue
ra:cæteræ falſæ uidebunt᷑.Nō ſum auditurus:uel rome erā
uel occupatior erā:illud enī : nec dii ſinant ut infirmior ip
ſe ad uillam:ꝑtim ſtudiis ꝑtim diſidia fruor:quorꝫ utrunqꝫ
ex otio naſcit᷑. Vale. ¶ Sciētia incredibilis iſenī

GAius pli.nepoti ſuo.S. Magna iſeuū fama ꝓceſ
ſerat maior inuentus eſt.Sūma ē facultas :copia:
ubertas dicit ſemp ex tēpore:ſed tanq̄ ſcripſerit:diu ſermo
græcus/imo acticus ꝓfaciones terſe:graciles:dulces:graues
interdū & erectæ poſcit cōtrouerſias plures:electionē audi
toribus ꝑmittit.Sæpe etiā patis:ſurgit: iā igit᷑ incipit ſtatī
omia ac pene pariter ad manū ſenſus reconditi occurſant
uerba ſed q̄lia:q̄ſita & exculpta: multa lectio in ſubitis mul
ta ſcriptio elucet: ꝓhemiat᷑ apte: narrat apte: pugnat acri
ter:colligit fortiter:ornat excelſe: poſtremo docet:delectat
afficit.Quod maxime dubites crebra enthimemata: ſilogi
ſmi circunſcripti & effecti : quod ſtilo quoqꝫ aſſeq magnū
eſt:incredibilis memoria: repetit altius quæ dixit extēpore
ne uerbo q̄dem labit᷑: ad tantā facilitatē ſtudio & exercita
tione peruenit. Nam diebus & noctibus nihil aliud agit:
nihil audit nihil loq̄tur: annū ſexageſimū exceſſit & adhuc
ſcolaſticus tm̄ eſt. Quo genere hominū nihil aut ſincerius
aut ſimplicius:aut melius:.Nos uero qui in foro iuriſqꝫ liti
bus terimur multū malitiæ q̄uis nolimus adiſcimus.ſhcola
et auditoriū ut ficta cauſa res inermis innoxia eſt : nec mi
nus fœlix:ſenibus ꝓſertim:Nam q̄d in ſenectute fœlicius:
q̄ quod dulciſſimū eſt iniuuēta? Quare ego iſeuū nō diſer
tiſſimū tm̄:uerū etiā beatiſſimū iudico.Quē tu niſi cognoſ
cere concupiſcis ſaxeus:ferreuſqꝫ es proinde ſi non ob alia:
noſqꝫ ipos. At certe ut audias hunc ueni. Nunq̄ ne legiſti
Gaditanum quendā titi liuii noīe gloriaqꝫ cōmotū: aduiſē

dum eũ:ab ultĩo terrarꝝ orbe ueniſſe. Satiq; ut uiderat abi
iſſe:inhoneſtũ:illitteratũ:iners ac pene turpe eſt etiã nõ pu
tare tãti cognitionẽ:qua nulla eſt iucundior:nulla pulchri
or nulla deniq; humanior.dices habeo hic quos legã : non
minus diſertos:etiã ſed :legendi ſemp occaſio eſt:audiendi
nõ ſemp:præterea multo magis(ut uulgo dicit̃) uiua uox
afficit.Nam licet acriora ſint quæ legas:altius tñ in animo
ſedent : quæ ꝑnuntiatio:uultus:habitus:geſtus etiã dicen
tis:affigit. Niſi uero falſũ putamus illud eſchinis: qui cum
legiſſet Rhodis orõnem demoſthenis admirantibus cũctis
adieciſſe fert̃q̃d autẽ ſi ipſam beſtiã audiſſetis:& erat eſchi
nes.Si demoſtheni credemus uoce gratiſſima fatebat̃ tñ lõ
ge melius eadẽ illa ꝑnuntiaſſe ipm q pepererat. Quæ oĩa
huc tendũt ut audias iſeũ:uel ideo tantũ ut audieris. Vale

¶ Aditio heriditatis xxxiiii

GAi.plí.caluinæ ſuæ.S.Si pluribus pr̃ tuus uel uni
cuilibet alii: q̃ mihi debuiſſet fuiſſet fortaſſe dubi
tandũ an adires hereditatẽ etiã uiro grauẽ:cũ uero ego duc
tus affinitatis offitio: dimiſſis oĩbus:q nõ dico moleſtiores
ſed diligẽtiores erãt(creditor ſolus extiteri cũq; uiuẽte eo
nubẽti tibi in dotẽ centũmilia cõtulerim)ꝑter eam ſũmam
quam pr̃ tuus q̃ſi de meo dixit:erat enĩ ſoluenda de meo.
magnũ habes facilitatis mee pignus:cuius fidutia debes fa
mam defuncti:pudoreq; ſuſcipe.Ad quod ne te magis uer
bis:q̃ rebus horter.quicqd pater tuus mihi debuit acceptũ
tibi ferri iubeo.Nec eſt ꝙ uerearis: ne ſit mihi iſta oneroſa
donatio:ſũt qdẽ nobis oĩno modicæ facultates:digitas ſup
tuoſa:redditus: ꝑpter cõditionem agellorum:neſcio minor
an in certior : ſed quod ceſſat ex redditu : frugalitate ſup
pletur ex qua(uelut ex fonte) liberalitas nr̃a decurrit quæ
tñ ita tẽperãda ẽ:ne nimia ꝑfuſiõe in areſcat:ſed tẽperanda

in aliis:in te uero facile ratio cōſtabit:etiā ſi modum exceſ ſerit. Vale

¶ Actio plinii perpolienda xxviiii

GAius pli. Viperto ſuo. S. Actionē: & frequenter a te efflagitatam: & a me ſæpe ꝓmiſſam exhibui tibi:non tamen totā. Ahuc enī pars eius perpolitur. iterim quæ abſolutiora mihi uidebantᷣ non fuit alienum:iudicio tuo traditū iri:rogo intentionē ſcribentis accomodes:nihil enī adhuc inter manus habui cui maiorē ſolicitudinē præſ tare deberē: nam in cæteris actiōibus exiſtimationi hoīnū diligentia tm̄ et fides nr̄a:in hac etiā pietas ſubiicietᷣ. Inde et liber creuit:dū ornare patriam:& amplificare gaudemus pariterq; et defēſioni eius ſeruimus & gloriæ. Tu tamē hæc ipā q̄tum ratio exegerit reſeca. Quotiens enī ad faſtidium legentiū deliciaſq; reſpicio: intelligo nobis cōmendationē ex ipā mediocritate libri petendā. Idē tn̄ (qa ate hanc auſte ritatē exigo) cogor id (quod diuerſū eſt) poſtulare: ut ipſe riſq; frontē remittas. Sunt enī quædā adoleſcentiū auribus danda: ꝑſertim ſi materia nō refragetᷣ. Nam deſcriptiones locoꝝ (quæ in hoc libro freq̄ntiores erunt) nō hiſtorice tm̄ ſed ꝓpe poetice ꝑſequi fas ē. Quod tn̄ ſi qs extiterit qui putet nos latius feciſſe q̄ orōnis ſeueritas: exigat huius (ut ita dixeri) triſticiā reliquæ ptes actiōis exorare debuerūt: ānixi certe ſumus ut q̄libet diuerſa genera lectoꝝ p plures dicendi ſpēs teneremus: ac ſicut ueremur:ne qbuidā pars aliq̄ ſecūdum ſuā cuiuſq; naturā nō ꝓbetᷣ: ita uidemur poſ ſe confidere ut uniuerſitatem omnibus uarietas ipā comē det. Nā in ratione ipſa cōuiuioꝝ q̄uis a pleriſq; cibis ſiguli tēperemus:totam tn̄ cœnā laudare oēs ſolemus nec ea quæ ſtomachus nr̄ recuſat:adimūt grām illis a qbus capitᷣ. Atq;

hæc ego ſic accipi uolo:non tanꝗ aſſequutū eſſe me credā: ſed tanꝗ aſſequi laborauerim:fortaſſe non fruſtra:ſi modo tu curam tuam admoueris.Interim iſtis mox his : ꝗ ſequētur:dices te non poſſe ſatis diligenter id facere : niſi prius totam actionem cognoueris: fateor in præſentia tamen et iſta tibi familiariora fient & quædam ex his talia erunt:ut per partes emendari poſſint. Etenim ſi auulſū ſtatuæ caput aut membrū aliquod inſpiceres:non tu quidem ex illo poſſes congruentiam æqualitatēq; dephendere: poſſes tamen iudicare:an id ipm ſatis elegans eſſet.Nec alia ex cauſa pricipia librorum circumferūtur: quā quia exiſtimant pars aliꝗ et ſine cæteris eſſe perfecta longius me prouexit dulcedo ꝗdam tecum loquendi:ſed iam finem faciam:ne modū: quē etiam orationi adhibendū puto in epiſtola excedā . Vale

Conuiuium ſordidum & ſumptuoſum xxx

GAius pli.Auito ſuo.S.longum eſt altius repetere Nec refert quēadmodū acciderit:ut homini minime familiaris cænarem apud quēdam (ut ſibi uidebatur)lautum & diligentē(ut mihi) ſordidū ſimul & ſumptuoſum. Nam ſibi & paucis opima quædā: cæteris uilia & minuta ponebat: uinum etiā paruulis lagunculis in tria genera deſcripſerat.Non ut poteſtas eligendi: ſed ne ius eſſet recuſādi:& aliud ſibi & nobis:aliud minoribus amicis(nam gradatim amicos habet)aliud ſuis noſtriſq; libertis. Animaduertit qui mihi proximus recumbebat:& an probarē interrogauit.Negaui. Cum ergo inqt quā conſuetudinē ſeꝗris eadem omibus pono:ad cænam enī: non ad notam iuito cūctiſq; rebus ex æquo:quos mēſa & thoro æꝗui.Etiā ne libertos etiā cōuictores enī tūc nō libertos puto.Ille magno tibi cōſtat:minīe ꝗ fieri poteſt qr.ſ.liberti mei nō idē quod

ego bibunt: ſi idem ego quod liberti: et hercule ſi gulæ tem peres: non eſt oneroſum: quo uteris ipſe: comunicare cũ plu ribus. Illa ergo reprimenda: illa quaſi in ordinem redigen da ẽ: ſi ſumptibus parcas: quibus aliquanto rectius tua cõ tinentia q̃ aliena contumelia conſulas. Quorſũ hæc? Ne tibi optimæ indolis iuueni quorundã immenſa luxuria ſpe cie frugalitatis: imponat. Conuenit autẽ amori in te meo quotiens tale quid inciderit ſub exemplo præmonere quid debeas fugere: igitur memento nihil magis eſſe uitandum q̃ iſtam luxuriæ & ſordium nouam ſocietatẽ: quæ cum ſint turpiſſima diſcreta & ſeparata turpius iunguntur. Vale

turpia diſcreta turpiꝰ iunguntur

nota

¶ Statua ſpurinæ. & eius filio decreta xxxi

GAius pli. Macrinio ſuo. S. heri a ſenatu ueſtricio prĩcipe auctore ſpurinæ triumphalis ſtatua decre ta eſt: non ita ut multis: qui nunq̃ in atie ſteterunt: nũquã caſtra uiderunt: nunq̃ deniq; tubaꝝ ſonũ niſi in ſpectaculis audierunt: uerum ut illis: qui decus iſtud ſudore & ſangui ne & factis aſſequebantur. Nam ſpurina bructerũ Regẽ ui et armis induxit in regnum: oſtentatoq; bello frocciſſimã gentem (quod eſt pulcherrimũ uictoriæ genus) terrore per domuit. Et hoc quidem uirtutis p̃miũ: illud ſolatiũ doloris accipit: ꝙ etiã filio eius Coetico (quẽ amiſit) abſẽs habitus eſt honos ſtatuæ: rarũ id ĩ iuuene. Sed pater hoc quoq; me rebat̃ cuius grauiſſimo uulneri: magno aliquo fomẽto me dendũ fuit. Præterea Coetius ipſe tam claꝝ ſpecimẽ indolis dederat: ut uita eius breuis & anguſta debuerit hac ueluti ĩmortalitate ꝓferri. Nã tanta ei grauitas auctoritas etiã: ut poſſet ſenes illos ꝓuocare uirtute qbus nũc honore adæq̃ tus ẽ. Quoqdẽ honore (q̃tũ ego ĩterp̃tor) nõ modo defun cti memoriæ dolori p̃ris: ueꝝ etiã exẽplo ꝓſpectũ ẽ. Acuent

Bructus Rex.

nota

ad bonas artes iuuentutem:adoleſcentibus quoqꝫ:ut digni ſunt:modo tanta premia conſtituta. Acuent pricipes uiros ad liberos ſuſcipiédos:& gaudia ex ſupſtitibus : & ex āmiſſis tam glorioſa ſolatia. His ex cauſis:ſtatua coecii:publice letor. Nec priuatum minus amaui conſumatiſſimū iuuenē tam ardenter quam nunc impatienter requiro: Erit ergo ꝑ gratum mihi hanc effigiem eius ſubinde intueri : ſubinde reſpicere: ſub hac cōſiſtere: præter hanc coicare. Eteni ſi defunctoꝶ ymagines domi poſitæ dolorem noſtrum leuant quanto magis equibus inceleberrimo loco nō modo ſpecies et uultus illoꝶ:ſed honor etiam & gloria refert̃. Vale

¶ Larium ad piſcandū uenandū & ſtudendum aptū: xxxii

GAius plinius Caninio ſuo. Salutē. Studes an piſcaris an uenaris: an ſimul omia: poſſūt eni omia ſimul fieri ad larium noſtrū. Nam lacus piſcem: feras ſiluæ (qbus lacus cigit̃) ſtudia altiſſimus iſte ſeceſſus affatim ſuggerit. Sed ſiue omia ſimul : ſiue aliquid facias: non poſſum dicere inuideo:angor tamē non & mihi uti licere:quæ ſit cōcupiſco:ut ægri uinū: balnea: fontes. Nunq̄ ne hos artiſſimos laqueos(ſi ſoluere negatur) abrumpam Nunq̄ puto: illam in ueteribus negotiis noua accreſcunt: Nec tamē priora peragunt̃ :tot nexibus tot quaſi cathenis manus indies occupationū agmen oſtendit̃. Vale.

¶ Petitio ſexti eiuſqꝫ ſcientia uirtutes laudeſqꝫ xxxiii

GAius plinius Apolinari ſuo. Salutem. Anxium me & inquietum habet peticio ſexti emitii mei: afficior cura. Et quam pro me ſolicitudinem non adii ꝑ me altero patior: Et alioqn meus pudor mea exiſtimatio mea dignitas indiſcrimen adducit̃. Ego ſexto: latū clauum a cæſare noſtro. Ego queſturam Impetraui modo

ſuffragio peruenit ad ius tribunatus petendi quem niſi op tinet uereor in ſenatu ne decepiſſe Cæſarem uidear: Proinde ad nitendum eſt mihi : ut talem omẽs eum iudicẽt qualem eum eſſe princeps mihi credidit. Quæ cauſa ſi ſtudiũ meum nõ incitaret: adiutũ tamẽ cuperẽ iuuenẽ probiſſimũ grauiſſimũ eruditiſſimũ oĩ deniq; laude digniſſimũ: et qdẽ cũ tota domo. Nam pr̃ eius erudius: clarus uir: ſanctus: antiquus: diſertus : atq; agendis cauſis exercitus (quas ſũma fide: pari conſtantia: nec uerecundia minore defendit) Habet auunculum. C. ſepticium: quo nihil uerius nihil ſimplicius: nihil candidius: nihil fidelius noui. Omnes me certatim et tamen equaliter amant. Omĩbus ego in uno nũc referre gratiam poſſum. Itaq; prehendo amicos: ſupplico ambio domos: ſtationes circueo : quantumq; uel auctoritate uel gratia ualeam precibus experior. Te quoq; obſecro: ut aliquam oneris mei partem ſuſcipere tanti putes. Reddam uices ſi repoſces: reddam & ſi non repoſces: diligeris: coleris. frequentaris oſtende modo uelle te: nec deerunt qui quod tu uelis cupiant. Vãle.

C. Septitium

¶ Editio librorum octauii xxxviiii

GAius plinius Octauio ſuo. Salutẽ hominẽ te pacientem uel potius durum ac pene crudelẽ: qui tã inſignes libros : tam diu teneas : quouſq; tibi & nobis inuidebis? tibi maximam laudem : nobis uoluptatem. Sine p ora hominum ferantur: eiſdemq; quibus Romana lingua ſpaciis peruagentur. Magna etiam longaq; expectatio eſt quam fruſtrari ad huc : & differre non debes. Enotuerunt quidam tui uerſus: & inuito te clauſtra tua refregerunt hos : niſi retrahes in corpus quandoq; ut errones : aliquem cuius dicantur inuenient: hebetante oculos

mortalitate: a qua te aſſerere hoc uno monumento potes; Nam cætera fragilia et caduca: nō minus q̃ ipſi homīes occidunt: deſuntqꝫ dices: ut ſoles amici mei uiderint: opto eqdem aīcos tibi: tam fideles: tam eruditos: tam laborioſos ut tantū curæ: ītentiōiſqꝫ ſuſcipere & poſſint & uelint. Sed diſpice ne ſit parum prouidū ſpare ex aliis: quod tibi ipe non præſtes: & de editiōe qdem ut uoles. Interim recita ſaltem quo magis libeat emittere: utqꝫ tandē percipias gaudium: quod ego olim pro te non temere præſumo. Imagiōr enī qui cōcurſus: quæ admiratio: te qui clamor: quod etiā ſilentium maneat. Quo ego cum dico uel recito nō minus quam clamore: delector. Sit modo ſilentium acre & intentum. & cupidum ulteriora audiēdi. Hoc fructu tanto tam parato deſine ſtudia. infinita iſta cunctatiōe fraudare quæ cum modum excedit. uerendum eſt ne īerciæ & deſidiæ uel etiam timiditatis nomen accipiat. Vale

¶ Actioues plures in cauſa marii priſci. xxxv

GAius. plinius adriano ſuo. Salutem. Solet eſſe gaudio tibi: ſi quid actum eſt in ſenatu dignum ordine illo: Quamuis enim quietis amore ſeceſſeris. īſidet tamen anīo tuo maieſtatis publicæ cura. Accipe ergo quod per hos dies actum eſt perſonæ claritate: famoſum ſeueritate: exempli ſalubre: rei magnitudine æternum. Marius priſcus accuſantibus afris (quibus procōſul præfuit) omiſſa defenſione iudices petit. Ego & cornelius tacitus ad eſſe prouincialibus iuſſi: exiſtimauimus fidei noſtræ conuenire notum ſenatui facere exceſſiſſe priſcum immanitate & ſeuitia crimina quibus dari iudices poſſunt: cum ob innocentes condemnandos: interficiendos etiam: pecunias accepiſſet. Reſpondit fronto catius deprecatuſqꝫ

Julius ferox consul designatus Mario

eſt: nequid ultra repetundaꝝ legem quereret omīaqꝫ acti
onis ſuæ uela:uir mouēdaꝝ lachrimaꝝ peritiſſimus quodā
uelut uento miſeratiōis impleuit: magna contentio:magni
utriqꝫ clamores aliis cognitiōis ſenatus legē cōcluſam:aliis
liberam ſolutā dicentibus: q̄tum admiſiſſet reus:tantū iudi
candum. Nouiſſime conſul deſignatus Iulius ferox : uir re
ctus & ſanctus Mario qdem iudices interim cēſuit dandos
euocandos:aut qbus diceretur Innocētum pœnas uēdidiſſe
Quæ ſententia non ꝑualuit modo: ſi oīno poſt tantas diſ
ſenſiones fuit ſola frequens adnotatumqꝫ experimentis:ꝙ
fauor & miſericordia acres & uehementes primos impetus
habent:paulatī conſilio & ratione q̄ſi reſtīcta cōſidunt:ūde
euenit ut quod multi clamore permixto tuētur: nemo tacē
tibus cæteris dicere uelit:pateſcit enī:cum ſepararis a turba
contēplatio rerum:quæ turba tegunt :uenerunt qui adeſſe
erant iuſſi:uicelius honoratus:& flauius martianus.Ex qui
bus honoratus trecentis milibus exilium eqtis romani ſep
temqꝫ amicoꝝ eius ultimā pœnam:Martianus unius eqtis
romani ſeptīgētis milibus:plura ſupplicia arguebat emiſſe
Erat enī fabius ceſus damnatus in metallum : ſtrāgulatus
In carcere: ſed honoratum cognitioni ſenatus mors opor
tuna ſubtraxit:Martianus introductus eſt abſente priſco.
Itaqꝫ Tucius cerealis conſularis in reſonatorio poſtulauit:
ut priſcus certior fieret:ſiue quia miſerabeliorē:ſiue quia in
uidioſiorem fore arbitrabat : ſi præſens fuiſſet: ſiue quod
maxime credo:qa æquiſſimum erat:comune crimē ab utro
qꝫ defendi : Et ſi dilui non potuiſſet in utroqꝫ puniri: Dila
ta res eſt in proximū ſenatum: cuius tempore conſpectus
auguſtiſſimus fuit:princeps præſidebat:Erat enī conſul ad
huc ianuarius mēſis:cum cætera:tum præcipue ſenatorum

uicelius honoratus & flauius Martianus. Martianus

priscus certior fieret

Frequentia

frequentia celebremus. Præterea cauſæ amplitudo: auctaq;
dilatione expectatio & fama inſitũq; mortalibus ſtudium
magna & inuſitata noſcendi omnes undiq; exciuerat. Ima
ginare quæ ſolicitudo nobis: qui metus: qbus ſuper tanta
re in illo cætu præſente cæſare dicendũ erat. Equidẽ in ſena
tu non ſemel egi: quin immo nuſq̃ audire benignius ſoleo
tunc me tamẽ (ut noua) omĩa nouo metu pmonebãt: ob
uerſebat̃ præter illa quæ ſupra dixi cauſe dificultas ſtabat
modo conſularis: modo ſeptemuir epulonũ: iam neutrum
Erat igitur perq̃ oneroſum accuſare damnarũ: quẽ ut pme
bat atrocitas criminis: ita quaſi pactæ damnationis miſera
tio: tuebatur: ut cunq; tñ animũ cogitacionẽq; collegi: cepi
dicere nõ minore audientiũ aſſenſu: q̃ ſolicitudĩe mea: dixi
horis pene quinq;. Nam xii clepſidris q̃s ſpacioſiſſime ac
cepam ſunt additæ quatuor: adeo illa ip̃a quæ dura et ad
uerſa dicturo uidebant̃ ſecunda dicenti fuerunt. Cæſar qui
dem mihi tantũ ſtudium tantã etiam curam (nimiũ eſt enĩ
dicere ſolicitudinẽ) præſtitit ut libertum meũ poſt me ſtã
tem ſæpius ãmoneret uoci lateriq; conſulerem: cum me ue
hementius putaret intendiq̃ gracilitas mea perpeti poſſet.
Reſpondit mihi pro martiano: claudius marcellinus: Miſ
ſus deinde ſenatus: & reuocatus imposterũ: neq; enĩ tam in
choari poterat actio: niſi noctis interuentu ſcinderet̃. Poſ
tero die dixit promario ſaluius liberalis uir ſubtilis diſpoſi
tus: acer: diſertus: in illa uero cauſa omẽs artes ſuas ptulit
Reſpondit cornelius tacitus: eloquẽtiſſime (& quod eximi
um orationi in eſt) caſte & ĩſignite: dixit pro mario rurſus
frontocatius inſignitur: ut quæ iã locus ille poſcebat plus
imprecibus temporis: q̃ in defenſione conſũpſit: huius acti
onem ueſpera incluſit: non tamẽ ſic ut abrumperet: Itaq; in

Cornelius tertullus conſul deſignatus cenſuit ſeptingenta milia que acceperat marius erario inferenda

tercium diem ꝓbationes exierunt· Iam hoc ipſum pulchrū et antiquum:ſenatū nocti dimitti triduo uocari:triduo cōtineri Cornutus tertulus conſul deſignatus:uir egregius:& pro uirtute firmiſſimus cēſuit ſeptingenta milia(quæ acceperat marius)ærario inferenda: mario urbe italiaq; interdicendū.Marciano hoc amplius africa: infine ſentētiæ adiecit ꝙ ego & tacitus in iuncta aduocatione dilgēter & fortiter functi eſſemus arbitrari ſenatum : ita nos feciſſe ut dignū mandatis partibus fuerit. Aſſenſerūt cōſules deſignati:omēs etiam conſulares uſq; ad pompeiū collegam ille & ſeptingenta milia ærario inferenda: & martianū inqnquēnium relegādū:marium repetūdaꝝ pœna(quā iam paſſus eſſet)cenſuit relinquendū. Erant ī utraq; ſentēcia multi:fortaſſe etiā plures in hac uel ſolutiore uel molliore. Nam qdā ex illis quoq;(qui cornuto uidebant̄ aſſenſi) hunc q poſt ipos cēſuerat:ſequebātur ſed cum fieret diſceſſio: qui ſellis conſulum aſtiterant:in cornuti ſenteciā ire cœperūt. Tunc illi:qui ſe college ānumerari patiebant̄: indiuerſū trāſierūt Collega cum paucis relictus. Multū poſtea de īpulſoribus ſuis præcipue de Regulo q̄ſtus eſt: qui ſe in ſententia: quā ipſe dictauerat:deſeruiſſet. Eſt alioquin regulo tam mobile ingenium ut plurimū audeat : plurimū timeat:hic finis cognitionis ampliſſimæ:ſupeſt tñ negotiū nō leue.Hoſtibus firminius legatus Mariī priſci:qui ꝑmixtus grauiter cauſæ uehementerq; uerſatus eſt . Nam & rationibus marciani et ſermōi quē ille habuerat ī ordine leptitanoꝝ:operā ſuā priſco ad turpiſſimū miſtiriū cōmodaſſe: ſtipulatuſq; demartiano qnq̄ginta milia denarioꝝ ꝓbatur:ipē præterea accepiſſe ſextercia decem milia fœdiſſimo qdem titulo nomīe unguētoꝝ . Qui titulus a uita homīs compti ſemper & pumicati

Marij priſci

Martiano qui quinquaginta milia denariorum

ſextertia decem milia

non abhorrebat placuit cēſente Cornuto referri de eo ꝓxi mo ſenatu. Tunc eni caſu incertū: an conſcientia abſuerit: habes res urbanas: īuicem ruſticas ſcribe: qd arbuſculæ tuæ quid uineæ quid ſegetes agunt: qd oues delicatiſſime in ſū ma niſi æque longam epiſtolam reddis: nō eſt quod poſt ea niſi breuiſſimam expectes. Vale.

¶ Reliquum iſtius actionis xxxvi

GAius pli eidem adriano. S. Liturgion id ē negoci olum illud (quod ſupereſt marii priſci cauſæ) ꝓxi me ſcripſeram. Neſcio an ſatis circunciſū: tn̄ et abraſum ē firminus inductus in ſenatū reſpōdit crimini noto: ſecutæ ſunt diuerſæ ſententiæ conſulū deſignatoꝝ. Cornutus ter tullus cenſuit ordine mouendum. Acutius nerua: in ſortici one prouinciæ rōnem eius non habendam. Quæ ſentencia tanq̄ mitior uicit: cum ſit alioquin durior triſtiorq;. Quid eni miſerius: q̄ exactū & exēptū honoribus ſenatoriis labo re & moleſtia nō carere? Quid grauius q̄ tāta ignominia affectū non in ſolitudine latere: ſed in hac altiſſima ſpecula conſpiciendū ſe monſtrandūq; prebere: præterea qd pulice minus cōgruēs aut decoꝝ notatū a ſenatu ī ſenatu ſedere? illiſq; ipſis a quibus ſit notatus æquari? Sūmotum a procō ſulatu (quia ſe in legatiōe turpiter geſſerat) de ꝓcōſulibus iudicare: damnatūq; ſordium: uel damnare alios: uel abſol uere. Sed hoc pluribus uiſum eſt. Numerant̄ eni ſenten ciæ non ponderātur: nec aliud in conſilio publico fieri poteſt: in quo nihil ē tam ineq̄le q̄ æqualitas ipſa. Nam cū ſit īpar prudentia par omniū ius eſt. Impleui promiſſum: prioriſq; epiſtole fidem exolui: quā ex ſpacio tēporis iam recepiſſe te colligo. Mam & feſtinanti & diligēti tabellario dedi niſi quid impedimenti in uia paſſus eſt. Tuæ nunc partes ſunt

Liturgion · eſt negotiolum illud · ſupereſt Marij priſci

ut primum illam:deinde hāc remuneres litteris q̃les iſtinc
redire uberrime poſſunt. Vale.

¶ Comendatio uoconii eiuſq; laudes xxxvii

GAius.pli.Priſco ſuo.S. Et tu occaſiones obligādi
me auidiſſime amplecteris. Et ego nemini liben
tius debeo dābus ergo de cauſis a te potiſſimum petere cō
ſtitui:quod impetratum maxime cupio. Regis exercitū am
pliſſimū:hinc tibi bñficiorꝝ larga materia:lōgū præterea tē
pus:quo aīcos tuos exornare potuiſti:cōuerteꝛ̃ ad nr̃os ne
hos qdē multos:malles tu qdē multos:ſed meæ uerecūdiæ
ſufficit unus aut alter:ſed potius unus īs erit uoconius rōa
nus pr̃ plinii:ī eq̃ſtri gradu clarus clarior uictricus:īmo pr̃
alius. Nam huius quoq; nomini & pietati ſucceſſit mater
eprimis īpeiciterioris yſpaniæ. Et ſis quod iudiciū ꝓuinciæ
illius quanta ſit grauitas flamen proxime fuit:hunc ego cū
ſimul ſtuderemus arcte familiariť q; dilexi: ille meus ī urbe
ille in ſeceſſu contubernalis: cum hoc ſeria: cum hoc iocos
miſcui. Quid enī aut illo fidelius amico:aut ſodale iocun-
dius. Mira in ſermone. Mira etiā in ore īpo:uultuq; ſuaui
tas ad hoc ingeniū excelſum:ſubtile:dulce:facile:eruditū in
cauſis agendis: epiſtolas quidē ſcribit ut muſas īpas latine
loqui credas:amatur a me plurimū :nec tam̄ uincitur. Equi
dem iuuenis ſtatim iuueni (quātū potui per ætatē)auidiſſi
me contuli: et nuper ab optimo prīcipe trium liberorꝝ ius
impetraui. Quod quamq̃ parce & cum delectu daret:mihi
tamen tanq̃ eligeret:indulxit:hæc benificia mea tueri nullo
modo melius q̃ ut augeam poſſum : præſertī cum ipſe illa
tam grate interpreteť :ut dū priora accipit:poſteirora me-
reať :habes qualis:q̃ ꝓbatus:caruſq; ſit nobis. Quē rogo
pro ingenio: pro fortuna tua exornes: iprimis ama hoiné

Nam licet tribuās ei q̃tum ampliſſimū potes. Nihil tamen amplius potes amicicia tua cuius eſſe eum uſq; in intimā familiaritatē capacem : quo magis ſcires: breuiter tibi ſtudia mores omnē deniq; uitam eius expreſſi. Extenderē p̃ces niſi & tu rogari diu nolles:& ego hoc tota epiſtola feciſſem Rogat enim et quidem efficaciſſime:qui reddit cauſas rogandi . Vale

¶ Audacia quorundā & irreuerentia xxxviii

GAius.pli.Maximo ſuo.S.Verum opinaris:diſtrigor centum uiralibus cauſis quæ me exercent magis q̃ delectant.Sunt enī pleræq; paruæ & exiles. Raro īcidit uel pſonarꝝ claritate:uel negocii magnitudine inſignis: ad hoc perpauci. cum q̄bus iuuat dicere . Cæteri audaces: atq; etiā magna ex p̃te adoleſcentuli obſcuri.ad declamādū huc trāſeunt tam irreuerenter & temere:ut mihi Atilius noſter expreſſe dixiſſe uideat̃:ſic in foro pueros a centūuiralibus cauſis auſpicari: ut ab homero in ſcholis. Nā hic quoq; ut illic primū cœpit eſſe.quod maximū eſt.At hercle añ memoriā meam maiores natu ita ſolebant dicere ne nobiliſſimis q̄dem adoleſcētibus locus erat: niſi aliquo conſulari p̄ducēte tanta ueneratiōe pulcherrimū opus celebrabat̃ Nunc refractis pudoris et reuerētiæ clauſtris omīa patēt oībus:nec inducunt̃ ſed irrūpunt:Sequuntur auditores actoribus ſimiles conueniūt a conductis & redēptis:in media baſilica tam palam ſportulæ q̃ intriclinio dant̃. Ex iudicio in iudicium pari mercede tranſitur . Inde iam non inurbanæ σοφοκλεις uocantur Emptiones nouæ απο του σοφως κεκλησθαι Iiſdem latinū nomē impoſitū eſt laudiceni:& tñ creſcit indies fœditas utraq; lingua notata heri duo nomenclatores mei(habent ſane ætatem eorū

baſilica

de Sportulis

qui nuper togam ſumpſerũt)ternis denariis ad laudandũ
trahabanť: tãti cõſtat ut ſis diſertiſſimus: hoc ꝑcio q̃libet
numeroſa ſubſellia ĩplentur: hoc ingens corona colligitur:
hoc ĩfiniti clamores cõmouentur cum meſochorus dedit ſi
gnũ: opus eſt enĩ ſigno apud non ĩtelligẽtes ne audientes
q̃dem. Nam pleriq; non audiũt nec ulli magis laudant. Sĩ
quando trãſibis p baſilicã: & uoles ſcire quõ quiſq; dicat
. Nihil eſt ꝙ tribunal aſcẽdas. Nihil ꝙ ꝑbeas aurem: facilis
diuinatio. Scito eum peſſime dicere q̃d laudabitur maxime
Primus hũc audiẽdi morã ĩduxit lercius lacinius: hactenus
tñ ut auditores corrogaret. Ita certe ex q̃tiliano præcepto
re meo audiſſe memini. Narrabat ille: affectabať domitiũ
affrum cũ apud centũuiros diceret grauiter & lẽte hoc enĩ
illi actiõis genus erat: audit ex ꝓximo ĩmodicũ: inſolitũq;
clamorẽ: admiratus reticuit: ubi ſiletiũ factũ ẽ repetit quod
abruperat. Iteꝝ clamor iteꝝ reticuit: et poſt ſilentiũ cœpit:
idem tercio nouiſſime q̃s diceret queſiit. Reſpõſũ ẽ licẽtius
Tum intermiſſa cauſa. Centũuiri inq̃t hoc artifitiũ perit:
quod alioquĩ perire incipiebat: cum periſſe afro uideretur
Nũc uero ꝓpe funditus extinctũ & euerſũ eſt. Pudet refer
re quæ q̃ fracta ꝓnunciatione dicanť: q̃bus q̃ teneris cla
moribus excipiantur. Plauſus tm̃ ac potius ſola cimbala
et timpana illis et cãticis deſũt ululatus q̃dem (nec enĩ alio
uocabulo poteſt exprimi) theatris in decora quoq; lauda
tio large ſupſũt. Nos tñ adhuc & utilitas aĩcoꝝ & ratio æta
tis morať & retinet: ueremur. n. ne forte nõ has ĩdignita
tes reliq̃ſſe ſed laborẽ fugiſſe uideamur. Sumus tñ ſolito ra
riores quod initium eſt gradatim deſinendi. Vale

¶ Voluntas teſtatorum ſeruanda xxxviiii

GAi. pli. Valerio ſuo. S. Quomõ te ueteres marſi

ternis denariis
Mesochorus
basilica
Quintilianus plinij preceptor
Domitius afer quintiliani preceptor
Centum viros

tui:quõ emptio noua:placet agri poſtq̃ tui facti ſunt.Rarꝫ id qdẽ nihil enĩ æque gratũ eſt adeptis q̃ cõcupiſcentibus. Me ꝑdia materna parꝫ comode tractãt:delectant tñ ut materna & alioqn lõga paciẽtia occallui hñt hunc finẽ aſſidue q̃relæ ꝙ queri pudet Vale

GAi.pli.Adriano ſuo.S.Tu q̇dem pro xxxx cætera tua diligẽcia admoẽs me:codicillos: atiliani q me expte iſtituit heredẽ pro non ſcriptis habẽdos: qa non ſit cõfirmati teſtamẽto quod ius mihi qdẽ notũ eſt.Cũ ſit iis etiã ignotũ qui nihil aliud ſciũt: ſed ego ꝓpriã quãdã legẽ mihi dixi: ut defũctorꝫ uolũtates(etiã ſi iure deficerẽt)q̃ſi ꝑfectas tuerer: cõſtat aũt codicillos iſtos Atiliani manu ſcriptos licet ergo non ſint confirmati teſtõ a me tñ ut cõfirmati cõſeruabunť: ꝑſerti cũ delatori locus non ſit.Nã ſi uerendũ eſſet ne quod ego dediſſẽ: populus eriperet cũctatior fortaſſe & cautior eſſe deberẽ.Cũ uero liceat heredi donare quod ĩ heredttate:ſubſedit nihil ẽ quod obſtet illi me lege:cui publice leges non pugnant: Vale

❡ Deſcriptio uillæ pli ĩ laurẽtino xxxxi

GAi.pli.gallo ſuo.S Miraris cur me laurẽtinũ: uel ſi ita mauis laurẽs meũ tantope delectet deſines mirari cum cognoueris graciam uillæ:opportunitatem loci:littoris ſpatium : Decem & ſeptem milibus paſſuum ab urbe ſeceſſit ut peractis quæ agenda fuerint: ſaluo iã & cõpoſito die:poſſis ibi manere: adiť nõ una uia Nam & laurẽtina et hoſtiẽſis eodẽ ferũt.Sed laurẽtina a q̃rtodecio lapide hoſtiẽſis ab undecio relinq̃nda ẽ utrinqꝫ excipit iter aliq̃ expte arenoſũ: iumẽtis paulo grauius et lõgius æquo breue et molle:uaria hic atqꝫ ĩde facies.Nã modo occurrẽtibus ſiluis uia coartať: modo latiſſimis pratis uia diffunditur & pateſcit multi greges ouium: multa ibi equorꝫ boũqꝫ armẽta/que mõtibꝫ yeme depulſa herba et tẽpore uẽrno niteſcunt

Villa uſibus capax nō ſūptuoſa tutela:cuius īprima pte atri
um frugi:neq; tm̄ ſordidū deīde porticus in.o. litteræ ſimi
litudinē circūactæ:qbus puula:ſed feſtiua area īcludit̄:egre
giū hoc aduerſus tēpeſtates receptaculū:Nā ſpecularibus a
multo magis iminētibus tectis muniūt̄.Eſt cōtra mediaſta
nediū hilare:mox tricliniū ſatis pulchrū quod ī littus excur
rit:ac ſiqn̄ africo mari īpulſū eſt fractis iā & nouiſſis flucti
bus leuiter abluit̄:ūdiq; ualuas & feneſtras nō minores ual
uis hēt:atq; ita a lateribus:a frōte qſi tria maria ꝓſpectat:a
tergo canediū:porticū areā porticū rurſus:mox atriū ſiluas
et lōgīquos reſpicit mōtes:huius a leua retractius paulo cu
biculū eſt āplū:deinde aliud minus quod altera feneſtra ad
mittit orientē:occidētē altera retinet:hæc & ſubiacēs mare
lōgius qdē:ſed ſecurius ītuet̄:huius cubiculi et illius triclinii
obiectu īcludit̄ āgulus:q puriſſimū ſolē cōtinet et accēdit
hoc hybernaculū:hoc etiā gymnaſiū meoꝝ ē ibi omēs uēti
ſilent exceptis q nubilū īducūt:& ſerenū añq uſū loci eripi
unt:adnectit̄ āgulo cubiculū ī haſpida curuatū:quod ābitū
ſolis feneſtris oībus ſeqtur:parieti eius ī bebliothecæ ſpem

armariū īſertū ē:ꝙ nō legēdos libros:ſed lectitandos capit
adheret dormitoriū mēbrū & tranſitu īteriacente:q ſuſpen
ſus & ſublatus cōceptū uaporē ſalubri tēperamento huc il
lucq; degerit & miniſtrat:reliq̄ pars lateris huius ſeruoꝝ li
bertoꝝq; uſibus detinet̄: Pleriſq; tā mūdis ut accipere ho
ſpites poſſint.Et ex alio later̄ cubiculū eſt politiſſimū:deīde
uel cubiculū grāde: uel modica cœnatio q̄ plurio ſolet plu
rio mari lucet:poſt hāc cubiculū cū ꝓceriore altitudīe æſtiuū
munimētis hiberniū. Eſt enī ſubductū oībus uētis huic cu
biculo aliud cōi & ꝓceriori pariete iūgitur:īde balnea cella
frigidaria ſpacioſa & effuſa:Cuius in contrariis parietibus
duo baptiſteria uelut eiecta ſinuantur:abunde capacia.Sin

mare ĩproximo cogites: adiacet unctoriũ hypocauſtum : ad hypocauſtum.
iacet ꝓpingeon balnei. Mox duæ cellæ magis elegãtes quam
ſũptuoſæ coheret calida piſcia mirifice: ex q̃ natãtes mare aſpi
ciunt: nec ꝓcul pheriſterió: quod calidiſſimo ſoli (ĩclinato iam pheriſterion.
die) occurrit: hic turris erigit̃: ſub q̃ zetæ duæ: totidẽ in ipſa
Præterea cœnatio: q̃ latiſſimũ mare longiſſimũ litus: ameniſſi
mas uillas ꝓſpicit. Eſt & alia turris: in hac cubiculũ ĩ quo ſol
naſcitur cõditurq;: lata poſt apoteca: & horreũ ſub hoc tricli
niũ quod turbati maris nõ niſi fragorẽ & ſonũ patitur: eũq;
iam languidum ac deſinentẽ: ortum & geſtationẽ uidet q̃ or
tus ĩcluditur: geſtatio buxo (aut rore marino ubi deficit bu
xus) ãbitur. Nam buxus : q̃ pte defẽdit̃ tectis abunde uiret
aperto celo aptoq; uẽto: & quãq̃ longinq̃ aſpergine maris: in
areſcit: adiacet geſtatiõi ĩterior̃ circuitu uinea tenera & ũbro
ſa: nudiſq; etiã pedibus mollis & cedẽs : ortum moruſq; et fi
cus freq̃ns ueſtit: quaꝝ arboꝝ illa uel maxĩe ferax ẽ terra: ma
lignior cæteris : hac non deteriora : q̃ maris facie cænatio re
mota a mari fruit̃ Cingitur dietis duabus a tergo: quaꝝ fene
ſtris ſubiacet ueſtibulum uillæ & ortus alius pinguior & ruſti
cus: hinc criptoporticus ꝓpe publici operis extẽditur: utriq;
feneſtræ a mari plures ab orto ſigulæ: et altius pauciores: hæc
cum ſerenus dies & ĩmotus: omẽs cum hinc uel inde uentus
inq̃etus q̃ uenti q̃eſcunt: ſine iniuria patent. Ante criptoporti
cum xiſtus : uiolis odoratus tepore ſolis infuſi repercuſſi crip
toporticus auget. Quæ ut tenet ſolẽ ſic aq̃lonem inhibet ſub
mouetq;: q̃tunq; caloris ante tantum retro frigoris. Similiter
africum ſiſtit: atq; ita diuerſiſſimos uẽtos alium: alio latere frã
git: & finit hæc iocũditas eius hyeme: maior æſtate. Nam an
te meridiẽ geſtatiõis ortiq; ꝓximam partẽ umbra temperat
Quæ ut dies creuit decreuitq; modo breuior mõ longior hac
uel illac cadit: ipa uero criptoporticus tunc maxime caret ſole

& miſcet:iunctum ē cubiculū noctis & ſōnii : nō illud uoces ſeruuloꝝ: nō maris murmur:nō tēpeſtatū motus:nō fulguꝝ lumē : ac ne diē ꝗdē ſētit niſi feneſtris apertis: tā alti abditiqꝫ ſecreti illa ratio:ꝙ īteriacēs andron parietē cubiculi ortiqꝫ di ſtīguit:atqꝫ ita oēm ſonū media īanitate cōſuit .Applicitū eſt cubiculo hypocauſtō ꝑexiguū:ꝙ anguſta feneſtra ſuppoſitū calorē ut ratio exigit aut effūdit aut retinet: ꝓtheton inde:& cubiculū porrigit̄ in ſolē orientē : quē ſtati acceptū ultra me ridiē obliquū ꝗdē ſed tn̄ ſeruat: in hāc ego dietā cū me reci pio abeſſe mihi etiam a uilla mea uideor magnamqꝫ eius uo luptatē(ecce ꝑcipue ſaturnalibus) capio cū reliq̄ pars tecti li centia dieꝝ feſtiſqꝫ clamoribus ꝑſonat.Nam nec ipē meoꝝ lu ſibus nec illi ſtudiis meis obſtrepunt: hæc utilitashæc amœ nitas deficit aq̄ ſaliēti: ſed puteos ac potius fōtes habet: ſunt enī in ſūmo.& oīno litoris illius mira natura. Quocūqꝫ loco moueris humū ouius & paratus humor occurrit:iſqꝫ ſincerus an ac ne leuiter ꝗdē :tanta maris uicinitate corruptus.Sugge runt affati ligna ꝓxmæ ſiluæ . Cæteras copias hoſtienſis co lonia miniſtrat:frugi ꝗdem homini ſufficit etiā uicus: quem una uilla diſcernit:in hoc balnea meritoria tria:magna como ditas ſi forte balneū domini uel ſubitus aduentus uel breui or mora calefacere diſſuadet: litus ornāt uarietate gratiſſima nūc cōtinua nūc intermiſſa tecta uillaꝝ q̄ ꝓſtant multaꝝ ur bium faciē:ſiue ipō mari:ſiue ipō litore utare.Quod nō nūq̄ longa tranqllitas mollit ſæpius freqns & cōtrarius fluctus in durat mare nō ſane ꝑcioſis piſcibus abundat.Soleas tamen et ſquillas optimas egerit: uilla uero nr̄a etiā mediterraneas copias præſtat:Lac inprimis nam illuc epaſcuis pecora conue niūt.Siquando aquā:ūbram ue ſectant̄ :iuſtis ne de cauſis eū tibi uideor incolere:inhabitare:diligere ſeceſſū:quē: tu nimis urbanus es:niſi cōcupiſcis:atqꝫ utiam cōcupiſcas: ut tot tatis

ꝙ dotibus uillulæ nr̃æ: maxĩa cõmẽdatio ex tuo cõtubernio
accedat. Vale ❡ Præceptor q̃rendus liberis fr̃is marci xxxxii
GAi. pli. Marcio ſuo ſuo. S. Quid a te iocũdius mihi
potuit iniũgi: q̃ ut præcæptorẽ fratris tui liberis q̃
rerẽ. Nam bñficio tuo in ſcholam redeo: & illã dul
ciſſimã ætatẽ q̃ſi reſumo. Sedeo ĩter iuuenes ut ſolebam: atq;
etiã expior q̃tũ apud illos autoritatis ex ſtudiis habea. Nam
ꝓxime freq̃nti auditorio ĩter ſe coram multis ordĩs nr̃i: clare
iocabant̃ intraui: cõticuerũt: quod nõ referrẽ: niſi ad illorum
magis laudẽ. q̃ ad meã ptineret: ac niſi ſperare te uellẽ: poſſe
fr̃is tui filios ꝓbe diſcere. quod ſupeſt cũ oẽs q ꝓfitent̃ audi
ero: qd de quoq; ſentiã ſcribam efficiãq; (q̃tum tñ ep̃la cõſeq
potero) ut ip̃e om̃s audiſſe uideare: debeo enĩ tibi: debeo me
moriæ fr̃is tui: hãc fidẽ: hoc ſtudiũ: præſertĩ ſup tanta re. Nã
qd magis ĩterẽ nr̃a: q̃ ut liberi dicerent̃ tui: niſi nũc illos ma
gis amares & ut digni illo pr̃e: te patruo repiant̃ quam curã
etiã ſi mihi nõ mandaſſes: uendicaſſem: Non ignoro ſuſcipi
endas offenſas ĩ eligẽdo p̃cæptore. Sed oportet me non: mõ
offenſas: uerꝝ etiam ſimultates ꝓ fr̃is tui filiis tam æquo aĩo
ſubire: q̃ parẽtes ꝓ ſuis. Vale ❡ Recitanda ne actio uel non
GAi. pli. Cereali ſuo. S. hortaris ut orõnẽ xxxxiii
amicis pluribus recitẽ: faciam qa hortaris: q̃uis ue
hemẽter addubitẽ. Neq; enĩ me præterit actioẽs q̃
recitant̃: ĩpetũ oẽm caloreq; ac ꝓpe nom̃ ſuum perdere: ut q̃s
ſolet cõmẽdare ſimul: & accẽdere iudicum cõſeſſus: celebritas
aduocatorꝝ: expectacio euẽtus: fama non minus actoris: di
ductũq; ĩ partes audiẽtiũ ſtudiũ: ad hoc dicẽtis geſtus: ĩceſſus
diſcurſus: etiã oĩbus motibus aĩ: cõſentaneus uigor corporis
ũde accidit ut ii q ſedẽtes agũt: q̃uis illis maxĩa exparte: ſup
ſint eadẽ illa q̃ ſtantibus: tñ hoc ꝙ ſedent q̃ſi debilitẽt̃ et de
primãt̃: recitãtiũ uero p̃cipua pronũciatiõis adiumta oculi

li manus p̄pediuntur. Quo minus mirꝝ ē ſi auditorꝝ actētio
relangueſcit . nullis extrīſecus aut blandimētis capta aut acu
leis excitata :his accidit:ꝙ oratio de q̄ loquor:pugnax & cō
tentioſa ē porro ita natura cōpatū ē:ut ea quæ ſcripſimus cū
labore etiā: cū labore audiri putemus: et ſane quotus q̄ſq; tā
rectus auditor:quē nō potius dulcia.hæc et ſonātia q̄ auſtera
et p̄ſſa delectēt.Eſt qdē oīo turpis iſta diſcordia:ē tam̄ ꝙ ple
rumq; euenit: ut aliud iudices exigant aliud auditores : aliis
q; p̄cipue auditor affici debeat qbus idē ſi forte iudex:maxīe
ꝑmoueretur:Pōt tn̄ fieri ut quāq̄ in his difficultatibus libro
iſti nouitas lenocinetur:nouitas apud nr̄os:apud græcos.n.
eſt qdā q̄uis exdiuerſo nō tn̄ oīo diſſimile.Nam ut illis erat
moris leges:q̄ſ ut cōtrarias prioribus legibus arguebāt:aliarꝝ
collatōe cōiicere. ita nobis eſſe repetūdarꝝ legē quod poſtula
remus cū hac ip̄a lege:tū aliis cōfligēdū fuit . Quod nequāq̄
blādū auribus īpitorꝝ:tāto maiorē apud doctos habere grām
debet:q̄to minorē apud īdoctos hēt.Nos aūt ſi placuerit reci
tare adhibituri ſumus quēq;.Sed adhuc plane an ſit recitādū
examina tecū oēſq; quos ego moui ī utraq; parte calculos po
ne:idq; elige:ī quo uicerit ratio:a te.n. ratio exiget̃ nos excu
ſabit obſequiū.Vale.¶ Teſtatotores reguli ſubducit ad ſibi fa
cienda legata xxxx

GAi.pli.Caluiſio ſuo.S. Aſſē para & accipe aureā fa
bulā:fabulas īmo nā me priorꝝ noua admōuit.Nec
refert a qua potiſſimū īcipiā.Veronia piſoīs grauiter iacebat:
huius dico piſonis : quem galba adoptauit . Ad hāc regulus
uenit primū īpudētiā hoīs q uenerit ad egrā:cuius marito ini
miciſſimus ipi inuiſiſſimus fuerit: eſto ſi uenit tantum: at ille
proximus thoro ſedit:qua hora nata eſſet interrogauit.Vbi
audiit compoīt uultum intendit oculos : mouet labra agitat
digitos computat nihil : ut diu miſeram expectatione ſuſpen

dat: habes inqt elimatericũ tp̄us. Sed euades:quod ut tibi
liq̄at magis aruſpicē cōſulā:quē ſũ freq̄nter exptus nec mo
ra ſacrificiũ facit: affirāt exta cũ ſiderꝝ ſignificatōe cogruer̄
illa ut ĩ piculo credula poſcit codicillos : legatũ regulo ſcri
bit:mox ingraueſcit:clamat moriēs:o hominē neq̄ perfidũ
ac plus etiā q̄ piurꝝ : q ſibi p ſalutē filii peieraſſet:facit hoc
regulus nō minus ſcelerate q̄ freq̄nter:qꝛ irā deorꝝ quos ip
ſe quotidie fallit in caput ĩfœlicis pueri deteſtatur . Vellius
bleſus ille locuples cōſularis nouiſſima ualitudīe cōflictaba
tur.Cupiebat mutare teſtamentũ:regulus q ſperaret aliqd
ex nouis tabulis(qa nup captar̄ eũ cepat)medicos hortari
rogare quoquō ſpiritũ hoī ꝓrogarēt: poſtq̄ aũt ſignatum
eſt teſtamentũ:mutat perſonā:uertit allocutionē: iiſdemqꝫ
medicis:quouſqꝫ miſerꝝ cruciatis.Quid īuidetis bonā mor
tem:cui dare uitā nō poteſtis.Morit̄ bleſus:et tanq̄ omnia
audiſſet.Regulo ne tantulũ qdem reliqt.Sufficiunt duæ fa
bulæ:an ſcholaſtica lege tertiā poſcis. Eſt unde fiat:aurelia
ornata fœmina ſignatura teſtamētũ ſũpſerat pulcherrimas
tunicas:Regulus cũ ueniſſet ad ſignandũ: rogo inquit has
mihi leges:Aurelia hominē ludere putabat:ille ſerio īſtabat
Ne multa:coegit mulierē aperire tabulas:ac ſibi tunicas:q̄s
erat īduta:legare.Obſeruauit ſcribentē:inſpexit an ſcripſiſ
ſet:& aurelia qdem uiuit:ille tñ iſtud tanq̄ moriturā coegit
Et hic hereditates:hic legata q̄ſi mereat̄ accipit.Sed qd lon
gius trahor in ea ciuitate in q̄ iam pridē nō minora ꝓmia
imo maiora:neqcia et īprobitas q̄ pudor uirtus habēt:aſpi
ce Regulũ:q ex paupe:& tenui: ad tantas opes per flagitia
ꝓceſſit:ut ipe mihi dixerit:cum cōſuleret q̄ cito ſextertium
ſexcenties īpleturus eſſet:inueniſſe ſe exta duplicata qbus
portendi milies & ducenties habiturũ & habebit: ſi modo
(ut cœpit) aliena teſtamenta: quod eſt improbiſſimum

genus falſus ip̄is:quoꝝ ſunt illa dictauerunt. Vale

CAII PLINII IVNIORIS EPISTOLA
rum liber tertius Vita ſpurinæ ſenis I

GAius.pli.Caluiſio ſuo.S. Neſcio an ullū iocūdi
us tp̄us exegerī q̄ quo nup apud ſpurinā fui:ad
eo qde ut neminē magis in ſenectute (ſi modo ſeneſcer̄ da
tū eſt)æmulari uelī.Nihil ē.n. illo:et eius uitæ gener̄ diſtin
ctius: Me aūt ut certus ſydeꝝ curſus:ita uita hoīnū diſpoſi
ta delectat ſenū p̄ſertī:nam iuuenes adhuc cōfuſa q̄dam &
q̄ſi turba uon īdecēt: Senibus placita oīa et ordinata cōue
niūt:qbus īduſtria ſera turpis ābicio ē:hanc regulā ſpuria
cōſtantiſſime ſeruat.Quī etiā parua hæc ſi nō quotidie fiāt
ordīe quodam:et uelut orbe circūagit:Mane lectulo conti
net̄ hora ſecūda calceos poſcit ambulat milia paſſuū tria
nec minus aīmum q̄ corpus exercet : Sed adſunt aīci hone
ſtiſſimi ſermoēs explicant̄:ſi nō liber legit̄:īterdum etiam
p̄ſentibus aīcis:ſi tn̄ illo nō grauētur Dein cōſidet & liber
rurſus aut ſermo potior libro mox uehiculū aſcēdit: aſſuit
uxorē ſigularis exēpli uel aliquē amicoꝝ: uti me ꝓxime:q̄
pulchꝝ illud:q̄ dulce ſecretum: q̄tum ibi antiqtatis : quæ
facta quos uiros audias qbus p̄cæptis ībuare:q̄uis ille hoc
tēperamtū modeſtiæ ſuæ īdixerit ne p̄cipere uideat̄:pactis
ſeptē milibus paſſuum:iteꝝ ambulat mille:iteꝝ reſidet:uel
ſe cubiculo uel ſtilo reddit (ſcribit enī & qdē utraqꝫ lingua
lirica doctiſſima: Mira illis dulcedo: mira ſuauitas: mira
hylaritas:cuius gr̄am cumulat ſanctitas ſcribētis:Vbi hora
balnei nunciata ē: ē autē hyeme nona æſtate octaua in ſo
le ſi caret uento ambulat nudus : Deinde mouetur pila ue
hemēter & diu (nam hoc exercitationis genere pugnat cū
ſenectute)lotus accubat:et cibum pauliſper differt: interim
audit legentem remiſſius aliqd & dulcius :per hoc omne

tp̄us liberꝝ eſt aīcis uel eadē facere:uel alia ſi malint. Appo
nitur cœna:non minus nitida q̄ frugi in argēto puro & an
tiquo. Sunt in uſu & corīthia qbus delectatur & afficitur:
frequenter comedis cœna diſtinguitur : ut uoluptatibus
ſtudia cōdiant᷑. Sumit aliqd de nocte & eſtate:nemini hoc
longū eſt:tāta comitate cōuiuiū trahitur:inde illi poſt ſepti
mū & ſeptuageſimū ānū auriū oculoꝝ uigor ītegerːīde agi
le et uiuidū corpus:ſola ex ſenectute prudētia:hanc ego ui
tam uoto et cogitatōe p̄ſumo ingreſſurus auidiſſime ut pri
mū ratio ætatis receptui canere ꝑmiſerit:interī mille labori
bus cōteror᷑ quoꝝ mihi & ſolatiū et exemplū eſt idē ſpuri
na :nam ille quo ad honeſtū fuit obiit officia : geſſit magi
ſtratus: ꝓuincias rexit:multo labore hoc otiū meruit: igit᷑
et hūc mihi curſū:et eundē terminū ſtatuo: id iā nūc apud
te:ſubſigno: ut ſi me lōgius euehi uideris in ius uoces ad
hāc ep̄lā meā &qeſcer᷑ iubeas cū iertiæ crimē effugero. Va.ii

¶ Cōferendū in arianū aliqd neſciētē eiuſq; laudes

GAius pli. Maximo ſno:S. Quod īpe a micis tuis
obtuliſſē ſi mihi eadē materia ſuppeteret: id nūc
iure uideor a te meis petiturus arianus maturus altiatiū prī
ceps ē:cūdicoprīceps nō de facultatibus loquor:q̄ illi large
ſupſunt ſed de caſtitate:iuſticia grauitate:prudētia:huius e
go cōſilio ī negociis:iudicio ī ſtudiis utor.nam plurimū fi
de:plurimū ueritate:plurimū ītelligētia præſtat. Amat me
(nihil poſſū ardentius dicere)ut tu. Caret ābitu:ideo ſe in
eq̄ſtri gradu tenuit cū facile poſſet aſcendere altiſſimū mihi
tamen ornandus excolendus eſt:ita magni extimo digni
tati eius aliquid aſtruere in opinantis neſcientis immo eti
am fortaſſe nolentis: aſtruere autem quod ſit ſplendidum
nec moleſtū: cuius generis q̄ prima occaſio tibi cōferas ī eū

eum rogo:hēbis me: habebis ip̄m gratiſſimū debitorē q̄uis enī iſta nō appetat: tā grate tñ accipit q̄ſi cōcupiſcat. Vale

¶Præcæptor quærendus filio hiſpulæ iii

GAius.pli.coreliæ hiſpulæ ſuæ.S. Cum p̄rem tuū gratiſſimū & ſanctiſſimū uiꝝ ſuſpexerī magis: an amauerī dubitē : Teq; in memoriam eius & in honorē tuū unice diligam. cupiā neceſſe eſt : atq; etiam q̄tum in me fuerit enitar: ut filius tuus auo ſimilis exiſtat:equidē malo materno:quamq̄ illi paternus etiā clarus: ſpectatuſq; cōtigerit pater quoq; & patruus illuſtri laude conſpicui:q̄bus omnibus ita demū ſimilis adoleſcet:ſi imbutus honeſtis artibus fuerit:quas plurimū refert:a quo potiſſimum accipiat.Adhuc illū puericiæ ratio ītra cōtuberniū tuū tenuit: p̄ceptorē domi habuit:ubi ē erroribus modica uel etiam nulla materia:Iam ſtudia eius extra limē ꝓferēda ſunt. Iam circūſpiciendus rhetor latinus:cuius ſcholæ ſeueritas: pudor:īprimis caſtitas cōſtet.Adeſt enī adoleſcenti nr̄o cum cæteris naturæ fortunæq; dotibus:eximia corporis pulchritudo:cui in hoc lubrico ætatis:non p̄ceptor modo: ſed cuſtos etiam rectorq; q̄rendus ē.Videor ergo demōſtrare tibi poſſe iuliū genitorē amatū a me : iudicio tam̄ meo non obſtat caritas hominis quæ ex iudicio nata eſt:uir eſt emendatus et grauis: paulo & horridior & durior:ut inhac licētia tēporum: Quantū eloq̄ntia ualeat:pluribus credere potes.Nam dicēdi facultas apta et expoſita ſtatim cernit̄ uita hoīum altos receſſus: magnaſq; latebras habet:cuius pro genitore me ſponſorem accipe : nihil exhoc uiro filius tuus audiet niſi ꝓfuturꝝ . Nihil diſcet quod neſciſſe rectius fuerit . Nec minus ſæpe ab illo q̄ a te : meq; admonebitur quibus ymaginibus oneretur:quæ nomina:& quanta ſuſtineat:pro inde

fauentibus diis:trade eum p̃ceptori: a quo mores primum
mox eloq̃ntiã diſcat:quæ male ſine moribus diſcit᷑: Vale

¶ Iudicium macri hñdnm ſuper aduocatione pro
beticis cõtra claſſicum per plinium accepta iiii

GAius.pli.Macrino ſuo.S.Quãuis et amici(quos
præſentes habebã)& ſermones hominũ factũ meum com
ꝓbaſſe uideant᷑: magni tamẽ exiſtimo ſcire: qd ſentias tu.
Nam cuius(integra re)cõſiliũ exq̃rere optaſſem:huius etiã
pacta iudicium noſſe in ire concupiſco: cum publicũ opus
mea pecunia ĩchoaturus: ĩtuſcos excurriſſem accepto ut ꝓ
fectus ærarii cõmeatu: legati prouĩciæ beticæ queſturi de
procõſulatu Cecilii claſici aduocatum me a ſenatu petierũt
collegæ optimi meiq; amãtiſſimi:de comuis officii deneceſ
ſitatibus p̃locuti:excuſare me: et eximere tẽptarũt.Factũ ẽ
S.C.perq̃ honorificũ:ut darer ꝓuĩcialibus patronus:ſi ab
ipſo me ĩpetraſſent:legati rurſus introducti:iterꝝ iam me p̃
ſentem aduocatũ poſtulauerũt ĩplorantes fidem meã quã
eſſẽt cõtra maſã bebiũ expti allegãtes patrocinii fædus ſecu
ta eſt ſenatus clariſſima aſſenſio:quæ ſolet decreta p̃currere
Tum ego deſino inq̃.P.C. putare me iuſtas excuſationis
cauſas attuliſſe᷑:Placuit ĩmodeſtia ſermonis & ratio.Cõpu
lit autẽ me ad hoc conſilium non ſolum conſenſus ſenatus
(quãq̃ hic maxime)uerũ etiã alii q̃dem minoris:ſed tñ nu
meri ueniebat in mentẽ priores nr̃os & ſingulorꝝ hoſpitũ
ĩiurias accuſatioĩbus uolũtariis pſecutos:quo deformius ar
bitrabar.pu.hoſpicii iura negligere:præterea cũ recordarer
quanta pro eiſdem beticis priore aduocatione etiam peri
cula ſubiiſſem conſeruandum ueteris officii meritum nouo
uidebatur.Eſt enĩ ita natura compatũ antiquiora benifitia
ſubuertas:niſi illa poſterioribus cumules.Nam q̃libet ſæpe

obligati ſi qd unū neges hoc ſolum meminerit quod nega
tum eſt : dicebat igit̃ etiam ꝙ deceſſerat claſſicus amotūqꝫ
erat:quod in eiuſmodi cauſis ſolet eſſe triſtiſſimū: periculū
ſenatoris:uidebā ergo aduocationi meæ non minorē grati
am:q̃ ſi uiueret ille ꝓpoſitā inuidiam nullam :in ſummam
cōputabam ſi munere hoc iam tercio fungerer faciliorem
mihi excuſationē fore: ſi quis incidiſſet:quem non deberē
accuſare: Nam ē omniū officioꝝ finis aliquis:tamen optīe
liberati uenia:obſequio præparatur. Audiſti cōſilii mei mo
tus:ſupereſt alterutra exparte iudicium tuum :in quo mihi
æque iocunda erit ſimplicitas diſſentiētis:q̃ comprobantis
autoritas. Vale

¶ Libri auunculi plinii uitaqꝫ eius v

GAius plinius Macro ſuo. S. Pergratum eſt mihi
ꝙ tam diligenter libros auunculi mei lectitas ut
habere om̄is uelis : q̃raſqꝫ q ſunt oēs fungar iudicis parti
bus: atqꝫ etiam quo ſint ordine ſcripti notum tibi faciat.
Eſt enī hæc quoqꝫ ſtudioſis non inuocanda cognitio:de ia
culatione equeſtri unus:hunc cum ꝑfectus alæ militaret pa
Vita Pomponij. ij. — ri ingenio curaqꝫ compoſuit . De uita pomponii ſecundi
duo a quo ſingulariter amatus : hoc memorie amici q̃ſi de
bitū munus exoluit. Belloꝝ germaīe xx qbus omīa quæ cū
germaīs geſſimus:bella collegit: ichoauit cum in germania
militaret ſōnio moītus: aſtitit enī ei qeſcēti: druſi neroīs ef
figies q germanie latiſſime uictor ibi periit:cōmēdabat me
nota — moriā ſuā:orabatqꝫ ut ſe ab īiuria obliuioīs aſſereret. Studi
oſi tres ī ſex uolumīa ꝓpter aplitudinē diuiſi:qbus oratorē
ab īcunabulis īſtituit atqꝫ ꝑfecit:dubii ſermoīs octo ſcripſit
ſub nerōe nouiſſimis ānis:cū oē genus ſtudioꝝ paulo liberi
us et rectius ꝑiculoſū ſeruitus feciſſet:a fine aufidi baſſi xxxi

Naturæ yſtoriarꝝ xxxvii:opus diffuſú eruditum nec minus
uarium q̄ ip̄a natura.Miraris ꝙ tot uolumina : multaq; in
his tam ſcrupuloſa: homo occupatus abſoluerit:magis mi
raberis ſi ſcieris illú aliquādiu cauſas actitaſſe.deceſſiſſe āno
ſexto & qnquageſimo: mediú tempus diſtenctú impeditú
ꝙ tam officiis maximis q̄ amicitia prīcipú egiſſe. Sed erat
acre ingeniú.incredibile ſtudium:ſūma uigilantia:lucubrar̄
uulcanalibus incipiebat: nó auſpicandi cauſa:ſed ſtudendi
ſtatī a nocte multa hyeme uero ab hora ſeptima uel cum
tardiſſime ab octaua:ſæpe ſexta erat. ſane ſóni parciſſimi:
non nunq̄ etiā inter ip̄a ſtudia inſtantis & differentis. An
te lucem ibat ad ueſpaſianú impatoré.Nam ille quoq; noc
tibus utebat̄:inde ad delegatú ſibi officiú: reuerſus domú
quod reliquum téporis ſtudiis reddebat.Poſt cibum ſæpe
quem interdiu leuem & facilé ueterú more ſumebat.Eſtate
ſi qd ocii iacebat ī ſole:liber legebat̄:ānotabat excerpebat.
Nihil enī legit quod nó excerpet. Dicere etiā ſolebat nullú
eſſe librum tam malum:ut non aliqua parte ꝓdeſſet. Poſt
ſolem plerúq; frigida lauabat̄ aqua deinde guſtabat:dor
miebatq; minimú.Mox quaſi alio die ſtudebat in cœne té
pus.Super hanc liber legebat̄ adnotabatur & qdem curſī
memini quédam ex amicis:cum lector quedam pronunci
aſſet perperā prouocaſſe & repeti coegiſſe:huic auunculum
meum dixiſſe intellexeras: nempe cum ille annuiſſet:cur er
go reuocabas : decem amplius uerſus hac tua interpellatio
ne perdidimus : tanta erat perſimonia temporis : Surge-
bat eſtate a luce:cœna hyeme intra primam noctis:& tan
quam aliqua lege cogente : hæc inter medios labores ur
biſq; fremitum: inſeceſſu ſolum balnei tempus ſtudiis exi
mabatur. Cum dico balnei de interioribus loquor. Nam

cum diſtringitur tergiturq; audiebat aliquid aut dictabat
in itinere: quaſi ſolutus cæteris curis: huic uni uacabat adla
tus notarius cuũ libro & pugillaribus: cuius manus hyeme
manicis muniebant: ut ne cæli quidem aſpitas illũ ſtudii
tempus eriperet. Qua ex cauſa romæ quoq; ſella uehebat
Repeto me correptũ ab eo cum ambularẽ: poteras inquit
has horas non perdere. Nam perire omne tp̃us arbitrabat
quod ſtudiis non impartiretur hac intẽtione tot iſta uolu
mina peregit: electorumq; cõmentarios Centũ ſexagita mihi
reliquit opiſtographis quidẽ et minutiſſimis ſtriptos. Qua
ratione multiplicatur hic numerus: referebat ipſe potuiſſe
ſe (cum pcuraſſet in hiſpania) uendere hos cõmentarios:
lartio larcino q̃drigentis milibus nummum & tunc aliquã
to pauciores erant. Nonne uidetur tibi recordãti quantum
legerit: q̃tum ſcripſerit: nec in officiis ullis nec in aı̃citia pri
cipis defuiſſe. Rurſus cum audis qd ſtudiis laboris impen
derit: nec ſcripſiſſe ſatis: nec legiſſe. Quod eſt enı̃ quod aũt
nõ ille accupatõs impedire: aut hæc inſtantia nõ poſſit ef
ficere. Itaq; ſoleo ridere cum me quidã ſtudioſum uocant:
qui ſi cõparer illi ſim deſidioſiſſimus: quẽ partim publica:
partim officia aı̃corum diſtringũt. Quis ex iſtis qui tota uita
litteris aſſideret: collatus illi: nõ quaſi ſomno & inertiæ de
ditus erubeſcat? Extendi epiſtolam: cum hoc ſolum: q re
qrebas: reſcribere deſtinaſſem: quos liberos reliquiſſet con
fido tamen hæc quoq; tibi non minus grata: q̃ ipos libros
futura. Que te non tãtum ad legendos eos: uerum etiã ad
ſimile aliquid elaborãdum poſſunt æmulationis ſtimulis
excitare uale

¶ Signum chorinthium vii

GAius pli. Seuero ſuo. S. Ex heriditate quæ mihi
obuenit: emi proxime Corinthiũ ſignũ modicũ

Quidem

quidem:ſed feſtiuũ et exp̃ſſum:q̃tum ego ſapio:qui fortaſ
ſe in omni re:in hac certe perq̃exiguũ ſapio: hoc tñ ſignũ
ego quoq; intelligo:Eſt enĩ nudũ nec aut uicia: ſi qua ſunt
celat:aut laudes paꝝ oſtentat:Effingit ſenem ſtantem:oſſa
muſculi:nerui:uenæ:rugæ:etiã ut ſpirantis apparẽt.Rari et
cedentes capilli.lata frons:cõtracta facies:exile collũ:pẽdẽt
lacerti:papillæ iacent: receſſit uenter: Atergo quoq; eadem
ætas ut ante es ip̃m(q̃tum uerus color indicat)uetus & an
tiquũ:talia deniq; omĩa:ut poſſint artificũ oculos tenẽ de
lectare impitoꝝ.Quod me tanq̃ tyrunculum ſolicitauit ad
emendũ.Emi autẽ non ut haberẽ domi(neq; enĩ ullum ad
huc corinthiũ domi habeo). Veꝝ ut in p̃ria noſtra celebri
loco ponerem:ac potiſſimũ in iouis templo:uidetur enĩ di
gnum tẽplo:dignũ deo donum. Tu ergo(ut ſoles omnia
quæ a me tibi iniũguntur)ſuſcipe hanc curã et iam nũc iu-
be baſim fieri:ex quo uoles marmore:quæ nom̃ meũ hono
reſq; capait:ſi hos quoq; putabis addẽdos: ego ſignũ ip̃m
(ut primũ inuenero aliquẽ: qui non grauet̃)mictã tibi uel
ipſe(quod maius)afferam mecũ:deſtino enĩ: ſi tam̃ officii
ratio permiſerit:excurrere iſto. Gaudes ꝙ me uenturũ eſſe
polliceor.Sed cõtrahes frontẽ:cum adiecero:ad paucos di
es: nec enĩ diutius ab eſſe me eadem hæc quæ nondũ exieñ
patiuntur. Vale

vii

¶ Mors ſpõtanea ſilii:moreſq; et hũana fragilitas

GAius plini.Caninio ruffo.S. Modo nũciatus eſt
ſilus italicus in neapolitano ſuo inedia finiſſe u
tam.Cauſa mortis ualitudo erat:illi natus iſanabilis clauus
Cuius tedio ad mortem irreuocabili cõſtantia decurrit: uſ
q; ad ſũmum diem beatus & fælix: niſi quod minorẽ ex li
beris duobus amiſit. Sed maiorem meliorem florentemq;

atq; etiam conſularem reliqt:leſerat famā ſuam ſub nerone
credebatᷣ ſponte accuſaſſe. Sed in uitelii aīcitia ſapiēter ſe et
comitere geſſerat . Exprocōſulatu aſiæ gloriā reportauerat
maculam ueteris induſtriæ:laudabili otio abluerat:fuit īter
pricipes ciuitatis ſine potēcia ſine īuidia:ſalutabatᷣ :colebatᷣ
multūq; in lectulo iacens:cubiculo ſemp.nō ex fortuna fre
q̄nti doctiſſimis ſermoībus diē tranſigebat: cū aſcribendo
uacaret. Scribebat carmīa maiore cura q̄ ingenio. Nō nūq̄
iuditia hoīnum recitatōibus experiebatᷣ .Nouiſſime ita ſua
dentibus ānis ab urbe ſeceſſit:ſeq; in cāpania tenuit: ac ne
aduentu qdem noui pricipis inde amotus eſt. Magna cæſa
ris laus:ſub quo hoc liberꝝ fuit:magna illius: q hac liberta
te auſus ē uti. Erat amator pulchritudīs:ſtudioſus hoēſtoꝝ φιλόκαλος
uſq; ad emacitatis rep̄henſionē : plures iiſdē in locis uilas
poſſidebat:adamatiſq; nouis priores negligebat multū ubi
q; libroꝝ:multū ſtatuaꝝ:multū ymaginum: quas non mō
habebat:ueꝝ etiā uenerabatur:uirgilii añ omēs. Cuius na-
talem religioſius q̄ ſuū celebrabat:neapoli maxīe: ubi mo-
numentū eius adire ut tēplum ſolebat:in hac tranquillitate
annum qntum & ſeptuageſimū exceſſit delicato magis cor
pore q̄ infirmo. Vtq; nouiſſimus a nerone factus eſt cōſul:
ita poſtremus ex oībus:quos nero conſules fecerat:deceſſit
Illud etiam notabile ultimus ex neronianis cōſularibus ob
iit:quo cōſule nero periit. Quod me recordantē fragilita-
tis hūanæ: miſeratio ſubiit. Quid enī tam circūciſū:tā bre
ue q̄ hoīs uita longiſſima an non uidetᷣ tibi:nero mō fuiſſe
cum interī ex his:qui ſub illo geſſerūt cōſulatū: nemo iam
ſuperē quāq̄ qd hec mirorᷣ. Nup lucius piſo:pr̄ piſōis illius
qui a ualerio feſto pſummū facinus in africa occiſus ē dicerᷣ
ſolebat. Neminē ſe uidere in ſenatu: quē cōſul ipſe ſentētiā

rogauiſſet. Tam anguſtis terminis: tãtæ multitudinis uiuacitas ipſa concluditur: ut mihi non uenia ſolum digne uer̃ etiã laude uideant̃: illæ regiæ lacrĩæ. Nam ferũt xerſem: cũ immenſum exercitũ oculis obiſſet: illachrimaſſe ꝙ tot milibus tam breuis imineret occaſus: Sed tanto magis hoc qc quid eſt temporis futilis & caduci: ſi non datur fatis. Nam hor̃ materra ĩ aliena manu certe ſtudiis ꝓferamus. Et quatenus nobis denegatur diu uiuere relinquamus aliqd quo nos uixiſſe teſtemur. Scio te ſtimulis non egere: me tñ tui caritas euocat: ut currentẽ quoq; inſtigem ſicut tu ſoles me

Cum inuicem ſe mutuis exhortactiõibus aĩci ad amorẽ ĩmortalitatis exacuũt. u. viii

¶ Tribunatus transferẽdus a ſuetoĩo in ceſeniniũ

GAius plinius. Suetonio tranqllo ſuo. s. Fatis pro cætera reuerentia: quã mihi præſtas ꝙ tam ſolcite petis: ut tribunatũ quem a neratio marcello clariſſimo uiro impetraui tibi: in ceſenniũ ſiluanũ propinquũ tuum tranſferam: mihi autẽ ſicut ẽ iocũdiſſimũ ipm̃ te tribunũ. ita nõ minus gratũ: aliũ p te uidere: neq; enĩ eſſe cõgruẽs arbitror quẽ auger̃ hõribus cupias huic pietatis titulos q ſũt oĩbus pulchriores honoribus: uideo enĩ (cũ ſit egregiũ & mereri bñficia & dare) utrãq; te laudẽ ſimul aſſecutur̃: ſi q̃ ipſe meruiſti alii tribuas: præterea expecto mihi quoq; gloriæ fore ſi ex hoc tuo facto non fuerit ignotũ: amicos meos nõ gerere tm̃ poſſe tribunatũ: ſed etiã dare. Quare ego uero honeſtiſſime uoluntati tuæ pareo. Neq; enĩ adhuc nom̃ in numeros relatum eſt: ideoq; liber̃ eſt nobis ſiluanũ in locũ tuum ſubdere cui cupio tam gratum eſſe: munus tuum: q̃ tibi meum eſt: Vale ix

¶ Cauſa legator̃ beticæ cõtra ceciliũ cõtraq; cõplures

Marcũ una Ciuitas pu̅

GAius plinius. Cornelio minutiano ſuo. S. Poſſũ
iam ſcribere tibi: q̃tum in publica ꝓuīciæ beticæ
cauſa laboris exhauſeri. Nam fuit multiplex ácta
qꝫ eſt ſæpius: cum magna uarietate. unde uarietas: unde plu
res actiones? Cecilius claſſicus homo fœdus & apte malus
proconſulatũ in ea non minus uiolẽter q̃ ſordide geſſerat
eodem anno quo in africa claſſicus inde dictũ beticoꝝ (ut
plerũqꝫ dolor etiã uenus facit) non illepidũ ferebatur: de
di malum et accepi. Sed marium una ciuitas publice: multi
qꝫ priuati reum peregerũt: in claſſicũ tota ꝓuintia incubuit
Ille accuſatione uel furtuita uel uoluntaria morte præuenit
Nam fuit mors eius infamis. ambigua tñ: ut enĩ credibile
uidebat᷑ uoluiſſe exire de uita (cum defendi nõ poſſet) ita
mirum pudorẽ dannatiõis morte fugiſſe: quẽ nõ puduiſſet
dannanda cõmictere. Nihilominus betica etiam Indefuncti
accuſatiõe perſtabat prouiſũ hoc legibus: intermiſſum tñ
et poſt longam intercapedinẽ tunc reductũ. Addiderunt
betici qꝫ ſimul ſocios miniſtroſqꝫ claſſici detulerũt nomina
timqꝫ in eos ĩquiſitionẽ poſtulauerũt. Aderam beticis: me
cumqꝫ lucius albinus: uir in dicendo copioſus ornatus:
quẽ ego cum olim mutuo diligerem ex hac officii ſocietate
amare ardentius cœpi habet qdem gloria: in ſtudiis preſer
tim qdam haud comunicabile. Nobis tñ nullum certamẽ
uulla cõtentio cum uterqꝫ pari iugo nõ pro ſe ſed ꝓ cauſa
niteretur. Cuius & magnitudo utilitas uiſa eſt poſtular̃ ne
tm̃ oneris ſingulis actiõibus ſubiremus: uerebamur ne nos
dies: ne uox: ne latera deficerent: ſi tot crimia: tot reos: uno
uelut faſce cõplecteremur. Deiñ ne iudiciũ intentio multis
nomibus multiſqꝫ cauſis: non laſſaret᷑ modo: uerum etiam
cõfunderetur. Mox ne gratia ſinguloꝝ collata atqꝫ ꝑmixta

pro ſingulis quoq; uires oīum reciperet.Poſtremo ne potē
tiſſimi uiliſſimo quoq; q̃ſi piaculari dato alienis pœnis ela
berent᷑: Et enī tunc maxime fauor & ambitio dn̄at᷑ cū ſub
aliqua ſpecie ſeueritatis deliteſcere pōt. Erat in conſilio ſer
torianū illud exēplū qui robuſtiſſimū & firmiſſimū militē
iuſſit caudam equi:Reliqua noſti.Nam nos quoq; tam nu
meroſum agmē reoꝝ: ita demū uidebamur poſſe ſuperare
ſi per ſingulos carperet᷑:placuit ĩprimis ipſum claſſicū oſtē
dere nocentē:hic actiſſimus ad ſocios eius & miniſtros trā
ſitus erat:quia ſocii miniſtriq; probari niſi illo nocente nō
poterant.Ex q̄bus duos ſtatim claſſico iunximus bebiū ꝓ
bum & fabium yſpanū:utrūq; gr̄a : yſpanū etiam facundia
ualidum:& circa claſſicum q̄dem breuis et expeditus labor
ſua manu reliquerat ſcriptū: q̄d ex quaq; re:quid ex quaq;
cauſa accepiſſet.Miſerat enī epiſtolas romam ad amiculam
quādam iactantes & glorioſas his quidē uerbis: io io liber
ad te uenio iam ſextercium q̄dragies redegi parte uendita
beticoꝝ.Circa yſpanū & ꝓbum multū ſudoris:hoꝝ ante q̄
crimina ingrederer neceſſariū credidi elaborare: ut cōſtaret
miniſteriū crimē eſſe. Quod niſi feciſſem:fruſtra miniſtros
probaſſem. Neq; enī ita defendebat᷑ ut negarēt.ſed ut ne
ceſſitati ueniam precarent᷑:eſſe enī ſe prouĩciales:et ad omē
procōſulū imperiū metu cogi . Solet dicere claudius reſtitu
tus(qui mihi reſpondit) uir exercitatus:& uigilans: & q̄li
bet ſubitis paratus: ſibi nūq̄ tantū caliginis:tantum pertur
batiōis offuſum: q̄ cū prærepta extorta defenſioni ſuæ cer
neret in quibus oēm fiduciam reponebat . Conſilii nr̄i exi
tus fuit bona claſſici:quæ habuiſſet ante prouinciā placuit
ſenatui a reliquis ſeperari:illa filiæ hæc ſpoliatis reliqui.Ad
ditum eſt:ut pecuniæ:quas creditoribus ſoluarat:reuocarē

prisco ibiennū i italia interdictū

tur:yſpanus & probus in qnquēniū relegati:adeo graue ui
ſum ē:quod initio dubitabat̄ an oīo crimē eſſet:poſt pau
cos dies claudium fuſcum claſſici generꝝ : & ſtiloniū priſcū
qui tribunus cohortis ſub claſſico fuerat accuſauimus dif
pari euentu:priſco in biēniū italia interdictū: abſolutus eſt
fuſcus:Actione tercia comodiſſimū putauimus plures con
gregare ne ſi longius eſſet extracta cognitio: ſacietate et te
dio quodā iuſtitia cognoſcentiū ſeueritaſqꝫ langueſceret.ali
oquī ſupererant minores rei data opa hunc in locū reſerua
tí excepta tam̄ claſſici uxore: quæ ſicut īplicita ſuſpitiōibus
ita non ſatis comuīci ꝓbationibus uiſa eſt. Nam claſſici fi
lia:quæ & ipſa inter reos erat ne ſuſpitionibns qdem here
bat.Itaqꝫ cum ad nomē eius in extrema actione ueniſſē(ne
qꝫ enī ut inicio:ſic etiā in fine uerendū erat:ne per hoc toti
us accuſatiōis autoritas minueret̄)honeſtiſſimū credidi nō
p̄mere immerentē:idqꝫ ipm dixi & libere & uarie . Nā mō
legatos interrogabā:docuiſſent ne me aliqd ꝙ probari poſ
ſet cōſiderent modo:cōſilum abſenatu petebam:putaret ne
debere me(ſiquā haberē in dicendo facultatē)ī iugulū īno
cētis quaſi telum aliqd intendere.Poſtremo totū locū hoc
fine cōcluſi:dicet aliquis iudicas ergo.Ego uero nō iudico:
memini tn̄ me aduocatū ex iudicibus datū :hic nūeroſiſſiæ
cauſæ terminus fuit:qbuſdam:abſolutis:pluribus dannatis
atqꝫ etiā relegatis:aliis in tempus:aliis imppetuū.Eodē ſena
tus conſulto induſtria fides cōſtantia nr̄a pleniſſio teſtimo
nio comprobata eſt:dignū ſolū par p̄cio tāti laboris: Cō
cipe anīo potes q̄ ſimus fatigati:qbus totiens agēdū totiēs
altercandū tam multi teſtes interrogādi:ſubleuādi refutādi
Iam illa q̄ ardua:q̄ moleſta:tot reoꝝ amicis ſecreto rogan-
tibus negare:aduerſantibus palam obſiſtere. Referam unū

aliqd ex oĩbus quæ dixi : cum mihi qdem e iudícibus ĩpis
pro reo gratioſiſſimo reclamarent . Non minus inquã hic
innocẽs erit: ſi ego omnia dixero coniectabis ex hoc q̃tas
cotentiones:quantas etiam offenſas ſubierimus:dum taxat
ad breue tẽpus. Nam fides in præſentia eos quibus reſiſtit
offendit.Deinde ab illis ipſis ſuſpicitur laudaturq;.Nõ po
tui te magis in rem præſentem perducere.dices nõ fuit tan
ti:quid enĩ mihi eſt cum tam longa epiſtola? Nolito ergo
identidem quærere:quid romæ geratur: & tamen memẽto
etiam non eſſe epiſtolam longam quæ tot dies:tot cogniti
ones:tot deniq; reos:cauſaſq; complexa ſit . Quæ omĩa ui
deor non minus mihi breuiter q̃ diligenter perſecutus. Te
mere dixi diligenter:ſuccurrit ꝙ præterieram & quidem ſe
ro :ſed quamq̃ præpoſtere reddet᷑ : facit hoc homerus mul
tiq; illius exemplo. Eſt alioquin per decoꝝ:tamen nõ ideo
fiat.E teſtibus quidam ſiue iratus quia euocatus eſſet ĩuitus
ſiue ſubornatus ab aliquo reoꝝ ut accuſationẽ exarmaret:
Norbanum lacinianũ legatum & inquiſitorẽ reum poſtula
uit tanq̃ in cauſa caſte(uxor hæc claſſici)præuaricaret᷑ . Eſt
lege tantũ ut reus ante peragat᷑ :tum de præuaricatiõe q̃ra
tur:uidelicet:quia optime ex accuſatione ipſa accuſatoris fi
des æſtimatur.Norbano tamẽ non ordo legis: non legati
nomẽ: non inquiſitionis offitium præſidio fuit:tanta con
flagrauit inuidia homo alioquĩ flagitioſus & domitiani tẽ
poribus uſus ut multi.Electusq; tunc a ꝓuintia ad inq̃rẽdũ
non tanq̃ bonus & fidelis. Sed tanq̃ claſſici inimicus (erat
enĩ ab illo relegatus)dari ſibi diem ad diluẽda crimina po
ſtulauit:neutrum impetrauit.Coactus eſt ſtatim reſponde
re :reſpondit.Malum prauumq; ingeniũ hominis facit: ut
dubitem confidenter an cõſiſtanter certe patiſſime obiecta

ſunt multa:quæ magis q̃ præuaricatio nocuerunt. Qui eti
am duo conſulares pomponius ruffus: & libo frugi leſerũt
eum teſtimonio:tamq̃ apud iudicem ſub domitiano ſaluii
liberalis accuſatoribus affuiſſet: dãnatus & in inſulam rele
gatus eſt.Itaqꝫ cum caſtam accuſarem: nihil magis preſſi q̃
ꝙ accuſator eius præuaricationis crimine corruiſſet: preſſi
non fruſtra: accidit tamẽ res contraria et noua:ut accuſato
re præuaricationis dannato rea ſolueretur. Queris qd nos
dum hæc agunẗ. Indicauimus ſenatui ex norbano didiciſ
ſe nos publicã cauſam : rurſuſqꝫ debere ex integro diſcere:
ſi ille præuaricator probaretur atqꝫ ita dum ille peragiẗ re-
us ſedimus.Poſtea Norbanus omnibus diebus cognitiõis
interfuit:Eandem uſqꝫ ad extremũ:uel conſtantiam: uel au
datiam pertulit:interrogo ipſe me:an aliquid omiſerim rur
ſus et rurſus pene omiſi.Sũmo die ſaluius liberalis reliquos
legatos grauiter increpauit tamq̃ non omnis quos mandaſ
ſet prouintia reos peregiſſent . Atqꝫ ut eſt uehemens et di
ſertus indiſcrimen adduxit.Protexi uiros optimos eoſdẽqꝫ
gratiſſimos: Mihi certe debere ſe prædicant:ꝙ illum turbi
nem euaſerint: hic erit epiſtolæ finis: reuera finis. litteram
non addã.etiã ſi aliqd ad hæc præteriiſſe me ſenſero. Vale

¶ Liber compoſitus pro filio defuncto xx

GAius plinius·Spurinæ et.Cleoticæ.Salutẽ. Com
poſuiſſe me quædam de filio ueſtro non dixi uo
bis cum proxime apud uos fui:primũ quia non ideo ſcrip
ſeram(ut dicerem)Sed ut meo amori:meo dolori ſatiſface
rem·deinde quia te Spurina cũ audiſſes recitaſſe me(ut ipẽ
mihi dixiſti)quid recitaſſem ſimul audiſſe credebam:præte
rea ueritus ſum ne uos feſtis diebus cõfunderẽ:ſi in memo
riam grauiſſimi luctus reduxiſſem. Nunc quoqꝫ pauliſper

heſitaui an ſolú quod recitaui mictere exigétibus uobis:an adiicerem quod in aliud uolumé cogito reſeruaṙ. Neq; eni affectibus meis uno libello cariſſimā mihi & ſanctiſſimam memoriā proſequi ſatis eſt:cuiuſ famæ latius conſuleretur: ſi diſpenſata et digeſta fuerit uerú heſitanti mihi (oīa quæ iam cōpoſui) uobis exhiberem : an adhuc aliqua differré: ſimplicius & amicius uiſum eſt omnia præcipue: cum affir metis intra uos futura:donec placeat emictere. Quod ſup eſt rogo ut pari ſimplicitate:ſiqua exiſtiabitis addenda có mutanda:omicteda indicetis:mihi difficile eſt huc uſq; ani mú intendere indolore:difficile:ſed tamé ut ſculptorem ut pictorem:qui filii ueſteri ymaginé faceret āmoueritis:quid exprimere qd emendare deberet:ita me quoq; formate re-gite qui non fragilé & caducam : ſed immortalem : ut uos putatis effigié conor efficere:quæ hoc diuturnior erit: quo melior uerior:abſolutior fuerit. Vale

¶ Gratuitú donú eiuſq; prædicatio xxi

GAius.pli.Iulio genitori ſuo.S.Eſt oīo artemidori nr̄i tam benigna natura:ut offitia amicoꝝ in ma ius extollat: iñ etiā meū meritú ut uera:ita ſupra meritú p̄di catiōe circúfert.Eqdé cú eſſent philoſophi ab urbe ſubmoti fui apud illú iſuburbano & quo notabilius hoc eſt piculoſi us eſſet:fui p̄tor:pecuniā etiā:q̄ túc illi āpliora opus erat:ut æs alienú exolueret cōtractú ex pulcherris cauſis:muſſanti-bus magnis qbuſdā:& locupletibus aīcis:mutuatus ipe gra tuitā dedi:atq; ita hoc feci cú ſepté aīcis meis aut occiſis:aut relegatis: occiſis ſenectiōe:ruſtico:heluidio:relegatis:Mau rico: gracilla: Arria: fannia tot circa me iactis fulminibus quaſi combuſtis mihi quoq; impendere idem exitiú certis qbuſdā notis augurarer:nó ideo tñ eximiā gloriā meruiſſe

me(ut ille predicat) credo: ſed tantū effugiſſe flagicium. Nam &.q.muſonium ſocerum eius: quantum licitum eſt per ætatem: cum admiratiōe dilexi:& artemidorum ipſum iam tum cum in ſyria tribunus militarem arcta familiaritate complexus ſum. Idq; primum non nullius indolis: dedi ſpecimen ꝙ uirum aut ſapientem: aut ꝓximum ſimilimūq; ſapienti intelligere ſum uiſus. Nam ex omibus: quos nunc philpſophos uocant: uix unū aut alterum inuenies tanta ſiceritate tāta uaritate. Micto qua patiētia corporis hyemes iuxta & æſtates ferat ut nullis laboribus cedat: ut nihil incibo: in potu uoluptatibus tribuat: ut oculos aīūq; cōtineat. Sūt hæc magna: ſed in alio in hoc uero minima: ſi cæteris uirtutibus cōperent᷑: quibus meruit: ut a.q.muſonio ex oībus oīum ordinum aſſectatoribus gener aſſumeret᷑. Quæ mihi recordanti eſt quidem iucundū ꝙ me cum apud alios tum apud te tantis laudibus cumulat: uereor tñ ne modum excedat: quē benignitas eius (illuc enī reuertor ūde cœpi) non ſolet tenere. Nam in hoc uno interdū: uir alioquī prudentiſſimus honeſto quidem: ſed tamen errore uerſatur ꝙ pluris: amicos ſuos q̄ ſunt arbitratur. Vale

Cœna moduſq; cœnæ ſeruandus xxii

GAius plinius. Catino ſeuero ſuo. S: Veniā ad cœnā ſed iam nūc paciſcor: ſit expedita: ſit parca ſocraticis tamē ſermōibus abūde: in his quoq; teneat modū Erunt offitia ante lucana in quæ incidere impune ne Catoni quidem licuit. Quem tamen. C. Cæſar ita reprehendit ut laudet: deſcrbit enī eos qbus obuius fuerit: cū caput ebrii r̄texiſſēt erubuiſſe: deīde adiicit: putares nō ab illis catonē: ſed illos a catone dep̄hēſos. potuit ne plus autoritas tribui Catōi q̄ ſi ebrius quoq; tā uenerabilis erat nr̄æ tam̄ cœnæ

ut apparatus & ĩpẽdii:ſic tẽporis modus conſtet:neq; eñi ii
ſumus quos uitupare ne ĩimici q̄dem poſſint niſi ut ſimul
laudẽt. V. Actio ſeu liber corrigẽdus:et modus cõponẽdi
GAi. pli. Voconio. Romano ſuo. s: Libꝝ quo xiii
nup optio principi cõſul grãs egi miſi exigẽti tibi
miſſurus et ſi nõ exegiſſes ĩ hoc cõſideres ueli ut pul
chritudinẽ materiæ: ita dificultatẽ: ĩ cæteris eñi lectorẽ no
uitas ipa ĩtentũ habet: ĩ hoc nota uulgata dicta ſũt oĩa: quo
fit ut q̄ſi otioſus ſecuruſq; letor tñ elocutiõi uacet: in q̄ ſatiſ
facere dificilius ẽ: cũ ſola exiſtimat̃ atq; utinã ordo ſaltẽ et
trãſitus: et figurꝫ ſimul ſpectarẽt̃. Nã ĩuenire p̃dare: enũciare
magnifice: ĩterdũ etiã barbari ſolẽt. Diſponerꝫ apte: figurate
uarie: niſi eruditis negatũ ẽ: nec uero affectãda ſẽp elata ſũt
et excelſa: nã ut ĩ pictura lumẽ nõ alia res magis q̄ ũbra cõ
mẽdat: ita oꝛonẽ tã ſubmictere q̄ attollere decet. Sed q̄d e
go hæc doctiſſimo uiro: Qui potius illud annota quæ pu
taueris corrigẽda. Ita eñi magis credã cætera tibi placere ſi
q̄dã diſplicuiſſe cognouero. V. Paſſio macedõis a ſeruis
GAi. pli. Attilio ſuo: s. Rẽ atrocẽ nec tñ ep̃la xiiii
dignã: largius macedo uir prætorius a ſeruis ſuis
paſſus ẽ. Sup̃bus alioq̄n dñs & ſeuus: & q ſeruiſ
ſe p̃rem ſuũ paꝝ ĩmo minimũ memiſſet: lauabat̃ ĩ uilla fori
ana r̃pẽte eũ ſerui circũſiſtũt: alius fauces ĩuadit: alius os uer
berat: alius pectus: et uẽtrẽ atq; etiã (fœdũ dictu) uerẽda cõ
tũdit: & cũ exaĩmẽ putarẽt abiiciũt ĩferuẽs pauimentũ: ut ex
perirent̃ an uiueret. Ille ſiue q̄a nõ ſentiebat: ſiue q̄a nõ ſen
tirꝫ ſimulabat imobilis et extẽtus fidẽ pactæ mortis ĩpleuit
Tũ demũ q̄ſi æſtu ſolutus effertur: excipiũt ſerui fideliores:
cõcubinæ cũ ululatu & claõre cõcurrũt: ita et uocibus excita
tus: et recreatus loci frigore: ſublatiſ oculiſ agitatoq; corporꝫ

uiuere ſe(& iam tutũ erat)cõfitetur diffugiũt ſerui quorum
magna pars cõprehẽſa erat: cæteri reqrunt :ipe paucis die
bus ægre focillatus non ſine ultionis ſolatio deceſſit:ita ui
uus uĩdicatus:ut occiſi ſelent:uides quot periculis:quot cõ
tumeliis: quot ludibriis ſimus obnoxii:nec ẽ ꝙ quiſq̃ poſ
ſit eſſe ſecurus quia ſit remiſſus et mitis.Nõ enĩ iudicio do
mini: ſed ſcelere perimũtur.Verꝝ hæc hactenus.Quid præ
terea noui qd nihil alioqn ſubiũgerẽ. Nam & carta adhuc
ſupereſt:& dies feriatus patitur plura contexi. Addam ꝙ
oportune de eodem Macedone ſuccurrit : cum in publico
romæ lauaretur notabilis atq; etiã(ut exitus docuit) omi
noſa res accidit.Eques romanus a ſeruo eius: ut tranſitum
daret:manu leuiter admonitus cõuertit ſe: nec ſeruũ a quo
erat tactus:ſed ip̃m macedonẽ tam grauiter palma pcuſſit:
ut pene concideret:ita balneũ illi:quaſi per gradus quoſdã
primũ cõtumeliæ locus: deinde exitii fuit.Vale

¶ Examinatio libellorꝝ XV

GAius plini. Proculo ſuo.S. Petis ut libellos tuos
in ſeceſſu legam. Examinẽ an edictiõe ſint digni
adhibes p̃ces : allegas exẽplũ . Rogas enĩ ut aliqd ſucceſſu
temporis ſtudiis meis ſubtraham ĩpertiã tuis addiicis :M:
tullium mira benignitate poetarꝝ ĩgenia fuiſſe:Sed ego nec
rogandus ſum:nec hortandus : Nam & poeticen ip̃am reli
gioſiſſime ueneror:& te ualidiſſime diligo.faciã ergo quod
deſideras: tam diligenter:q̃ libenter:uideor autẽ iam nunc
poſſe reſcriber̃ eſſe opus pulchrꝝ nec ſupp̃mẽdũ q̃ti exiſti
mare licuit:ex iis q̃ me pñte recitaſti:ſi mõ mihi nõ ĩpoſuit
recitatio tua:legis enĩ ſuauiſſie & peritiſſie . Confido tñ me
nõ ſic auribus duci : ut oĩs aculei iudicii mei illarꝝ delinimẽ
tis refrĩgãtur: hebetãtur fortaſſe et paululũ retũdãt :Reuelli

quidem extorqueriq; non poſſunt:igit᷑ non temere iā nūc de uniuerſitate prouīcio de ꝑtibus experiar legendo. Vale

¶ Fortitudo animi arriæ mulieris xvi

GAius plinius. Nepoti ſuo. S. Annotaſſe uideor facta dictaq; uiroꝝ:femīaꝝq;: alia clariora eſſe:alia maiora: confirmata ē opinio mea heſterno fanniæ ſermōe Neptis hæc arriæ:illius quæ marito & ſolatiū mortis & exemplū fuit. Multa referebat auiæ ſuæ non minora hoc:ſed obſcuriora:quæ tibi tam exiſtimo mirabilia legenti fore q̄ mihi audiēti fuerunt. Egrotabat cecina petus maritus eius ægrotabat & filius:uterq; mortifere ut uidebat᷑:filius deceſſit eximia pulchritudine:pari uerecundia:& parentibus nō minus ob alia carus q̄ ꝙ filius erat. Huic illa ita funus parauit:ita duxit exeq̄as ut ignoraret maritus:q̄nimo quotiens cubiculum eius ītraret:filium uiuere atq; etiā comodiorem eſſe ſimulabat. Ac perſæpe interrogāti quid ageret puer reſpondebat bene quieuit:libenter cibum ſumpſit:deinde cū diu cohibitæ lachrimæ uīcerent ꝓrumperentq; egrediebat᷑ tum ſe dolori dabat. Saciata ſiccis oculis:compoſito uultu redibat tanq̄ orbitatem foris reliquiſſet: præclarum q̄dē illud eiuſdem ferrum ſtringere: perfodere pectus: extrahere pugionē : porrigere marito: addere uocē īmortalē ac pene diuinā;pete nō dolet: ſed tn̄ iſta facienti dicētiq; gloria et eternitas an̄ oculos erāt. Quo maius ē ſine ꝑmio æteritatis ſue ꝑmio gloriæ: abdere lachrimas: opiere luctū amiſſoq; filio etiā matrē ad huc agere᷑. Scriboīanus arma ilirico contra claudiū mouerat:fuerat petus in ꝑtibus occiſo:ſcriboīo Romā trahebat᷑:erat aſcenſurus nauē: arria milites orabat ut ſimul īponeret᷑:nēpe enī inq̄t. daturi eſtis cōſulari uiro ſeruulos aliquos:quoꝝ e manu cibos capiat aq̄bus ueſtiat᷑

a quibus calcietur omĩa ſola præſtabo. Non impetrauit: cõ
duxit piſcatoriã nauiculam: ĩgenſq; nauigiũ minimo ſecuta
eſt Eadem apud claudiũ uxori ſcriboniam (cum illa ꝓfitere
tur iuditium). Ego inquit audiam cuius ĩgremio ſcribonia
nus occiſus eſt et uiuis: Ex quo manifeſtũ eſt ei cõſiliũ pul
cherrimæ mortis non ſubitum fuiſſe. Quin etiã cum traſea
gener eius deprecaret̃ ne mori pergeret: interq; alia dixiſſe
Tu uis ergo filiam tuã: ſi mihi pereundũ fuerit: mori me
cum. Reſpondit ſi tam diu tãtaq; cõcordia uixerit tecũ: q̃ta
ego cum peto uolo. Auxerat hoc reſponſo curã ſuoꝝ actẽ
tius cuſtodiebatur. Senſit et nihil agitis inquit: poteſtis eni
efficere ut male: ne moriar nõ poteſtis dum hæc dicit exiliit
cathedram aduerſoq; parieti caput ingẽti impetu impegit
et corruit: focillata dixeram inqt uobis inuenturã me quã
libet durã ad mortem uiã: ſi uos facilẽ negaſſetis: uident̃
ne tibi hæc maiora illo pete non dolet: ad quod per hoc ꝑ
uentum eſt: cum interim illud quidem: ĩgens fama hoc nul
la circumfert: unde colligitur ꝙ initio dixi alia clariora eſſe
alia maiora. Vale

¶ Suſpenſio aĩ & anxietas plinii xvii

GAius plinius. Seruiano ſuo. S. Recte ne omĩa ꝙ
iam pridem epiſtolæ tuæ ceſſant: an non omnia
recte: ſed occupatus es tu? an tu nõ occupatus. Sed occaſio
ſcribẽdi uel raro uel nulla; Exime hunc mihi ſcrupulum: cui
par eſſe nõ poſſũ. Exime aũt uel data opa. Tabellario miſſo
ego uiaticũ: ego etiam p̃miũ dabo: nũciet mõ ꝙ opto ipe
ualeo ſi ualer̃ ẽ ſuſpẽſũ et auxiũ uiuere: Expectantẽ in ho
ras timẽteq; ꝓ capite aĩciſſio qcq̇d accidere hoĩ põt. Vale

¶ Actio plinii cõſulis g̃ras q̃ principi egit xviii

GAi. pl: C. ſeuero ſuo: s: offitiũ cõſulatus ĩiũxit mhi ut

rei publicæ nomine principi gr̃as agerē. Quod ego in ſe
natu cū ad rōnē et loci & tēporis ex more feciſſem bono ciui
conuenientiſſimum credidi: eadē illa ſpacioſius & uberius
uoluie āplecti: primū ut ĩpatori nr̃o uirtutes ſuæ ueris lau
dibus cōmendarent̃. Deiñ ut futuri prĩcipes nō quaſi a ma
giſtro: ſed tñ ſub exēplo præmonerent̃: qua potiſſimū uia
poſſent ad eandē gloriā niti. Nam præcipere q̃lis eſſe debe
at prĩceps: pulchrū q̃dem ſed oneroſum: ac ꝓpe ſuperbum
eſt: laudare uero optimū principē ac per hoc poſteris uelut
eſpecula lumē ꝙ ſequāt̃ oſtendere: idem utilitatis habet ar
rogātiæ nihil. Cœpi autē nō mediocrē uoluptatē: ꝙ hunc
librū cum aĩcis recitare uoluiſſem: non per codicillos: nō ꝑ
libellos: Sed ſi comodū eſſet et ſi ualde uacaret admoniti:
nunq̃ aut ualde uacat romæ aut comodum eſt audire re
citantē: fœdiſſimis inſup tēpeſtatibus per biduū cōuenerūt
Cūq; modeſtia mea; finē recitacioni facere uoluiſſet: ut adii
cerem. tertiū diē exegerūt. Mihi hunc honorē habitū putē:
an ſtudiis? Studiis malo quæ ꝓpe extincta refouēt̃: at cui
materiæ hanc ſedulitatē p̄ſtiterūt. Nēpe quā in ſenatu quo
q; ubi perpeti neceſſe erat: grauari tñ uel pūcto temporis
ſolebamus eadem nunc et qui recitare: & qui audire triduo
uelintinueniuntur: non quia eloquētius q̃ prius: ſed quia
liberius: ideoq; etiam libentius ſcribitur. Accedet ergo hoc
quoq; laudibus principis nr̃i: quod res antea tam inuiſa
q̃ falſa nūc ut uera ita amabilis facta eſt ſed ego cum ſtudi
um audientium tū iuditiū mire probaui: aduerti enī ſeue
riſſima quæq;: uel maxime ſatiſfacere. Memini quidem
me nō multis recitaſſe quod omnibus ſcripſi: nihilominus
tamen tamquā ſit eadem omnium futura ſententia: hac ſe
ueritate. Aurium letor. Ac ſicut olim theatra male muſicos

canere docuerũt ita nunc inſpeciem adducor poſſe fieri: ut eadem theatra bene canere muſicos doceãt. Omẽs eni quí placendi cauſa ſcribunt:qualia placere uiderint ſcribent:at mihi qdẽ cõfido in hoc genere mateiræ latioris ſtili cõſtarẽ rõnem cum ea potius:quæ preſſius & aſtrictius:q̃ illa quæ hylarius & quaſi exultantius ſcripſi:poſſint uideri accerſita & inducta. Non ideo tñ ſegnius precor:ut q̃nq; ueniat dies (utiamq; iã uenerit) quo auſteris illis:ſeueriſq; dulcia hæc blandaq; uel iuſta poſſeſſione decedãt:habes acta mea tridui:quibus cognitis uolui te tm̃ uoluptatis abſentẽ & ſtudioꝝ noie:& meo capere:q̃tũ p̃ſens percipere potuiſſes. V

¶ Cõſiliũ & deliberacio prædioꝝ emẽdoꝝ ix

GAius plinius. Caluiſio ſuo: S: Aſſumo te incõſilium rei familiaris (ut ſoleo) prædia agris meis uicina atq; etiã inſerta: uenalia ſunt: in his me multa ſolicitant:aliqua nec minora deterrent. Solicitat primũ ip̃a pulchritudo iungendi: deinde q̇ non minus utile q̃ uoluptuoſum:poſſe utraq; eadem opera eodem uiatico inuiſere ſub eodem ꝓcuratore ac pene iſdem autoribus habere: unã uillam colere & ornare:alteram tantũ tueri: ineſt huic cõputationi ſumptus. ſuppellectilis:ſũptus atrienſium topiariorũ fabroꝝ:atq; etiam uenatorii inſtrumenti : quæ plurimum refert unũ in locum cõferas an in diuerſa diſpergas. Cõtra uereor ne ſit in cautum rem tam magnam iiſdẽq; tẽpeſtatibus:iiſdem caſibus. ſubdere. Tutius uidet̃ incerta fortunæ poſſeſſionum uarietatibus experiri : habet etiã multum iocunditatis ſoli cæliq; mutacio:ipſaq; illa peregrinatio inter ſita:iam : quod deliberationis nr̃æ caput eſt:agri ſunt fertiles. pigues: aquoſi: Conſtat cãpis:uineis:ſiluis: quæ materiam:& ex ea redditum ſicut modicum ita ſtatum præſtant:

Sed hæc

Sed hæc fœlicitas terræ ĩbecillis cultoribus fatigat̃. Nam poſſeſſor prior ſæpe uendidit pignora:& dũ reliq̃ colonoꝝ minuit ad tẽpus uires in poſterũ exhauſit:quaꝝ defectione rurſus reliqua creuerunt. Sunt ergo inſtruendi eo plures ꝙ frugi mãcipiis. Nam nec ipe uſq̃ uictos habeo:nec ibi qſq̃ ſupereſt:ut ſcias quãti uideat̃ poſſe emi ſextercio tricies nõ quia non aliquãdo qnquagies fuerit. Veꝝ & hac penuria colonoꝝ & cõmuni tẽporis iniqtate:ut redditus agroꝝ ſic etiã preciũ retro abiit. Queris an hoc ipm tricies facile colligere poſſimus. Sum qdem ꝓpe totus in prædiis aliquid tñ fœnore:nec moleſtũ erit mutuari. Accipiã a ſocru cuius archa nõ ſecus ac mea utor:proinde hoc te non moueat: ſi cætera nõ refragantur:quæ uelim q̃ diligẽtiſſime examines Nam cum in oĩbus rebus tũ ĩ diſponẽdis facultatibus plurimũ tibi & uſus & ꝓuidentiæ ſupeſt. Vale

Legis tabellariæ contentio xx

GAius plinius. Meſio maximo. S. Meminiſti ne te ſæpe legiſſe quantas cõtentiones excitarit:lex tabellaria:q̃tamq; ipſi latori:uel gloriæ: uel rephenſiõis actulerit:ac nũc in ſenatu ſine ulla diſſenſione(hoc qdem ut optimũ placuit)oẽs comitioꝝ die tabellas poſtulauerũt. Exceſſeramus ſane maĩfeſtis illis: apertiſq; ſuffragiis licentiã concionũ:non tempus loquendi:non tacendi modeſtia:nõ deniq; ſedendi dignitas cuſtodiebat̃. Magni ũdiq; diſſoniq; clamores:precurrebãt oẽs cum ſuis cãdidatis. Multa agmina in medio multiq; circuli:& indecora confuſio. Adeo deſciueramus a conſuetudine parentũ apud quos oĩa diſpoſita:moderata:tranqlla:maieſtatem loci: pudorẽq; retinebãt Superſunt ſenes: ex quibus audire. ſoleo hũc ordinẽ comitioꝝ(citato nomine candidati)ſilentium ſũmũ dicebat ipe

ei

pro ſe:explicabat uitam ſuã:teſtes et laudatores dabat:uel eũ ſub quo militauerat:uel eũ cui quæſtor fuerat:uel utrũq; ſi poterat:addebat quoſdã ex ſuffragatoribus: illi grauiter et paucis loquebant̃:plus hoc q̃ præces ꝓderat. Nonnũq̃ candidatus aut nataleſ cõpetitoris:aut ãnos:aut etiã mores arguebat. Audiebat ſenatus grauitate cenſoria. Ita ſæpius digni q̃ gratioſi præualebãt. Quæ nũc ĩ modico fauor̃ cor rupta ad tacita ſuffragia:quaſi ad remedium decurrerũt: qꝛ interĩ plane remedium fuit. Erat enĩ nouũ & ſubitũ. Sed ue reor ne procedẽte tempore ex ipo r̃medio uitia naſcantur. Eſt enim ꝑiculũ ne tacitis ſuffragiis impudentia irrepat. Nã quoto cuiq; eadẽ honeſtatis cura ſecreto:quæ palã ẽ? multi famã pauci cõſciẽtiam uerent̃:ſed nimis cito de futuris. In terim benefitio tabellarũ hẽbimus magiſtratus:qui maxĩe fieri debuerũt. Nam ut in recuperatoriis iudiciis:ſic nos ĩ his comitiis q̃ſi repente apprehenſi:ſinceri iudices fuimus:hæc tibi ſcripſi primũ ut aliq̃d noui ſcriberem? Deinde ut non nunq̃ de re publica loquerer. cuius materiæ nobis q̃to rari or q̃ ueteribus occaſio tanto minus omictẽda ẽ:& hercule quouſq; illa uulgaria? quid agis? eho quid? comode uales? habeant nr̃æ quoq; litteræ aliq̃d non humile:nec ſordidũ: nec priuatis rebus incluſum. Sunt q̃dem cũcta ſub unius ar bitrio:qui pro utilitate cõmuni ſoluſ oĩum curas laboreſq; ſuſcepit. Quidã tñ ſalubri tẽperamẽto ad nos quoq; uelut riui ex illo benigniſſimo fonte decurrunt: quos et haurire ipi:& abſẽtibus aĩcis q̃ſi miſtrare epiſtolis poſſumus: Vale

Mors ualerii marcialis & uerſiculi ꝑ plinio. xxi.

GAius plinius. Cornelio priſco ſuo. S. Audio Va lerium marcialem deceſſiſſe:& moleſte fero. Erat homo ingenioſus:acutus:acer:& qui plurimũ in ſcribendo

& ſalis haberet & fellis:nec candoris minus:Proſecutuſ erã uiatico ſe cedentẽ : dederã hoc aĩcitiæ:dederam etiam uerſiculis:quos de me cõpoſuit:fuit moris antiquis eos: uel q ſingulorꝝ laudes:uel urbiũ ſcripſerant: aut honoribus :aut pecuĩa ornare.Noſtris uero tpibus:ut alia ſpecioſa & egregia ita hoc ĩ primis exoleuit.Nam poſtq̃ deſiimus facer̃ laudanda:laudari quoq; ineptũ putamus:Queris q ſunt uerſiculi qbus gr̃as retuli? Remicterem te ad ip̃m uolumen niſi quoſdam tenerẽ:tu ſi placuerit hi ;cæteros in libro reqres. Alloquit̃ muſam:mandat ut domũ meam exquiliis reqrat adeat reuerẽter.Sed ne tempore non tuo :diſertam pulſes: ebria ianuam uide:Totos dat tetrice dies mineruæ:dũ centum ſtudet auribus uirorum:hoc:ꝗ ſecla poſteriq; poſſint arpinis quoq; comparare chartis:Seras tutior ibis ad lucernas hec hora eſt.qua cum fuerit lieus cum regnat roſa: cũ madent capilli:tunc me uel rigidi legant Catones: Merito ne eum qui hæc de me ſcripſit.& tunc dimiſi amiciſſime:& nunc ut amiciſſimum defunctum eſſe doleo: dedit enĩ mihi quantum maximũ potuit:daturus amplius ſi potuiſſet: tametſi quid homĩ poteſt dari maius q̃ gloria:laus:& æternitas:at nõ erunt æterna quæ ſcripſit non erunt fortaſſe:il le tñ ſcripſit tanq̃ eſſent futura. Vale.

nota

¶ Caii Plinii Iunioris epiſtolarꝝ liber quartus

¶ Profectio Plinii & uxoris ad proſocerum .i.

GAius Pli.proſocero ſuo.S.Cupis poſt lõgũ tẽpus neptẽ tuã:meq; una uidere.Gratum ẽ utriq; nr̃m quod cupis: mutuo me hercule: Nam inuicẽ nos incredibili quodam deſiderio ueſtri tenemur:ꝗ non ultra differemus: atq; adeo iã ſarcinulas alligauimus feſtinaturi q̃tum itineris ratio pmiſeri

Erit una ſed breuis mora: deflectemus in tuſcos : non ut a
gros remq; familiarem oculis ſubiiciamus(id enim poſtpo
ni poteſt)ſed ut fungamur neceſſario officio: opidum eſt:
prædiis noſtris uicinũ nomen tiferniũ tiberinũ:ꝗ me pene
adhuc puerũ patronũ cooptauit:tanto maiore ſtudio :q̃to
minore iudicio aduentus meos celebrat: ꝓfectionibus an
gitur:honoribus gaudet:in hoc ego ut referrẽ gratiã(nam
uinci in amore turpiſſimũ eſt). Templum pecunia mea ex
truxi:cuius dedicationẽ(cũ ſit paratũ)differre longius irre
ligioſum eſt.Erimus epulo ergo ibi dedicatiois die quẽ ce
lebrare conſtitui:ſubſiſtemus fortaſſe & ſequenti:ſed tanto
magis uiã ipſam corripiemus . Cõtingat modo te filiamq;
tuã fortes inuenire:Nam hylares certũ eſt ſi nos incolumes
receperitis. Vale

¶ Mors filii reguli. .ii.

GAius Pli. Climenti ſuo. S. Regulus filiũ amiſit: hoc
uno malo ĩdignus:quod neſcio an malũ putet:erat
puer acris ingenii ſed ambigui qui tñ poſſet recta ſectari ſi
patrẽ nõ referret. Hunc regulus emancipauit :ut heres ma
tris exiſteret. mancipatũ(ita uulgo ex moribus hois loque
batur feda & inſolita parẽtibus indulgentiæ ſimulatione)
captabat incredibile:ſed regulũ cogita:amiſſum tñ:luget in
ſane habebat puer mãnulos multos & uinctos & ſolutos:
hẽbat canes maiores minoreſq;:habebat luſcinias: pſitacos
merulas:oẽs regulus circa rogũ trucidauit: nec dolor erat
ille:ſed oſtẽtatio doloris:Cõuenit̃ ad eum mira celebritate
cũcti deteſtant̃ :oderũt:& quaſi ꝓbent q̃ſi diligant:curſãt:
frequẽtant:utq; breuiter ꝙ ſentio denũtiẽ in regulo de me
rẽdo regulũ imitant̃ : Tenet ſe trans tyberim in ortis:ĩ qui
bus latiſſimũ ſolum porticibus imenſis :ripam ſtatuis ſuis

occupauit:ut eſt in ſumma auaritia ſumptuoſus:ita in ſumma infamia glorioſus: Vexat ergo ciuitatē in ſaluberrimo tempore & ꝙ uexat ſolatiū putauit:dicit ſe uelle ducere uxorem (hoc quoq; ſicut alia puerſe) audias breui nuptias lugentis:nuptias ſenis:quorū alterū immaturū:alterum ſeꝝ ē unde hoc augurer quæris:non quia affirmat ipſe(quo mēdacius nihil eſt). Sed quia certū eſt regulū eſſe facturū:qcquid fieri non oportet. Vale.

¶ Laus ſcribentis & iambos. .iiii.

GAius Pli. Adriano ſuo. S. Quod ſemel atq; iterū cōſul fuiſti:ſimilis antiquis :ꝙ proconſul aſiæ qualis ante te:qualis poſt te:uix unus aut alter(non enī ſinit me uerecundia tua dicere nemo) ꝙ ſanctitate: ꝙ autoritate:ꝙ ætate quoq; princeps ciuitatis. Eſt quidē uenerabile & pulchrum. Ego tn̄ te uel magis in remiſſioribuſ miror:Nam ſe ueritatē iſtam pari iocunditate condire:ſummæq; grauitati tm̄ comitatis adiungere nō minus difficile q̄ magnum eſt: Id tu cū incredibili quadā ſuauitate ſermonū:tū uel pcipue ſtilo aſſequeris:Nā & loquenti tibi illa homerici ſenis mella pfluere:& quæ ſcribis cōplere apes :floribuſq; innectere uident᷑. Ita certe ſum refectus ipſe cum græca epigrammata tua:cū iambos pxime legerē:q̄tū ibi hūanitatis:uenuſtatis:q̄dulcia illa:q̄antiqua: q̄arguta:q̄recta : Callimachū me uel horodē: uel ſi quid his melius tenere credebā:quorū tn̄ neuter utrūq; aut abſoluit aut actigit:hoīem ne romanū tā græce loqui . Non mediuſſidius ipſas athenas:tam acticas dixerī:qd multa inuideo græcis quod illorū lingua ſcriber̄ maluiſti. Neq;.n. cōiectura eget:qd ſermōe patrio exprimere poſſis. Cū in hoc inſititio & inducto tam præclara opera perfeceris. Vale.

¶ Comendatio cuiuſdam .iiii.

GAius Pli. Soſio ſuo. S. Caluiſiũ nepotẽ ualidiſſime diligo uiꝝ induſtriũ: rectum: diſertum quod apud me uel potiſſimum ẽ: Idẽ Caluiſiũ contubernalẽ meum amicum tuũ arta ꝓpinquitate cõplectitur. Eſt. n. filius ſororis hunc rogo ſemeſtri tribunatu ſplẽdidiorẽ & ſibi & auunculo ſuo facias: obligabis me: obligabis Caluiſiũ nr̃m: obligabis ipm nõ minus idoneũ debitorẽ q̃ nos putas: Multa beneficia in multos contuliſti: auſim cõtendere: nullũ te melius æque bene unum aut alterum collocaſſe. Vale

¶ Laus orationis ſuæ v.

GAius Pli. Sparſo ſuo. S. Eſchinẽ aiunt petẽtibus rhodiis legiſſe or̃onẽ ſuam: deinde demoſthenis: ſũmis utranq; clamoribus: quod tantoꝝ uiroꝝ contigiſſe ſcriptis non miror: cũ or̃onẽ meã ꝓxime doctiſſimi hoĩes hoc ſtudio: hoc aſſenſu: hoc etiã labore ꝑ biduũ audierit: q̃uis intẽtionẽ eoꝝ: nulla hic & inde collatio: nullũ q̃ſi certamẽ accẽderet: Nã rhodii cum ipis or̃onum uirtutibus: tũ etiã cõparationis aculeis excitabantur: noſtra oratio ſine emulationis gratia probabatur: an merito: ſcies: cum legeris librum: cuius amplitudo non ſinit me longiore epiſtola proloqui: oportet enim nos in hac certe ĩ qua poſſumus breues eſſe: quo ſit excuſatius ꝙ librum ipſum: non tamen ultra cauſæ amplitudinem extendimus: Vale

¶ Studium Pli: & locus eius vi

GAius Pli. Naſoni ſuo. S. Tuſci grandie excuſſi: in regiõe tranſpandana ſũma abundãtia: ſed par uilitas nunciat̃: ſolũ mihi laurẽtinũ meũ in redditu: Nihil quidẽ ibi poſſideo p̃ter tectum & ortũ: ſtatiq; arenas: Solum tñ mihi ĩ redditu: ibi enĩ plurimum ſcribo: nec agꝝ quem nõ

habeo :ſed ip̄m me ſtudiis excolo:ac iã poſſũ tibi: ut aliis ĩ locis horreũ plenum:ſic ibi ſcriniũ oñdere:Igr̃ tu quoqꝫ ſi certa & fructuoſa ꝑdia cócupiſcis aliqd in hoc litore para. Vale.

¶ Vituperium & inſcientia reguli vii.

GAius Pli.Lepido ſuo.S.Sæpe tibi dico ĩeſſe uim regulo:mirꝝ ẽ q̃ efficiat ĩ quod ĩcubuit:placuit ei lugere filiũ:luget ut nẽo:placuit ſtatuas eius & ymagĩes q̃ plurimas facere hoc oĩbus officinis agit:illũ coloribus :illũ cera:illum ære:illũ argẽto:illum auro:ebore:marmore effigit ipſe uero & nup adhibito ĩgẽti auditorio librꝫ de uita eius r̃citauit:tñ eundẽ librꝫ ĩ exẽplaria trãſcriptũ mille ꝑ totã italiã ꝓuĩtiaſqꝫ dimiſit:ſcripſit publice ut a decurionibus eligeret̃ uocaliſſimus aliqs:ex ĩpis q̃ legeret eũ populo fcm̃ eſt:hanc ille ui:ſeu quo alio noĩe uocanda ẽ:intẽtio quicqd uelis optinẽdi ſi ad potiora uertiſſet q̃tũ boni efficere potuiſſet:q̃q̃ mĩor uis bonis q̃ malis ĩeſt:ac ſicut ſtultitia quidẽ audatiam ratio tarditatẽ affert:ita recta ĩgenia debilitat uerecundia ꝑuerſa cõfirmat audatia.Exẽplo ẽ regulus inbecillũ latus:os cõfuſum:heſitãs lĩgua:tardiſſia inuẽtio: mẽoria nulla:nihil deniqꝫ ꝓter ĩgeniũ ĩſanũ:& tñ eo ĩpudẽtia ĩpoqꝫ illo furor̃ ꝑuenit ut pluris orator habeat̃ .Itaqꝫ herẽnius ſenetio mirifice catonis illud de orator̃ in hunc ecõtrario uertit:Orator ẽ uir malus dicẽdi impitus:non mehercule cato ipſe tã bñ uerꝫ oratorẽ:q̃ hic regulũ expſſit: habes ne quo tali epiſtolæ parẽ gr̃am r̃feras:habes .Si ſcripſeris nũ aliqs in municipio nr̃o ex ſodalibus meis:num etiã ĩpe tu hunc luctuoſũ librꝫ reguli ut circulator in foro legeris.ſ.ut ait demoſthenes:uocẽ ſi oblitus ſit maiorẽ extollet.Eſt.n.tam ineptus ut riſum magis poſſit exprimere q̃ gemitum: credas non de puero ſcriptum ſed a puero.Vale.

ἀμαθία μὲν θράσος λογισμὰ δὲ ὄκνον φέρει

¶ Laus auguratus Plinii viii.

GAius Pli. Arriano ſuo. S. Gratularis mihi ꝙ accepe
rĩ auguratũ iuꝛ̃ gratularis: primũ ꝙ grauiſſimi prin
cipis iudiciũ in mĩoribus etiã rebus cõſeq pulchꝝ ẽ: deinde
ꝙ ſacerdotiũ ĩpm cũ priſcũ & religioſũ: tũ hoc quoqȝ ſacꝝ:
plane & ĩſigne ẽ ꝙ nõ adimit̃ uiuẽti: nam cætera q̃q̃ digni
tate ꝓpemodũ paria ut tribuunt̃ ſic auferunt̃ ĩ hoc fortũe
hactenuſ licet ut dari poſſit: mihi uero illud gratulatõe dig
nũ uidet̃ ꝙ ſucceſſi iulio frõtino pricipi uiro: q me noĩatio
nis die ꝑ hos cõtinuos annos ĩter ſacerdotes noĩabat tanq̃
in locũ ſuũ cooptaret: ꝙ nunc euẽtus ita cõprobauit: ut nõ
fortuitũ uideret̃: te qdẽ (ut ſcribis) ad hoc maxime delectat
auguratus meus: ꝙ. M. T. augur fuit. letaris. n. ꝙ honorib⁹
eius inſiſtã: quẽ emulari in ſtudiis cupio. Sed utinã ut ſacer
dotiũ itẽ cõſulatũ multo etiã iunior q̃ ille ſum cõſecutuſ: ita
ſenex ſaltẽ ingeniũ eius aliq̃ ex ꝑte aſſeq poſſim: ſed nimiꝝ
quæ ſunt in manu hominum & mihi: & multis contigerũt
Illud uero ut adipiſci arduum: ſic etiam ſperare nimium eſt
quod dare non niſi a diis poteſt. Vale.

¶ Accuſatio & defenſio baſſi :ix.

GAius Pli. Vrſo ſuo. S. Cãm ꝑ hos dies dixit Iulius
baſſus homo laborioſus: & aduerſis ſuis clarus: Ac
cuſatus ẽ ſub ueſpaſiano a priuatis duobus ad ſenatũ remi
ſſus diu pepẽdit: tandẽqȝ abſolutus uidicatuſqȝ ẽ. Titum ti
muit ut domitiani amicũ: a domitiano r̃legatus: r̃uocatus a
nerua: ſortituſqȝ bithiniã redit reus: accuſatus nõ minus a
criter q fideliter defenſus uarias ſnĩas habuit: plures tñ q̃ſi
mitiores. egit cõtra eum põponius ruffus uir ꝑatus & uehe
mẽs: ruffo ſucceſſit Theophanes unus ex legatis: princeps
fas accuſatõis & origo: rñdi ego: nã mihi baſſus iniũxerat:

ut totius defenſiōīs fundamēta iacerē:dicerē de ornamētis
ſuis:q̄ illi & ex generis claritate:& ex periculis ip̄is :magna
erant:dicerē de cōſpiratōe delatoꝝ quam in queſtu hēbāt:
dicerē cāſ q̄bus factioſiſſimū quēq;:ut illū ip̄um theophanē
offēdiſſet:eundē me uolebat occurrere crimī:quo maxīe p̄
mebat̃ :in aliis.n.q̄uis auditu grauioribus :nō abſolutōem
mō:ueꝝ etiā laudē merebat̃ :hoc illū onerabat ꝙ homo ſī
plex & īcautus:q̄dam a ꝓuītialibus ut amicuſ accepat:nam
fuerat in ꝓuintia eadē q̄ſtor:hæc accuſatores furta: & rapi
nas:ip̄e munera uocabat: Sed lex munera quoq; accipi ue
tat.Hic ego qd agerē? ꝙ iter defenſiōīs ingr̄derer:negarem
uer̃bar:ne plane furtū uideret̃ ꝙ confiteri timerē.p̄terea rē
manifeſtam īficiari augētis erat crimen nō diluentis:p̄ſertī
cū reus ipſe nihil integꝝ reliq̄ſſet aduocatis.Multis.n.atq;
etiam prīcipi dixerat ſola ſe munuſcula dūtaxat natali ſuo
aut ſaturnalibuſ accepiſſe : & pleriſq; miſiſſe:ueniā ergo pe
terē? Iugularem reū quē ita deliq̄ſſe cōcederem:ut ſeruari ni
ſi uenia nō poſſet:tanq̄ recte fcm̄ tuerer:nō illi ꝓfuiſſē ſed
ipſe īpudens extitiſſem:in hac difficultate placuit medium
q̄ddam tener̃:uideor tenuiſſe actionem meā(ut p̄lia ſolet)
nox diremit:egeram horis tribus & dimidia: ſuperat ſexq
hora. Nam cū ex lege accuſator ſex horas :nouē reus acce
piſſet:ita diuiſerat tp̄a reus inter me & eū: q dicturus poſt
erat:ut ego quinq; horis :ille reliquis uteretur : mihi ſucce
ſſus actionis ſilentium finemq; ſuadebat . Temerarium eſt
enim ſecundis non eſſe contentum:Ad hoc uerebar ne me
corporis uires iterato labore deficerent:quem difficilius eſt
repetere q̄ iungere . Erat etiam periculum:ne reliqua actio
mea : Vt frigus ui depoſita. et tedium reſumpta patere
tur : ut enim faces ignem aſſidua concuſſione cuſtodiunt

dimiſſũ egerrĩe repant:ſic & dicẽtis calor:& audiẽtis ĩtẽtio
cõtinuatõe ſeruatũ ĩtercapedine & q̃ſi remiſſione lãgueſcit:
ſed baſſus multis p̃cibus pene etiã lacrimis obſecrabat ĩple
rem meũ tp̃s:parui utilitatẽq; eius p̃tuli meæ:bñ ceſſit iuue
ni ita erectos aĩos ſenatus ita recẽtes:ut priore actõe ĩcitati
magis q̃ ſaciati uiderẽt:ſucceſſit mihi lucius albinus :tã ap
te ut oronẽſ nr̃æ uarietatẽ duaꝝ cõtextũ unius habuiſſe cre
dant:rñdit herẽnius pollio inſtãter & grauiter:deĩde theo
phanes rurſus:fecit.n.hoc quoq; ut cætera ĩpudẽtiſſime :ꝙ
poſt duos & cõſulares & diſertos tp̃s ſibi:& q̃dẽ laxius uẽ
dicauit dixit ĩ noctẽ:atq; etiã nocte illatis lucernis:poſtero
die agerẽt ꝓ baſſo.Nomulus & frõto mirifice quartũ diẽ ꝓ
batões occuparũt.cẽſuit bebius macer cõſul deſignatus lege
repetũdaꝝ baſſũ teneri.cepio hiſpo ſalua dignitatẹ iudices
dandos utriq; recte:q fieri põt inq̃s:cũ tã diuerſa cẽſuerint
q̃re.ſ.& macro legẽ intuẽti cõſentaneũ fuit:dãnare eum qui
cõtra lege munera accepat:& cepio(cũ putaret licẽ ſenatui
ſicut licet & mitigare leges:& intẽdere)nõ ſine rõe ueniam
dedit:fcõ uetito q̃dẽ:nõ tñ inuſitato:p̃ualuit ſnĩa cepionis
qnimo cõſurgẽti ei ad cẽſendũ acclamatũ eſt ꝙ ſolet rſiden
tibus:ex quo potes eſtĩare q̃to cõſenſu:ſit exceptũ cũ dicerẽt
ꝙ tã fauorabile fuit:cũ dicturus uideret :ſunt tñ ut in ſena
tu ita in ciuitate in duas ptes hominũ iudicia diuiſa:nã qui
bus ſnĩa cepionis placuit:ſnĩam macri ut durã rigidãq; rep̃
hendũt.Quibus macri alterã diſſolutã atq; incõgruentẽ uo
cant.Negant.n.congruens eẽ retinere in ſenatu cui iudices
dederis:fuit & tertia ſententia:Valerius paulinus aſſenſus
cepioni hoc amplius cenſuit referendum de theophane:cũ
legationi renunciaſſet(arguebat enim multa ĩ accuſatõne
feciſſe)ꝙ illa ipſa lege:qua baſſum accuſauerat teneretur.

ſed hanc ſnīam cōſules q̄q̄ maxīe parti ſenatus mire ꝓbaꝛ̄ nō ſunt pſecuti:paulinus tñ & iuſtitiæ famam & cōſtantiæ tulit. Miſſo ſenatu baſſus magna hoīum freq̄ntia : magno clamore:magno gaudio exceptus eſt. fecerat eū fauorabilē renouata diſcriminū uetus fama:notūq; piculis nomē: & ī ꝓcero corpore:mæſta & ſqualida ſenectus. hēbis hanc īte rim epiſtolam(ut p̄curſorē)expectabiſ orōnē plenam onu ſtamq;:expectabis diu. Neq; enī leuiter & curſim:ut de re tanta retractanda eſt. Vale.

¶ Teſtamentum ſabinæ eiuſq; obſeruatio. .x.

GAius Pli. Sabino ſuo. S. ſcribis mihi ſabinam: quæ nos reliq̄t herēdes. Modeſtū ſeruū ſuū nuſq̄ liberꝝ eē iuſſiſſe:iddē tñ ſic aſſcripſiſſe legatū modeſto quē eē liberꝝ iuſſī. Queris q̄d ſentiam. Cōtuli cum prudētibus:cōuenit inter oēs:nec libertatē deberi q̄a nō ſit data:nec legatū: q̄a ſeruo ſuo dederit. Sed mihi maīfeſtus error uideꝛ̄ : ideoq; puto nobis q̄ſi ſcripſerit ſabina:faciendū quod ipſa ſcripſiſſe ſe credidit. Cōfido te acceſſurꝝ ſnīæ meæ cū religioſiſſīe ſoleas defunctorꝝ uoluntatē cuſtodire: q̄ bonis heredibus ītellexiſſe ꝓ iure eſt. Neq;. n. minus apud nos honeſtas :q̄ apud alios neceſſitas ualeat. Moreꝛ̄ ergo in libertate ſinētibus nobis fruatur legato quaſi domina diligētiſſime cauerit. Cauit enī q̄ heredes bene elegit. Vale.

¶ Exiliū ualerii liciniani & inceſta cornelia .xi

GAius Pl. cornelio minutiano ſuo. S. Audiſti ne ualeriū licinianū ſiciliæ ꝓfiteri:nōdū te puto audiſſe. Eſt enī recens nuntius p̄torius hic : mō inter eloquentiſſimos cauſarꝝ actores habebaꝛ̄. Nūc eo decidit ut exul de ſenatore:rhetor de oratore fieret:itaq; ipē ī p̄fatōe dixit dolenter & grauiter. Quos tibi fortuna ludos facis:facis ex profeſſo

ribus ſenatores:ex ſenatoribus ꝓfeſſores. Cui ſentẽtiæ tm̃
bilis:tm̃ amaritudis ineſt:ut mihi uideaẜ ꝓfeſſus & hoc di
ceret. Idẽ cũ græco pallio amictus intraſſet (carent.n. togæ
iure:qbus aqua & igni interdictũ eſt) poſtq̃ ſe compoſuit
circũſpexit habitũ ſuũ:latine ĩquit declamaturus ſũ dicens
triſtia & miſerãda:dignũ tñ illum qui hæc ipſa ſtudia ince
ſti ſcelere macularet:cõfeſſus eſt quidẽ inceſtũ:ſed incertũ:
utrũ quer iẜ uerum erat.an qa grauiora metuebat ſi negaſ
ſet. Fremebat.n.domitianus extuabatq; ĩgenti ĩuidia cõſti
tutus. Nã cũ Corneliã maximillã ueſtalẽ defodere uiuã cu
piſſet:ut q illuſtrari ſæculũ ſuum eiuſmõi exẽplo arbitrareẜ
põtificis maximi iure:ſeu potius ĩmanitate tyranni:licentia
dñi reliquos põtifices:nõ in regiã ſed in albanã uillam con
uocauit. Nec mĩore ſcelere q̃ ꝙ ulciſci uidebaẜ : abñtem ĩau
ditamq; dãnauit inceſti. Cũ ipſe fr̃is filiã inceſto nõ polluiſ
ſet ſolum:ueꝝ etiam occidiſſet. Nã uidua ab ortu petiit:mi
ſſi ſtati põtifices q̃ defodiendã necandamq; curarẽt:illa nũc
adueſtã:nũc ad cæteros deos manus tendẽs:multa ſed hoc
frequẽtiſſime clamitabat:me cæſar inceſtã putat:q̃ ſacra fa
ciẽte uicit:triũphauit:blandiẽs hec:an irridẽſ:ex fiducia ſui
an ex cõtẽptu prĩcipis dixerit: dubiũ ẽ dixit donec ad ſup
pliciũ:neſcio an ĩnocẽs:certe tanq̃ nocẽs ducta ẽ. qn etiam
cũ ĩ illud ſubterraneũ cubiculũ demicteretẜ heſiſſetq; deſcẽ
dẽti ſtola:uertit ſe ac r̃collegit: Cũq; ei carnifex manum da
ret auerſata ẽ:& r̃ſiliit: fedũq; contactum (q̃ſi plane a caſto
corpe puroq;:nouiſſia ſcitate r̃iecit: oĩbuſq; numeris pudo
ris multam habuit rationem honeſte moriẽdi :præterea ce
ler eques romanus cui cornelia obiiciebaẜ :cum in comitõ
uirgis cederetur:in hac uoce pſtiterat. Quid feciẜ nihil feci.
ardebat ergo domitianus & crudelitatis & iniqtatis ĩfamia

πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν
εὐσχημόνως πεσεῖν

Arripit licinianũ ꝙ in agris ſuis occultaſſet corneliæ liber tam: ille ab iis: quibus erat curæ premat᷑: ſi comitiũ & uirgas pati nollet: ad confeſſionẽ cõfugeret: quaſi ad ueniam: fecit. locutus eſt ꝓ abſente herennius ſenectio: tale quiddã quale eſt illud iacet patroclus. ait enĩ ex aduocato nuntius factus ſum: receſſit licinianus: gratũ hoc domitiano: adeo quidẽ ut gaudio ꝓdiret: diceretq; abſoluit nos licinianus: adiecit etiã: nõ eſſe uerecundiæ eius inſtandũ: ipſi uero permiſit: ſi qua poſſet ex rebus ſuis rapet: ãnq̃ bona publicarẽtur: exiliũq; nolæ uelut præmiũ dedit: ex quo tñ poſtea clementia diui neruæ tranſlatus in ſiciliã: ubi nunc profitetur ſeq; de fortuna p̄fatóibus uindicat. Vides q̃ obſequẽter parẽa tibi: qui non ſolũ res urbanas: uerũ etiã peregrinas tã ſedulo ſcribo: aut altius repetam: & ſane putabã te (qa tũc abfuiſti) nihil aliud de liciano audiſſe q̃ relegatũ ob ĩceſtũ. Summã enim reꝝ nuntiat fama non ordinẽ. Mereor ut uiciſſim quid in oppido tuo: qd in finitimis agat᷑ (Solẽt. n. notabilia quædam incidere) perſcribas: deniq; quicquid uoles: dummodo non nimis longa epiſtola nunties: ego non paginas tantum: ſed etiam uerſus ſyllabaſq; numerabo. Vale.

¶ Comendatio ignatii Marcellini xii.

GAius Pli. Arriano ſuo. S. amas ignatiũ Marcellinũ: atq; etiam mihi ſæpe cõmendas: magiſq; cõmendabis: ſi cognoueris recens eius factum: Cum in prouintiam quæſtor exiſſet: ſcribamq; (qui ſorte obtigerat) ante legittimum tempus amiſiſſet: quod acceperat: ſcribe daturus intellexit: & ſtatuit ſubſidere apud ſe non oportere: itaq; ĩuerſus cæſarem: Deinde cæſare autore ſenatum conſuluit: qd fieri de ſalario uellet: parua quæſtio: ſed tamen quæſtio

heredes ſcribe ſibi p̄fecti ærario:populo uēdicabant: Acta cauſa eſt:dixit heredū aduocatus:deinde populi: uterq; p comode:Celius ſtrabo ærario cenſuit inferēdū: bebius macer heredibus dandum:obtinuit ſtrabo. Tu lauda Marcellinum(ut ego ſtatim feci)q̄uis enim abunde ſufficiat illi ꝙ a pricipe ē & a ſenatu ꝓbatus:gaudebit tamen teſtimonio tuo. Omnes enī qui fama gloriaq; ducunt̄: mirꝫ immodū aſſenſio & laus a minoribus etiā ꝓfecta delectat: Te uero Marcellinus ita ueret̄ ut iudicio tuo plurimum tribuat. Accedit his ꝙ ſi cognouerit factum ſuum:iſto uſq; penetraſſe neceſſe eſt laudis ſue ſpatio. & curſu & peregrinatōne letet̄ & enī neſcio quo pacto uel magis homīes iuuat gloria lata q̄ magna. Vale.

¶ Abſolutio ſui opuſculi: & p̄ceptor habendus: .xiii:

GAius Pli. Tacito ſuo. S. Saluû ueniſſe in urbem gaudeo:ueniſti autem ſi quando alias:nunc maxīe mihi deſideratus:ipſe pauculis diebus adhuc in tuſculano cōmorabor ut opuſculum quod eſt in manibus abſoluā. Vereor enim ne ſi hanc intentionē iam in fine laxauero egre reſumam. Interī ne qd feſtinatōi meæ peat:quod ſū p̄ſens petiturus:hac q̄ſi p̄ceptoria epiſtola rogo:ſed prius accipe cās rogandi:deīde ipm ꝙ peto:Proxime cū in patria mea fui:uenit ad me ſalutandū mūicipis mei filius p̄textatus huic ego:ſtudēs inq̄: rn̄dit etiā:ubi: Mediolani:cur nō hic: & pr̄ eius(erat.n.una:atq; etiā ipſe adduxerat puerū) qa nullos hic p̄ceptores habemus:Quare nullos: Nā uehemēter itererat ur̄a:qui p̄res eſtis(& oportune cōplures p̄res audiebāt)liberos ur̄os hic potiſſimū diſcer̄:ubi.n. aut iocūdius morarēt̄ q̄ ī patria:aut pudicius cōtinerēt̄:q̄ ſub oculis parentū:aut miore ſūptu q̄ domi:q̄tulū ē ergo collata pecuia

cõducere p̃ceptores:quodq̨ nũc ĩ habitatiões:in uiatica:in
ea quæ peregre emũtur ĩpenditis mercedibus adiicere: atq̨
ego qui nõdũ libros habeo paratus ſum pro re.P. nr̃a q̃ſi
pro filia uel parente terciam partẽ eius ꝙ cõferre uobis pla
cebit dare totũ etiam pollicerer niſi timerem:ne hoc munus
meum qñq̨ ambitũ corrũperetur:ut accidere multis ĩ locis
uideo in quibus præceptores publice cõducunt̃:huic uicio
uno remedio occurri poteſt: ſi parentibus ſolis ius cõducẽ
di relinq̃tur.Iſdẽq̨ religio recte iudicandi neceſſitate colla
tionis addat̃ .Nam qui fortaſſe de alieno negligẽtes certe
de ſuo diligẽtes erũt:dabuntq̨ opam ne eam pecuniam nõ
niſi dignus accipiat ſi accepturus & ab ĩpis erit:ꝑinde con
ſentite cõſpirate:maiorẽq̨ aĩum ex meo ſumite: qui cupio
eſſe q̃plurimũ :ꝙ debeam cõferre.Nihil honeſtius preſtare
liberis ur̃is:nihil gratius patriæ poteſtis: educẽtur hic:qui
hic naſcuntur:ſtatiq̨ ab infantia natale ſolũ amare freq̃nta
re cõſueſcant:atq̨ utinã tam claros: præceptores inducatis
ut ĩfinitimis oppidis ſtudia hinc petant̃ : utq̨ nũc liberi ue
ſtri aliena in loca: ita mox alieni in hunc locum cõfluant:
hec putaui altius & quaſi a fonte repetenda quo magis ſci
res q̃ gratum mihi foret ſi ſuſciperes quod iniũgo. Iniũgo
aũt & ꝓ rei magnitudine rogo ut ex copia ſtudioſoꝝ quæ
ad te ex admiratione ingenii tui cõuenit circumſpicias p̃
ceptores quos ſolicitar̃ poſſimus :ſub ea tñ cõditiõe ne cui
fidẽ meã obſtrĩgam oĩa enĩ libera parentibus ſeruo illi iu
dicent:illi eligant: ego mihi curam tm̃ & ĩpendiũ uendico
ꝓide ſi qs fuerit reptus:ꝗ ĩgenio ſuo fidat:eat illuc:ea lege
ut hic nihil aliud certũ q̃ſuam fidutiam ferat Vale

¶ Endeca ſyllabis ſuis xiiii.

CAius plinius.Paterno ſuo.s.Tu fortaſſe orõnem

(ut ſoles) et flagitas & expectes: at ego quaſi ex aliqua pe
regrina delicataq; mente: luſus meos tibi ꝓdo. Accipies cū
hac epiſtola endecaſyllabos nr̄os q̄bus nos in uehiculo: in
balneo: inter cœnam oblectamus: otium temporis his io
camur: ludimus: amamus: dolemus: querimur: iraſcimur de
ſcribimus aliquid modo altius: modo p̄ſſius: atq; ip̄a uari
etate temptamus efficere: aut aliis alia quedā fortaſſe oībus
placeant: ex quibus tn̄: ſi nōnulla tibi paulo petulantiora
uidebunt̄. Erit eruditionis tuæ cogitare ſūmos illos & gra
uiſſimos uiros: qui talia ſcripſerūt: nō modo a laſciuia re℞.
ſed ne uerbis quidē nudis abſtinuiſſe: quæ nos refugimus
nō q̄a ſeueriores: Vn̄ enī: ſed q̄a timidiores ſumus: ſcimus
alioquin huius opuſculi illam eſſe uerſſimā legē quā catul
lus expreſſit: Nam caſtū eſſe decet pium poetam ipſum uer
ſiculos nihil neceſſe eſt. Qui tunc deniq; habent ſalem & le
porem ſi ſunt molliculi et pa℞ pudici. Ego quāti faciā iudi
tium tuū: uel ex hoc potes æſtimare: ꝙ malui omnia a te pē
ſitari: q̄ electa laudari. Et ſane quæ ſunt comodiſſima: de
ſinunt uideri: cum paria eſſe cœperūt: præterea ſapiens ſub
tiliſq; lector debet non diuerſis conferre diuerſa. Sed ſingu
la expendere: nec deterius. aliud alio putare quod ē in ſuo
genere pfectū: Sed quid ego plura. Nam longiore præfatōe
uel excuſare uel cōmēdare ieptias ieptiſſimū ē. Vnū illud ꝓ
dicendū uidet̄: cogitare me has nugas inſcribere endecaſyl
labos qui titulus ſola metri lege cōſcribitur: ꝓinde ſiue epi
grāmata: ſiue dulia: ſiue eglogas: ſiue ut multi poemata: ſeu
quid aliud uocare malueris: licebit uoces: ego tam̄ ēdecaſyl
labos præſto: a ſiplicitate tua peto quod de libello meo di
cturus es aliis: mihi dicas. Neq; eſt difficile quod poſtulo:
Nam ſi hoc opuſculū nr̄m: aut potiſſimum eſſet aut ſolum

Fortaſſe

fortaſſe poſſet durum uideri: dicere quere quod agas: molle et humanum eſt habes quod agas. Vale

¶ Laudes aſinii ruffi baſſiq; eius filii futuri prætoris xiii.

GAius Pli. Fundano ſuo. S. Si quid omino hoc certe iudicio facio: ꝙ aſiniũ ruffum ſingulariter amo. Eſt homo eximius & bonorũ amantiſſimus: cur. n. nõ me quoq; inter bonos numeres: Idẽ corneliũ tacitum (ſcis quẽ uirum) arcta familiaritate cõplexus eſt: ꝓinde ſi uirũq; nr̃m. probas: de ruffo quoq; neceſſe eſt idem ſentias: cũ ſit ad cõnectendas amicitias: uel tenaciſſimũ uinculũ moꝝ ſimilitudo: ſunt ei liberi plures. Nã in hoc quoq; functus ẽ optimi ciuis officio: ꝙ fecunditate uxoris: large frui uoluit eo ſæculo quo pleriſq; etiã ſingulos filios orbitatis præmia graues faciunt: qbus ille deſpectis aui quoq; nomen aſſumpſit: eſt enĩ auus & quidẽ ex ſatirio firmo: quẽ diliges ut ego: ſi ut ego ꝓpius inſpexeris: Hæc eo ptinent: ut ſcias q̃ copioſam q̃ numeroſam domũ: uno bñficio ſis obligaturus: ad quod petendũ uoto primũ: deinde bono quodam omnie adducimur: optamus. n. tibi: ominamurq; in proximũ annum cõſulatũ. ita nos uirtus tua: iudicia principis augurari uolũt: Concurrit autem ut ſit eodem anno quæſtor: maximus ex liberis ruffi aſinius baſſus iuuenis neſcio an dicã ꝙ me pater & ſentire & dicere cupit: adoleſcentis uerecundia uetat: ipſo pr̃e melior: difficile ẽ ut mihi de abñte credas: q̃q̃ cr̃dere ſoles oĩa. Tantũ in illo induſtriæ: probitatis: eruditõnis ingenii: ſtudii memoriæ deniq; eſſe q̃tum expertus inueni es: uellẽ tam ferax ſæculum bonis artibus haberemus: ut aliquos baſſo ꝑferre deberes. tũ ego te primus hortarer moneręq; circũferres oculos ac diu penſitares: quẽ potiſſimũ eligeres. Nũc uero (ſed nihil uolo de amico meo arrogãtius

dicere)hoc ſolũ dico dignũ eſſe iuuenẽ: quẽ more maiorũ in filii locum aſſumas. debent autẽ ſapientes uiri(ut tu)ta les quales a re.p.liberos accipere:quales a natura ſolemus optare:decorus erit tibi cõſuli queſtor:patre prætorio:pro pinquis cõſularibus:qbus iudicio ipſorũ q̃q̃ adoleſcentuluſ adhuc iã tñ inuicẽ ornamento eſt.Proinde indulge ꝓcibus meis:obſequere cõſilio:& ante oĩa ſi feſtinare uideor:igno ſce primũ qa uotis amor plerũq; præcurrit. deinde ꝙ in ea ciuitate(in qua oĩa quaſi ab occupantibus aguntᷣ).quæ le gittimũ tẽpus expectãt:nõ matura ſed ſera ſunt.in ſumma ꝙ rerꝝ(quas aſſequi cupias)ꝓſumptio ipſa iocunda eſt.Re uereatᷣ te iã baſſus ut conſulẽ:Tu diligas illũ ut queſtorem Nos deniq; utriuſq; uꝛm amantiſſimi duplici letitia perfru amur.& enĩ cũ ſic te ſic baſſum diligamus:ut & illum cuiuſ cunq;:& tuũ quẽcunq; queſtorẽ in petendis honoribus oĩ tẽpore:oĩ labore:oĩ gr̃a ſimus futuri:p q̃ iocundum nobis erit:ſi in eundẽ iuuenẽ:ſtudium nr̃m & amicitiæ noſtræ & cõſulatus tui ratio cõtulerit:ſi deniq; ꝓcibus meis tu potiſ ſimũ adiutor acceſſeris:cuius ſenatus & ſuffragio libentiſſĩe indulgeat & teſtimonio plurimũ credat.Vale.

¶ Honor ſtudiorũ. XVI.

GAius Plin.Valerio paulino ſuo.S.Gaude meo gau de tuo:gaude etiã publico noĩe:adhuc honor ſtudi is durat:proxĩe cũ dicturus apud centũ uiros eẽm: adeũdi mihi locus niſi a tribunali:niſi ꝑ ipſos iudices nõ fuit tanta ſtipatõe cætera tenebantᷣ:ad hoc qdã ornatus adoleſcens: ſciſſis tunicis:ut in frequẽtia ſolet fieri.ſola uelatus toga:ꝑ ſtitit:& qdẽ horis ſeptẽ.Nã tãdiu dixi: magno cũ labore: ſed maiore cũ fructu.Studeamus ergo:nec deſidiæ noſtræ ꝓtendamus alienã:ſunt q audiant:ſunt q legãt:nos modo

dignũ aliqd auribus dignũ chartis elaboremus. Vale.

Cauſæ coreliæ ſuſceptio: laus eiuſqʒ patris :xvii.

G Aius Pli. Gallo ſuo. S. Et admones & rogas ut ſuſcipiã abſentis coreliæ cãm: contra Caiũ cecilium cõſulẽ deſignatũ. ꝙ admones gratias ago: ꝙ rogas quæror: admoneri enĩ debeo ut ſciam: rogari non debeo ꝙ faciam quod mihi nõ facere turpiſſimũ eſt: An ego tueri Corelli filiam dubitẽ. Eſt mihi quidẽ cum iſto cõtra quem me aduocas non plane familiaritas: ſed tñ amicitia. Accedit huc dignitas hoĩs: atqʒ hic ipſe cui deſtinatus eſt honor: Cuius hoc nobis hoc maior agenda eſt reuerentia: ꝙ iã illo fũcti ſumus. (Naturale eſt. n. ut ea quæ qs adeptus eſt: ipa q̃ amplissima exiſtiari uelit) Sed mihi cogitãti affuturũ me corelli filie: omnia iſta frigida & inania uident̃. Obuerſatur oculis ille uir quo neminem ætas noſtra grauiorem: ſanctiorẽ ſubtiliorem deniqʒ tulit. Quem ego cũ ex admiratione diligere cepiſſem (quod euenire contra ſolet) magis admiratus ſum: poſtq̃ penitus inſpexi. Inſpexi enim penitus. Nihil a me ille ſecretũ: non ioculare: non ſerium: non triſte: nõ lætum: adoleſcentulus eram & iam mihi ab illo honor (atqʒ etiam audebo dicere) reuerentia: ut ab equali habebat̃. Ille meus in petendis honoribus ſuffragator & teſtis: ille ichoandis deductor & comes. Ille in gerendis conſiliator & rector: ille deniqʒ in omnibus officiis noſtris: q̃q̃ & imbecillus & ſenior q̃ſi iuuenis & ualidus conſpiciebatur. Quantũ ille famæ meæ domi: in publico: q̃tũ etiam apud principem aſtruxit. Nam cũ forte de bonis iuuenibus apud neruã imperatorẽ ſermo ĩcidiſſet: & pleriqʒ me laudibus ferrent: paulisper ſe ĩtra ſilentiũ tenuit (ꝙ illi plurimum autoritatis addebat) deinde grauitate quã noras) neceſſe eſt ĩquit parcius

laudem ſecundū:quia nihil niſi ex conſilio meo facit. Qua uoce tribuit mihi:quantū petere uoto immodicum erat :ni hil me facere non ſapientiſſime :cum omnia ex conſilio ſa pientiſſimi uiri facerē. Quin etiā moriens filiæ ſuæ(ut ipſa ſolet prædicare)multos quidē amicos tibi in longiore uita paraui:præcipue tamen ſecundum & Cornutū:quod dum recordor. Intelligo mihi laborandū :ne qua parte uidear: hanc de me fidutiam prouidentiſſimi uiri deſtituiſſe. Qua re ego uero Corelliæ adero promptiſſime:nec ſubire offen ſas recuſabo: q̄q̄ non ſolum ueniam me :uerum etiam lau dem apud iſtum ipſum :a quo ut ais noua lis fortaſſe :ut fœminæ intenditur arbitror conſecuturum : ſi hæc eadem in actione latius ſcilicet & uberius q̄ epiſtolarum anguſtiæ ſinunt. Contigerit mihi uel in excuſationē uel etiā comē dationē meā dicere. Vale

Laus græcorum. xviii.

GAius Plinius Antonio ſuo. S. Quemadmodū ma gis probare tibi poſſum quantopere mirer epigra mata tua græca : q̄ ꝙ quædā emulari latine : & exprimere temptaui :in deterius quidē accidit. Hoc primum ībecilli tate ingenii mei. Deinde inopia : ac potius :ut Lucretius ait ægeſtate patrii ſermonis : quod ſi hæc & quæ ſunt lati na & mea habere tibi aliquid uenuſtatis uidebuntur quan tū putas ineſſe eis gratiæ:quæ mihi & a te & græce profe runtur. Vale

Laus ſuæ uxoris. xix.

GAius Plinius Hiſpullæ ſuæ. S. Cū ſis pietatis exem plum :fratreq; optimū & amantiſſimū tui: pari cari tate dilexeris:filiāq; eius ut tuā diligas : nec tantum amitæ eius:uerū etiā patris amiſſi affectum rep̄ſentas. Nō dubito

maxío tibi gaudio fore:cũ cognoueris:dignã patre:dignã te:dignã auo euadere. Sũmum ẽ acumen:ſũma frugalitas: amat me quod caſtitatis iudiciũ ẽ. Accedit his ſtudiũ lrãꝝ ꝙ ex mei caritate cõcepit. Meos libellos habet:lectitat:ediſcit etiã:qua illa ſollicitudĩe cũ uideor acturus. Quanto cũ egi gaudio afficiť diſponit q nuntient ſibi: quẽ aſſenſum: quos clamores excitarĩ:quẽ euentũ iudicii tulerĩ. Eadẽ ſi qñ recito in ꝓximo:diſcreta uelo ſedet:laudeſqꝫ nr̃as auidiſſis auribus excipit. Verſus qdẽ meos cantat:etiam format ad citharã:nõ artifice aliquo docente:ſed amore qui magiſter eſt optimus:his ex cauſis:in ſpẽ certiſſimã adducor ꝑpetuã nobis maiorẽqꝫ indies futurã eẽ cõcordiam. Nõ.n.ætatem meã aut corpus quæ paulatĩ occidunt ac ſeneſcunt: ſed gloriam diligit. Nec aliud decet:tuis manibus educatam: tuis p̃ceptis ĩſtitutam:quæ nihil in cõtubernio tuo uiderit:niſi ſanctũ honeſtũqꝫ quæ deniqꝫ amare me ex tua p̃dicatione cõſueuerit. Nam cũ matrem meam parentis loco uenereris: me a pueritia ſtatĩ formare:laudare talẽ qualis nunc uxori meæ uideor: ominari ſolebas:certatim ergo tibi gr̃as agimus. Ego ꝙ illam mihi:illa ꝙ me ſibi dederis quaſi ĩuicem elegeris. Vale.

Laus cuiuſdam operis .xx.

GAius Pli. Nonio maxío ſuo. S. Quid ſenſerĩ de ſingulis libris tuis notũ tibi:ut quẽqꝫ ꝑlegerã feci. Accipe nũc qd de uniuerſis generaliter iudicẽ:Eſt opus pulchꝝ ualidũ:acre:ſublime:uariũ:elegans:purꝝ:figuratũ:ſpacioſũ etiam:& cũ magna tua laude diffuſum. In quo tui ĩgenii:ſimul dolorisqꝫ uelis latiſſime uectus es. & hoꝝ utrũqꝫ inuicẽ adiumẽto fuit. nã dolori ſublimitatẽ & magnificẽtiam ĩgeniũ. Ingeío ui & amaritudinẽ dolor addidit. Vale

Caſus triſtis elyndiarum ſororum. xxi.

GAius Pli. Velio cereali ſuo. S. Triſtē & acerbū caſū elyndiarꝫ ſororꝫ: utraq; a partu: utraq; filiam enixa deceſſit: afficior dolore. (Nec tñ ſupra modū doleo) ita mihi luctuoſū uidet᷑ ꝙ puellas honeſtiſſimas in flore primo fecunditas abſtulit: angor infantium ſorte: quæ ſunt parentibus ſtatī & dum naſcunt᷑ orbatæ. angor optimorum maritorū. angor etiam meo noīe. nam patrē illarū defunctum quoq; perſeuerantiſſime diligo: ut actiōe mea libriſq; teſtatum eſt. cui nūc unus ex tribus liberis ſupeſt: domūq; pluribus adminiculis paulo añ fundatā deſolatus fulcit & ſuſtinet. Magno tñ fomēto dolor meus acqeſcet. ſi hunc ſaltem fortē & īcolumē parēq; illi pr̄i: illi auo fortuna ſeruauerit: cuius ego ꝑ ſalute: ꝑ moribus hoc ſū magis anxius ꝙ unicus ſcūs ē: noſti ī amore mollitiam aī mei: noſti metus: quo te minus mirari oportebit: ꝙ plurimū timeam: de quo plurimum ſpero. Vale.

Agon abolendus & tollendus: & quidam cecus xxii.

GAius Pli. Sēpronio ruffo ſuo. S. Interfui prīcipis optimi cognitōi: in conſiliū aſſūptus. Gymnicus agon apud uiennēſes ex cuiuſdā teſtamēto celebrabat᷑: hūc Trebonius ruffus uir egr̄gius: nobiſq; amicus ī duūuiratu ſuo tollēdū abolendūq; curauit. Negabat᷑ ex autoritate publica feciſſe: egit ipſe cām: nō minus fœliciter q̄ diſerte. Comēdabat actiōnē: ꝙ tanq̄ homo ro. & bonuſ ciuis ī negocio ſuo matur̄ & grauiter loq̄batur. Cū ſnīæ ꝓgarētur: dixit Iunius mauricus (quo uiro nihil firmius: nihil uerius) nō eē reſtituendū uiēnenſibus agona: adiecit etiā uellē tolli poſſet. Romæ: cōſtanter inqs & fortiter? Quid ni? Sed hoc maurico nouū nō ē. Idē apud neruā imperatorē forte cœnabat:

nerua cū paucis:uegento proximus atq; etiā in ſinu recum bebat:dixi oīa. Cū hominem noīaui:incidit ſermo de catu lo meſſalino:qui lumibus orbatus:ingenio ſeuo mala ceci tatis addiderat.nō uerebatur:nō erubeſcebat: nō miſeraba tur:ſæpius a domitiano:non ſecus ac tela(quæ & ipa ceca & īprouida feruntur in optimū quēq;)cōtorq̄batur:de hu ius nequitia : ſanguinariis ſñis in cōmune oēs ſuper cænā loq̄bantur. Tū ipſe imperator:qd putamus paſſurū fuiſſe ſi uiueret:& Mauricus nobiſcū cænaret. Lōgius abii libēs: tñ placuit agona tolli:q mores uiennenſiū infecerat: ut nr̄ hic oīum:nam uiēnenſiū uicia intra ipſos reſidunt:nr̄a late ua gantur:utq; in corporibus ſic imperio grauiſſimus eſt mor bus:qui a capite diffunditur. Vale

¶ Vitæ diſpoſitio xxiii:

GAius Pli. Pōponio baſſo ſuo .S. Magnam cepi uo luptatē cū ex cōmunibus amicis cognoui te(ut ſa piētia tua dignū ē):& diſponere otiū & ferre habitarī amæ niſſime:& nunc terra nūc mari corpus agitare:multū diſpu tare:multū audire:multū lectitare:cūq; plurimū ſcias: quoti die tñ aliqd addiſcere:ita ſeneſcere optet uirū:qui magiſtra tus ampliſſimos geſſerit:exercitus rexerit:totūq; ſe rei.p.q̄ diu decebat optulerit. Nā & prima uitæ tp̄a: & media pa triæ:extrema nobis īpartire debemus:ut ipſe leges monēt: quæ maiorē annis otio reddunt:qñ mihi licebit? quādo p ætatē honeſtū erit imitari iſtud pulcherrīe q̄etis exemplū? Quando ſeceſſus mei non deſidiæ nomen:ſed tranquillita tis accipiēt? Vale.

¶ Fortunæ uolubilitas xxiiii.

GAius Pl. Fabio ſuo. S. Proxīe cū apud centūuiros ī quadruplici iudicio dixiſſē:ſubiit recordatio: egiſſe

me iuuenem eque in quadruplici ꝓceſſit animus (ut ſolet) longius cepi reputare: quos in hoc iudicio: quos in illo laboris ſocios habuiſſem. Solus erã qui in utroq; dixiſſẽ: tantas cõuerſiones: aut fragilitas mortalitatis: aut fortunæ mobilitas facit. Quidã ex iis: qui tunc egerant: deceſſerunt: exulant alii: huic ætas & ualitudo ſilentiũ ſuaſit: hic ſpõte beatiſſimo otio fruit: alius exercitũ regit: aliũ ciuilibus officiiſ principis amicitia exemit. Circa nos ipſos q̃ multa mutata ſunt: ſtudiis ꝓceſſimus: ſtudiis piclitati ſumus. Rurſusq; ꝓceſſimus: ꝓfuerunt nobis amicitiæ bonorum: & obfuerunt iterũq; proſunt. Si cõputes annos exiguũ tẽpus: ſi uices rerũ æuum putes. Quod poteſt eẽ documẽto nihil deſperandũ: nulli rei fidendũ cũ uideamus tot uarietates: tã uolubili orbe circũagi. Mihi aũt familiare ẽ oẽs cogitatioẽs meas tecum cõmunicare: iſdemq; te uel præceptis moneꝛ uel exẽplis qbus ipſe me moneo q̃ ratio huius epiſtolæ fuit. Vale.

Ludentes ſcuriliter ubi fiunt ſeria carpit. .xxv.

GAius Pl. Meſio maxio ſuo. S. Scripſerã tibi uerẽdũ eſſe ne extractis ſuffragiis uicium aliquod exiſteret factũ eſt proxis comitiis: in qbuſdã tabellis multa iocularia: atq; etiã fada dictu. In una uero pro candidatoꝝ noĩbus ſuffragatoꝝ noĩa inuẽta ſunt. Excanduit ſenatus: magnoq; clamore in eũ q ſcripſiſſet: iratũ prĩcipẽ cõprecatus: ille tñ fefellit & latuit: fortaſſe etiã inter ĩdignantes fuit: quid hunc putamus domi facere: q in tanta re: tã ſerio tp̃re: tam ſcurriliter ludat. Qui deniq; oĩo in ſenatu dicax & urbanus & bellus ẽ: tm̃ licẽtiæ: prauis ĩgeniis adiicit illa fidutia. quis enĩ ſciet? popoſcit tabulas: ſtilũ accepit: demiſit caput: nemĩnẽ uereꝛ: ſe contẽnit. Inde iſta ludibria ſcena & pulpito digna: quo te uertas? quæ r̃media cõquiras: ubi uicia r̃mediis

fortiora. Cæterũ ex de nobis curæ erunt ei cui multũ quotidie uigiliarum multum laboris adiicit: hæc noſtra iners: ſed tamen effrenata petulantia. Vale.

Emendandi recognoſcendiq́ libri proprii. .xxvi.

GAius Pli. Neroni ſuo. S. Petis ut libellos meos quoſ ſtudioſiſſie cõparaſti: recognoſcẽdos emẽdandoſq́ curẽ: faciã: qd. n. ſuſcipere libẽtius debeo: te pſerti exigẽte. Nam cũ uir grauiſſimus: doctiſſimus: diſertiſſimus ſup hec occupatiſſimus maxie puintiæ pfuturus: tanti putes ſcripta nr̃a circũferre tecũ: q̃topere mihi puidẽdum ẽ. ne te hæc parſ ſarcinaꝝ tanq̃ ſupuacua offendat: adnitar ergo primũ ut comites iſtos q̃ comodiſſios habeas: deinde ut reuerſus inuenias: quos iſtis addere uelis: neq́ enim mediocriter me ad noua opera tu lector hortaris. Vale.

Laus poetæ & eius poematibus. xxvii.

GAius Pli. Põpeio ſuo. S. Tertius dies ẽ ꝙ audiui recitantẽ Senetiũ augurinũ cũ ſũma mea uoluptate: ĩmo etiã admiratõe poemata appellat multa tenuiter: multa ſublimiter: multa uenuſte: multa tenere: multa dulciter: multa cũ bile: aliquot annis puto nihil generis eiuſdẽ abſolutius ſcriptũ niſi forte me fallit: aut amor eius: aut ꝙ me ipm laudibus uexit. nã lẽma ſibi ſumpſit ꝙ ego ĩterdũ uerſibus ludo: atq́ adeo iudicii mei te iudicẽ faciam: ſi mihi ex hoc ipſo lẽmate ſecũdus uerſus occurrerit. Nã cæteros teneo & iã explicui. Canto carmía uerſibus minutis. His olĩ qbuſ & meus catullus. Et caluus uetereſq́: ſed qd ad me. Vnus Plinius ẽ: mihi priores. Mauult uerſiculos foro relicto. Et q̃rit ꝙ amet putatq́ amari. Ille Plinius ille ꝙ catonẽ. Si nũc qſqſ ſapias amare noli. uideſ q̃ acuta oĩa q̃ apta q̃ expſſa ad hũc guſtũ: totũ libꝝ ĩpromicto: quẽ tibi ut primũ publicauerit

exhibebo.Interī ama iuuenē:& tēporibus nr̄is gratulare:ꝓ ingenio tali:quod ille moribus adornat.uiuit cum ſpurina uiuit cū antonio:quoꝝ alteri affinis:utriqꝫ cōtubernalis eſt poſſis ex hoc facere cōiecturam q̄ ſit emēdatus adoleſcens: qui a grauiſſimis ſenibus ſic ornat̄ ſic amatur.Eſt enī illud uériſſimū.Scieris ꝙ talis ē q̄liū cōſuetudīe delectatur .Vale

¶ Eſcribendæ pingendæqꝫ ymagines quædam xxviii.

GAius Pli.Iulio ſeuero ſuo.S.Herennius ſeuerus uir doctiſſimus magni æſtiat in bybliotheca ſua ponerē ymagines municipium tuoꝝ.Coreliæ nepotiæ:& Titi Catulli:petitqꝫ ſi ſunt iſtic(ut eſſe credibile eſt)exſcribēdas pīgendaſqꝫ delegē:quā curā tibi potiſſimū iniungo :primum qa deſideriis meis amiciſſime obſequeris. Deinde quia tibi ſtudiorū ſumma reuerentia:ſummus amor ſtudioſorū : poſtremo ꝙ patriā tuā:omēſqꝫ(qui nomen eius auxere)ut patriā ipam uenerarís:& diligis:peto aūt ut pictoré q̄ diligentiſſimum aſſumas.Nam cum & arduum ſimilitudinē effingere ex uero.Tum lōge difficillima imitatōnis imitatio: a qua rogo ut artificem quem elegeris:ne in melius quidē ſinas aberrare.Vale

¶ Iudicii adeundi ſolicitudo ſeruanda xxix:

GAius Pl.Romano ſuo.S.Eia tu cū ꝓxīe res agātur quoquo mō ad iudicandū ueni.Nihil ē ꝙ ī dextrā aurē fiducia mei dormias:nō impune ceſſatur.Ecce licinius nepos p̄tor:acer & fortis uir:mulctam etiam dixit ſenatori Egit ille ī ſenatu cām ſuā.Egit aūt ſic ut depcaret̄: remiſſa ē mulcta:ſed timuit:ſed rogauit:ſed opus uenia fuit . Dices nō oēs p̄tores tā ſeueri falleris.nā uel iſtituere uel reducere eiuſmōi exēplū nō niſi ſeueri:inſtitutum reductum ue exercere etiam leuiſſimi poſſunt:Vale

Miraculũ fontis. xxx.

GAius Pl. Licinio ſuo. S. Attuli tibi ex patria mea : ꝓ
munuſculo queſtionẽ altiſſimã iſta eruditiõe digni-
ſſimã: fons oritur in mõte: ꝑ ſaxa decurrit: excipit᷑ a cænaci
uncula manufacta: ubi paululũ retẽtus in lariũ lacũ decidit
huius mira natura. Ter in die ſtatis auctibus ac diminutõ
nibus: creſcit decreſcitq;. Cernitur id palam: & cum ſumma
uoluptate rep̄hendit᷑: iuxta recũbis & ueſceris : atq; etiã ex
ipſo fonte. (Nam ẽ frigidus) potas: interĩ ille certis dimen
ſiſq; momẽtis: uel ſubtrahitur: uel aſſurgit. Anulum ſeu q̄d
aliud ponis in ſicco: alluit᷑ ſenſim: ac nouiſſime operit᷑: de
tegit᷑ rurſus paulatiq; deſeritur. ſi diutius obſerues utrũq;:
iteꝝ ac tertio uideas. Spũs ne aliq̄s occultior os fõtis & fau
ces mõ laxat mõ includit: ꝓut illatus incurrit : aut decedit
expulſus. Quod in ampullis cæteriſq; generis eiuſdẽ uide
mus accidere: q̄bus nõ hians nec ſtati patens ẽ os. Nam illa
quoq; q̄q̄ prona atq; uergẽtia ꝑ quaſdã obluctãtis animæ
moras crebris q̄ſi ſingultibus ſiſtunt ꝙ effundunt. an quæ
occeano natura: fonti quoq;: q̄q̄ ille ratione aut impellitur:
aut reſorbet᷑: hac modicus hic humor uicibus alternis ſup
primitur uel egeritur. An ut flumina quæ in mare deferũ
tur aduerſantibus uentis obuioq; eſtu retorquentur: ita eſt
aliq̄d ꝙ huius fõtis excurſũ ꝑ momẽta repercuciat : an latẽ
tibus uenis certa mẽſura q̄ dũ colligit ꝙ exhauſerat mĩor ri
uus ẽ & pigrior. Cũ collegit habilior maiorq; ꝓfert᷑: an ne
ſcio ꝙ librametũ abditũ & cecũ: ꝙ cũ exinanitũ ẽ: ſuſcitat &
elicit fontẽ: cũ replet᷑ morat᷑ & ſtrãgulat: ſcrutare tu cauſas
(potes. n.) q̄ tantũ miraculũ efficiũt: mihi abunde ẽ ſi ſatis
expreſſi quod efficitur. Vale

Caii Plinii Iunioris epiſtolarũ liber quintus.

Legatus obuentus ſibi .i.

G Aius Plí.Annio ſuo.S.Legatú mihi obueit
modicum.Sed ampliſſimo gratius.Cur am
pliſſimo gratius? Pomponia galla exhereda
to filio Aſudio curiano herẽdem reliquerat me:dederat co
heredes.Sertorium ſeuerium prætoriũ uirum alioſq; ſplẽdí
dos equites ro.curianuſ orabat ut ſibi donarẽ portionẽ me
am:ſeq; preiudicio iuuarem.Eandem tacita cõuentione: ſal
uam mihi pollicebat̃.Reſpondebam non conuenire mori
bus meis aliud palam:aliud agere ſecreto.Præterea nõ eſſe
ſatis honeſtum donare & locupleti & orbo In ſumma non
ꝓfuturũ ei ſi donaſſẽ: ꝓfuturũ ſi ceſſiſſem. Eſſe aũt me patũ
cedere:ſi inique exheredatum mihi liqueret.Ad hoc ille ro
go cognoſcas.Cunctatus paulum:faciam inquam : Neq;
enim uideo cur ipſe me minorem putẽ q̃ tibi uideor . Sed
iam nunc memento non defuturam mihi conſtantiam.(ſi
ita fides duxerit)Secundum matrem tuam pronuntiandi:
ut uoles ait.Voles enim ꝙ equiſſimum:adhibui in conſili
um duos:quos tunc ciuitas noſtra ſpectatiſſimos habuit:
Corellium & frontinum:his circumdatus in cubiculo meo
ſedi:dixit curianus quæ pro ſe putabat . Reſpondi paucis
ego:(neq; enim aderat alius qui defuncte pudorem tuere
tur):Deinde ſeceſſi & ex conſilii ſententia uidetur inquã.
Curiane mater tua iuſtas habuiſſe cauſas iraſcẽdi tibi. poſt
hoc ille cum cæteris ſubſcripſit centumuirale iudicium .Me
cum non ſubſcripſit:appetebat iudicii dies:coheredes mei
componere & tranſigere cupiebant : Non diffidentia cau
ſæ : Sed metu temporum:uerebantur quod uidebant mul
tis accidiſſe . Ne ex centumuirali iudicio capitis rei exi
rent . Et erant quidam in illis : Quibus obiici & graciliæ

amicitia & ruſtici poſſet. Rogāt me ut cū Curiano loquar. Conuenimus in ædē concordiæ. Ibi ego ſi mater inquam te ex ꝑte quarta ſcripſiſſet heredē: nūc queri poſſes? quid ſi: ſi herdē quidē inſtituiſſet ex aſſe: ſed legatis ita exhauſiſſet, ut nō amplius apud te q̄ quarta remaneret. Igitur ſufficere tibi debet: ſi exheredatus a matre quartā partē ab heredibus eius accipias: quā tamē ego augebo: ſcis te nō ſubſcripſiſſe mecū & iam biennium tranſiſſe omīaq; mea ſuſcepiſſe Sed ut te coheredes mei tractabiliorē experiantur: utq; tibi nihil abſtulerit reuerentia mei: offero pro mea parte tantūdem. Tuli fructum non conſcientiæ modo uerum etiam famæ. Ille ergo Curianus legatum mihi reliquit: & factū meum (*niſi forte blandior mihi*): antiquoꝝ notabili honore ſignauit hæc tibi ſcripſi primum quia de omibus quæ uel delectant uel angunt non aliter tecū q̄ mecum loqui ſoleo. Deinde quod durum exiſtimabam te amantiſſimum mei fraudare uoluptate: quam *ipſe capiebam*. Neq; enim ſum tā ſapiens: ut nihil mea interſit: an iis: (quæ honeſte feciſſe me credo) teſtificatio q̄dam & quaſi præmiū accedat. Vale

¶ Turdi accepti .ii.

GAius Pli. Calphurnio ſuo. S. Accepi pulcherrimos turdos: cū quibus parē calculū ponere nec urbis copiis: nec ex laurētino maris tam turbidis tempeſtatibus poſſum: Recipias ergo epiſtolas ſteriles: & ſīpliciter ingratas: ac ne illam quidē ſolertiā diomedis in ꝑmutando munere imitantis: ſed quæ facilitas tua eſt hoc magis dabis ueniā: q̄ ſe non mereri fateretur. Vale.

¶ Excuſatio Plinii ſcribentis & recitantis uerſiculos impudicos. .iii.

GAius Plinius Titioni ſuo Salutem. Cum plurima

officia tua mihi grata & iocunda ſunt. Tum uel maxime ꝙ
me celandũ nõ putaſti: fuiſſe apud te de uerſiculiſ meis mul
tũ copioſumq; ſermonẽ: eũq; diuerſitate iudiciorum lõgius
ꝓceſſiſſe extitiſſe etiã quoſdam: q ſcripta quidẽ ipſa nõ im
probarent: me tamen amice ſimpliciterq; rep̃henderent: ꝙ
hoc ſcriberem recitaremq;. Quibus ego (ut augeam meam
culpã) ita rñdeo: facio nõnũq̃ uerſiculos. ſeueros parũ facio
nã & comedias audio: & ſpecto nummos: & liricos lego. &
ſocraticos intelligo aliqñ. Præterea rideo: iocor: ludo: utq;
omĩa innoxie remiſſionis genera breuiter amplectar homo
ſum. Nec uero moleſte fero hanc eſſe de moribus meis exi
ſtimationẽ: ut q neſciunt talia doctiſſimos grauiſſimos ſan
ctiſſimos hoĩes ſcriptitaſſe: me ſcribere mirent̃: ab aliis aũt
quibus notum eſt quos q̃toſq; autores ſequar facile impe
trari poſſe confido: ut errare me: ſed cũ illis ſinant: quorum
non ſeria mõ uer: luſus etiam exprimere laudabile eſt. An
ego uerear neminem uiuentium nequam in ſpeciem adulti
onis incidam nominabo. Sed ego uerear: ne me non ſatis
deceat quod decuit. M: Tul. G. Caluum Aſſiniũ Pollionẽ:
M. Meſſalam. Qu. hortenſium. M. brutũ. L: Syllam. Qu.
Catullum. Qu. Sceuolam. Ser. Sulpitium. Varronem. Tor
quatum: immo Torquatos. G. Memium. Lentulum. getuli
cum. Amneum. Senecã: & proxĩe uerginium ruffũ: & ſi nõ
ſufficiunt exempla priuata. Diuum Iulium. Diuũ auguſtũ.
Diuum Neruam. C. Cæſarem. Neronem etiam tranſeo q̃
uis ſciã nõ corrũpi in deterius: quæ etiam aliqñ a malis: ſed
hoẽſta maneñ q ſepius a bonis fiũt: iter quos uel p̃cipue nu
merandus ẽ. P. Virgilius. Cornelius nepos & pius Ennius.
Actiuſq;: non qdẽ hi ſenatores: ſed ſanctitas morum non
diſtat ordinibus. Recito tñ: ꝙ illi an etiam fecerint neſcio:

ſed illi iudicio ſuo poterāt eſſe cōtenti: mihi modeſtior conſtantia ē q̄ ut ſatis abſolutū putē: ꝙ a me probet͛. Itaq; has recitandi cās ſequor: primū ꝙ ipſe qui recitat aliq̄to acrius: ſcriptis ſuis auditorū reuerētiā intendit: deinde q̄a de q̄bus dubitat: quaſi ex conſilii ſnīa ſtatuit. Multa etiam a multis admonet͛: & ſi non admoneatur q̄d quiſq; ſentiat pſpicit ex uultu: oculis nutu: manu murmure: ſilētio quo ſatis apertis notis iudiciū ab hūanitate diſcernūt. Atq; adeo (ſi cui forte eoꝝ: qui īterfuerunt curæ eadē fuerit eadē illa legere) Intelligit me quædā aut cōmutaſſe aut pteriiſſe fortaſſe etiā ex ſuo iudicio: q̄uis ipſe nihil dixerit mihi. Atq; ita hoc diſputo quaſi populū in adiutorium: non in cubiculū amicos aduocarim: quos plures habere glorioſum repræhenſioni nemini fuit. Vale.

¶Super petitione nundinarum nepotis .iiii.

GAius Pli. Iulio ſuo. S. Res pua ſed initiū nō paruū: uir ptorius ſolers a ſenatu petit ut ſibi inſtituere in agris ſuis nundinas permicteretur: Contra dixerunt uicentinarum legati. Affuit Tuſcilius noīatus: dilata cauſa ē alio ſenatu uicentini ſine aduocato intrauerunt: dixerunt ſe deceptos: lapſi ne uerbo: an quia ita ſentiebant. Interrogati a nepote ptore que decuiſſent. Reſpōderunt ꝙ prius interrogati an tunc gratis affuiſſent. Reſponderunt ſex milibus nummū. An rurſus aliquid dediſſent: dixerunt mille denarios. Nepos poſtulauit ut nominatus induceretur hactenuſ illo die: Sed quantum auguror longius res procedet. Nā pleraq; tacita tantū: & ideo cōmota latiſſime ſerpunt: erexi aures tuas: q̄diu nūc oportet q̄ blande roges ut reliqua cognoſcas: ſi tn̄ non ante: ob hæc ipſa ueneras Romā: ſpectatorq; malueris eſſe q̄ lector. Vale

Mors fānii:eiuſq; laudes:& uiſio nocturna V.

GAius Pli.Manio maxīo ſuo.S.Nuntiat̃ mihi.Qu.
fānium deceſſiſſe qui nuntius me graui dolore con
fudit.primū ꝗ amaui hominē elegantē:diſertum: deīde ꝗ
iudicio eius uti ſolebam.Erat enī natura acutus:uſu exerci
tatus:ueritate prōptiſſimus:angit me ſup iſta caſus iſtius:
deceſſit ueteri teſtamento.Omiſit quos maxime diligebat:
proſecutus eſt quibus offenſior erat:Sed hoc utcunq; tolle
rabile:grauius illud:ꝗ pulcherrimū opus īperfectū reliq̄t:
q̃uis enī agendis cauſis diſtringeret̃:ſcribebat tñ exitus oc
ciſorū:aut relegatoꝝ a Nerone:& iam tres libros abſolue
rat ſubtiles & diligentes & latinos:atq; inter ſermonem hy
ſtoriamq; medios:Ac tanto magis reliquos perficere cupi
ebat:q̃to frequentius hi lectitabant̃.Mihi autem acerba ui
detur ſemp & īmatura mors eorū: qui īmortale aliquid pa
rant.Nam qui uoluptatibus dediti quaſi in diem uiuūt:ui
uendi cauſas quotidie finiunt:qui uero poſteros cogitant:
& memoriā ſui operibus extendūt:his nulla mors nō repē
tina eſt.ut quæ ſemper inchoatū aliq̄d abrumpat.Qu.fan
nius quidē ꝗ accidit:multo ante pſenſit: Viſus eſt ſibi per
nocturnā quietē iacere in lectulo ſuo cōpoſitus in hitu ſtu
dentis habere ante ſe ſcriniū:ita ſolebat.Mox ymaginatus
eſt ueniſſe Neronē:in thoro ſediſſe:prompſiſſe librum pri
mum:quē de ſceleribus eius ediderat:eumq; ad extremum
uoluiſſe:iddē in ſecundo & tertio feciſſe tunc abiiſſe expa
uit:& ſic interp̄tatus eſt tanq̃ idē ſibi futurus eſſet ſcribendi
finis qui fuiſſet illi legendi.Et fuit idē quod me recordantē
miſeratio ſubit q̃tum uigiliarū:quātum laboris exhauſerit
fruſtra.Occurſant animo mea mortalitas mea ſcripta.Nec
dubito te quoq; eadē cogitatione terreri ꝓ iſtis.quæ inter

Manus

Qu. fannius
ueteri testamento
Nerone
Qu. fannius
Visio nocturna
Neronē i thoro

manus habes:proinde dũ ſuppetit uita euitamur: ut mors
q̃ pauciſſima:quæ abolere poſſit inueniat. Vale

¶Deſcriptio uillæ Plinii apud tuſcos. .vi.

GAius Plin. Apollinari ſuo. S. Amaui curã & ſolicitu
dinẽ tuam. ꝙ cũ audiſſes me æſtate tuſcos meos pe
titurũ:ne facerem ſuaſiſti dum putas ĩſalubres. Eſt ſane gra
uis & peſtilens ora tuſcoꝝ quæ per litus extendit̃. Sed ii ꝓ
cul amari receſſerunt. Quinetiã appẽnino ſaluberrimo mõ
tium ſubiacẽt:atq; adeo ut oẽm ꝓpe metũ ponas:accipe tẽ
periẽ cœli:regiõis ſitũ:uillæ amænitatẽ:quæ & tibi auditu
& mihi relatũ iocunda erunt. Cœlum ẽ hyeme frigidum &
gelidũ:mirtos:oleas:quæq; alia æſtiuo tp̃e lætant̃ :aſperna
tur reſpuit:laurum tñ patitur atq; etiã nitidiſſimã profert ĩ
terdũ : ſed nõ ſæpius:quam ſub urbe nr̃a negat æſtatis mi
ra clementia. Semp̃ aer ſpiritu aliquo mouet̃ :freq̃ẽtius tñ
auras q̃ uentos habet:hinc ſenes multi:uideas auos ꝓauoſ
q; iam iuuenum:audias fabulas ueteres:ſermoneſq; maioꝝ.
Cumq; ueneris illo putes te alio ſæculo natum . Regionis
forma pulcherrima. Ymaginare amphiteatrum aliquod im
menſum:& quale ſola rerum natura poſſit effingere:lata &
diffuſa planities montibus cingitur. Montes ſumma ſui p̃
te procera nemora & antiqua habent:frequens ibi & uaria
coenatio:inde ceduæ ſiluæ cum monte ipſo deſcendũt has
inter pingues terreniq; colles . Neq; enim facile uſq̃ ſaxum
etiam ſi queratur (occurrit) planiſſimis cãpis fertilitate non
cedunt:opimamq; meſſem ſerius tantum:ſed non minus p̃ opimamq; meſſem
coquunt. Sub his per latus omne uineæ porriguntur :una
q; facie longe lateq; contexunt:quarum a fine imoq; quaſi
margine arbuſta naſcuntur:prata inde campiq;. Cãpi quoſ
non niſi ingentes boues & fortiſſima aratra ꝑfringũt:tãtis

glebis tenaciſſimũ ſolum: cum primũ proſecatur: aſſurgit:
ut demũ nouo ſulco perdometᷓ .prata florida & gẽmea tri-
foliũ aliaſqꝫ herbas teneras ſemꝑ & molles :& quaſi nouas
alunt. Cuncta.n.pennibus riuis nutriũtur :ſed ibi aq̃ pluri
mũ:palus nulla:quia deuexa terra:q̃cquid liquoris accipit:
nec abſorbuit:effundit in tyberim medios ille agros ſecat:
nauium patiẽs:omẽſqꝫ fruges deuehit in urbem:hyeme dũ
taxat & uere:æſtate ſubmictitur:ĩmenſiqꝫ fluminis nomen
arenti alueo deſerit:Aut non reſumit. Magnam capies uo
luptatem ſi hunc regionis ſitum ex mõte proſpexeris: neqꝫ
enim terras tibi ſed formam aliquam ad eximiam pulchri
tudinem pictam uideberis cernere:ea uarietate:ea diſcripti
one:quocunqꝫ inciderint oculi reficiẽtur: Villa in colle imo
ſita proſpicit quaſi ex ſummo:ita leuiter & ſenſim cliuo fal
lente cõſurgit ut cum aſcẽdere te nõ putes:ſentias aſcendiſ
ſe .A tergo appẽninum:ſed idem longius:hunc accipit ab
hoc auras quaſlibet ſereno & placido die non tamen acres
& immo dicas:ſed ſpatio ipſo laſſas & ĩfractas .Magna ſui
parte meridiem ſpectat:æſtiuumqꝫ ſolem ab hora ſexta :hi
bernum aliquanto maturius : quaſi inuitat in porticum la
tam & pro modo longam. Multa in hæc membra: Atrium
etiam ex more ueterum : ante porticum xiſtus conciſus in
plurimas ſpecies diſtinctus buxo:demiſſus inde pronuſqꝫ:
puluinus:cui beſtiarũ effigies inuicẽ aduerſas: buxus ĩſcrip
ſit. Achantus ĩ plano mollis & pene dixerĩ liq̃dus : ambit
hunc ambulatio ꝑſſis uariæqꝫ tonſis uiridibus ab his geſta
tio incluſa in modũ circi:quæ buxũ multiformẽ humileſqꝫ
& retentas manu arbuſculas circuit:omĩa materia muniun
tur:hãc grata buxus operit & ſubtrahit. Pratum inde non
minus natura:q̃ ſuperiora illa:arte uiſendum . Cãpi deĩde

porro:multaq; alia prata & arbuſtã . A capite porticus tri triclinium
clinium excurrit:ualuis xiſtum deſinentem:et protinus pra
tum multũq; ruris uidet.feneſtris hac latus xiſti : et quod
proſilit uillæ:hac adiacentis yppodromi:nemus comaſq; ꝓ yppodromi
ſpectat.Contra mediam fere porticum dieta parum rece-
dit.Cingit areolã:quæ quatuor platanis inumbrat᷑ . Inter
has marmoreo labro aqua exundat:circũiectaſq; platanos
& ſubiecta platanis leni aſpergine fouet:eſt ĩ hac zeta dor
mitoriũ cubiculum quod:diem:clamorem:ſonum:excludit
iunctaq; quotidiana amicorũq; cœnatio : areolam illã por
ticus alia:eademq; omnia:quæ porticus aſpicit:eſt & aliud
cubiculum a proxima platano uiride:& umbroſũ marmor̃
exculptum podiotenus nec cedit gratiæ marmoris.Ramoſ
inſidenteſq; ramis aues:imitata pictura:fonticulus : in hoc
fonte crater: circa ſipunculi plures miſcent iucundiſſimum
murmur.In cornu porticus ampliſſimum cubiculum tricli- triclinio
nio occurrit:aliis feneſtris xiſtum:aliis deſpicit pratũ. Sed
ante piſcinam quæ feneſtris ſeruit ac ſubiacet : ſtrepitu ui
ſuq; iucunda.Nam ex edito deſiliẽs aqua ſuſcepta marmo
re albeſcit:idem cubiculum hyeme tepidiſſimum: quia plu
rimo ſole perfunditur.Coheret hypocauſton: & ſi dies nu hypocauston
bilus:imiſſo uapore ſolis uicem ſupplet. Inde apoditerion apoditerion
balnei laxum & hylare excipit cella frigidaria:in qua bapti
ſterium amplum atq; opacum.Si natare latius aut tepidius
uelis in area piſcina eſt:in proximo puteus : ex quo poſſis
rurſus aſtringi:ſi pœniteat teporis :frigidariæ cellæ conne
ctitur media:cui ſol benigniſſime preſto eſt . Alia caldaria
magis.Prominent enim in hac tres diſcenſiones:duæ in ſo
le:tertia a ſole: a luce non longius . A poditerio ſuperpoſi Apoditerio
tũ eſt pheriſteriũ:quod plura genera exercitatõnis:pluresq; pheristerium

Criptoporticu
yppodromū

circulos capit. Nec procul a balneo ſcalæ : quæ ĩ criptopor
ticum ferunt: prius ad dietas tres: harũ alia areolæ illi in q̃
platani quatuor alia prato: alia uineiſ ĩminet: diuerſaſq; cœ
li partes (ut ꝓſpectus) habet. in ſumma criptoporticu cubi
culum: ex ip̃a criptoporticu exciſum: quod yppodromum
uineas: montes: intuet᷑: ĩungit᷑ cubiculũ obuium ſoli: maxi
me hyberno: hinc orit᷑ zeta : quæ uillæ yppodromũ anne
ctit: hæc facies: hic uiſus a frõte. A latere æſtiua criptopor
ticus in edito poſita: quæ non aſpicere uineas : ſed tangere
uidet᷑. In media tricliniũ ſaluberrimũ: afflatũ ex appẽninis
uallibus recipit. Poſt latiſſimis feneſtris uineas ualuis æque
uineas: ſed ꝑ criptoporticũ quaſi admictit. A latere triclinii
(quod feneſtris caret) ſcalæ conuiuio utilia ſecretiore ambi
tu ſuggerunt. In fine cubiculum: cui nõ minus iocundũ ꝓ
ſpectum criptoporticus ip̃a: q̃ uineæ p̃bent. Subeſt cripto
porticus ſubterraneæ ſimilis: æſtate incluſo frigore riget cõ
tentaq; aere ſuo. Nec deſiderat auras: nec admictit. Poſt
utrãq; criptoporticum (unde triclinium deſinit : ĩcipit por
ticus ante medium diem hiberna: inclinato die æſtiua :hac
adeuntur dietæ duæ: quarum in altera cubicula quatuor: al
tera tria: ut circuit ſol: aut ſole utuntur: aut umbra. Hãc diſ
poſitionem amænitatemq; tectorum late longeq; ꝓcedit
yppo dromus medius pateſcit : ſtatimq; intrantium oculis
totus offertur: platanis circuitur: ille edera ueſtiuntur :utq;
ſumm æ ſuis: ita imæ alienis frondibus uirent edere truncũ
& ramos ꝑrrant uicinaſq; platanos tranſitu ſuo copulant
has buxus interiacet. Exteriores buxos circumuenit laurus
umbræq; platanorum ſuam confert. Rectus hic yppodro
mi limes in extrema ꝑte emiciclo frangitur mutatq; faciem
cup̃ſſi bus ambitur & tegit᷑ dẽſiore ũbra opatior nigriorq;:

interioribus circulis(ſunt enim plures)puriſſimum diem re
cipit. Inde etiam roſas effert. Vmbrarumqꝫ frigus non in-
grato ſole diſtinguit:finito uario illo multipliciqꝫ curuami
ne: recto limite reditur :nec uni huic . Nam uiæ plures in
tercedentibus buxis diuiduntur .Alibi pratulum : alibi ip
ſa buxus interuenit in formas mille deſcripta . Litteris īter
dum quæ modo nomen domini dicunt.modo artificis al
ternis metulæ ſurgunt:alternis inſerta ſunt poma: & ī ope
re urbaniſſimo:ſubita uelut illati ruris imitatio:medium in
ſpatium breuioribus utrīqꝫ platanis adornatur . Poſt has
achantus lubricus & flexuoſus .deinde plures figuræ : plu
raqꝫ nomina in capite ſtibadium cādido marmore uitæ ꝑ stibadiũ
tegitur: uitem quatuor columnellæ cariſtiæ ſubeunt:ex ſti
badio aqua uelut expreſſa cubantium pondere ſipunculis
effluit. Cauato lapide ſuſcipitur : gracili marmore contine
tur: atqꝫ ita occulte temperatur ut impleatur nec redundet
guſtatorium grauiorqꝫ cœnatio margini imponitur:leuior
nauicularum & auium figuris innatans circuit. Cōtra fons
egerit aquam & recipit. Nam expulſa in altum in ſe cadit:
iunctiſqꝫ hiatibus & abſorbetur & tollitur .E regione ſtiba
dii aduerſum cubiculum tantum ſtibadio reddit ornatus: stibadio
quantū accipit ab illo :marmore ſplendet :ualuis inuiridia
prominet .Et texit alia uiridia: ſuperioribus atqꝫ inferiori-
bus feneſtris ſuſpicit deſpicitqꝫ : Mox zetecula refugit qua
ſi in cubiculum iddem: atqꝫ aliud:lectulus hic & undiqꝫ fe
neſtræ:Eſt tamen limen obſcurum umbra præmente: nam
latiſſima uitis per omne tectum inculmen nititur :& aſcen
dit .Non ſecus ibi q̄ in nemore iaceas:imbrem tamē tanq̄
in nemore nō ſentias:hic quoqꝫ fons naſcit̃ :ſimulqꝫ ſubdu
cit̃:ſunt quoqꝫ locis pluribus diſpoſita ſedilia e marmore:

quæ ambulatione feſſos:ut cubiculum ipſum iuuant : fon
ticuli ſedibus adiacent :per totum yppodromum inductis
fiſtulis ſtrepunt riui: & qua manus dixit ſequũtur his nũc
illa uiridia :nunc hæc: interdum ſimul omnia lauãtur . Vi
taſſem iam dudum : ne uiderer argutior : niſi propoſuiſſẽ
omnes angulos tecum epiſtola circuire . Neq; enĩ uerebar
ne laborioſum eſſet tibi legenti ꝙ præſenti non fuiſſet:præ
ſertim cum interquieſcere:ſi liberet:depoſitaq; epiſtola qua
ſi reſidere ſæpius poſſes. Præterea indulſi amori meo:amo
enim quæ maxima ex parte ipſe inchoaui:aut inchoata per
ſolui: In ſumma.(cur enim non aperiam tibi uel iudicium
meum uel errorem :primũ ego officium ſcriptoris æſtimo:
ut titulum ſuum legat:atq; iddẽtidẽ interroget aliqd cœpe
rit ſcribere: ſciatq; ſi materiæ ĩmoratur non eſſe longũ:lon
giſſimum ſi aliquid accerſit atq; attrahit : uides quot uerſi
bus Homerus :quot Virgilius:Arma hic æneæ . Achillis
ille deſcribit :breuis tamen uterq; eſt : quia facit quod iſti
tuit: Vides ut aratus minutiſſima etiã ſidera conſectetur:
& colliget :modum tamen ſeruat . Non enim excurſus hic
eius :ſed opus ipſum eſt.Similiter nos ut parua magnis cõ
paremus :cum totam uillam oculis tuis ſubiicere conamur
ſi nihil inductum & quaſi deuium loquimur . Non epiſto
la quæ deſcribit :ſed uilla quæ deſcribitur magna: Verum
illuc unde cœpi :ne ſecundum legem meam iure reprehen
dar ſi longior fuero :in hoc in quo exceſſi : habes cauſas
cur ego tuſcos meos:tuſculanis: tiburtinis :preneſtiniſq; ꝓ
ponam .Nam ſuper illa quæ retuli :altius ibi otium & pig
uius eoq; ſecurius .Nulla neceſſitas togæ : nemo accerſitor
e proximo placida omnia & quieſcentia ꝙ ipſum ſalubrita
te regionis : ut purius cœlum ut aer liquidior accedit : ibi

animo:ibi corpore ualeo .Nam ſtudiis animũ:uenatu cor-
pus exerceo .Mei quoq; nuſquã ſalubrius degunt:uſq; ad
huc certe neminem :ex iis quos adduxeram mecũ:(uenia
ſit dicto)ibi amiſi : dii modo in poſterũ hoc mihi gaudiũ
hanc gloriã loco ſeruent: Vale

¶ Ius moduſq; loquendi. :vii.

GAius Plinius Caluiſio ſuo.S.Nec heredem iſtitui
nec percipere poſſe rem publicam conſtat.Satur-
ninus autem:qui nos reliquit heredes:quadrãtem rei pub.
noſtræ:deinde quadrante perceptionẽ quadrigentorũ mili
um dedit:hoc ſi uis aſpicias irritum:ſi defuncti uoluntatẽ
ratum & firmum eſt. Mihi autem defuncti uoluntas (uere
or quam in partẽ iuriſconſulti :quod ſum dicturus accipi-
ant)antiquior iure eſt utiq; in eo:ꝙ ad cõmunem patriam
uoluit peruenire:an cui de meo ſextertium ducenties cõtu
li. Huic.cccc.mille paulo amplius tertiam partem ex aduen
titio denegem:Scio te quoq; a iudicio meo non abhorrere
cum eadem rẽ pub.:ut ciuis optimus diligas . Velim ergo
cum proxime decuriones contrahentur:quid ſit iuris dicas
parce tamen & modeſte: deinde ſubiungas nos.cccc.milia
dare ſicut præceperit Saturninus:illius hoc munus :illius li
beralitatis nr̃m tñ obſequiũ uocetur:hoc ego ſcriberẽ publi
ce ſuperſedi:primum ꝙ memineram pro neceſſitudine ami
citiæ tuæ:& debere te:& poſſe perinde meis ac tuis ꝑtibus
fungi .Deinde quia uerebar : ne modum quem tibi in ſer
mone cuſtodire facile eſt tenuiſſe in epiſtola non uiderer.
Nam ſermonem :uultus :geſtus: uox ipſa moderatur : epi
ſtola oibus cõmendationibus deſtituta;malignitate interp̃
tantiũ exponit̃ .Vale.

Hyſtoriam quæ decent quæ orationem .viii.

GAius Plinius Capitoni ſuo Salutē. Suades ut hyſtoriā ſcribam:& ſuades non ſolus:multi me hoc ſæpe monuerunt:& ego uolo non quia comode facturum me eſſe confidam(id enim temere credas niſi expertus)ſed quia mihi pulchrum in primiſ uidetur:non pati occidere: quibus æternitas debeatur : aliorumq; famam cum ſua extendere: me autem nihil æque:ac diuturnitatis amor & cupido ſolicitat: res homine digniſſima:& præſertim q nulli us ſibi conſcius culpæ:poſteritatis memoriam non reformidet: itaq; diebus ac noctibus cogito :ſi qua me quoq; poſſim tollere humo.Id enim uoto meo ſufficit.illud ſupra uotum uictorq; uirum uolitare per ora:q̄q̄ enī ſed ſatis eſt ꝙ prope ſola hyſtoria polliceri uidetur :oratiōi enim & carmini parua gratia:niſi eloquentia eſt ſūma hyſtoria quoquo modo ſcripta delectat .Sunt enim homines natura curioſi & quamlibet nuda rerum cognitioni capiuntur:ut quæ ſermunculis etiam fabelliſq; ducantur:me uero ad hoc ſtudiū impellit domeſticum exemplum:auunculus meus : idemq; per adoptionem pater : hyſtorias & quidem religioſiſſime ſcripſit .Inuenio autem apud ſapientes honeſtiſſimum eſſe maiorum ueſtigia ſequi :ſi modo recto itinere preceſſerint. Cur enim cunctorꝫ egi magnas & graues cauſas . Sed has etiam(ſi mihi tenuis ex iis ſpes)deſtino retractare .ne tantus ille labor meus(niſi hoc ꝙ reliquum eſt ſtudii addidero)mecum pariter intercidat. Nam ſi rationem poſteriori tatis habeas:quicquid non eſt peractum: pro non inchoato eſt dices: potes ſimul & reſcribere actiones:& cōponere hyſtoriā:utinam:ſed utrumq; tam magnum eſt:ut abunde ſit alterum efficere:unde uiceſimo ætatis anno dicere ī foro

cœpi:et nunc demum quid præſtare debeat orator adhuc tamen per caliginem uideo:quid ſi huic oneri nouũ acceſſerit:habet quidem oratio ex hyſtoria multa communia: ſed plura diuerſa in his ipſis quæ cõmunia uidentur . Narrat illa:narrat hæc: ſed aliter:huic pleraq; humilia & ſordida: & ex medio petita illi omnia recondita ſplendida excelſa conueniunt :hanc ſæpius oſſa:muſculi nerui: illã thori quidam & quaſi iubæ decent. Hæc uel maxime ui in amaritudine inſtantia :illa tractu & ſuauitate:atq; etiam dulcedine placet. Poſtremo alia uerba:alius ſonus: alia conſtructio. Nam plurimum refert ut Tucidides ait: *inter ſyntagina & anagoniſa*:quorum alterum oratio : alterum hyſtoria eſt: ex his cauſis non adducor ut duo diſſimilia:& hoc ipſo diuerſa q̃ maxima confundam:miſceamq; ne tanta quaſi colluuione turbatus ibi faciam quod hic debeo: ſed interĩ mihi(ne a forenſibus uerbis recedam)aduocandum puto .tu tamen iam nũc cogita: quæ potiſſimum tempora aggrediamur:& uetera :& ſcripta aliis:parata inquiſitio:ſed & oneroſa collatio:intacta & noua:graues offenſæ : leuis gratia: præterea ꝙ in tantis uiciis hominum plura culpanda ſunt q̃ laudanda:cum ſi laudaueris:parcus: ſi culpaueris nimius fuiſſe dicaris.Sed hæc me non tardant.Fſt enim mihi pro fide:ſatis animi:illud peto præſtruas ad quod hortaris :eligaſq; materiã:ne mihi tã ſcribere parato:alia rurſus cunctationis & more iuſta ratio naſcatur. Vale.

Litteræ læta & triſtia continentes. :ix.

GAius Plinius Saturnino ſuo.S. Variæ me affecerũt litteræ tuæ.Nam partim læta:partim triſtia continebant.Læta ꝙ te teneri in urbe nũtiabant:nollem inquis ſed ego uolo:præterea ꝙ recitaturum ſtatim ut ueniſſem:

pollicebãtur:ago gr̃as ꝙ expector. Triſte illud ꝙ iulius ua
lens grauiter iacet:q̃ qui ne hoc quidem triſte(ſi illius utili
tatibus æſtimetur)q̃ maturiſſime inexplicabili morbo libe
rari:illud plane nõ triſte ſolum:uerum etiam luctuoſum:
ꝙ iulius auitus deceſſit:dum ex quæſtura redit: deceſſit au
tem in naui procul a fratre amantiſſimo: procul a matre:a
ſororibus. Nihil iſta ad mortuum pertinẽt:ſed pertinuerũt
cum moriretur:pertinẽt ad hos qui ſuperſunt. Iam quidẽ
in flore primo tante indolis iuuenis extinctus eſt: ſumma
cõſecuturus:ſi uirtutes eius maturuiſſent:quo ille ſtudiorũ
amore flagrabat? quãtum legit? q̃tum etiam ſcripſit? q̃ nũc
omnia cum ipſo ſine fructu poſteritatis abierũt. Sed quid
ego indulgeo dolori:cui ſi frena remictas nulla materia nõ
maxĩa eſt:finem epiſtolæ faciam:ut facere poſſim etiã a la-
chrimis:quas expreſſit epiſtola. Vale.

Aemulatio uerſuum. .x.

GAius Pli. Antonio ſuo. S. Cũ uerſus tuos æmulor:
tum maxime q̃ ſint boni experior :ut enĩ pictores
pulchram abſolutamq; faciem raro niſi in peius effingunt
ita ego ab hoc archetypo labor & decido: quo magis hor
tor ut q̃ plurima proferas quæ imitari oẽs cõcupiſcant: ne
mo aut pauciſſimi poſſint. Vale.

Editio libellorum tranquilli iuxta permiſſa .xi.

GAius Pli. Tranquillo ſuo. S. Libera tandem ende-
caſyllaboꝝ meoꝝ fidẽ: qui ſcripta tua cõibus ami-
cis ſpoponderunt :appellãtur quotidie & flagitantur:ac iã
periculum eſt ne cogantur ad exhibendum:formulam acci
pere:ſum & ipſe in edendo heſitator:tu tamen meã quoq;
cunctationem tarditatemq; uiciſti:proinde aut rumpe mo
ras:aut caue ne eoſdes iſtos libellos quos tibi endecaſillabi

noſtri blandiciis elicere nō poſſūt cōuicioſius ſtazontes ex torqueant:perfectum opus abſolutumq; eſt:nec iam ſplen deſcit lima ſed acteritur:patere me uidere titulum tuū:pate re audire:deſcribi:legi:uenire uolumīa trāquilli mei: æquū eſt nos ī amore tam mutuo eandē ꝑcipere ex te uoluptatē: qua tu perfrueris ex nobis. Vale

Dedicatio porticus. .xii.

GAius Pli. Fabato proſocero ſuo. S. Recepi lr̄as tuas ex quibus cognoui ſpecioſiſſimam te porticum ſub tuo filiiq; nomine dedicaſſe:ſequenti die ī portarum ornatum pecuniam promiſiſſe ut initium liberalitatis eſſet conſumatio prioris:gaudeo primum tua gloria : cuius ad me pars aliqua pro neceſſitudine redundat: deinde ꝙ memoriam ſoceri mei pulcherrimis opibus uideo ꝓferri:poſtremo ꝙ patria nr̄a floreſcit:quam mihi a quocūq; excoli iocūdū: a te uero letiſſimū ē quod ſupeſt deos p̄cor:ut anium iſtū tibi:aīo iſti tp̄s q̄ lōgiſſimū tribuant:nam liquet mihi futurꝫ ut pacto quod maxime ꝓmiſiſti inchoes aliud. Neſcit enī ſemel incitata liberalitas ſtare:cuius pulchritudinē uſus ipſe cōmendat. Vale

Oratio edenda aut continenda ſua .xiii

GAius Pli. Securo ſuo. S. Recitaturus oratiunculam (quam publicar̄ cogito)aduocaui aliquot paucos: ut uerū audirē(nam hic duplex ratio recitandi:una ut ſolicitudine incendar:altera ut admonear :ſi quid forte me(ut meū)fallit tuli ꝙ petebam: inueni qui mihi copiam cōſilii ſui facerent : ipſe præterea quædam emēdanda adnotaui: Emendaui librum:quem miſi tibi:materiam ex titulo cognoſces : Cætera liber explicabit: quem iam nunc oportet ita conſueſcere: ut ſine præfatione intelligatur : tu uelim:

quid de uniuerſo:quid de partibus ſẽtias:mihi ſcribas:ero
enĩ uel cautior in cõtinẽdo:uel cõſtantior in edendo ſi huc
uel illuc auctoritas tua acceſſerit. Vale.

Euẽtus poſtulationis nepotis .xiiii.

GAius Plinius Valeriano ſuo. S. Tu rogas & ego ꝓ
miſi ſi rogaſſes ſcripturum me tibi quem habuiſſet
euẽtum poſtulatio nepotis cõtra Tuſculum nomĩatum. In
ductus eſt nomĩatus:egit ipſe pro ſe nullo accuſãte: Et enĩ
legati uicẽtinoꝝ nõ modo nõ ꝑſſerũt eum :uerũ etiam ſub
leuauerũt. ſumma defenſioĩs nõ fidẽ ſibi in aduocatõe:ſed
cõſtantiã defuiſſe:deſcẽdiſſe ut actuꝝ atqꝫ etiã in curia uiſũ
deĩde ſermõibus amicoꝝ receſſiſſe: monitũ.n.ne deſiderio
ſenatoris nõ iã q̃ſi de nũdinis:ſed q̃ſi de grã:fama :dignita
te certãtiſ:tã ꝑtinaciter ꝑſertim ĩ ſenatu repugnaret:alioquĩ
maiorẽ inuidiã proxĩe paſſurus erat. Sane prius tñ a paucíſ
acclamatũ exeũti:ſubiunxit ꝑces:multũqꝫ lachrimaꝝ: quin
etiã tota actõe homo in dicẽdo exercitatus operã dedit:ut
depcari magis(id.n.et fauorabilius et tutius) q̃ defendi ui
dereť :abſolutus eſt ſnĩa deſignati cõſulis afranii dextri :cu
ius hæc ſnĩa . Melius qdẽ noĩatum fuiſſe factuꝝ :ſi cãm ui
centinoꝝ eodem animo quo ſuſceperat pertuliſſet: quia ta
men in hoc genus culpæ nõ fraude incidiſſet. Nihilqꝫ dig
num animaduerſione admiſiſſe cõuinceretur:liberãdum ita
uicentinis ꝙ acceperat redeleret. Aſſenſerũt omẽs ꝑterq̃ la
crinus ĩterdicẽdum ei aduocatõe in qnquẽnium cẽſuit . Et
q̃uiſ neminẽ autoritate traxiſſet cõſtãter in ſnĩa mãſit:quin
etiã deſtꝝ q primus diuerſum cẽſuerat ꝑlata lege de ſenatu
hñdo iuraŕ coegit:e re.p.eripuiſſe ꝙ cẽſuiſſet:ui q̃q̃ legittĩe
poſtulationi a quibuſdã reclamatum eſt. Exprobrare enim
cenſenti ambiguum uidebatur:ſed priuſq̃ ſententiã dicerẽt

Nigrinus tribunus plebis recitauit libellū diſertū & grauē quo queſtus eſt uenire aduocatioēs:uenire etiā ꝑuaricationes:in lites coiri:& gloriæ loco poni: ex ſpoliis ciuiū magnos & ſtatos redditus : recitauit capita legū: admonuit ſenatuſconſultorū:in fine dixit petendū ab optimo pricipe: ut quia leges:quia ſenatuſconſulta cōtemnerēt : ipſe tantis uiciis mederetur:pauci dies:& ecce liber principis ſeuerus: & tamen moderatus:leges ipum:eſt in publicis actis: q̄ me iuuat ꝙ in cauſis agēdis nō modo pactione:dono :munere:uerum etiā xeniis ſemper abſtinut : oportet quidē quæ ſunt inhoneſta nō quaſi illicita ſed quaſi uitanda uitare. Iocundū tñ ſi prohiberi publice uideas:quod nūq̄ tibi ipſe permiſeris.Erit fortaſſe imo non dubie huius propoſiti mei:& minor laus:& obſcurior fama :cum omnes ex neceſſitate facient:quod ego ſponte faciebam.Interim fruor uoluptate:cum alii diuinū me alii meis rapinis:meæ auaritiæ occurſum per ludum acceptum dictitant. Vale.

Gaudium Plinii ex collega ſuo. .XV.

GAius Plinius Pontio ſuo .S. Receſſeram in municipium cum mihi nuntiatū eſt Cornutum tertullū accepiſſe emiliæ uiæ curam . Exprimere non poſſum quanto ſum gaudio affectus & ipſius & meo nomine: ipſius ꝙ ſcilicet: ſicut eſt ab omni ambitione longe remotus debet tamen ei iocundus honor eſſe ultro datus meo: ꝙ aliquanto magis me delectat:mandatum mihi offert : poſtq̄ par cornuto datum uideo , Neq; enim augeri dignitate q̄ equari bonis gratius. Cornuto autē quid melius? quid ſanctius? qd in omni genere laudis:ad exēplar antiquitatis exꝓſſus? ꝙ mihi cognitū eſt nō fama:qua alioq optia & meritiſſima fruitur:ſed longius magniſq; experimentis:una diligimus:

una dileximus omẽs fere quos ætas noſtra in utroq; ſexu
emulandos tulit:quæ ſocietas amicitiarũ arctiſſima nos fa
miliaritate cõiunxit:acceſſit uinculũ neceſſitudinis publicæ:
Idẽ.n.mihi(ut ſcis)collega quaſi uoto potitus in præfectu
ra erarii fuit & in conſulatu:tum ego qui uir & quantus eſ
ſet altiſſime inſpexi:cũ ſequerer ut magiſtrũ : ut parentẽ ue
rerer:ꝙ non tã ætatis maturitate q̃ uitæ merebatur : his ex
cauſis ut illi ſic mihi gratulor. nec priuatim magis q̃ publi
ce tandẽ hoĩes non ad pericula(ut prius)uerũ ad honores
uirtute perueniunt.In infinitũ epiſtolã extendam ſi gaudio
meo indulgeã:reuertar ad ea quæ me agentem hic nuntius
deprehendit.Eram cũ proſocero meo : erã cum amita uxo
ris: eram cũ amicis diu deſideratis:circuibã agellos : audie
bam multũ ruſticarũ quærelarũ:rationes legebam inuitus:
& curſim. Malis eni chartis ſum litteris iniciatus : cœperã
& iam itineri me præparare . Nam includor anguſtiis cõ
meatus:eoq; ipſo quod delegatũ Cornuto audio officium
mei admoneor.Cupio te quoq; ſub iddem tẽpus Cãpania
tua remictat:ne qs cũ in urbẽ rediero contubernio noſtro
dies pereat.Vale.

Mors uirtus laudeſq; puellæ. .xvi.

GAius Plin.Marcellino ſuo.S. Triſtiſſimus hæc tibi
ſcribo:Fundani noſtri filia minor defuncta eſt:qua
puella nihil unquã feſtiuius amabilius:nec modo longiori
uita:ſed pene ĩmortalitate dignius uidi:nondũ ãnos .xiiii.
expleuerat:& iã illi anilis prudẽtia:matrõalis grauitas erat
& tñ ſuauitas puellaris cũ uirgĩali uerecũdia:ut illa pr̃is cer
uicibus ĩherebat:ut nos amicos paternos & amanter & ho
neſte cõplectebat̃:ut nutrices & pedagogos : ut p̃ceptores
pro ſuo quemq; officio diligebat q̃ ſtudioſe: q̃ intelligẽter

lectitabat:ut parce custoditeq; ludebat :qua illa temperan-
tia :qua etiam conſtantia nouiſſimam ualitudinem tulit.
Medicis obſequebatur: ſororem partim adhortabatur :ip-
ſamq; ſe deſtitutam corporis uiribus uigore animi ſuſtine-
bat . Durauit hic uſq; ad extremum: nec aut ſpacio ualitu
dinis:aut metu mortis īfractus eſt:quo plures grauioreſq;
nobis cauſas relinqueret & deſiderii & doloris.O triſte pla
ne acerbumq; funus: morte ipſa:mortis tempus indignius
iam deſtinata erat egregio iuueni: iam electus nuptiarū di
es:iam nos aduocati:ꝙ gaudium quo merore mutatū eſt:
non poſſum exprimere uerbis quantū animo uulnus acce-
perim:cum audiui fundanum (ut multa luctuoſa dolor in
uenit)precipientem quod inueſtes margaritas gemmas fu
erat erogaturus:hoc in thura & in unguenta & odores im
penderetur .Eſt quidem ille eruditus & ſapiens:(ut qui ſe
ab ieūte ætate altioribus ſtudiis altiuſq; dediderit)ſed nūc
omnia querit:ſæpe quæ dixit aſpernat᷑ expulſis quoq; uir
tutibus :& talis pietas eſt:cuius nos laudaueris :etiam ſi co
gitaueris quid amiſerit: amiſit enim filiam: quæ nō minus
formam oris eius q̃ os uultūq; referebat:totumq; patrē mi
ra ſimilitudine exſcripſerat:proinde ſi quas ad eum de do
lore lr̃as mictes memento adhibere ſolatium: non q̃ſi caſti
gaturū & nimis forte: ſed molle & humanū : ꝙ ut facilius
admictat multū fauet medii temporis ſpatiū: Vt enī crudū
adhuc uulnus medentium manus reformidat: deinde pati
tur atq; ultro requirit:ſic recens animi dolor conſolationes
reicit ac refugit:mox deſiderat & uehementer admotis acq
eſcit Vale.

Modus recitādi. .xvii.

GAius Plinius Spurme ſuo.S. Scio quātopere bonis

artibus faueas: quantũ gaudium capias:ſi nobiles iuuenes dignum aliquid maioribus ſuis faciant: quo feſtinantius nuntio tibi fuiſſe me hodie in auditorio Calphurnii piſo nis recitabat tactepigmon eruditam ſane luculentamq; ma teriam ſcriptæ legis:erat fluentibus uerbis & enodibus ſub limibus etiam ut poſcit locus:altæ enim & uariæ ſentẽtiæ nunc attollebaẽ:nunc reſidebat:excelſa depreſſis:exilia ple nis:ſeueris iocunda mutabat:omnia ingenio pari cõmẽda bat:hæc uoce ſuauiſſima ac uerecunda:multum ſanguinis: multum ſolicitudĩs in ore:magna ornamẽta recitãtis.Et.n: neſcio quo pacto magis ĩ ſtudiis hoĩes timor q̃ fiducia de cet(ne plura)quãq̃ libet plura quo ſunt pulchriora hæc ue recunda recitatione:amabiliora fieri.Multum ac diu exoſ culatus adoleſcentem(qui eſt acerrimuſ ſtimulus mouẽdi) laudibus incitaui:pergeret qua cœpiſſet:lumenq; quod ſibi maiores ſui prætuliſſent:poſteris præferret:gratulatus ſum optimæ matri & fratri qui in auditorio illo non minorem pietatis gloriam:quã ille alter eloquentiæ retulit:tam nota biliter pro fratre recitante primum metus eius mox gaudi um eminuit:dii faciant ut talia tibi ſæpius nuntiem: faueo enim ſæculo ne ſit ſterile effetum:mireq; cupio:ne nobiles noſtrĩ nihil in domibus ſuis pulchrum:niſi ymagines ha beant:quæ mihi non hos adoleſcẽtes tacite laudaẽ adhor tari(& quod ambo℞ gloriæ ſatis magnum eſt)agnoſcere uidenẽ:Vale

Voluptatis fruitio :xviii.

GAius Plinius Macro ſuo Salutem.Bene eſt mi hi: quia tibi bene eſt: habes uxorem tecum: habes filium: frueris mari: fontibus: ruribus: agro:uilla amœniſſima.Neq; enim dubito eſſe amœniſſimam in qua

compoſuerat homo fœlicior anteq̃ fœliciſſimus fieret. Ego
in tuſcis & uenor & ſtudeo:quæ interdum ſimul facio:nec
tamen adhuc poſſum ꝓnuntiare utrum ſit difficilius caper̃
aliquid an ſcribere. Vale.

Laudes in infirmitate & curatione liberti Plinii. .xix.

GAius Pli. Paulino ſuo. S. Vide q̃ molliter tuos habe
as:quo ſimplicius tibi confitebor :qua indulgentia
meos tractem:eſt mihi ſemp in aĩo homericũ illud :uti pa-
ter ſuauis erat & hoc noſtrũ paterfamilias: quod ſi eẽm na-
tura aſpior & durior:frangeret me tñ ĩfirmitas liberti mei
zoſimi:cui tanto maior hũanitas exhibẽda eſt quãto nũc
minor uẽdibilitas iã agit̃ :eſt homo ꝓbus:officioſus:litte-
ratus:& ars q̃dem eius & q̃ſi inſcriptio comedus: in q̃ pluri
mũ facit. Nam ꝓnuntiat acriter:ſapiẽter:apte:decẽter :etiã
utitur & cythara perite:ultra q̃ comædo neceſſe ẽ .Idem tã
comode orões & hyſtorias & carmĩa legit: ut hoc ſolũ di
dicíſſe uideat̃ :hæc tibi ſedulo expoſui quo magis ſcires q̃
multa mihi unus:& q̃ iocũda miſteria p̃ſtaret: accedit iã lõ
ga caritas hoĩs:quã ipa picula auxerũt. Eſt.n.natura cõpa-
tũ:ut nihil eq̃ amorẽ incitet & accẽdat q̃ carẽdi metus: quẽ
ego ꝓ hoc nõ ſemel patior. Nã añ aliquoſ annos:dũ ĩtente
ĩſtanterq; ꝓnuntiat ſanguinẽ ꝓiecit:atq; ob hoc in ægiptũ
miſſus a me poſt longã pegrinationẽ cõfirmatus redit nup
deĩde dũ per cõtinuos dies impatus uoci ueteris infirmita
tis tuſſicula admoueret̃ :rurſus ſanguinem reddit.: qua ex
cã deſtinaui eũ mictere in p̃dia tua:q̃ foro Iulii poſſides :au
diui.n.te ſæpe referentẽ eſſe ibi aerẽ ſalubrẽ & lac eiuſmodi
curatõnibus accomodatiſſimũ:rogo ergo ſcribas tuis ut illi
uilla & domus pateat :offerant etiam ſumptibus ei ſi quid
opus erit.erit aũt opus modico. Eſt.n.parcus & cõtinens:

ut non ſolum delitias uerum etiā neceſſitates ualitudinis: frugalitate reſtringat: ego proficiſcēti tm̄ uiatici dabo: q̄tū ſufficiet eunti in tua. Vale.

Oratio Plinii & græcorum eloquētia .xx.

GAius Pli. Vrſo ſuo .S. Iterū bithini breue tempus a iulio baſſo & ruffum uarenū: quē proconſulē detulerunt & a ruffo uareno quē aduerſus baſſū aduocatum: & poſtulauerant & acceperant īducti in ſenatū inq̄ſitionē poſtulauerunt: tū uarenus petit: ut ſibi quoq; defenſionis cā uocare teſtes liceret. Recuſantibus bithinis cognitio ſuſcepta ē mihi ꝓ uareno nō ſine euentu: nā bene an male liber iudicabit: in actionibus .n. utrāq; in ꝑtem fortuna dominat̄ multū cōmēdatōis & detrahit & affert: mēoria: uox: geſtus tp̄s ip̄m poſtrēo uel amor uel odiū rei. Liber offenſis: liber gr̄a: liber & ſecundis caſibus aduerſis caret. Et r̄ndit mihi fonteius magnus unus ex bithinis pluribus uerbis: pauciſſimis rebus. eſt pleriſq; græcoꝝ ut euripo copia uolubilis: tā longas: tāq; rigidas periodos uno ſpiritu quaſi torrēte cōtorquent. Itaq; iulius cādidus nō inuenuſte ſolet dicer̄ aliud eē eloquentiā aliud loquentiā. Nam eloquentia uix uni aut alteri: iam non ſumus antonii ut demus nemini: hæc uero quàm candidus loquentiā appellat multis atq; etiam impudētiſſimo cuiq; maxime contingit. Poſtero die dixit pro uareno homullus: callide: acriter: culte. Cōtra nigrinus ꝑſſe grauiter: ornate. Cenſuit actilius rufus conſul deſignatus inquiſitionem bithinis dandam: poſtulationem uareni ſilentio præterit: Hæc forma negandi fuit. Cornelius priſcus actoribus quæ petebant: & reo tribuit: uicitq; numero: impetrauimus rem negligenter comprehenſam: nec ſatis iuſtam: tamen quaſi iuſtam nō ſum epiſtola executurus

ut deſideres actioné:nam ſi uerũ eſt homericum illud a te prouidẽdum eſt mihi ne grãm nouitatis & florẽ quæ orunculam illam uel maxime cõmendant :epiſtolæ loquacitate ꝑteream. Vale.

Baſilicæ deſcenſus Plinii xxi.

GAius Pli. Rufo ſuo. S. Deſcenderã in baſilicã iuliam auditurus:q̃bus proxima cõpendi natõne reſpõdeř debebam:ſedebant iudices cẽtumuiri uenerant obuerſabantur aduocati ſilentiũ longũ:tandẽ a prætore nuntius:dimictunť cẽtumuiri eximiť dies me gaudẽte:qui nũq̃ ita paratus ſum ut nõ morarer:cauſas dilatõis nepos ꝑtor qui legibus querit:ꝓpoſuerat breue edictũ:admõebat accuſatoreſ: admõebat reos executuꝝ ſe:q̃ ſenatuſcõſulto cõtinerentur ſuberat edicto ſenatuſcõſultũ hoc oẽs:qſqs negociũ hẽret: iurare priuſq̃ agere iubebanť :nihil ſe ob aduocatõem cuiq̃ dediſſe:ꝓmiſiſſe:cauiſſe:his.n.uerbiſ ac mille ꝑterea & ueni re aduocatõis:etenĩ uetabatur peractis tñ negociis:ꝓmictebam pecuniã dũtaxat decem miliũ dare.hoc facto nepotis cõmotus prætor (qui centũuiralibus præſidet) deliberaturus an ſequereť exemplũ inopinatũ nobis otium dedit. Interim tota ciuitate nepotis edictũ carpitur:laudatur:a multis. Inuenimus qui turbã corrigeret:q añ hunc ꝑtores non fuerunť:quis aũt hic ẽ:q emẽdet publicos mores: alii cõtra rectiſſie fecit. Initurus magiſtratũ:iura cognouit: ſenatuſcõſulta legit:ꝛ̃primit nouiſſimas pactões:rẽ pulcherrimã turpiſſie uenire nõ patiť :tales ubiq; ſermões q tñ alterutrã in partẽ ex euẽtu ꝑualebũt:eſt oĩo iniquũ ſed uſu receptũ :ꝙ hoẽſta cõſilia uel turpia:ꝓut male aut ꝓſpeř cedunt:ita uel ꝓcedunt uel reꝑhendũtur. Inde plerumq; eadẽ facta modo libertatis:mõ furoris nomen accipiũt. Vale.

edicto S.C.

hoc omnes: qsqs negocium heret iurare priusq agere iubebat

exempli inopinati

Caii Plinii epiſtolarum liber ſextus
Deſiderium Plinii ut tyro ueniat .i.

GAius Pli. Tironi ſuo. S. Quādiu ego trans
padū: tu ī piceno minus te requirebā. Poſt
q̄ ego in urbe: tu adhuc in piceno multo ma
gis: ex quo ipſa loca in quibus eſſe una ſole
mus: acrius me: tui cōmonent: ſeu ꝙ deſideriū abſentiū ni-
hil perīde ac uicinitas acuit: quoq; ꝓprius acceſſeris ad ſpē
fruendi: hoc īpacientius cupias: qcquid in cauſa: eripe me
huic tormēto: ueni: aut ego illuc unde conſulto properaui
reuertar: uel ob hoc ſolum ut experiar an mihi (cū ſine me
Romæ ceperis eſſe) ſimiles his epiſtolas mictas: Vale.

Mors Reguli & uicia. .ii.

GAius Pl. Adriano ſuo. S. Soleo nōnunq̄ in iudiciis
quærere meū regulū: nolo enī dicere deſiderare: cur
ego quæro: habebat ſtudiis honorē: timebat: pallebat: ſcri
bebat: q̄uis nō poſſet dicere illud īpum: ꝙ oculū mō dextꝝ
mō ſiniſtꝝ circūlinebat: dextrū ſi a petitore: alteꝝ ſi a poſſe
ſſore eſſet acturus. ꝙ candidū ſpleniū in hoc aut illud ſuper
ciliū transferebat: ꝙ ſemp aruſpices cōſulebat de actionis
euentu: anili ſupſtitione: ſed tn̄ & magno ſtudiorū hono
re ueniebat. tum illa ꝑq̄ iocunda una dicētibus ꝙ libera tē
pora petebat: ꝙ auditores corrogabat: quid enim iucūdius
q̄ ſub alterius inuidia q̄diu uelis: & in alieno auditorio q̄ſi
dep̄henſum cōmode dicere. Sed utcūq; ſe habent iſta bene
fecit regulus ꝙ eſt mortuus: melius ſi an̄: nunc enī ſane po
terat ſine malo publico uiuere: ſub eo principe ſub quo no
cere nō poterat. Ideo fas eſt nōnunq̄ eum quærere: nā poſt
q̄ obiit illa increbruit paſſim & inualuit conſuetudo: binas
uel ſingulas cleplidras interdum & dimidias: & dandi &

Petendi

petendi:nã & qui dicunt egiſſe malunt q̃ agere: qui audiũt finire q̃ iudicare:tanta negligentia:deſidia:tãta deniq; irreuerentia ſtudiorum periculorumq; eſt: an nos ſapientiores maioribus noſtris? nos legibus ipſis iuſtiores? quæ tot horas:tot dies:tot cõpendinationes largiuntur:hebetes illi & ſupra modum tardi:nos apertius dicimus: celerius intelligimus:religioſius iudicamus:qui paucioribus clepſidris p̃cipitamus cauſas:quæ diebus explicari ſolebant . M.regulus qui ambitiõe ab omnibus obtinebat:cui fidem pauciſſimi præſtant.Equidem quotiens iudico :quod uel ſæpius facio q̃ dico:q̃tum quis plurimũ tẽporis poſtulat tm̃ do ei qui docet. Temerarium enim exiſtimo diuinare q̃ ſpacioſa ſit cauſa inaudita:tempuſq; negocio finire: cuius modũ ignores:præſertim cũ prima religionis ſuæ iudex pacientiã debeat:quæ ps magna iuſtitiæ eſt:at quædã ſupuacua dicũtur etiã:ſed ſatius eſt & hæc dici:q̃ non dici neceſſaria :prætera an ſint ſuperuacua niſi cum audieris:ſcire non poſſis Sed de his melius corã:ut de pluribus uiciis ciuitatis. nam tu quoq; amore cõmuniũ ciuiũ ſoles emendari cupere:quæ iã corrigere difficile eſt:nunc reſpiciamus noſtra: & qd oĩa in tuis recte:in meis noui nihil:mihi aũt & gratiora ſũt bona q̃ pſeuerant:& leuiora incõmoda:ſed aſſueui: Vale:

Agellus nutrici donatus colendus .iiii.

GAius Pli. Vrſo ſuo.S.Gratias ago ꝙ agellum quẽ nutrici meæ donauerã.colendũ ſuſcepiſti.& erat cũ donarem centũ milium nummũ:poſtea decreſcẽte redditu etiã preciũ minuit:quod nunc te curante repabit:tu modo memieris cõmendari tibi a me nõ arbores & terrã(q̃q̃ hæc quoq;)ſed munuſculũ meũ quod eẽ q̃fructuoſiſſimũ: non illius magis itereſt:q̃ accepit q̃ mea qui dedi. Vale.

Excuſatio Pl. nõ ſubſequẽtis inualidam .iiii.

G Aius Pli. Calpurniæ ſuæ. S. Nunquã ſum magis de occupationibus meis queſtus : quæ me nõ ſunt paſſæ: aut proficiſcentem te ualitudinis cauſa in campaniã perſequi : aut perfectam e ueſtigio ſubſequi: Nunc enim precipue ſimul eſſe cupiebam: ut oculis meis crederem: quid uiribus? quid corpuſculo acquireres? & qui deniq ſeceſſus: q uoluptates regioĩs: quæ abundantiã inoffenſam tranſmicteres. Equidem etiam fortem te nõ ſine cura deſiderarem: eſt enim ſuſpenſum & anxiũ de eo: quẽ ardentiſſime diligas: ĩterdum nihil ſcire: nunc uero me: cum abſentiæ: tum infirmitatis tuæ ratio: incerta & uaria ſolicitudine exterret: uereor omnia: queq natura metuentium eſt : ea maxime mihi. quæ abhominor fingo quo impenſiuſ rogo ut timori meo quotidie ſingulis uel etiam binis epiſtolis cõſulas . Ero enĩ ſecurior dũ lego ſtatimq timebo cũ legero. Vale.

Cõtumeliæ inter celſum & nepotẽ. v.

G Aius Pli. Vrſo ſuo. S. Scripſeram tenuiſſe uarenũ. ut ſibi euocare teſtes liceret: quod plurimũ æquum quibuſdam iniquũ: & quidẽ ptinax uiſum maxime licinio nepoti qui ſequenti ſenatu: cũ de rebus aliis referret : de p ximo ſenatuſconſulto diſſeruit. Finitamq cauſam retractauit. addidit etiam petendũ a conſulibus ut referrent ſub exemplo legis ambitus de lege repetundaꝝ an placeret in futuꝝ ad eandem legem adiici. ut ſicut accuſatoribus inquirẽdi ita reis teſtibuſq denũtiandi poteſtas ex ea lege eſſet ita reis quoq fieret fuerunt qbus hæc eius oratio ut ſera ut intempeſtiua. ut prepoſtera diſpliceret quæ omiſſo contradicendi tempore caſtigaret per actũ cui potuiſſet occurrere. Iuuentius qdem celſus ꝑtor tanq̃ emendatorem ſenatus &

multis & uehemēter increpuit:reſpōdit nepos :rurſuſq; celſus:Neuter cōtumeliis temperauit:nolo referre que dici ab ipſis moleſte tuli.quo magis quoſdam e numero noſtro ĩprobaui:qui modo ad celſum:modo ad nepotē prout hic uel ille diceret cupiditate audiēdi curſitantes & nunc quaſi ſtimularēt & accederent:nunc quaſi reconſiliarent cōponerentq; frequentius ſingulis:ambobus:interdū propitiū cæſarem:ut in ludicro aliquo ꝑcabantur:mihi quidē illud etiam peracerbum fuit ꝙ ſunt alter alteri quid parent indicati.Nam ut celſus nepoti ex libello reſpondit ita celſo nepoſ ex pugillaribus tanta loquacitas amicoꝝ:ut hoīes iurgaturi id ipm inuicē ſcirēt tanq̃ cōueniſſent.Vale.

Solicitudo Pli.in habēdo ſocio in collocando.n. .vi.

GAius Pli.Fundano ſuo.S.Si quando: nunc præcipue cuperem eſſe te Romæ:ut ſis rogo opus eſt mihi:uoti:laboris:ſolicitudinis ſocio:petit honores Iulius naſo:petit cum multis:cum bonis:quos ut glorioſum :ſic eſt difficile ſuperare.Pendeo ergo & exerceor ſpe :afficior metu:& me conſularem eſſe nō ſentio.rurſus mihi uideor omnia quæ decucurri :candidatus meret :hāc curam lōga mei caritate.Eſt mihi cū illo nō ſane paterna amicitia(neq; enĩ eē potuit ꝑ meam ætatē)ſolebat tñ uix dum adoleſcentulo mihi pater eius cū magna laude mōſtrari:erat nō ſtudiorū tm̄:Verū etiā ſtudioſorū amantiſſimus:ac ꝓprie quotidie ad audiēdos:quos tunc ego:frequētabat:qntilianū niceam ſacerdotē:uentitabat uir alioqui clarus & grauis:& qui prodeſſe filio memoria ſui debeat . Sed multi nunc in ſenatu: qbus ignotus ille multi q̇bus notus.ſed nō niſi uiuētis ſue rēter quo magis huic(omiſſa gloria pr̄is :in qua magnum ornamentū)gr̄a infirma ipſi enitendū:ipſi elaborandū eſt:

ꝙ quidē ſemper quaſi prouideret hoc tempus ſedulo fecit parauit amicos quos parauerat coluit:me certe ut primum ſibi ætas iudicare ꝑmiſit:ad amorem imitationēq; delegit: dicente mihi ſolicite aſſiſtit:aſſidet recitanti:primus etiā & tum maxime naſcentibus opuſculis meis intereſt nūc ſolus ante cum patre:cuius nuper amiſſi ego ſuſcipere ꝑtes :ego uicē debeo implere.Doleo enī & illum in matura morte in digniſſime raptū.& hunc optimi patris adiumento deſtitu tum:ſoliſq; amicis relictū:quibus ex cauſis exigo ut uenias & ſuffragio meo tuū iungas:permultū intereſt mea te oſtē tare & tn̄ circuire:ea eſt autoritas tua ut putē me efficatius tecū etiā meos amicos rogaturū.Abrūpe ſi qua te retinent hoc tēpus meū:hoc fides hoc etiā dignitas poſtulat . Suſce pi candidatū:& ſuſcepiſſe me notū eſt.Ego ambio : ego pe riclitor:in ſūma ſi datur Naſoni quod petit illius honor:ſi negatur mea repulſa eſt. Vale.

Amor reciprocus Pli.& Calphurniæ. .vii.

GAius Pli.Calphurniæ ſuæ.S.Scribis te abſ̄tia mea nō mediocriter affici:unūq; habere ſolaciū:ꝙ ꝓ me libellos meos teneas:ſæpe.n.in ueſtigio meo colloces gra tū:ꝙ his fomētis acquieſcis : inuicem ego epiſtolas tuas le ctito:atq; idētidem ī manus quaſi nouas ſumo : ſed eo ma gis ad deſideriū tui accendor.Nā cuius litteræ tantū habēt ſuauitatis:huius ſermonibus ꝗtū dulcedinis ineſt: tu tn̄ fre quētiſſie ſcribe:licet hoc me ita delectet ut torqueat. Vale.

Preces ꝓ attilio ſibi amico ſuꝑ debito ſibi ſoluēdo .viii.

GAius Pli.Priſco ſuo.S.Attiliū creſcentē & noſti : & amas:quis enī illo ſpectatior paulo :aut non nouit aut non amat hunc ego nō ut multi ſed arctiſſime diligo: oppida noſtra unius diei itinere dirimunt ipſi amare iuicē

cum eſt flagrantiſſimus amor adoleſcentuli cœpimus :manſit poſtea hic neq; frixit iudicio ſed inualuit : ſciunt qui alterutrum noſtrum familiarius intuentur. Nam & ille amicitiam meam latiſſima prædicatione circumfert : & ego p̄ me fero quantæ ſit mihi curæ:modeſtia quies ſecuritas eius:q̄n etiam cū inſolentiam cuiuſdam tribunatū plebis inituri ueretur:idq; indicaſſet:mihi reſpondi nemo uiuēte me: quorſus hæc:ut ſcias non poſſe attilium incolumi me iniuriam accipere:iterum dices:quorſus hæc:debuit ei pecuniam Valerius uarus:huius eſt heres maximus noſter:quem & ipſe amo:ſed coniunctius tu:Rogo ergo exigo etiam pro iure amicitiæ cures ut attilio meo ſalua ſit:non ſors modo:uerū etiam uſura plurium annorū:homo eſt alieni abſtinentiſſimus ſui diligens:nullis quæſtibus ſuſtinetur :nullus illi eſt ex frugalitate redditus. Nam ſtudia quibus plurimū præſtat:ad uoluptatem tantū & gloriā exercet : & grauis eſt ei uel minima iactura:& quia reparare quod amiſerit grauius exime hunc illi:exime mihi hunc ſcrupulū:ſine me ſuauitate eius:ſine leporibus perfrui. Neq; enī poſſū triſtē uidere: cuius hilaritas me triſtē eſſe non patitur. In ſumma noſti facecias hoīs quas uelī intendas:ne in bilem uel amaritudinem uertat iniuria:quā uim habeat offenſus:crede eā :quā in amore habet:nō feret magnū & liberū ingeniū:cum contumelia damnū:uerū ut ferat ille ego meū damnū meā contumeliā iudicabo:ſed nō tanq̄ pro mea:hoc eſt grauius iraſcar q̄q̄ quid denuntiatioībus & quaſi nimis ago:quin potius ut cœperam rogo:oro des operā ne ille ſe(quod ualidiſſime uereor)a me:ego me neglectū a te putē: dabis aūt ſi hæc p̄inde cura eſt tibi:q̄ illud mihi. Vale.

Comēdatio Iulii Naſonis. :ix.

GAius Pl. Iacinto ſuo Salutē. Comēdas mihi iulium Naſonem candidatum. Naſonem mihi? Quid ſi meipſum? fero tamē & ignoſco? eūdem enī cōmendaſſem tibi: ſi te Romæ morante ipſe abfuiſſem: habet hoc ſolitu do ꝙ omnia neceſſaria putat: tu tñ cenſeo alios roges: ego ꝑcū tuarū miniſter adiutor ꝑticeps ero. Vale.

Monumentū Ruffi uirginei. .x.

GAius Pli. Albino ſuo Salutē. Cū ueniſſem ī ſocrus meæ uillam alſiēſem: quæ aliquando ruffi uirginei fuit: ipſe mihi locus optimi illius & maximi uiri deſideriū: nō ſine dolore renouauit: hūc. n. in calore ſeceſſū: atq; & ſe nectutis ſuæ nidulū uocare cōſueuerat quocūq; me cōtuliſ ſem: illū aīmus: illū oculi requirebant: libuit etiam monumē tum eius uidere: & uidiſſe pœnituit: eſt. n. adhuc īperfectū nec difficultas operis in cauſa modici: ac potius exigui. ſed inertia eius: cui cura mandata eſt: ſubit īdignatio cū miſera tione: poſt decimū mortis annū reliquias neglectūq; cinerē ſine noīe iacere: cuius mēoria orbē terrarū gloria peruage tur: at ille mandauerat caueratq; ut diuinū illud etiam īmor tale factū uerſibus īſcriberetur. Hic ſitus eſt Ruffus pulſo q iudice quōdam. imperium aſſeruit nō ſibi ſed patriæ: Tam rara in amicis fides tam parata obliuio mortuorū: Vt ipſi nobis debeamus etiā cōditoria extruere: oīaq; heredū offi cia præſumere. Nam cui non eſt uerendū quod uidemus accidiſſe uirgineo: cuius īiuriam: ut indigniorē ſic etiam no tiorē ipſius claritas fuit. Vale.

Sciētia & laus duorū iuuenū. .xi.

GAius Plinius Marino ſuo Salutē. O diē lætū adhi bitus in conſilium a ꝓfecto urbis: audiui ex diuerſo agētis: ſummæ ſpei: ſūmæ indolis iuuenes: fuſcū ſalinatorē

& uinidiũ quadratũ: egregiũ par non modo tẽporibus noſtris: ſed lr̃is ipſis ornamento futurũ: mira utriuſq; ꝓbitas. conſtantia ſalua: decorus habitus: os planum: uox uirilis. tenax memoria: magnũ ĩgenium: iudicium equale: quæ ſingula mihi uoluptati fuerũt: atq; inter hæc illud ꝙ me: ut rectorem ut magiſtrũ intuebantur: & qui audiebant me emulari: meis inſtare ueſtigiis uidebãtur: o diem (repetam enĩ) lætum: notandũq; mihi cãdidiſſimo calculo: quid enĩ aut rei pub. lætius: q̃ clariſſimos iuuenes nomen & famã ex ſtudiis petere: aut mihi optatius: q̃ me ad recta tendẽtibus q̃ſi exemplar eſſe propoſitũ? ꝙ gaudiũ ut perpetuo capiã: deoſ oro: ac eoſdẽ teſtes peto: ut oĩs qui me imitari tãti putabũt meliores eſſe q̃ me uelint. Vale.

Defenſio Priſci & paciẽtia Plĩ. .xii.

GAius Pli. Fabato proſocero ſuo Salutẽ. Tu uero nõ debes ſuſpenſa manu comẽdare mihi quos tuẽdos putas: nam & te decet multis prodeſſe: & me ſuſcipere quicquid ad curã tuam pertinet. Itaq; betico priſco q̃tum plurimum potuero præſtabo: præſertim in harena mea. Hoc eſt apud centumuiros: epiſtolarũ quas mihi ut ais aperto pectore ſcripſiſti: obliuiſci me iubes: at ego nullarum libẽtius memini: ex illis enĩ uel precipue ſentio q̃topere me diligas cum ſic egeris mecum ut ſolebas cum tuo filio: nec diſſimulo: hoc mihi iocundiores eas fuiſſe: ꝙ habebam bonam cauſam: cũ ſummo ſtudio curaſſem ꝙ tu curari uolebas: proinde etiam rogo: ut mihi ſemper eadem ſimplicitate quotiẽs ceſſare uidebor (nũquã enĩ ceſſabo) cõuitiũ facias: ꝙ & ego intelligã a ſummo amore ꝓficiſci: & tu nõ meruiſſe me gaudeas. Vale.

Donatio ſeruãda Vareno. .xiii.

G Aius Plinius Vrſo ſuo Salutem . Vnquã ne uidiſti quemquã tam laborioſum tam exercitum quã Varenum meum: cui quod ſumma contentione impetrauerat: defendendum & quaſi rurſus petendum fuit: Bitini ſenatuſconſultum apud conſules carpere ac labefactare ſunt auſi : atq; etiam abſentem principem criminari : ab illo ad ſenatum remiſſi non deſtiterunt . Egit Claudius capito irreuerenter magis q̃ conſtanter : ut qui ſenatuſconſultum apud ſenatum accuſaret. Reſpondit frontocatius grauiter & firme : ſenatus ille mirificus . Nam illi quoq;: qui prius negarant Vareno quæ petebat: eadem danda: (poſtquam erant data) cenſuerunt . Singulos enim integrare diſſentire fas eſt : peracta quod pluribus placuiſſet cunctis tuendum: Attilius tantum rurſus & cum eo ſeptem: An octo? ſeptem immo in priori ſententia perſeueraret : in hac paucitate nonnulli: (quorum temporalis grauitas : uel potius grauitatis imitatio ridebatur). Tu tamen æſtima: quãtum apud nos in ipſa pugna certaminis maneat : cuius quaſi p̃luſio atq; præcurſio has contentiones excitauit. Vale.

Profectio Plinii in Formianum. .xiiii.

G Aius Plinius Maurico ſuo Salutem. Solicitas me in Formianum ueniam ex conditione ne quid cõtra comodum tuum facias : qua pactione inuicem mihi caueo . Neq; enim mare & litus ſed te: otium & libertatem ſequor: alioqui ſatius eſt in urbe remanere . Oportet enĩ omnia: aut ad alienum arbitrium : aut ad ſuum facere: mei certe ſtomachi hæc natura eſt : ut nihil niſi totum & merum uelit. Vale.

Inſanitas Priſci. .xv.

G Aius Pli. Romano ſuo Saluté. Mirifice rei nõ inter

fuiſti ego quidem:ſed ad me recés .Paſſenius Paulus ſplen
didus eques Romanus & in primis eruditus ſcribit elegas
(gentilitiũ hoc illi:eſt.n.municeps ꝓpertii :atq; etiam iter
maiores ſuos ꝓpertiũ nũerat)is cũ recitaret ita cœpit dicer̃
priſce iubes:ad hoc iauolenus priſcus.(aderat enĩ ut paulo
amiciſſimus)ego uero nõ iubeo:cogita qui riſus hominum
q̄ ioci:quotiés eſt oĩno priſcus haud dubiæ ſanitatis iterẽ:
tñ officiis adhibitus conſiliis:atq; etiam ius ciuile publice re
ſpõdet:quo magis quod tũc fecit: & ridiculũ & notabile fu
it:interĩ paulo aliena deliratio aliq̄tũ frigoris attulit:tã ſoli
cite recitaturus prouidẽdum eſt:nõ ſolum ut ſint ipſi ſani.
uerũ etiã ut ſanos adhibeant. Vale.

Mors auunculi *Plinii*. .xvi.

GAius Pl. Tacito ſuo.S. Petis ut tibi auũculi mei exi
tũ ſcribã:quo uerius trader̃ poſteriſ poſſis:gr̃as ago
Nã uideo morti eius(ſi celebret̃ a te)ĩmortalẽ gloriã eẽ ꝓ
poſitã:q̄uis.n.pulcherrimaꝝ clade terraꝝ exẽplo:ut populi
ut urbes memorabili caſu: q̄ſi ſemp uicturus occiderit q̄uis
ipſe pluria ſcripſerit tñ ꝑpetuitati eius ſcriptorũ tuorũ eter
nitas addet.Equidẽ beatos puto:q̄bus deoꝝ munere datũ
eſt:aut facere ſcribẽda:aut ſcribere legenda: btiſſimos uero
q̄bus utrũq; hoꝝ in numero auũculus meus: & ſuis libris:
& tuis erit:quo libẽtius ſuſcipio:depoſco etiã quod ĩiungiſ
Erat miſeni claſſẽq; impio p̄ſens regebat:nouẽbriſ Kalẽdas
hora fere ſeptia mr̃ mea indicat ei apparere nubẽ inuſitata
& magnitudine & ſpẽ:ſurgit ille ſole:mox frigida guſtaue
rat iacẽs:ſtudebatq;:popoſcit ſoleas:aſcẽdit locum ex quo
maxime miraculũ illud cõſpici poterat :nubes & incertum
procul intuentibus ex quo mõte(ueſuuiũ fuiſſe poſtea cog
nitũ eſt)oriebat̃:cuius ſimilitudinẽ & formã nõ alia magis

arbor q̃ pinus expreſſit. Nā longiſſimo uelut trunco electa
in altum quibuſdam ramis diffundebatur: credo etiam pe
tenti ſpiritu euecta: deinde ſeneſcente eo deſtituta: ut etiam
pondere ſuo uicta in altitudinē uaneſcebat: candida inter-
dum: interdum ſordida & maculoſa: prout terram cinerem
ue ſubſtulerat: magnū propiuſq; noſcendū: ut eruditiſſimo
uiro uiſum. Iubet lyburnicam aptari: mihi ſi uenire una uel
lem facit copiam: reſpondi ſtudere me malle: & forte ipe ꝙ
ſcriberem dederat. Egrediebatur domo: accepit codicillos:
recte negaſti īminenti periculo exterrite: nauicula eius ſub-
iacebat: nec ulla niſi nauibus fuga: ut ſe tanto diſcrimīe eri
peret orabat. Vertit ille conſilium & ꝙ ſtudioſo animo in-
choauerat: obit maxīo: deducit quadriremes: aſcendit ipſe:
non retinet modum: ſed multis (erat enī frequens amæni-
tas: erat laturus auxilium) properat illuc unde alii confeſtī
fugiunt: rectumq; curſum: rectaq; gubernacula in periculū
tenet: adeo ſolutus metu: ut omnes illius mali motus: om
nes figuras ut deprehenderet oculis: dictaret: enotaretq; iā
nauibus cinis inciderat: quo proprius accederes: calidior &
denſior: iā pumices etiam nigri ambuſti & fracti igne lapī
des (iam uadū ſubitū ruinaq; montis: litora obſtantia: cun
ctatus paulum an retro flecteret: mox gubernatori: ut ita
faceret monenti fortes inquit fortuna iuuat: pomponianū
pete (ſcriba is erat) deuenit ſinu medio: nā ſenſim circūactiſ
turbatiſq; litoribus mare infunditur: ibi quanq̃ nondum
periculo appropinquante conſpicuo tamen & cum excreſ
ceret proximo ſarcinas contulerat in naues certus fuge: ſi
contrarius uentus reſediſſet: quo tunc auunculus meus ſe
cundiſſimo inuectus complectitur trepidantem: Conſola
tur: hortatur: ut quæ timorem eius ſua ſecuritate leniret:

deferri ſe in balneū iubet:lotus accubat:cœnat atq; hilaris: aut ꝗ eque magnum:hilari ſimilis interim e ueſuuio mōte pluribus locis latiſſimæ flammæ altaq; incendia relucebant quorū fulgor & claritas tenebraſ noctis excipiebat:ille agreſtiū trepidatione:ignes relictos deſertaſq; uillas per ſolitudinem ardere in remedium formidinis dictabat:tū ſe quieti dedit:& quieuit ueriſſimo equidem ſōno. Nam meatus animæ qui illi propter amplitudinē corporis grauior & ſonantior erat ab iis qui limini obuerſabantur audiebar:ſed area ex qua dieta abibatur ita iā cinerē mixtiſq; pumicibus obpleta ſurrexerat: ut ſi longior in cubiculo mora exitus negaretur excitatus procedit:ſeq; pomponiano:cæteriq; q peruigilarāt redit. In cōmune cōſultant:ītra tecta ſubſiſtāt: an in aperto uagētur(Nam crebris uaſtiſq; tremoribus tecta nutabant:& quaſi emota ſedibus ſuis: nunc huc: nunc illud abire aut referri uidebantur)ſub diuo rurſus:q̄q̄ leuium exeſorumq; pumicum caſus metuebant:quod tamē malorum collatio elegit:& apud illum quidem ratio ratōnem apud alios timorē timor uicit. Ceruicalia capitibus īpoſita linteis cōſtringunt:id munimentū aduerſus incidētia fuit: Iam dies alibi:illic nox omībus noctibus nigrior dēſiorq;: quanq̄ faces multæ:uariaq; lumīa ſolabantur:placuit egredi in litus & ex proximo aſpicere quid iam mare admicteret:quod adhuc uaſtum & aduerſum permanebat: ibi ſup adiectum linteum recubans ſedit:at iterū frigidam aquam popoſcit:hauſitq;.deinde flāmæ flammarū ꝑnuntius odor ſulphuris:ſe alii in fugam uertunt:excitant illum. Innixus ſeruis duobus aſſurrexit & ſtatim cōcidit(ut ego cōiecto). craſſiore caligine ſpū obſtructo clauſoq; ſtomacho:q illi natura inualidus & anguſtus & frequenter ītus eſtuans erat.

Vbi dies redditus is ab eo quem nouiſſime uiderat tertius corpus inuentum integrum illeſum:opertumq́:ut fuerat ĩ dutum. Habitus corporis quieſcenti : q̃ defuncto ſimilior. Interim Miſeni ego & mater:ſed nihil ad hiſtoriã:ne tu ali ud q̃ de exitu eius ſcire uoluiſti:finẽ ergo faciã:unũ adiiciã omnia me quibus interfuerã queq; ſtatim:cum maxime ue ra memorant̃:audierã uera perſecutũ:tu potiſſia excerpes: aliud eſt.n.epiſtolã:aliud hiſtoriã:aliud amico:aliud omni bus ſcribere uale. Vale.

Honor tribuendus. .xvii.

GAius Pli. Reſtituto ſuo. S. Indignatiunculã quã in cuiuſdã amici auditorio cœpi:nõ poſſum mihi tem perare quo minus apud te:qa non cõtingit corã:p epiſtolã effundã. Recitabat̃ liber abſolutiſſimus:hunc duo aut tres (ut ſibi & paucis uidentur diſerti)ſurdis mutiſq; ſimiles au diebant:non labra diduxerunt:non manus mouerunt: De niq; non aſſurrexerunt ſaltẽ laſſitudinẽ ſedendi. Quæ tan ta grauitas? quæ tanta ſapientia? quæ(immo pigritia)arro gantia ſiniſteritas ac potius amentia? In hoc totum diẽ im pendere ut offendas:ut inimicũ relinquas:ad quẽ tanq̃ ami ciſſimũ ueneris:diſertior ipſe eſt tanto magis ne inuideris. Nã qui inuidet minor eſt :deniq; ſiue plus ſiue minus ſiue idem præſtas:laude uel inferiorem : uel ſuperiorem: uel pa rem:ſuperiorem:qui niſi laudandus ille eſt:non potes ipſe laudari:inferiorem aut parem:quia pertinet ad tuam glori am q̃ maximũ uideri quem precedis uel exequas. Equidem omnis:qui aliquid in ſtudiis faciũt uenerari etiam mirariq; ſoleo . Eſt enim res difficilis: ardua:faſtidioſa : & quæ eos a quibus contemnitur inuicem contemnat: niſi forte aliud iudicas tu : quanq̃ quis uno te reuerentior huius operis:

qui benignior atteſtator exiſtimatur : qua ratione ductus tibi potiſſimum indignationẽ meã prodidi: quẽ habere ſocium maxĩe poteram. Vale.

Aduocatio firmanorum. .xviii:

GAius Pli.Sabino ſuo.S.Rogas ut agam firmanoꝝ publicam cauſam:ꝙ ego(q̄q̄ plurimis occupationibus diſtentus)adnitar:cupio enim & ornatiſſimam coloniam aduocationis officio:& te gratiſſimo tibi munerẽ obſtrĩgere:nam cum familiaritatem noſtram (ut ſoles ꝑdicare) ad preſidium ornamentumq; tibi ſumpſeris . Nihil eſt ꝙ negare debeam:præſertim pro patria petenti.quid enim p̄cibus aut honeſtius piis:aut efficatius amantis: proinde firmanis tuis ac iam potius noſtris obliga fidem meam quoſ labore & ſtudio meo dignos:cum ſplendor ipſorum :tum hoc maxĩe pollicetur:quod credibile eſt optimos eſſe : ĩter quos tu talis extiteris. Vale.

Senatuſcõſultus cõtra candidatos. .xix.

GAius Plinius Neroni ſuo Salutẽ. Scis tu acceſſiſſe ꝑcium agris precipue ſuburbanis : cauſa ſubite caritatis res multis agitata ſermoĩbus proximis comitiis honeſtiſſima uoce ſenatus expreſſit . Candidati nec conuiuentur:ne mictant munera:ne pecunias deponant: ex quibus duo priora:tam aperte q̃ immodice fiebant . Hoc tertium q̄q̄ occultaretur : pro comperto habebatur : homulus deinde noſter uigilat : rurſus hoc conſenſu ſenatus ſententiæ loco poſtulauit : ut conſules deſiderium uniuerſorum notum pĩcipi facerent : peterentq; ſicut aliis uiciis: huic quoq; prouidentia ſua occurreret . Nam occurrit ſumptus candidatorum fœdos illos : & infames ambitus lege reſtrinxit: eoſdem patrimonii tertiam partem conferre iuſſit in ea

quæ ſolo continerentur:deforme arbitratus(ut erat)hono
rē petituros urbem italiamq; non patria:ſed pro hoſpicio
aut ſtabulo q̄ſi peregrinātis habere :cōuerſant ergo cādida
ti certatim:q̄cqd uenale audiunt emptitant:quoq; ſint plu
ra:uenalia efficiunt:ꝑinde ſi pœnitet te italicoꝝ p̄diorum:
hoc uēdendi tēpus:tā hercule q̄ in ꝓuintiis cōparandi : dū
iddē candidati:illic uēdunt. Vale.

Caſus terribilis Miſeni. .xx.

GAius Plin. Tacito ſuo. S. Ais te adductum litteris:
(quas exigenti tibi de morte auunculi mei ſcripſi)
cupe cognoſcere : quos ego miſeni relictus(id enim ingreſ
ſus abruperam)non ſolum metus:ueꝝ etiam caſus ꝑtuleri:
q̄q̄ animus meminiſſe horret:incipiam: ꝓfecto auunculo:
ipſe reliquum tēpus ſtudiis(ideo remāſeram)īpendi mox
balneum:cœna:ſomnus īquietus & breuis p̄ceſſerat ꝑ mul
tos dies tremor terræ:minus formidoloſus: quia cāpaniæ
ſolitus. Illa uero nocte ita inualuit:ut non moueri omnia:
ſed euerti crederent :Irrupit cubiculum meum mater:ſurge
bam inuicem:ſi quieſceret excitaturus: præſedimus in arca
domus quæ mare a tectiſ modico ſpacio diuidebat:dubito
conſtantiam uocar̄:an īprudentiam debeam(angebam.n.
duodeuiceſimum annum)poſco librum. T. Liuii:& quaſi ꝑ
otium lego :atq; etiam ut cœperam excerpo : Ecce amicus
auunculi:qui nuper ad eum ex hiſpania uenerat : ut me &
matrem ſedentis:Me uero etiam legentem uidet:illius pati
entiam ſecuritatem meam corripit:nihilo ſegnius ego intē
tus librum. Iam hora diei prima:& adhuc dubius & quaſi
languidus dies:iā quaſſatis circūiacētibus tectis:q̄q̄ in apto
loco anguſto tn̄ magnus & certus ruinæ metus:tū demum
utriq; exceder̄ oppido uiſū ſeq̄ uulgus attonitū:quodq; in

pauore ſimile prudẽtiæ eſt alienum cõſilium ſuo præfert.
Ingentiq; agmine abeuntis p̃mit & impellit:egreſſi tecta cõ
ſiſtimus: multa ibi miranda : multas formidines patimur:
Nam uehicula:quæ ꝓduci iuſſeramus:q̃q̃ ĩ planiſſimo cam
po:in cõtrarias partis agebãtur:ac ne lapidibus quidẽ ful
ta:in eodem ueſtigio quieſcebant:p̃terea mare ĩ ſe reſorbe-
ri:& tremore terre quaſi repelli uidebat᷑ : certe proceſſerat
litus multaq; aĩalia maris ſiccis harenis detinebat:ab altero
latere nubes:atra & horrenda ignei ſpiritus :porrectis ui-
bratiſq; diſcurſibus:rupta in lõgas flammarũ figuras dehiſ
cebat:fulguribus ille & ſimiles & maiores erãt :tũ uero idẽ
ille ex hiſpania amicus acrius & inſtantius ĩquit ſi auuncu
lus tuus uiuit:uult eſſe uos ſaluos:ſi periit ſupſtites uoluit:
proĩde quid ceſſatis euadere? reſpõdimus nõ commiſſuros
ut de ſalute illiuſ ĩcerti noſtræ conſuleremus :nõ moratus
ultra proripit ſe effuſoq; curſu periculo aufertur:nec multo
poſt:illa nubes deſcendere in terras operire maria : miſeni
quod procurrit abſtulerat: Tum mater orare:hortari: iube
re quoquo modo fugerem:poſſe enim iuuenem ſe & ãnis
& corpoꝝ grauem bene morituram ſi mihi cauſa mortis nõ
fuiſſet:ego cõtra ſaluum me.niſi una :non futurum:deinde
manum eius amplexus addere gradum cogo:paret egre:in
cuſatq; ſe quod non moretur: Iam ciuis adhuc tamẽ rarus
reſpicio : denſa caligo tergis ĩminebat : quæ nos torrentis
modo infuſa terræ ſequebatur :deflectamus inquam dum
uidemus: ne in uia ſtrati comitãtium turba in tenebris ob
teramur: uix conſideramus :& nox nõ qualis in lunis :aut
nubila: Sed qualis in locis clauſis lumine extincto : Audi-
res ululatus fœminaꝝ:ĩfantum quiritatus:clamores uiroꝝ
Alii parentes:alii liberos:alii cõiuges uocibus requirebant:

uocibus noſcitabant:hi ſuum caſum:illi ſuorũ miſerabãtur
erant qui metu mortis mortem p̃carentur: multi ad deos:
manus tollere plures nuſq̃ iam deos ullos :æternamq; illã:
& nouiſſimã noctem mundo interp̃tabantur:nec defuerũt
qui factis mentitiſq; terroribuſ uera pericula augerẽt:ade-
rant qui miſeni illud ruiſſe:illud ardere falſo : ſed credenti
bus nuntiabant:paululum reluxit:quod nõ dies nobis:ſed
aduentantis ignis indicium uidebatur:& ignis qdẽ lõgius
ſuſtitit:tenebræ rurſus cinis:tumultus grauis: hunc idẽtidẽ
aſſurgentes excutiebamus:operti alioqui de cœlo obliſi põ
dere eſſemus:poſſẽ gloriari nõ gemitũ mihi nõ uocẽ parũ
fortem in tantis periculis excidiſſe:niſi mecũ oĩbus : omĩa
mecũ perire:miſero quidem:magno tñ mortalitatis ſolatõ
cecidiſſem. Tandem illa caligo tenuata quaſi in fumum ne
bulam ue diſceſſit:mox dies ſol etiã effulſit luridus tamen
qualis eſſe(cum deficit)ſolet:occurſabant trepidãtibus ad
huc oculis mutata omnia:alto cinere tanquã niue obducta
regreſſi miſenum:curatis utcunq; corpibus :ſuſpẽſam dubi
amq; noctem ſpe ac metu exegimus:metus p̃ualebat: nam
& tremor terræ pſeuerabat & pleriq; limphati terrificis uati
cinationibus & ſua & aliena mala ludificabant: nobis tamẽ
ne tunc quidẽ q̃q̃ exptis periculum & expectantibus:abeũ
di conſiliũ donec de auunculo nũtius :hæc nequaq̃ hyſto
ria digna non ſcripturus leges:& tibi ſcilicet qui requiſiſti
ĩpugnabis ſi digna me epiſtola quidẽ uidebunt᷑. Vale.

Comedia Virgilii inſtar antiquorum. xxi

GAius Pli. Caninio ſuo. S. Sum ex eis qui mirer anti
quos:non tamen ut quidã tempoꝝ noſtrorũ inge
nia deſpicio:neq;.n.laſſa & effeta natura:nihil tã laudabile
parit:atq; adeo nuper audiui Virgilium romanum paucis

legenté comediam ad exemplar ueteris comediæ ſcriptam
tam bene: ut eſſet poſſit quandoqꝫ exemplar neſcio an no
ris hominẽ:q̄q̄ noſſe debes. Eſt enim probitate morum :in
genii elegantia:operum uarietate mõſtrabilis:ſcribit mimi
iambos tenuiter:argute:uenuſte:atqꝫ in hoc genere eloquẽ
tiſſime. nullũ eſt enim genus quod abſolutũ non poſſit elo
quentiſſimũ dici:ſcripſit comedias :menandrũ alioſqꝫ æta-
tis eiuſdem æmulatus:licet has inter plautinas terẽtianaſqꝫ
numeres. Nunc primum ſe in ueteri comedia(ſed nõ tanq̃
inciperet)oſtendit:non illi uis:non granditas: non ſubtili
tas:nõ amaritudo:non dulcedo:non lepos defuit: ornauit
uirtutes:inſectatus eſt uicia:fictis nominibus decenter pro
ueris uſus eſt:aperte circa meum tantũ benignitate nimia:
modum exceſſit:niſi ꝙ tam poetis mentiri licet. In ſumma
extorquebo ei librum:legendumqꝫ immo ediſcendũ mictã
tibi:neqꝫ.n.dubito futurũ ut non deponas ſi ſemel ſumpſe
ris. Vale.

Teſtamentũ corruptum. :xxii.

GAius Pli. Tironi ſuo Salutẽ. Magna res acta ẽ om
nium qui ſunt prouintiis prefuturi magna omniũ:
qui ſe ſimpliciter credunt amicis:luſtricus bructianus. Cũ
Montanium acticinium comitẽ ſuum ĩ multis flagiciis ad
ditis:ut quem deceperat accuſaret:recepta cognitione fui ĩ
cõſilio:egit uterqꝫ pro ſe:egit autem carptim & ſecundum
ceſellium:quo genere ueritas ſtatim oſtẽditur. Protulit bru
tianus teſtamentum ſuũ:quod acticini manu ſcriptum eſſe
dicebat(hoc enĩ & archana familiaritas. & querendi de eo
quem ſic amaſſet)neceſſitas ĩdicabatur enumerauit crimia
fœda manifeſtaqꝫ ille cum diluere non poſſet :ita ſe geſſit:
ut dum defendit̃ turpis:dum accuſat ſceleratus probaret̃:

corrupto enim ſcribe ſeruo interceperat cōmētarios:incide
ratqꝫ ac per ſummū nefas utebatur aduerſus amicū crimine
ſuo:fecit pulcherrime cæſar non de brutiano ſed ſtatim de
acticinio pronūciauit:dānatus & in īſulam relegatus:bruti
ano iuſtiſſimo ītegritatis teſtimonium redditū : quē quidē
etiam cōſtantiæ gloria ſecuta eſt . Nam defenſus expeditiſ
ſime accuſauit uehemēter:nec minus acer q̃ bonus & ſince
rus apparuit:quod tibi ſcripſi ut te ſortitum prouintiam ꝑ
monerem plurimum tibi credas:ne cuiq̃ ſatis fidas. Deīde
ſcias ſi quis forte te quod abhomior:fallat:paratā ultionē:
qua tñ ne ſit opus etiā atqꝫ etiā attende :quare nō tā iocun
dū eſt uindicari q̃ decipi miſerum. Vale.

Cauſa ſimul agēda. .xxiii.

GAius Plinius Traiano ſuo Salutē.Impenſæ petis ut
agam cauſam pertinētem ad curam tuam pulchrā:
alioqui & famoſam faciam:ſed nō gratis:qui fieri poteſt ī
quis:ut non gratis? tu potes . Exigam enim mercedē hone
ſtiorem gratuito patrocinio:peto atqꝫ etiam paciſcor : ut ſi
mul agat crenutius ruffo:ſolitum hoc mihi & iam in pluri
bus claris adoleſcentibus factitatum. nam mire concupiſco
bonos iuuenes oſtendere foro:aſſignare famæ quod ſi cui
præſtare rufoni meo debeo:uel propter natales ipſius : uel
propter eximiā mei caritatē:quē magni æſtimo in iiſdē iu
diciis:iiſdem etiā partibus cōſpici:audiri:obligā te: obliga
añq̃ dicā:nā cū dixero grās ages: ſpōdeo ſolicitudini tuæ:
ſpei meæ:magnitudini cauſæ ſuffecturū. eſt īdolis optimæ
breui producturus alios:ſi interī productus fuerit a nobis
neqꝫ enī cuiq̃ tā clarū ſtatim ingenium :ut poſſit emergere:
niſi illi mea occaſio:fautor etiam: comendatorqꝫ contigat.
Vale.

Fides uxoris erga maritum. .xxiiii.

GAius Pli. Macro ſuo. S. Quã multũ intereſt quid a quo fiat: eadem. n. facta: claritate uel obſcuritate facientiũ aut tollunt altiſſime: aut humiliſſime deprimuntur: nauigabam per larium noſtrũ: cum ſenior amicus oſtẽdit mihi uillam atq; etiam cubiculũ: quod in lacum prominet ex hoc inquit aliquando municeps noſtra cum marito ſe precipitauit: cauſam requiſiui. Maritus ex diutino morbo circa uelanda corporis ulceribus putreſcebat uxor ut inſpueret exegit: nec eni quẽq̃ fidelius indicaturũ: poſſet ne ſanari deſperauit: hortata eſt ut moreret : comeſq; ipſa mortis dux imo & exemplum & neceſſitas fuit: nam ſe cũ marito ligauit: obiecitq; in lacũ quod factum ne mihi quidem (qui municeps) niſi proxie auditũ eſt: nõ quia minus illo clariſſimo arriæ facto ſed qa minor ipſa. Vale.

Amiſſio robuſti. .xxv.

GAius Pli. Niſcano ſuo Salutẽ. Scribis robuſtũ ſplẽdidum equitem romanũ cum Attilio ſcauro amico meo otriculum uſq; cõmune iter peregiſſe: deinde nuſq̃ cõparuiſſe: petis ut ſcaurus ueniat: noſq; (ſi poteſt) in aliqua inquiſitionis ueſtigia inducat. Veniat uereor ne fruſtra: ſuſpicor enim tale neſcio quid robuſto accidiſſe: quale aliquando metilio criſpo municipi meo: huic ego ordies impetrauerã: atq; etiam ꝓficiſcenti quadragita milia nummũ ad inſtruendũ ſe ornandumq; donaueram: nec poſtea aut epiſtolas eius: aut aliquẽ de exitu nuntiũ accepi. Interceptus ne ſit a ſuis an cũ ſuis dubiũ: certe nõ ipſe: nõ quiſq̃ ex ſeruis eius apparuit. Vtinã ne in robuſto idẽ experiamur: tñ accerſamus ſcaurũ: demus hoc tuis: demus optimi adoleſcẽtis honeſtiſſimis p̃cibus q pietate mira etiã ſagacitate p̃rem

querit:dii faciant ut ſic iueniat ipſum quéadmodú iã cum quo fuiſſet inuenit. Vale.

Laus ſponſi fuſci cui deſtinata eſt uxor .xxvi.

GAius Plini. Seruiano ſuo. S. Gaudeo & gratulor ꝙ fuſco ſalinatori filiam tuam deſtinaſti:domus patricia:pater honeſtiſſimus:mater pari laude:ipſe ẽ ſtudioſus: litteratus:diſertus:etiã puer ſimplicitate :comitate iuuenis: ſenex grauitate:neqꝫ enĩ amore decipior:amo quidẽ effuſe (ita officiis ita reuerentia meruit)iudicio tamen : & quidẽ tanto acrius q̃to magis amo:tibi quidem ut qui exploraue rim ſpondeo habiturum te generum quo melior fingi :ne uoto quidem potuit: ſupereſt ut auú te q̃ maturiſſime ſimilimum ſui faciat q̃ foelix tempus illud quo mihi liberos:illius nepotes tuos ue meoſ uel liberos uel nepotes ex ueſtro ſinu ſumere:& quaſi pari iure tenere cõtingit. Vale.

Conſilio ſeueri petitio. .xxvii.

GAius Pl. Seuero ſuo. S. Rogas ut cogitẽ qd deſignatus cõſul in honorẽ prĩcipis cẽſeas:facilis inuentio: nõ facilis electio:eſt.n.ex uirtutibus eius larga materia ſcribã tñ uel quod ſentiã corã indicabo:ſi prius heſitationẽ meam oñdero:dubito nũc idẽ tibi ſuadere:quod mihi debeã deſignatus ego cõſul oĩ hac & ſi nõ adulatõe:ſpem tñ adulatõnis abſtinui:nõ tanq̃ liber & cõſtãs:ſed tanq̃ ĩtelligens prĩcipis nr̃i:cuius uidebã hanc eſſe ꝑcipuã laudẽ:ſi nihil q̃ſi ex neceſſitate decerneret :recordabor etiã plurios honores peſſimo cuiqꝫ delatos:a qbus hic optimus ſepari non alio magis poterat q̃ diuerſitate cẽſendi:ꝙ ipm nõ diſſimulatõne & ſilentio ꝑterii:ne forte nõ iudiciũ illud meum:ſed obliuio uideret :hoc tunc ego:ſed nõ oĩbus eadẽ placent :ne cõueniunt quidem:ꝑterea faciẽdi aliquid nõ faciendi ue uera

ratio:cũ hominũ ipſorũ:tum rer̃ etiã ac tempor̃ conditio mutat̃:nã recentia opa maximi pricipis:pbent facultatem noua magna uera cẽſendi:qbus ex cauſis ut ſupra ſcripſi: dubito an idẽ nunc tibi:quod tunc mihi ſuadeam:illud nõ dubito:debuiſſe me imptes conſilii tui ponere quid ipſe feciſſem. Vale.

Aduentus Pli.in campaniã eiuſq; oblatioẽs .xxviii.

GAius Pli.Pontio ſuo.S.Scio quæ tibi cauſa fuerit ĩpedimẽto:quo minus pcurrere aduentũ meũ ĩ campaniam poſſes:ſed q̃q̃ abſẽs totus hic migraſti tm̃ mihi copiarũ tam urbanar̃ q̃ ruſticar̃:noĩe tuo oblatũ eſt:q̃s oẽs improbe:accepi tñ:nã me tui ut ita facerẽ rogabant:& uerebar ne mihi & illi iraſceris ſi nõ feciſſem.Impoſterum niſi adhibueris modũ ego adhibebo:etiã tuis denũtiaui ſi rurſus tã multa attuliſſent oĩa relatores dices optere me tuis rebus ut meis ut etiam ſed pinde illis ac meis parco .Vale.

Genera cauſarũ ſuſcipiendar̃ in patrociniis. .xxix.

GAius Pli.Quadrato ſuo.S. Auidius quietus(q me unice dilexit & quo nõ minus gaudeo) pbauit ut multa alia thraſeæ(fuit.n.ei familiaris)ita hoc ſæpe referebat:pcipere fere ſolebat ſuſcipiẽdas eſſe cãs aut amicorum aut deſtitutas:aut ad exemplũ ptinentes:cur amicorũ non eget interptatione:cur deſtitutas q in illis maxime & conſtantia agẽtis & humanitas cerneret̃:cur ptinẽtes ad exemplũ quia plurimũ refert bonũ an malum induceret̃:ad hæc ego genera cauſar̃ ambitioſe fortaſſe:addam tñ claras & illuſtres.æquũ eſt.n.agere nõnunq̃ gloriæ & famæ. Idẽ dignitati ac uerecundiæ tuæ ſtatuo:nec me pterit uſum eſſe & haberi optimũ dicendi magiſtrũ.Video etiã multos paruo ingenio:litteris nullis:ut bñ agerent agẽdo conſecutos ſed

& illud pollionis quod accepi ueriſſimũ experior :comode agẽdo factũ eſt ut ſæpe agerẽ:ſæpe agendo factũ eſt ut nimis comode:quare ſcilicet aſſiduitate nimia facilitas magis q̃ facultas:nec fidutia ſed temeritas paratᷣ: nec uero iſocrati:quo minus haberetur ſummus orator effecit quod infirmitate uocis:mollitia frontis:ne in publico diceret impediebatur:proinde multum lege:ſcribe : meditare ut poſſis cũ uoles dicere:dices cum uelle debebis:hoc fere temperamentum ipſe ſeruaui:nõnunq̃ neceſſitati:quæ pars rationis eſt parui:egi enim quaſdam a ſenatu iuſſus quo tamen in numero alique fuerunt ex illa thraſeæ diuiſione:hoc eſt ad exemplum pertinentes:affui bethicis contra bebium baſſum: quæſitum eſt an danda eſſet inquiſitio:data eſt : affui rurſus:iiſdem querentibus de Cecilio claſſico queſitum eſt:an prouintiales ut ſocios miniſtroſq; proconſulis plecti oporteret:penas luere:accuſaui marium priſcum qui lege repetũdarum damnatus:utebatur clementia legis:cuius ſeueritatẽ ĩmanitate criminum exceſſerat relegatus eſt:tuitus ſum iulium baſſum ut incuſtoditum & minus cautum:ita minime malum iudicibus acceptis in ſenatu remanſit dixi proxime pro Vareno poſtulante:ut ſibi iuicem uocare teſtes liceret: Impetratũ eſt : ĩpoſterũ opto ut id potiſſimũ iubeat quod me deceat mea ſpõte feciſſe. Vale.

Refectio uillæ eiuſq; cultura. :xxx.

GAius Pli. Fabato proſocero ſuo Salutem. Debemus mehercule natales tuos:perinde ac noſtros celebrare:cum lætitia noſtrorum ex tuis pendeat:cuius diligentia & cura hic hilares:iſtic ſecuri ſumus :uilla camilliana : quã in campania poſſides:eſt quidem uetuſtate uexata:& tamẽ quæ ſunt ꝑcioſiora:aut integra manẽt:aut leuiſſime leſa ſũt

attendemus ergo q̃ ut ſaluberrime reficiãt ego uideor habere multos amicos:ſed huius generis:cuius & tu queris : & res exigens eſt:prope neminem:ſunt enim omẽs togati & urbani:.Ruſticorum autem prædiorum adminiſtratio poſcit durum aliquem & agreſtem cui nec labor ille grauis nec cura ſordida : nec triſtis ſolicitudo uideatur : tu de ruffo honeſtiſſime cogitas : fuit enim filio tuo familiaris : quid tamen noui ſibi præſtare poſſit ignoro: uelle plurimũ credo. Vale.

Deciſio triũ cauſarũ recitatio iocũda & deſcriptio portus. :xxxi.

GAius Pli. Corneliano ſuo. S. Euocatus in conſilium a cæſare noſtro ad centũ cellas hoc noĩe lõge maximã cœpi uoluptatẽ:qd.n.iocundius q̃ prĩcipis iuſtitiã :grauitatẽ:comitatẽ in ſeceſſu quoq;(ubi maxĩe recludunt) inſpicere:fuerũt uariæ cogitatiões:& q̃ uirtutes iudicis p plures ſpẽs expirent :dixit cãm claudius ariſtor prĩceps epheſiorũ:homo munificus & ĩnoxie popularis:ĩde inuidia :& a diſſimilibus delator ĩmiſſus:itaq; abſolutus uidicatuſq; eſt & ſequẽti die audita eſt gallica adulterii rea: nupta hæc tribuno militum honores petituro:& ſuam & mariti dignitatem centurionis amore maculauerat:maritus legato conſulari:ille cæſari ſcripſerat:cæſar excuſſis probationibus cẽturionẽ exauctorauit:atq; etiam relegauit ſuperat crimini (q nisi duorũ eſſe nõ poterat)reliqua ps ultionis : ſed maritũ nõ ſine aliq̃ rephenſiõe paciẽtiæ:amor uxoris retardabat: quã qdẽ etiã poſt delatũ adulterũ domi habuerat : q̃ſi contẽtus emulũ remouiſſe:admonitus ut pageret accuſationẽ: pegit inuitus ſed illã dãnari etiã inuito accuſatore : neceſſe erat dãnata:& iuliæ legis penis relicta eſt: cæſar & nomen

centurioīs & cōmemorationem diſciplinæ militaris ſentē-
tiæ adiecit:ne omnes eiuſmodi cauſas reuocare ad ſe uidere
tur. Tertio die inducta cognitio eſt multis ſermonibus: &
uario rumore:iactata iulii tironis codicillis:quos ex pte ue
ros eſſe conſtabat:ex parte falſi dicebantur :ſubſtituebātur
crimini ſempronius ſenetio eques romanus: & Eurithinus:
cæſaris libertus & procurator:heredes cum cæſari eſſet ide
data cōmuniter epiſtola ſcripta:petierant ut ſuſciperet cog
nitionem:ſuſceperat reuerſus diem dixerat:& cum ex here-
dibus quidam quaſi reuerētia Eurithino remicterent accu
ſationē:pulcherrime dixerat:nec ille pollicitus eſt: nec ego
Nero. Indulſerat tñ petentibus dilationē: cuius tēpore exa
cto cōſederat auditurus:a parte heredū intrauerūt duo:om
nino poſtulauerunt ut oēs heredes agere cogerent̄ :cū detu
liſſent oēs aut ſibi quoq; deſiſtere pmicteret̄ :locutus eſt cæ
ſar ſumma grauitate:ſumma moderatione:cūq; aduocatus
ſenetionis & eurithini dixiſſet ſuſpitioībus relinqui reos ni
ſi audirent̄ :nō curo inquit an iſti ſuſpitionibus r̄linquant̄
ego r̄linquor:deinde cōuerſus ad nos ſtatuatis quid facer̄
debeamus:iſti enim queri uolunt:ꝙ ſibi licuerit nō accuſar̄
tum ex conſilii ſententia iuſſit denuntiari heredibus oībus
aut agerent aut ſinguli ꝓuocarent ad cauſas non agēdi:ali
oqui ſe uel de calumnia ꝓnuntiaturꝫ:uides q̄ honeſti :q̄ ſe
ueri dies:quos iocundiſſime remiſſiones ſequebant̄ : Adhi
bebamur quotidie cœnæ erat modica ſi principem cogites
Interdū acroamata audiebamus. interdū iocundiſſimis ſer
monibus nox ducebat̄ :ſūmo die abeūtibus nobis : q̄ dili
gens in cæſare humanitas:xenia ſūt miſſa:ſed mihi ut gra
uitas cognitionū cōſilii honor:ſuauitas ſimplicitaſq; conui
ctus:ita locus ipſe piocūdus fuit:uilla pulcherrima cingit̄

acroamata

xenia

uiridiſſimis agris:ĩminet littori cuius ĩ ſinu figura maximi portus:huius ſiniſtꝶ brachiũ:firmiſſimo ope munitum eſt dextrum elaboratˀ:more portus inſula aſſurgit: quæ illatũ uento mare obiacens frangat:tutumq̃ ab utroq̃ latere decurſum nauibus præſtet:aſſurgit autẽ arte uiſenda: ingẽtia ſaxa latiſſima nauis ꝓuehit:cõtra hæc alia ſup alia deiecta ipſo põdere manent ac ſenſim(quodam uelut aggere) conſtruuntˀ:eminet iam:& apparet ſaxeum dorſum : ĩpactoſq̃ fluctus in ĩmenſum elidit & tollit:uaſtus illic fragor canũq̃ circa mare ſaxis:deinde pile adiicietur:quæ procedenti tempore enatam ĩſulam imitẽtur:habebit hic portus & nomen autoris:eritq̃ uel maxĩe ſalutaris.Nã ꝓlongiſſimũ ſpatium litus ĩportuoſum hoc receptaculo uteť.Vale.

Oblatio certæ pecuniæ filiæ Quintiliani. .xxxii.

GAius Pli.Quĩtiliano ſuo Salutẽ.Quãuis & ipſe ſis cõtinẽtiſſimus:& filiam tuam ſic ĩſtitueris :ut decebat tuam filiam Rutilii neptem cum tamẽ ſit nuptura honeſtiſſimo uiro Nonio celeri(cui ratio ciuilium officiorum neceſſitatem quandã nitoris imponit)debet ſecundum cõditiones mariti ueſte comitatu augeri(quibus non quidem augetur dignitas:ornatur tñ)inſtrui te porro animo beatiſſimum modicũ facultatibus ſcio:itaq̃ partem oneris tui mihi uendico : & tanq̃ parens alter puellæ noſtræ confero quĩquaginta milia nummum:plus collaturus:niſi a uerecũdia tua:ſola mediocritate munuſculi impetrari poſſe cõfiderem ne recuſares.Vale.

Cauſa ꝓ attilia uariola exheredata a patre: :xxxiii.

GAius Pli.Romano ſuo.S.Tollite cuncta ĩquit :ceptoſq̃ auferre labores : ſeu ſcribis aliquid:ſeu legis tolli:auferri iube & accipe orationem meam(ut illa arma)

diuinā(num ſuperbius potui)re uera ut iter meas pulchrā
nā mihi ſatis eſt certare mecū:ē hæc ꝓ actia uirriola:& dig
nitate pſone:& exēpli raritate : & iudicii magnitudie inſig
nis. Nā fœmia ſplēdide nata:nupta p̄tori uiro :exheredata
ab octogenario p̄re intra undeci dies:q̄ ille nouercā ei amo
re captus īduxerat:q̄druplici iudicio bona p̄rna repetebat:
ſedebant iudices centū & octogita tot.n.q̄tuor cōſiliis con
ſcribunt̄. Ingens utriq; aduocatoꝝ & numeroſa ſubſellia p̄
ſtantiū corona laudatiſſimū iudiciū:multiplici circulo :am-
bibat:ad hoc ſtipatū tribunal:atq; etiam ex ſupiore baſili-
cæ pte:qua fœminæ:q̄ uiri & audiēdi(quod difficile) & ui
ſendi ſtudio īminebant:magna expectatio patꝝ magna fi
liaꝝ magna etiam nouercaꝝ:ſecutus ē uarius euētus:nā du
obus cōſiliis uicimus:totidēq; uicti ſumus: notabilis ꝓrſus
res & mira eadē in cā:iiſdē iudicibus:iiſdē aduocatis :eodē
q; tēpore tanta diuerſitas accidit caſu ꝙ nō caſus uidet̄ :ui
cta ē nouerca ipſa heres ex pte ſexta:uictuſ ſubberinus qui
exheredatus a p̄re:ſingulari īpudentia alieni p̄ris bona uin
dicabat:nō auſus fui petere:hæc tibi expoſui:primū ut epi-
ſtola ſcires q̄ ex orone nō poterat:deīde(nā detegā artes)
ut oronem libentius legeres:ſi nō legere tibi ſed ītereſſe iu
dicio uidereris quam)ſi licet magna)nō deſpero grām bre
uiſſime īpetraturꝝ:nam & copia reꝝ & arguta diuiſione &
narratiunculis pluribus & eloquēdi uarietate renouat̄ :ſūt
multa(non auderē niſi tibi dicere)elata:multa pugnantia:
multa ſubtilia. Interuenit.n.acribus illis & erectis frequens
neceſſitas cōputandi:ac pene calculos tabulamq; poſcendi:
ut repēte ī priuati iudicii formam centūuiralē uertat̄ : dedi
mus uela īdignationi:dedimus iræ:dedimus dolori & ī am
pliſſia cauſa:q̄ſi magno mari pluribus uētis ſumus euecti:

In ſúma ſolent qdam ex cõtubernalibus noſtris exiſtimare hanc orationẽ (iteꝝ dicam ut inter meas) ꝑ etheſiphonte eẽ: an uere: tu facillime iudicabis: q tam memoriter tenes: ut cõferre cũ hac: dũ hanc ſolam legis: poſſis. Vale.

Gladiatoriũ munus ĩ memoriam uxoris ꝓmiſſũ .xxxiiii.

GAius Pli. Maxĩo ſuo. S. Recte feciſti ꝙ gladiatoriũ munus ueronenſibus nr̃is ꝓmiſiſti: a qbus olĩ amaris ſuſpiceris: ornaris: ĩde etiam uxorẽ cariſſimam tibi & ꝓbatiſſimam habuiſti: cuius mẽoriæ: a te opus aliquod maxime funebre debeat̃: ꝓterea tanto cõſenſu rogabaris ut negare nõ ĩcõſtans & duꝝ uideret̃. Illud quoq; egregie ꝙ tã facilis tam liberalis in edẽdo fuiſti: nam ꝑ hæc etiã magnuſ aĩmus oñdit̃: uellẽ africane: q̃s coemeras plurias ad ꝓfinitũ diẽ occurriſſẽt. Sed licet ceſſauerit ille tẽpeſtate detẽte: tu tñ meruiſti: ut acceptũ tibi fieret: quod quo minus exhiberes nõ ꝑ te ſtetit. Vale.

Caii Pli. iunioris epiſtolaꝝ liber. vii.

Infirmorum documentum ſeruandum. .i.

GAius Plini. Geminio ſuo. S. Terret me hæc tua tam ꝑtinax ualitudo: & q̃q̃ te tẽperatiſſimũ noueri: uereor tñ ne qd illi etiã in mores tuos liceat ꝓinde moneo patiẽter r̃ſiſtas: hoc laudabile: hoc ſalutar̃ ad mictit hũana natura: ꝙ ſuadeo ĩpi certe ſic ager̃ ſanus cum meis ſoleo: ſpero qdẽ ſi forte ĩ aduerſã ualitudinẽ incidero: nihil me deſideratuꝝ uel pudor̃ uel pœnitẽtia dignũ: ſi tñ ſupauerit morbuſ denũtio: ne qd mihi dẽt: niſi ꝑmittẽtibuſ medicis: ſciantq; ſi dederit: ita uĩdicatuꝝ ut ſolẽt alii q̃ negarãt: qn etiã ut peruſtus ardentiſſia febre: tandẽ remiſſus unctuſq; accipere a medico potionem: porrexi manum: utq; tangerẽ dixit: ad motũ iam labris poculum reddidi. Poſtea cum uiceſimo ualitudinis die balneo ꝑpararer: muſſanteſq;

medicos repente uidiſſem :cauſam requiſiui:reſponderunt poſſe me tuto lauari:nõ tamẽ oĩno ſine aliqua ſuſpitõe :q̄d inquã neceſſe eſt:atq; ita ſpe balnei:(cui iã uidebar inferri) placide leniterq; dimiſſa ad abſtinentiã rurſus nõ ſecus ac modo ad balneũ animũ multũq; cõpoſui: quæ tibi ſcripſi: primũ ut te nõ ſine exemplo monerẽ : deĩde ut ĩpoſterum ipſe ad eandẽ temperãtiam aſtrĩgerer hac epiſtola q̄ſi pignore obligaſſem. Vale.

Scripta Plinii. .ii.

GAius Pl. Iuſto ſuo. S. Quẽadmodũ cõgruit ut ſimul & affirmes te aſſiduis occupatõibus ĩpediri:& ſcripta noſtra deſideres:q̄ uix ab otioſis impetrare aliquid periturí temporis poſſunt :patiar ergo æſtatẽ ĩquietã uobis exercitãq; trãſcurrerẽ:& hieme demũ cũ credibile erit noctibus ſaltẽ uacare te poſſe:querã q̄d potiſſimũ ex nugis meis tibi exhibeã:ĩterim abũde eſt:ſi epiſtolæ nõ ſunt moleſtæ:ſunt aũt:& ideo breuiores erunt. Vale.

Voluptates laboreſq; uiciſſim utẽdæ. .iii.

GAius Pli. Preſenti ſuo Salutẽ. Tãta ne pſeuerãtia:tu mõ in lucania:mõ in cãpania:ipſe enim inquis lucanus:uxor cãpana iuſta cauſa lõgioris abñtiæ :non ppetuæ tñ:quin ergo aliqñ in urbẽ redis? ubi dignitas:honor amicitiæ:tã ſupiores q̄ miores:quouſq; uigilabis cũ uoles? dormies q̄diu uoles:quouſq; calcei:nuſq̄ toga feriata : liber totus dies? tẽpus ẽ te reuiſere moleſtias nr̃as:uel ob hoc ſolũ: ne uoluptates iſte ſacietate langueſcant:ſaluta paulip̄:quo tibi ſit iocundius ſalutari:terere in hac turba ut te ſolitudo delectet . Sed quid imprudens : quem euocare conor retardo . Fortaſſe enim his ipſis admoneris : ut te magis ac magis otio inuoluas:q̄ ego non abrumpi : ſed intermicti

uolo:ut enim ſi tibi cœnam facerē dulcibus cibis acres acutoſq̧ miſcerem:ut obtuſis illis:& oblitus ſtomachus his excitaret̃:ita nūc hortor:ut iocundiſſimū genus uitæ:nonnullis interdū quaſi acrioribus condias. Vale.

Endecaſyllabis Pli.& excuſatione eorū. .iiii.

GAius Pli.Pontio ſuo Salutem. Ais legiſſe te endecaſyllabos meos:requiris etiam quēadmodum cœperim ſcribere homo(ut tibi uideor ſeruus(ut ipſe fateor)nō ineptus:nunq̃ a poetica(altius enim repetam)fui alienus q etiam quatuordecim annos natus græcam tragediam ſcripſi:qualem inquis? neſcio:tragedia uocabatur:mox cū e militia rediens in caria inſula uentis detinerer: latinos elegos in illud ipſum mare ipſamq̧ inſulam feci:expertus ſum me aliquando:e thebeo endecaſyllabos nunc primum : quorū hic natalis hæc cauſa eſt : legebantur in laurentino mihi libri Aſinii galli:de comparatione patris & Ciceronis. Incidit epigramma Ciceronis in tyronem ſuum:deinde cū meridie(erat enim æſtas)dormiturus me recepiſſem:nec obreperet ſomnus:cœpi reputare maximos oratores:hoc ſtudii genus & in oblectationibus habuiſſe & i laude poſuiſſe .In tēdi animū:cōtraq̧ opinionē meā poſt longā deſuetudinē p q̃ exiguo tēporis momēto id ipm̄:quod me ad ſcribēdū ſolicitauerat:his uerſibus exaraui. Cū galli libros legerē q̇bus ille parenti auſus de Cicerone daret palmāq̧:decuſq̧: laſciuū iueni luſum Ciceronis & illo ſpectandum ingenio: quo ſeria cōdidit & quo hūanis ſalibus multo uarioq̧ lepore magnoꝝ oſ̄dit mētes gaudere uiroꝝ .Nam queritur qꝑ fraude mala fruſtratus amantē. Paucula cœnato tibi debita ſuauia tiro. Tēpore nocturno ſubtraxerat his ego lectis Cur poſt hæc inq̃ nr̄os celamus āmores. Nullūq̧ in mediū

timidi damus atq; fatemur. Tironiſq; dolos tironis noſce fugaces. Blanditias & futura nouaſ addentia flammas. Trã ſi ad elegos: hos quoq; non minus celeriter explicui: addidi alios facilitate corruptus: in urbem deinde reuerſus ſodali bus legi: probauere inde plura metra: ſi quid otii maxime ſi in itinere temptaui. Poſtremo placuit exemplo multorũ unum ſeparatim endecaſyllaborum uolumen abſoluere nec pœnitet: legitur: deſcribitur: cantatur & iam a græcis quoq; (quos latine huius libelli amor docuit) nunc cythara nunc lira perſonat: ſed quid ego tam glorioſe (q̃q̃ poetis furere conceſſum eſt) & tamen non de meo ſed de aliorũ iudicio loquor: qui ſiue iudicant: ſiue errant: me delectant unũ p̃ cor ut poſteri quoq; aut errent ſimiliter aut iudicent. Vale.

Anxietas Pli. ex abſentia ſuæ uxoris. .v.

GAius Pli. Calphurniæ ſuæ. S. Incredibile eſt quanto deſiderio tui tenear. In cauſa amor primum: deinde ꝙ non conſueuimus abeſſe. Inde eſt ꝙ magnam noctium partem in ymagine tua uigilem: exigo inde ꝙ interdiu: qui bus horis te uiſere ſolebam: ad dietam tuam ipſi me (ut ue riſſime dicitur) pedes ducunt: ꝙ deniq; eger metu ac ſimi lis excluſo: a uacuo lumĩe recedo: unum tempus his tormẽ tis caret: quo in foro & amicorum litibus conteror: eſtima tu quæ uita mea ſit: cui requies in labore: in miſeria curiſq; ſolatium. Vale.

Cauſæ duæ ĩtroductæ uareni & bithiniorum. .vi.

GAius Plinius Macrino ſuo Salutem. Rara & nota bilis res Vareno cõtingit: ſit licet adhuc dubia: Bi thinii accuſationem eius ut temere ĩchoatã omiſiſſe narran tur: dico adeſt ꝓuintiæ legatus: actulit decretum cõſilii ad Cæſarẽ: attulit ad multos pricipes uiros attulit etiã ad nos

Vareni aduocatos:perſtat tñ idẽ ille magnus:qn etiam Nigrinũ optimũ uirũ pertenaciſſime exercet:per hũc a conſulibus poſtulabat ut Varenus exhibere rões cogeret̃ :aſſiſtebam uareno:iam tm̃ ut amicus:et tacere decreueram. Nihil enĩ tam contrariũ q̃ ſi aduocatus a ſenatu datus defenderẽ ut reum:cui opus eſſet etiam ne reus uideret̃ : cũ tñ finita poſtulatõe Nigrini:cõſules ad me oculos retuliſſent: ſcietis inquã cõſtare nobis ſilentii noſtri rationẽ:cũ ueros legatoſ prout añ audieritis:cõtra nigrinus(ad q̃ quẽ miſſi ſunt) Ego ad me quoq; habeo decretũ ꝓuintiæ:rurſus ille poteſt tibi liquere:ad hoc ego ſi tibi ex diuerſo liquere poteſt & mihi (ꝙ eſt melius)cauſa loqueret̃ legatus polienus cãs abolitæ accuſatõis expoſuit :poſtulauitq; ne cognitõi cæſaris ꝑiudiciũ fieret:reſpõdit magnus :iterũq; polienus:ipſe raro & breuiter ĩterlocutus:me ĩtra ſilentiũ tenui:accepi.n.non minus ĩterdũ oratoriũ eſt tacere q̃ dicere. Atq; adeo ṙpeto me qbuſdã capitis reis uel magis ſilentio q̃ orõne accuratiſſia ꝑfuiſſe:mr̃ amiſſo filio(qd.n.ꝓhibet q̃q̃ alia rõ ſcribendæ epiſtolæ fuerit de ſtudiis diſputar̃)libertos eius eoſdẽq; coheredes ſuos falſi & bñficii reos detulerat ad principẽ iudicẽq; ĩpetrauerat iuliũ ſuburanũ:defenderã reos ingẽti qdẽ cetu:erat.n.cauſa notiſſima :præterea utriq; ingenia clariſſima finem cognitioni quæſtio impoſuit:quæ ſecundum reos ceſſit. Poſtea mater adiit principem : affirmauit ſe nouas probationes inueniſſe:preceptum eſt ſuburano ut uacaret finitam cauſam retractandi ſi quid noui afferret:aderat matri Iulius affricanus : nepos iulii oratoris : quo audito :paſſienus criſpus dixit bene me hercule beneq;. Quid eſt tam bene : Huius nepos : iuuenis ingenioſus : & non parum callidus cum multa dixiſſet aſſignatumq; tempus

impleſſet:rogo inquit ſuburane pmictas mihi unū uerſum adiicere:tū ego:tum oēs me ut diu reſponſurū intuerentur reſponderē inquam ſi unū illū uerſum africanus adiiciſſet: in quo nō dubito oīa noua fuiſſe. Nō facile me repeto tm̄ aſſenſum agendo cōſecutū q̄tum tunc non agēdo:ſimiliter nunc & pbatum & exceptū:ꝙ p uareno hactenus non ta cui cōſules(ut polienus poſtulabat)omīa integra principi ſeruauere:cuius cognitionē ſuſpēſus expecto. Nam dies il le nobis p uareno aut ſecuritatē & otiū dabit: aut intermiſ ſum laborē renouata ſolicitudine iniūget. Vale

Mutua ſaturnini & priſci amicitia. .vii.

GAius Plin. Saturnino ſuo. S. Et proxime priſco nr̄o & rurſus(quia ita iuſſiſti)gratias egi:libentiſſime q̄ dem:eſt.n.piocūdum:ꝙ uiri optimi:uiriq; amiciſſimi adeo coheſiſtis ut inuicē uos obligari putetis. Nā ille quoq; pci puam ſe uoluptatem ex amicitia tua capere pfitet:certatq; tecum honeſtiſſimo certamine mutuæ caritatis quam ipm tempus augebit:te negociis diſtineri ob hoc modeſte fero ꝙ deſeruire ſtudiis non potes ſi tamen alteram litem p iu dicem alteram per te ipſe finieris:icipies primum iſtic otio frui:deīde ſaciatus ad nos reuerti. Vale.

Gratiæ actæ priſco noīe ſaturnini & eius amicitia .viii.

GAius Pli. Priſco ſuo. S. Exprimere non poſſum q̄ io cundum ſit mihi ꝙ Saturninus noſter ſummas tibi apud me grās:aliis ſup alias epiſtolas agit:pge ut cœpiſti: uirūq; optimū q̄ familiariſſīe dilige:magnā uoluptatem ex amicitia eius percepturus:nec ad breue tpſ nā cū oībus uir tutibus abūdat:tū hac pcipue: ꝙ habet maximā in amore cōſtantiā. Vale.

Studiū quale oportet. .ix.

GAius Pli. Fuſco ſuo. S. Queris quēadmodū i ſeceſſu

(quo iam diu fueris)putem te ſtudere oportere:utile mihi
plurimum uidetur:& multi preceperunt:uel ex græco in la
tinũ : uel ex latino uertere in græcũ:quo genere exercitatio
nis proprietas ſplendorq; uerborum:copia figuraꝝ: uis ex
plicandi:p̄terea imitatõe optimorũ:ſimilia inueniẽdi facul
tas paratur:ſimulq; legentẽ fefelliſſent: transferentẽ fugere
nõ poſſunt:intelligẽtia ex hoc & iudicium acquirit᷑ . Nihil
offuerit quæ legeris hactenus:ut rem argumẽtumq; teneas
quaſi horologium ſcribere:lectiſq; cõferre ac ſedulo pẽſita-
re quid tu qd ille comodius : magna gratulatio ſi nõnulla
tu:magnus pudor ſi cuncta ille melius:licebit interdum &
notiſſima eligere & certare cum electis:audax hæc nõ tamẽ
improba quia ſecreta cõtentio:q̄q̄ multos uidemus eiuſmo
di certamina ſibi cum multa laude ſumpſiſſe:quouſq; ſub-
ſeq ſatis habebant:dũ nõ deſpant añ ceſſiſſe: poterunt & q̄
dixerũt poſt obliuionẽ retractar̄:multa retinere:multa trã
ſire:alia ĩterſcribere:alia reſcriber̄:laborioſum iſtud & tedio
plenũ:ſed difficultate ipſa fructuoſũ:recaleſcere ex integro
& reſumẽ impetũ fractũ omiſſumq; : poſtremo noua uelut
mẽbra peracto corpori intexere:nec tamen priora turbare
Scio nũc tibi eſſe precipuũ ſtudiũ orandi:ſed nõ ideo ſem
per pugnantẽ hunc & q̄ſi bellatoriũ ſtilũ ſuaſeri:ut.n.terræ
uariis mutatiſq; ſemibus :ita ĩgenia nr̄a nunc hac nũc illac
meditatõe recolunt᷑:uolo ĩterdũ aliquẽ ex hiſtoria locũ ap
p̄hendas:uolo epiſtolã diligẽtius ſcribas:nã ſæpe in or̄one
quoq;:nõ hiſtorice mõ ſed ꝓpe poetice deſcriptõis neceſſi-
tas incidit:& preſſus ſermo puruſq; ex epiſtolis petitur: fas
eſt & carmine remicti : non dico continuo & longo . Id
enim perfici niſi in otio non poteſt:ſed hoc arguto & bre-
ui:quod apte quantas libet occupatiõis curaſq; diſtinguit:

luſus uocanť :ſed hi luſus non minorē interdū gloriā q̄ ſe
ria conſecūtur atq; adeo (cur enim te aduerſus nō uerſibuſ
adhorter) ut laus eſt ceræ mollis: cedenſq; ſequatur. Si do
ctos digitos: iuſſaq; fingat opus: & nunc informet martem
caſtam ue mineruā: Nunc uenerē effingat: nūc ueneris pue
rum. Vtq; ſacri fontes nō ſola incendia ſiſtunt. Sæpe etiā
flores uernaq; prata iuuant. Sic hominū ingeniū flecti du
ciq; p artes. Nō rigidas docta mobilitate decet. Itaq; ſūmi
oratores ſummi etiam uiri ſic ſe aut exercebant aut delecta
bant: imo delectabant exercebantq;: nam mirum eſt ut his
opuſculis aīmus intentať remictať: r̄cipiūt. n. amores: odia
iras: miram urbanitatem: omnia deniq; quæ in uita atq;
etiam ī foro cauſiſq; uerſanť. Ineſt his quoq; eadē que aliis
carmibus utilitas: ꝙ metri neceſſitate deuinctiq; ſoluta ora
tione letamur: & ꝙ facilius eſſe compatio oſtendit: libētius
ſcribimus: habes plura etiam fortaſſe q̄ reqrebas: unū tamē
omiſi: non. n. dixi q̄ legenda: arbitrarer: q̄q̄ dixi cū dicerem
q̄ ſcribēda: tu memineris ſui cuiuſq; generis autores diligen
ter eligere: aiunt. n. multū legendū eſſe: nō multa: qui ſūt hi
adeo notū ꝓmptūq; eſt ut demōſtratione nō egeat. Et alio
qui tam īmodice epiſtolam extendi: ut dū tibi qūadmodū
ſtudere debeas ſuadeo ſtudendi tempus abſtulerim: qn er
go pugillarſ reſumis: & aliquod ex his uel iſtud ipm quod
ceperas ſcribis. Vale.

Cauſæ reliquū uareni & bithiniorum. .x.

GAius Pl. Macrino ſuo. S. Quia ipe cum prima cog
noui iungere extrema quaſi auulſa cupio: te quoq;
exiſtimo uelle de Vareno & Bithiniis reliqua cognoſcere.
Acta cauſa hic a polieno: inde a magno finitis actioibus
cæſar neutra inquit: proinde mora queretur: erit mihi cure

explorare prouĩtiæ uoluntatẽ: multũ interĩ Varenus tulit: &.n. q̃ dubium eſt an merito accuſetur qui nomine accuſet̃ incertũ eſt: ſupeſt ne rurſus ꝓuintiæ ꝙ damnaſſe dicit̃ placeat agatq̧ poenitentiã poenitentiæ ſuæ. Vale.

Venditio rata ſeruanda agrorũ per libitũ .xi.

GAius Pli. Fabato proſocero ſuo. S. Miraris ꝙ Hermes libertus meus hereditarios agros: quos ego iuſſeram proſcribi: non expectata actione pro meo qncunce ſeptingentis milibus corelliæ addixerit: adiicis poſſe eos nongentis milibus uenire: ac tanto magis queris: an ꝙ geſſit ratum ſeruem: ego uero ſeruo: qbus ex cauſis accipe cupio.n. & tibi probatũ: & coheredibus meis excuſatum eſſe: ꝙ me ab illis maiore officio iubente ſecerno. Correlliam.n. ſumme diligo: primum ut ſororem corelli ruffi: cuius mihi memoria ſacroſancta eſt: deinde ut matri meæ familiariſſima: ſunt mihi & cum marito eius Militio fuſco optimo uiro uetera iura: fuerunt & cum filio maxima: adeo quidẽ ut p̃tore me ludis meis preſederit: hæc cum proxime iſtic fui indicauit mihi cupere ſe aliquid circa larium nr̃m poſſider̃ ego illi ex p̃diis meis quod uellet & q̃ti uellet obtuli: exceptis paternis materniſq̧. His.n. cedere ne Corelliæ qdẽ poſſum: igitur cũ obueniſſet mihi hereditas in qua prædia iſta ſcripſi ei uenalia futura: has epiſtolas hermes tulit: ut ſtatĩ exigenti portionẽ meã ſibi addiceret: paruit: uides q̃ ratum habere debeã ꝙ libertus meus meis moribus geſſit: ſupeſt ut coheredes æquo aĩo ferãt: ſepatim me uendidiſſe: quod mihi licuit oĩo uẽdere: nec uero cogunt̃ imitari meũ exemplũ: non.n. illis eadẽ cum Corellia iura: poſſunt ergo ĩtueri utilitatẽ ſuã: pra qua mihi fuit amicitia. Vale.

Miſſio libelli & deluſio minicii. .xii.

GAius Plí.minicio ſuo.S.Libellú formatú a me ſicut exegeras (quo amicus tuus ímo noſter):qd eni nó cóe nobis(ſi res poſceret uteret)miſi tibi ideo tardius :ne tẽpus emendãdi eú:neſcio utiq; diſperdendi:haberes:habebis tamen emẽdandi neſcio utiq; diſpdẽdi:uos eni bti optima queq; detrahitis:quod ſi feceris boni cõſulam:poſtea eni illis ex aliqua occaſiõe ut meis utar : & beneficio faſtidii tui ipſe laudabor:ut in eo quoq; adnotatã inuenias :& ſupraſcripto aliter explicitú .Nam cú ſuſpicarer futurú :ut tibi tumidius uideret quid eſt ſonãtius & elatius :non alienú exiſtimaui :ne te torqueres addere ſtatim pſſius qddã & exilius uel potius humilius & peius:uel tuo iudicio rectius:cur eni non uſq; quaq; tenuitatẽ ueſtrã inſequar exagitemq; :ut ĩter iſtas occupationes aliquid aliquãdo rideres: illud ſerio uide:ut mihi uiaticú reddas:quod impendi operam curſore dimiſſo ne tu hoc cú legeris non partes libelli ſed totú libellú improbabis negabitq; ullius pcii eſſe: cuius pcium repoſceris.Vale.

Studium & non ſtudium Feroci. .xiii.

GAius Pli.Feroci ſuo.S.Eadẽ epiſtola & ſtudere te & nõ ſtudere ſignificat enigmata loquor:ita plane donec diſtictius quod ſétio enuntiẽ :negas.n.te ſtudere:ſed ẽ tam polita q nisi a ſtudente nõ poteſt ſcribi : aut es tu ſup oẽs beatus ſi talia p deſidiã & otium perficis.Vale.

Precium agrorum per libitú uenditorum. xiiii.

GAius pli.Corelliæ ſuæ.S. Tu quidẽ honeſtiſſime: q tam impenſe & rogas & exigis:ut accipi iubeam a te precium agrorú nõ ex ſeptigentis milibus:q̃ti illos a liberto meo:ſed ex nõgentis :quanti a publicanis partem uiceſimam emiſti: inuicẽ ego & rogo & exigo:ut non ſolum

Quid.

quid te uerꝝ etiã qd me deceat aſpicias:patiariſq; me in hoc uno tibi eodẽ aĩo repugnaꝛ quo ĩ oĩbus obſeq ſoleo. Vale.

Agat quid Plinius ſaturninus requirit. .xv.

GAius Pl. Saturnino ſuo. S. Reqris. qd agã:qd noſti diſtingor officio:amicis deſeruio:ſtudeo ĩterdũ qđ nõ ĩter dũ:ſed ſolũ ſempq; facere nõ audeo dicere:ut rectius :certe beatius erat:te oĩa alia(q̃ quæ uelim)ageꝛ moleſte ferrẽ niſi ea q̃ agis eſſent honeſtiſſima. Nam & rei.p. ſuæ negocia curare & diſceptare ĩter amicos laude digniſſimũ eſt:priſci noſtri cõtuberniũ iocũdũ tibi futuꝝ ſciebam:nouerã ſimplicitatẽ eius:noueram comitatem eũdem eſſe(quod minus noram)gratiſſimũ experior:quẽ tam iocũde officioꝝ noſtrorum meminiſſe ſcribas. Vale.

Neceſſitudo Caleſtrii & Pli. & liberatio maũmiſſoꝝ .xvi.

GAius Pli. Fabato ſuo. S. Caleſtriũ tyronẽ familiariſſime diligo:& priuatis mihi & publicis neceſſitudinibus implicitũ:ſimul militauimus:ſimul quæſtores cæſaris fuimus:ille me in tribunatu liberoꝝ iure præceſſit : Ego illũ in ꝑtura ſum cõſecutus:cũ mihi cæſar annum remiſiſſet ego in uillas eius ſæpe ſeceſſi: ille ĩ domo mea ſæpe cõualuit:hic nũc ꝓconſul ꝓuintiã bethicam ꝑ Ticinũ ẽ petiturus ſpero ĩmo confido facile me ĩpetratuꝝ:ex itinere deflectat ad te:ſi uoles uidicta liberare quos ꝓxime ĩter amicos manumiſiſti:nihil ẽ ꝙ uerearis ne ſit hoc illi moleſtũ:cui orbẽ terraꝝ circuire nõ erit longũ mea cauſa proĩde nimiam iſtã uerecundiam pone:teq; quid uelis conſule: illi tam iocũdũ q̃ mihi quod tu iubes. Vale.

Recitanda oratio. .xvii.

GAius Pli. Celeri ſuo. S. Sua cuiq; ratio recitandi mihi(quod ſæpe iam dixi)ut ſi qd me fugit : ut certe

me fugit admoneať : quo magis admiror: ꝙ ſcribis fuiſſe
quoſdā qui rep̄henderent:ꝙ or̄ones oīno recitarē: niſi ue-
ro has ſolas nō putant emendandas:a quibus libenter req
ſierim cur cōcedant:ſi concedunt tñ hiſtoriam debere reci-
tari:quæ nō oſtentationi ſed fidei ueritatiqꝫ cōponitur :cur
tragædiam quæ non auditoriū ſed ſcenam & actorē:cur ly
rica:quæ non lectorē ſed chorū & lyram poſcunt: at horū
recitatio uſu iā recepta eſt:num ergo culpandus eſt ille qui
cœpit:q̄q̄ or̄ones & noſtri quidē & græci lectitauerunt: ſu
peruacuum tamen eſt recitare quæ dixeris :etiam ſi eadem
oīa ſi iſdem oībus ſtatim recites:ſi uero multa inferas:mul
ta cōmutes:ſi quoſdam tuos:quoſdam eoſdē:ſed poſt tem
pus aſſumas:cur minus probabilis ſit cauſa recitandi q̄ dix
eris q̄ edēdi:ſed difficile eſt:ut or̄o dū recitat᷑ ſatiſfaciat:Iā
hoc ad laborem recitantis ꝑtinet non ad rōnem nō recitā
di:nec uero ego dū recito laudari:ſed dū legor cupio : itaqꝫ
nullū emendandi genus omicto:nunc primum quæ ſcripſi
mecū ipſe ꝑtracto:deīde duobus aut tribus lego:mox aliis
trado adnotanda:notaſqꝫ eoꝝ ſi dubito cū uno rurſus:aut
altero penſito:nouiſſīe pluribus recito:ac ſi qd mihi credis
tūc acerrime emēdo:nā tanto diligētius :q̄to ſolicitius intē
do:optime aūt reuerētia:pudor:metus: indicāt . Idqꝫ adeo
ſic habe nōne ſic locuturuſ eēs cū aliquo q̄libet docto uiro
tñ:minus cōmoueris q̄ cū multis uel īdoctis:nōne cū ſurgis
ad agendū tunc maxīe tibi ipī diffidis:tunc cōmutata non
pluria ſed oīa cupis:utiqꝫ ſi latior ſcena & corona diffuſior
nā illos quoqꝫ ſordidos pullatoſqꝫ reueremur:nōne ſi prīa
q̄qꝫ īprobari potes debilitaris & cōcidis:opinor qa in nume
ro ipſo ē quodā magnū collatūqꝫ cōſilium: qbuſqꝫ ſingulis
iudicii paꝝ:oībus plurimum . Itaqꝫ pomponius ſecundus

ſcriptor tragediaꝝ:ſi qd forte familiarior amicus tollendū:
ipe retinēdum arbitrareť:dicere ſolebat ad populū ꝓuoco:
atq; ita ex populi uel ſilētio uel aſſenſu:aut ſuā aut ami ſen
tentiā ſeq̄bať:tm̄ ille populo dabat:recte an ſecus:nihil ad
me:ego.n.nō populum aduocar̄ ſed certos electoſq; ſeleo:
quos ītuear:qbuſ credam:quos deniq; tanq̄ ſingulos obſer
uē:& tanq̄ nō ſingulos timeā:nā ꝙ.M.Cicero de ſtilo:ego
de metu ſentio:timor ē emēdator aſperrimus:hoc ipum ꝙ
nos r̄citaturos cogitamus emēdat ꝙ auditoriū ingredimur
emēdat:ꝙ pallemus horreſcimus circūſpicimus emēdat: ꝓ
inde nō poenitet me cōſuetudis meæ q̄ utiliſſimā experior:
adeoq; nō deterreor ſermunculis iſtoꝝ:ut ultro te rogem:
mōſtres aliqd:ꝙ his addā:nihil.n.curæ meæ ſatis ē:cogito
q̄ ſit magnum dare aliqd in manus hominum:neq; perſua-
dere mihi poſſum:non & cum multis & ſæpe tractandum
quod placere & ſemper & omnibus cupias. Vale.

Epulo oblata pecunia. .xviii.

GAius Pl. Caninio ſuo.S. Deliberas mecū queādmo
dū pecunia quā municipibus nr̄is in epulū obtuliſti
poſt te quoq; ſalua ſit honeſta cōſulatio:nō expedita ſnīa:
numeres rei.p. ſnīam:uerēdū ē ne dilabať de ſacro ut pub
lica negliguntť:equidē nihil comodius īuenio q̄ ꝙ ipe feci
nā qngētis milibus nummū(q̄ in alimēta īgenuoꝝ ꝓmiſe-
ram)agꝝ ex meis lōge pluris autoritate publica mācipaui
eundē uectigali īpoſito r̄cepi:tricena milia annua daturus:
ꝑ hoc.n.& rei.p.ſors ī tuto:nec redditus īcertus:& ager ip
ſe:ꝓpter id quod uectigali large ſupcurrit:ſemꝑ dominū a
quo exerceať īueniet:nec ignoro me plus aliq̄to:q̄ donaſſe
uideor erogauiſſe : cum pulcherrimi agri p̄cium neceſſitas
uectigalis infregerit ſed optet priuatis utilitatibus publicas

mortalibus eternas anteferre : multoq; diligentius muneri ſuo conſulere q̃ facultatibus. Vale.

Valitudo fanniæ & uirtutes. .xix.

GAius Plin. Priſco ſuo. S. Angit me fanniæ ualitudo quã cõtraxit dũ aſſidet Iuniæ uirgini ſpõte: primũ ꝙ ẽ affinis: deĩde etiã ex auctoritate põtificũ: nã uirgĩes cũ ui morbi ex atrio ueſte cogunt̃ exceder̃ matronaꝝ cure cuſtodieq; mandant̃: quo munere fannia cũ ſedulo fungitur: hoc diſcrimine ĩplicita ẽ inſidẽs febris: tuſſis: hĩc chreſis ſũma macies: ſũma defectio: aĩmus tm̃ & ſpũs uiget: heluidio marito Traſea p̃re digniſſimus: reliq̃ labũt̃: meq; nõ metu tm̃: ueꝝ etiã dolor̃ conficiũt: doleo. n. fœminam maximam eripi oculis ciuitatis: neſcio an aliqd ſimile uiſurus: q̃ caſtitas illi: q̃ ſanctitas: q̃ta grauitas: q̃ta cõſtantia bis maritũ ſecuta in exiliũ eſt: tertio ipſa ꝓpter maritũ relegata. Nam cũ ſenetio reus eẽt. ꝙ de uita heluidii libros cõpoſuiſſet: rogatũq; ſe a fannia in defenſione dixiſſet: q̃rente minaciter metio caro an rogaſſet: reſpõdit rogaui: an cõmentarios ſcripturo dediſſet dedi: an ſciẽte m̃re neſciẽte: poſtremo nullam uocẽ cedentẽ ꝑiculo emiſit: qn etiã illos ipſos libros: q̃q̃ ex neceſſitate & metu tẽpoꝝ abolitos ſenatuſcõſulto: publicatis bonis ſeruauit: habuit: tulitq; in exiliũ exilii cãm: eadẽ q̃ iocunda: q̃ comis: q̃ deniq;: quod paucis datũ: non minus amabilis q̃ uerecũda erat: ne quã poſtea uxoribus noſtris oſtẽtare poſſimus: erit a q̃ uiri quoq; fortitudĩs exempla ſumamus: quã ſic cernẽtes audiẽteſq; miremur: ut illas q̃ legũtur: ac mihi domus ĩpa nutare cõuulſaq; ſedibus ſuis ruitura ſupra uideret̃: licet adhuc poſteros habeat: quãtis. n. uirtutibus: quantiſq; factis aſſeq̃rentur ut hæc nõ nouiſſia occiderit me qdẽ illud etiam affligit & torquet: ꝙ m̃rem eius

illam (nihil poſſũ illuſtrius dicere) tantæ fœminæ matrem. rurſus uideor amictẽ quam hæc ut redit ac rfert nobis: ſic aufert ſecum: meq; & nouo piter & reſciſſo uulnere afficiet: utranq; colui: utranq; dilexi. utrã magis neſcio nec diſcerni uolebant: habuerũt officia mea in ſecũdis habuerũt ĩ aduerſis: ego ſolatiũ relegatorꝝ: ego ultor reuerſarꝝ: nõ feci tñ paria: atq; eo magis hanc cupio ſeruari: ut mihi ſoluẽdi tpa ſupſint. In his. n. erã curis: cũ ſcriberẽ ad te: q̃ ſi deus aliqs in gaudium uertit de metu non querat. Vale.

Viciſſitudo amoris. :xx:

GAius Pl. Tacito ſuo. S. Librꝝ tuũ legi: & q̃ diligẽtiſſime potui adnotaui q̃ cõmutanda quæ eximẽda arbitrarer. Nam & ego uerꝝ dicere aſſueui: & tu libẽter audiſ neq;. n. ulli paciẽtius rephenduntˀ: q̃ qui maxĩe laudari merentˀ: nũc a te librꝝ meũ cũ annotatõibus tuis expecto: o iocundas: o pulchras uices: q̃ me delectat: ꝙ ſi q̃ poſteris cura nr̃i: uſq; quaq; narrabitˀ: q̃ cõcordia: ſimplicitate fide uixerimus: erit rarꝝ: inſigne: duos hoĩes ætate & dignitate prope modũ equali nõ nullius in lr̃is nõĩs (cogor de te quoq; parcius dicerẽ qa de me ſimul dico) alterꝝ alterius ſtudia fouiſſe. Equidẽ adoleſcẽtulus cũ iam tu fama gloriaq; floreres te ſeq tibi lõgo ſed ꝑximus ĩteruallo & eſſe & haberi concupiſcebã: & erant multa clariſſĩa ĩgenia: ſed tu mihi (ita ſimilitudo naturæ ferebat) maxĩe imitabilis: maxĩe imitãdus uidebaris: quo magis gaudeo: ꝙ ſi qs de ſtudiis ſermo una nõĩamur: ꝙ ego de te tu de me loquẽtibus ſtatim occurris nec deſũt q utriq; nr̃m ꝑferantˀ: ſed nos (nihil ĩtereſt mea) quo loco iungimur: nam ĩ hoc primus q a te ꝑximus: qn etiã in teſtamẽtis debes adnotaſſe: niſi qs forte alterutri noſtrꝝ amiciſſimus: quæ oĩa huc ſpectant: ut inuicẽ ardentius

diligamus:cũ tot uinculis nos ſtudia:mores: fama:ſupma deniq; hominum iudicia conſtringant. Vale.

Oculorum infirmitas Pli. eorumq; curatio. .xxi.

GAius Pli. Cornuto ſuo. S. Pareo collega cariſſime & ĩfirmitati oculoꝝ (ut iubes) cõſulo :nã & huc tecto uehiculo undiq; ĩcluſus q̃ſi in cubiculo pueni:& hic non ſtilo mõ: ueꝝ etiã lectiõibus difficulter: ſed abſtineo ſoliſq; auribus ſtudeo: cubicula obductis uelis opaca: nec tñ obſcura facio: criptoporticus quoq; adoptis ĩferioribus feneſtris tm̃ umbræ q̃tũ lumis habet: ſic paulatĩ lucẽ ferre condiſco: balneũ aſſumo & ꝑdeſt: unũ nõ nocet : pciſſime tñ ita aſſueui & nũc cuſtos adheſi gallinam ut a te miſſam libẽter accepi quã ſatis acribus oculis : q̃q̃ adhuc *lippus piguiſſimã* uidi. Vale.

Virtutes facultates moreſq; Cornelii. .xxii.

GAius Pli. Falconi ſuo. S. Minus minaberis me tam ĩſtanter petiſſe: ut ĩ amicũ meũ cõferes tribunatũ :cũ ſcieris: qs ille: q̃liſq;: poſſum aũt iã tibi & nomẽ indicare :& ſcribere ipm: poſtq̃ polliceris: Eſt Cornelius minitianus ornamentũ regiõis mee: ſeu dignitate: ſeu moribus: natus ſplẽdide abunde facultatibus: amat ſtudia: ut ſolẽt paupes: idẽ rectiſſimus iudex: fortiſſimus aduocatus : amicus fideliſſimus accepiſſe te bñficiũ credes cum proprius ĩſpexeris hominẽ: omnibus honoribus: omnibus titulis (uel uolo elatius de modeſtiſſimo uiro dicere) parem. Vale.

Occurſus fabati tironi: deq; filio Plinii. .xxiii.

GAius Pl. Fabato ſuo. S. Gaudeo qdẽ eſſe te tã fortẽ ut mediolani occurrerẽ tironi poſſis: ſed ut pſeueres eẽ tã fortis rogo: ne tibi cõtra rõnem ætatis tm̃ laboris iniungas: qnimo denũtio ut illũ & domi & ĩtra domũ: atq; intra cubiculi limẽ expectes: &. n. cũ a me ut frater diligat nõ

debet ab eo quē ego parentis loco obſeruo exigere officiū
quod parenti ſuo remiſiſſet. Vale.

Mors quadratillæ:laudes moreſq; quadrati .xxiiii.

GAius Pl.Geminio ſuo.S.Ralmidia q̃dratilla paulo
minus octogeſio ætatiſ anno deceſſit:uſq; ad ualitu
dinē nouiſſimam uiridis:atq; ultra matronalē etiā modū cō
pacto corpe & robuſto deceſſit:honeſtiſſio teſtamento reli
q̃t herēdes ex duabus ꝑtibus de ſe nepotē:ex tertia ꝑte nep
tē:neptē paꝝ noui:nepotē familiariſſie diligo :adoleſcentē
ſingularē:nec iis tm̄:quos ſanguie actigit:inter ꝓpinquos
amandū:ac primū cōſpicuus forma:oīs ſermōes malignoꝝ
& puer & iuuēis euaſit:Intra q̃tū & uiceſimū ætatis annum
maritus:& ſi deus annuiſſet pr̄: uixit ī cōtubernio auiæ de
licatæ ſeueriſſie:& tn̄ obſequētiſſime:habebat illa pantomi
mos:fouebatq; effuſius q̃ pricipi fœminæ cōueniret: hos q̃
dratus nō in theatro nō in domo ſpectabat:nec illa exige-
bat:aiebat ipa:cū mihi cōmendaret nepotis ſui ſtudia:ſoler̄
ſe ut fœminā ī illo otio ſexus laxar̄ animū luſu calculoꝝ ſo
lere ſpectar̄ pantomimos ſuos:ſed cū factura eſſet alterutꝝ
ſemꝑ ſe nepoti ſuo ꝑ̄cepiſſe abiret ſtuderetq; quod mihi nō
amor̄ eius magis facer̄ q̃ reuerētia uidebat̄ miraberis & ego
miratus ſū:ꝓxīs ſacerdotalibus ludis ꝓductis in cōmiſſiōe
pantomimis cū ſimul theatro ego & q̃dratus egrederemur
ait mihi:ſcis me hodie primū uidiſſe ſaltantē auiæ meæ li
bertum:hoc nepos :at hercule alieniſſimi hoīes ī honorē q̃
dratille(pudet me dixiſſe honorē) ꝑ adulatōis officiū ī the
atrū curſitabant:exultabant:plaudebāt: mirabant̄ :ac dein
de ſingulos geſtus dn̄æ cū canticis reddebant: ꝗ nunc exi
guiſſia legata:theatralis ope corollariū accipiēt:ac herēdes ꝗ
nō expectabat:hæc ſcripſi primū qa ſoles ſi qd īcidit noui

non īuitus audire: deīde quia iocundū ē mihi quod ceperī gaudiū ſcribēdo retractarī:gaudeo.n.honore defūcte pieta te optimi iuuēis:letor etiā ꝙ domus aliqñ Caii caſſii huius q̄ caſſianæ ſcholæ prīceps & parēs fuit ſeruiet dño nō mino ri:impleuit.n.illam q̄dratus meus & excedit:rurſuſq; & pri ſtinam dignitatē:celebritatē:gloriam reddet:cū tantus ora tor inde procedet q̄tus iuris ille conſultus. Vale.

Sermo doctiſſimus & ſcientia Terentii iunii .xxv.

GAius Pli.Rufo ſuo.S.O q̄tum eruditoꝝ aut mode ſtia ipſoꝝ:aut quies operit ac ſubtrahit fame:at noſ eos tm̄ dicturi aliqd aut lecturi timemus:q ſtudia ſua ꝓfe runt:cū illi q tacent:hoc amplius p̄ſtent :ꝙ maximū opus ſilentio reuerent̄ exptus ſcribo:Terentius iunior eq̄ſtribus militiis:atq; etiā ꝓcuratōe narbonēſis ꝓuintiæ integerrime fūctus:recepit ſe in agros ſuos patiſq; honoribus tranquiliſ ſimū otiū p̄tulit:hūc ego inuitatus hoſpitio:ut bonū patrē familie:ut diligentē agricolā ītuebar:de iis locuturus :in q bus illū uerſari putabā & ceperā:tū ille me doctiſſio ſermo ne r̄uocauit ad ſtudia:q̄ terſa oīa tā latina q̄ græca : nā tm̄ utraq; lingua ualet:ut ea magis uideat̄ exceller̄:q̄tū maxie loquit̄ :q̄tū ille legit:q̄tū tenet:athenis uiuer̄ hominē:nō in uilla putes:qd multa: auxit ſolitudinē meā: efficitq; ut illis quos doctiſſimos noui:nō miuus hos ſeductos & q̄ſi ruſti cos uerear idē ſuadeo tibi.ſunt.n.ut in caſtris:ſic etiā in li bris nr̄is plures cultu pagano quos cultos & armatos & q dē ardētiſſimo ingenio diligētius ſcrutatus inuenies. Vale.

Infirmorum qualitas eorumq; bonitas. .xxvi.

GAius Pli. Maximo ſuo.S. Nuprime cuiuſdā amici langor admonuit optimos eſſe nos dum infirmi ſu mus.quē.n.infirmū:aut auaritia aut libido ſolicitat̄:non a

moribus ſeruit:nō appetit honores:opes negligit: & q̄tulū cunq; ut relicturus ſatis habeat:tum deū tunc hominē eſſe ſe meminit inuidet nemini:neminē miratur:neminē deſpicit ac ne ſermonibus quidē malignis:aut actēdit aut aliter balnea imaginat̃ & fontes hæc ſūma curarꝫ:ſumma uotorꝫ molleq; in poſterꝫ & pinguē ſi contingat euadere: hoc eſt innoxiam deo tanq̄ deſtinat uitam:poſſum ergo quod plurimis uerbis:plurimis etiam uoluminibus philoſophi docere conantur ipſe breuiter tibi mihiq; precipere: ut tales eſſe ſani perſeueremus quales nos futuros profitemur infirmi. Vale.

Miraculum. .xxvii.

GAius Pli. Suræ ſuæ. S. Et mihi dicendi & tibi docendi facultatem otium prebet:igitur per q̄ uelim ſcire eſſe fantaſmata ſeu habere ꝓpriam figurā:numéq; aliquod putes inane:ſeu uanam ex metu noſtro ymaginem capere. Ego ut eē credam in primis eo ducor quod audio accidiſſe Curtio rufo tenuis adhuc & obſcurus obtinenti africā comes heſerat. Inclinato die ſpatiabatur in porticu: offert̃ ei mulieris figura humana grandior pulchrior:perterrito africam ſe futurorum prenuntiam dixit: & uenturū Romam: honoreſq; geſturum:atq; etiam cū ſummo imperio in eandem prouintiam reuerſurum :ibiq; moriturum : facta ſunt omnia:Præterea accedenti carthaginem egredientiq; nauē: eadem figura in lictore occurriſſe narratur:ipſe certe implicitus morbo futura preteritis aduerſa ſecundis auguratus: ſpem ſalutis :nullo ſuorum deſperante proiecit . Iam illud nonne & magis terribile & non minus mirꝫ ē ꝙ exponā ut accepi:erat athenis ſpacioſa et capax domus ſed infamis et peſtilēs p ſilentiū noctis ſonus ferri:et ſi actenderes acrius

ſtrepitus uinculoꝝ lõgius primo:deinde ꝓxio reddebatur
Mox apparebat idolon ſenex macie & ſqualore confectus
ꝓmiſſa barba horrẽti capillo cruribus cõpedes manibus ca
thenas gerebat:q̃tiebatq;.Inde ĩhabitantibus triſtes direq;
noctes ꝑ metũ uigilabãt:uigiliã morbus:& creſcẽte formi
dine mors ſeq̃bat.nã interdiu quoq; q̃q̃ abſceſſerat ymago
memoria ymagis oculis ĩherebat.Longiorq; cauſis timoris
timor erat:deſerta ĩde & dãnata ſolitudine domus:totaq;
illi mõſtro r̃licta ꝓſcribebat tñ ſeu qs emere:ſeu qs condu
cere:ignarus tanti mali uellet:uenit athenas phũs athenedo
rus:legit titulũ:auditoq; p̃cio:q̃a ſuſpecta uilitas percũtatuſ
om̃ia docet:ac nihilominus imo tanto magis cõducit:ubi
cepit adueſperaſcer̃ iubet ſterni ſibi ĩ prima domus ꝑte po
ſcit pugillares:ſtilũ:lumẽ ſuos oẽs in ĩteriora dimictit:ipſe
ad ſcribendũ aĩmũ:oculos:manũ:intẽdit:ne uacua mẽs au
dita ſimulacra & inanes ſibi metus fingeret.Initioq; q̃le ubi
ſilentiũ noctis:deinde cõcuti ferrũ:uincula moueri:ille non
toller̃ oculos:nõ remicter̃ ſtilũ ſed obfirmare animum:auri
buſq; manũ p̃tendere:cũ crebeſcer̃ fragor aduẽtare etiã:ut
lumine iã & ĩtra limẽ audiri:r̃ſpicit:uidet agnoſcitq; narra
tã effigiẽ:ſtabat ĩueniebat digito ſimilis uocanti: hic cõtra
ut paulũ expectaret:manu ſignificat. rurſuſq; ceris & ſtilo
incumbit:illa ſcribẽtis capiti cathenis inſonabat:r̃ſpicit rur
ſus iddẽ ꝙ prius innuentẽ:nec moratus tollit lumen & ſe
quit:ibat illa lẽto gradu q̃ſi grauis uĩculis poſtq̃ deflexit ĩ
areã domus r̃pẽte delapſa deſerit comitẽ:deſertus herbas &
folia cõcerpta ſignũ loco ponit.poſtero die adit magr̃atus
monet ut illũ locũ effodi iubeãt:ĩueniũt oſſa ĩſerta catheĩs
& ĩplicita: q̃ corpus æuo terraq; putrefactũ:nuda & exeſa
reliq̃rat uĩculis:collecta publice ſepeliũt:domus poſtea rite

cōditis manibus caruit:& hæc quidē affirmantibus credo. Illud affirmare aliis poſſū. Eſt libertus mihi nō illicteratus. M. cū hoc miror frater lecto eodē qeſcebat: is uiſus eſt ſibi cernere quendam ī thoro reſidentē admouētēq; capiti ſuo cultros atq; etiam ex ipſo uertice amputantē capillos: ubi illuxit: ipſe circa uerticē tōſus capilli iacentes reperiunt. Exiguum tēporis mediū & rurſus ſimile aliud priori fidē fecit puer ī pedagogio mixtus pluribus dormiebat: uenerūt per feneſtras (ita narrat) tunicis albis duo cubantēq; detonderūt: & q̄ uenerant receſſerūt: hūc quoq; tonſū ſparſoſq; circa capillos dies oñdit. nihil notabile ſecutū: niſi forte ꝙ nō fui reus futurus ſi domitianus ſub quo hoc acciderat diutius uixiſſet: nā in ſcrinio eius datus acer de me libellus īuentus ē ex quo cōiectari poteſt: ut reis moris ē ſūmicter capillū reciſos meoꝝ capillos: depulſi (quod iminebat) periculi ſignū fuiſſe: ꝑinde rogo eruditionē tuā intēdas: digna res eſt quā diu multūq; cōſideres: ne ego qdē idignus: cui copiam ſciētiæ tuæ facias: licet etiā utranq; in partē: ut ſoles diſputes: ex altera tñ fortius ne me ſuſpēſū incertūq; dimictas cum mihi cōſulendi cā fuerit: ut dubitare deſinerem. Vale.

Laus nimia Pli. in amicos pro rephenſiōe. .xxviii.

GAius Pli. Sertitio ſuo. S. Ais quoſdam apud te repꝛehendiſſe: tanq̄ ſi amicos meos ex omī occaſione: ultra modum laudē: agnoſco crimē amplector etiam. Quid enī honeſtius culpa benignitatis q ſunt iſti q amicos meoſ melius norint: qd inuidēt mihi fœliciſſimū errorē: ut. n. mihi nō ſint tales ut a me ꝑdicent: ego tñ beatus ꝙ mihi uidet: igitur ad alios hanc ſiniſtrā diligētiam conferant: nec ſunt pauci q carpere amicos ſuos iudiciū uocant: mihi nūq̄ ꝑſuadebunt: ut meos amari a me nimis unq̄ putem. Vale.

Monumentū palantis decorati p̄toriis ornamētis. .xxix.

GAius Pli. Montano ſuo. S. Ridebis: deide indigna-
beris ſi legeris: ꝙ niſi legeris nō potes credere: ē uia
tiburtina ītra primū lapidē (ꝓxime adnotaui) monumētū
palantis ita inſcriptū: huic ſenatus ob fidem pietateqꝫ erga
patronos ornamēta p̄toria decreuit: & ſextertiū centies qn
quagies: cuius honore cōtentus fuit: equidē nunq̄ ſum mi
ratus q̄ ſæpius a fortuna q̄ iudicio ꝓficiſcerent᷑: maxīe tn̄
hic me titulus admonuit: q̄ eēnt inimica & inepta q̄ īterdū
in cænū in has ſordes abiicerent᷑: q̄d deniqꝫ ille furcifer &
recipere auſus eſt & recuſare: atqꝫ etiā ut moderatiōis exem
plum poſteris ꝓderet. ſed q̄d indignor? ridere ſatius: ne ſe
magnū aliquid adeptos putent qui huc fœlicitatis perueni
unt ut rideantur. Vale.

Studium impeditū & imitatio demoſthenis. .xxx.

GAius Pli. Genitori ſuo. S. Torqueor ꝙ diſcipulum
(ut ſcribis) optimæ ſpei amiſiſti: cuius & ualitudīe
& morte īpedita ſtudia tua: q̄d neſciā? cū ſis oīum officiorū
obſeruātiſſimus: cūqꝫ oēs (quos ꝓbas) effuſiſſiē diligas: me
huc quoqꝫ urbana negocia ꝑſecunt᷑: ſūt.n.q me iudicē aut
arbitꝝ faciūt: accedūt q̄relæ ruſticoꝝ: q̄ auribus meis poſt
longū tp̄s ſuo iure abutunt᷑: īſtat & neceſſitas agroꝝ locan
doꝝ p q̄ moleſta: adeo raꝝ eſt īueīre ydoneos cōductores
q̄bus ex cauſis p̄cario ſtudeo: ſtudeo tn̄. Nā & ſcribo aliq̄d
& lego: ſed cū lego ex cōpatione ſentio q̄ male ſcribā: licet
tu mihi bonū aīmū facias q libellos meos de ultōe heluidii
orōni demoſthenis cōtra nudiā cōfers: quā ſane cū cōpone
rē illā habui ī manibus: nō ut emularer: īprobū.n. ac pene
furioſū ſed tn̄ imitarer & ſeq̄rer: q̄tū aut diuerſitas īgenioꝝ
maximi & minimi aut cauſæ diſſimilitudo pateretur. Vale.

Amor moreſq; Claudii. .xxxi.

G Aius Pli. Cornuto ſuo. S. Claudius pollio amarĩ a te cupit dignus hoc ipo ꝙ cupit. deĩde ꝙ ipe te diligit: neq;. n. fere quiſq̃ exigit iſtud niſi q facit: uir alioqn rectus: ĩteger: pudicus: quietus: ac pene ultra modũ (ſi qs tñ ultra modũ) uerecundus: huc cum ſimul militaremus: non ſolũ ut cõmilito inſpexi: ꝑerat alæ militari: ego iuſſus a legato conſulari rõnes alaꝝ & cohortiũ excutere: ut magnã quorundã fedamq; auaritiam negligentiam parẽ: ita huiuſ ſũmam ĩtegritatẽ: ſolicitã diligẽtiam inueni. Poſtea promotus ad ampliſſimas ꝓcurationes: nulla occaſione corruptus: ab inſito abſtinẽtie amore nunq̃ deflexit: nunq̃ ſecundis rebus intumuit: nunq̃ officioꝝ uarietate cõtinuam laudẽ humanitatis ĩfregit: eadẽq; firmitate anĩ laboribus ſuffecit: q̃ nunc otiũ patiẽ: quod quidẽ pauliſp cũ magna ſua laude ĩtermiſit: & poſt a Corelio nr̃o ex liberalitate ĩpatoris nerue: emẽdis diuidendiſq; agris autor aſſumptus: &. n. q̃ gloria dignum eſt: ſummo uiro in tanta eligendi facultate ꝑcipue placuiſſe. Idẽ q̃ reuerenter q̃ fideliter amicos colat multorum ſupremis iudiciis tum Muſani baſſi grauiſſimi ciuis credere potes cuius memoriam tam gratam grata ꝑdicatione prorogat & extendit ut librum de uita eius (nam ſtudia quoq; ſicut alias bonas artes ueneratur) ediderit: pulchrum licet & raritate ipſa probandum: cum pleriq; hactenus defunctoꝝ meminerint ut querant hunc hominẽ ac potiſſimũ tu (mihi crede) cõplectere: apphende: ĩmo & in uita ac ſic ama tanq̃ gr̃as referas. Neq; enĩ non obligandus eſt in amoris officio qui prior cepit. Vale.

Manumiſſi plures augmentum patriæ. .xxxii.

G Aius Pli. Fabato ꝓſocero ſuo. S. Delector iocundũ

tibi fuiſſe tyronis mei aduentum: ꝙ uero ſcribis oblata oc
caſione proconſulis :plurios manumiſſos unice letor. Cu
pio.n.patriã oĩbus qdẽ rebus augeri maxĩe tñ ciuiũ nume
ro:id.n.oppidis firmiſſimũ ornamentũ:illud etiam me nõ
ut ambitioſum ſed tñ iuuat quod adiicis: me quoq; grarũ
actione ut laude celebratum:eſt.n.xenophon ait : ſed laus
utiq; ſi te mereri putes. Vale.

Hyſtoriis inſerendus Pli.taciti. .xxxiii.

GAius Plin.Tacito ſuo.S.Auguror nec me fallit au
guriũ hyſtorias tuas ĩmortales futuras : quo magis
illis(ĩgenuæ fatebor)ĩſeri cupio: nã ſi eẽ nobis ſolet curæ:
ut facies nr̃a ab optĩo quoq; artifice exprimat̃ :nõne debe
mus optar̃ ut opibus ſimilis tui ſcriptor:p̃dicatorq; contin
gat:demõſtro ergo:q̃q̃ diligẽtiam tuã fuger̃ nõ poſſum:in
publicis actis:demõſtro tñ quo magis credas iocũdũ mihi
futurũ:ſi factũ meũ(cuius grã piculo cedit)tuo ĩgenio: tuo
teſtimonio ꝓbet̃ dederat me ſenatus cũ herẽnio ſenetione
aduocato ꝓuĩtiæ beticæ cõtra bebiũ maſſam dãnato maſſa
cẽſuerat:ut bona eius publice cuſtodirẽt̃ : Senetio cũ explo
raſſet cõſules poſtulatõibus uacaturos:cõuenit me:& ſi qua
cõcordia ĩqt ĩuictam nobis accuſationẽ executi ſumus:hác
adeamus cõſules:petamuſq; ne bona diſſipari ſinant q̃ eſſe
ĩ cuſtodia debẽt:reſpõdi cũ ſimus aduocati a ſenatu dati di
ſpice nũ pactas putes ptes nr̃as:ſenatus cognitõe finita .&
ille tu quẽ noles tibi terminũ ſtatues:cui nulla cũ ꝓuĩtia ne
ceſſitudo niſi ex beneficio tuo & hoc recenti :ipe & natus
ibi . & quæſtor in ea fui:tum ego ſi fixum tibi iſtud ac de
liberatum: ſequar te: ut ſi qua ex hoc inuidia non tua tan
tum uenimus ad conſules : dicit Senetio quæ res ferebat ;
aliqua ſubiungo uix dum cõticueramus & maſſa quæſtus

ſenectionẽ nõ aduocati fidẽ ſed inimicam amaritudinẽ im
pleſſe ĩpietatis reũ poſtulat:horror omniũ. Ego aũt uereor
inq̃ clariſſimi cõſules:ne mihi maſſa ſilentio ſuo ꝑuaricatio
nẽ obiecerit:ꝙ nõ me reum poſtulauit q̃ uox eſt ſtatim ex
cepta & poſtea multo ſermone celebrata eſt . Diuus qdem
Nerua iam priuatus tũc actendebat his grauiſſimis litteris
nõ mihi ſolum ueꝝ etiam ſæculo eſt gratulatus cui exẽplũ:
(ſic.n.ſcripſit)ſimile antiquis contigiſſet:hæc utcũq; ſe ha-
bent:notiora:clariora:maiora tu facies q̃ qui nõ exigo :ut
excedat acte rei modũ:nec hiſtoria debet egredi ueritatẽ &
honeſte factis ueritas ſufficit. Vale.

Caii Pli.iunioris epiſtolaꝝ liber octauus.

Editio libroꝝ morte ꝑuenti placere. .i.

CAius Pl.Maxio ſuo.S.Sæpe te monui ut libros
quos uel pro te uel in platerã : imo & pro te &
in illũ(ita.n.materia cogebat)cõpoſuiſti :q̃ ma
turiſſime emicteres:quod nũc ꝑcipue morte eius audita:&
hortor & moneo:q̃uis.n.legeris:multis legendoſq; dederis
nolo tñ quẽq̃ opinari defuncto demũ inchoatos:quos ĩco
lumi eo ꝑegiſti:ſalua ſit tibi cõſtantia:erit aũt:ſi notũ equis
iniquiſq; fuerit nõ poteſt inimici mortẽ ſcribendi tibi na-
tam eſſe fidutiam:ſed iam paratã edictionẽ morte preuen-
tam:ſimul uitabis illud:nõ licita ĩ mortuos: nã quod de ui
uẽte ſcriptũ eſt:in defunctũ quoq; tanq̃ uiuentẽ adhuc edit
ſtati igit ſi quod aliud ĩ manibus differ: iteri hoc perfice:
quod nobis(q legimus)olĩ abſolutũ uidet :ſed iam uideat
& tibi cuius cũctationẽ nec res ipa deſiderat & tpis rõ ꝑci
dit. Vale.

Excuſatio breuiũ lraꝝ :lauſq; Tullii .ii.

GAius Pli.Sabino ſuo. S.Facis iocunde ꝙ non ſolũ
plurias epiſtolas meas ueꝝ etiã lõgiſſimas flagitas:

in qbus partior fui:parti propter tuas occupationes : parti
quia ipſe multũ diſtringebar plerũq₃ frigidis negociis:quæ
plerũq₃ & auocant animũ & cõminuunt:p̃terea nec materiã
plura ſcribẽdi dabatur:neq₃.n.eadẽ noſtra conditio:q̃.M.
Tullii ad cuius exemplũ uocas:illi.n.& copioſiſſimũ ĩgeni
um & ingenio uarietas rerꝫ magnitudoq₃ largiſſie ſuppete
bat:nos q̄ anguſtis termĩs claudamur :etiam tacẽte me per
ſpicis:niſi forte uolumus ſcholaſticas tibi atq₃ ut ita dicam
umbraticas lr̃as mictere ſed nihil minus aptum arbitramur
cũ arma ueſtra:cũ caſtra:deniq₃ cornua:tubas:ſudorẽ : pul
uerẽ ſoles cogitamus . Habes ut puto iuſtã excuſationem
quam tñ dubito an tibi probari uelim :eſt.n.ſũmi amoris
negare ueniam breuibus epiſtolis amicorũ q̃uis ſcias illis
conſtare rõnem. Vale.

Otium litterarum ludis ꝑtermiſſis. .iii.

GAius Pli.Caluiſio ſuo.S.Omne hoc tẽpus inter pu
gillares ac libellos iocũdiſſima quiete rranſmiſi:quẽ
admodũ inqs in urbe potuiſti . Circẽſes erant quo genere
ſpectaculi ne leuiſſime q̄dem teneor:nihil nouũ uel uarium
nihil quod non ſemel ſpectaſſe ſufficiat:quo magis miror
tot milia uirorꝫ tam pueriliter:idẽtidem currentis equos in
ſiſtẽtis curribus hoĩes uidere:ſi tñ uelocitate equorum aut
hominũ arte traherent̃ eſſet rõ nõnulla nunc fauent panno
pannũ amant:& ſi in ipſo curſu nõ mediocre certamen:hic
color:illuc ille huc tranſferat̃:ſtudiũ fauorq₃ tranſiuit: & re
pẽte agitatores illos quos ꝓcul noſcitant:quorꝫ clamitant
noĩa:relinquẽt:tanta gr̃a:tanta autoritas in una uiliſſia tu
nica:̃ micto apud uulgus : quod uilius tunica.̃ Sed apud
quoſdã graues hoĩes:quos ego cũ recordor in re inani :fri
gida:aſſidua:tã ĩſaciabiliter deſider̃:capio aliquã uoluptatẽ

Q₃ hac

ꝙ hac uoluptate non capiar:ac per hos dies libētiſſime oti um meum in litteris colloco:quos alii otioſiſſimis occupationibus perdunt. Vale.

Deſcriptio dūarum uillarum Plinii. .iiii.

GAius Pli. Romano ſuo. S. Edificare te ſcribis: bene eſt:inueni patrociniū:ædifico enī iam ratione quia tecū hoc quoqꝫ nō diſſimile quod ad mare tu ego ad lariū lacum:huius in litore plures meæ uillæ:ſed duæ ut maxime delectant: ita exercent altera impoſita ſaxis ī ore baiano lacum proſpicit altera quoqꝫ in ore baiano lacū tangit itaqꝫ illam tragædiam:hanc appellare comediā ſoleo:illā ꝙ qua ſi coturnis:hanc ꝙ quaſi ſoccis ſuſtinetᷣ:ſua utriqꝫ amænitas:& utranqꝫ poſſidēti ipſa diuerſitate iocundior:hæc lacu propius:illa latius utitᷣ:hæc illū ſinum unū molli curuamīe amplectitᷣ:illa e ditiſſimo dorſo duos dirimit:hic recta ge ſtatio lōgo limite ſup litus extenditᷣ:illic ſpatioſiſſio xiſto leuiter inflectitur:illa fluctus nō ſentit:hæc frangit: ex illa poſſis deſpicere piſcantis:ex hac ipē piſcari:hamūqꝫ e cubiculo ac pene etiā lectulo ut e nauicula iacere:hæ mihi cauſæ utriqꝫ quæ deſunt aſtruendi:ob ea quæ ſupſunt ſed qd ego rōnem tibiᷣ apud quem pro rōne erit idem facere. Vale.

Conſolatio mortui eiuſqꝫ laudes. .v.

GAius Pli. Coloni ſuo. Sal. Vnice probo ꝙ Pompeii qntiani morte tā dolēter afficeris: ut amiſſi caritatē deſiderio extendas:nō ut pleriqꝫ qui tm̄ uiuentis amāt:ſeu potius amare ſe ſimilant:at ne ſimulant quidē niſi ꝙ florē tis uident:nā miſeroꝝ nō ſecus ac defunctoꝝ obliuiſcuntᷣ. Eſt tibi pennis fides tantaqꝫ in amore cōſtantia: ut finiri ni ſi tua morte nō poſſit:& hercule is fuit quintianus quē di ligi deceat ipſius exemplo:fœlices amabat:miſeros tuebatᷣ

deſiderabat amiſſos.Iam illi q̃ta probitas in ore:quanta in
ſermone cunctatio:quā pari libra grauitas:comitaſq;:quod
iudicium:quod ſtudium litterarum :qua pietate cū diſſimi
limo parente uiuebat:cum nō obſtabat illi:quo minus uir
optimus uideret᷑ :ꝙ erat optimus filius.Sed quid dolorem
tuū exulcero:q̃q̃ ſic amaſti iuuenē:ut hoc potius q̃ de illo ſi
leri uelis a me p̄ſertim cuius prædicatione putas uitā eius
ornari:memoriam prorogari :ipſamq; illam : qua raptus:
ætatem poſſe reſtitui.Vale.

Reprehenſio patris filium acerbius tractantis. :vi:

GAius Pli.Iuniori ſuo.S.Caſtigabat quidā filiū ſuū:
ꝙ paulo ſumptuoſius equos & canes emerit :huic
ego:iuuene digreſſo:heus tu nunq̃ ne feciſti:ꝙ a patre cor
ripi poſſet? feciſti dico : non interdū facis quod filius tuus
ſi repente pater ille:tu filius pari grauitate rep̄hendat:Non
oēs hoīes aliquo errore ducunt᷑ non hic in illo ſibi:in hoc
alius indulget:hæc tibi admonitus īmodice ſeueritatis exē
plo amoris mutui ſcripſi:ne quando tu quoq; filium tuum
durius acerbiuſq; tractares: cogita & illum puerum eſſe :&
te fuiſſe:atq; ita hoc ꝙ es pater utere : ut memineris te ho-
minem eſſe : & hominis patrem.Vale.

Cœna ingrata propter ſcurras cynedos & moriones :vii:

GAius Plin.Genitori ſuo.S.Recepi lr̄as tuas quibus
quereris tedio tibi fuiſſe q̃uis lautiſſimā cœnā:quia
ſcurre cynedi moriones mēſis inerrabant.Vis tu remictere
aliquid ex rugis:ſiquidē nihil tale habeo:habentes tn̄ fero
cur ergo nō habeo? quia nequaq̃ me ut inexpectatū feſtinū
ue delectat:ſi quid molle a cynedo:petulans a ſcurra:ſtultū
amor ione profertur: non rationem ſed ſtomachū tibi nar
ro:atq; adeo q̃ multos putas eſſe:quos eque ea:quibus ego

& tu capimur & ducimur:partim ut inepta partim ut mo-
leſtiſſima offendant:q̃ multi cum lector aut lyriſtes: aut co
niedus inductus eſt:calceos poſcunt: aut non minore cum
tedio cubant:q̃ tu iſta(ſi.n.appellas) ꝓdigia ꝑpeſſus es:de
mus igit̃ alienis oblectationibus ueniam:ut noſtris impe-
tremus. Vale.

Preces pro liberto qui & dominum errauerat: .viii.

GAius.Pli.Sabiniano ſuo.S.Libertus tuus cui ſuccẽ
ſere te dixeras . Venit ad me aduolutuſq; pedibus
meis tanq̃ tuis heſit:fleuit multũ:rogauit multum:& tacuit
in ſumma fecit mihi fidẽ pœnitentiæ ueræ credo emẽdatũ
qa deliqſſe ſe ſentit:iraſceris ſcio & iraſceris merito:idq; ſcio
ſed tũc quoq; ꝓcipua mãſuetudis laus:cui iræ cauſæ iuſtiſ
ſimæ ſunt:amaſti hominem & ſpero amabis. Interĩ ſufficit
ut exorari te ſinas:licebit rurſus iraſci ſi meruerit: ꝙ exora
tus excuſatius fames:remicte aliquid adoleſcentiæ ipſius:
remicte lacrimis:remicte indulgentiæ:ne torſeris illũ etiam
te torquens:cum tam lenis iraſceris:uereor ne uidear nõ ro
gare ſed cogere:ſi ipſe precibus eius meas iunxero:iungam
tamen tanto plenius & effuſius:quanto ipſum acrius ſeue-
riuſq; corripui:diſtricte minatus nunq̃ me poſtea rogaturꝫ
hoc illi:quem terreri oportebit tibi non iddem:nam fortaſ
ſe iterum rogabo:iterum impetrabo:ſit modo tale ut roga
re me:te id præſtare deceat. Vale.

Receptio liberti magiſtram: .ix.

GAius Pli.Sabiniano ſuo.S.Bene feciſti ꝙ libertum
aliqñ tibi carum reducentibus epiſtolis meis in do
mum in animũ recepiſti.Iuuabit hoc te me certe iuuat : pri
mum ꝙ te tam tractabilem uideo:ut in ira regi poſſis:dein
de ꝙ tantũ mihi tribuis : ut uel autoritati meæ pareas :uel

p̃cibus indulgeas:igiť & laudo & gr̃as ago: ſimul ĩ poſte
rũ moneo ut te erroribus tuoꝝ & ſi nõ fuerit qui nõ depre
cetur placabilem præſtes. Vale.

Verſus Pli. oblectatio mamiliani. .x.

GAius Pli. Mamiliano ſuo. S. Quereris de turba Ca
ſtrenſiũ negocioꝝ:& tanq̃ ſũmo otio pfruare:luſus
& ĩeptias nr̃as legis:amas:flagitas:meq; ad ſimilia condẽda
nõ mediocriter ĩcitas. Incipio ex hoc genere ſtudioꝝ nõ ſo
lũ oblectationẽ ueꝝ etiã gloriã petere:poſt iudiciũ tuũ uiri
eruditiſſimi grauiſſĩ ac ſup iſta ueriſſimi nũc me rerũ actus
modice:ſed tñ diſtingũt: q̃bus finitis aliq̃d earũdẽ camena
rũ in iſtũ benigniſſimũ ſinũ mictã:tu paſſerculis & colũbu
lis nr̃is ĩter aquilas ueſtras dabis pennas:ſi tñ & tibi place
bunt:ſi tm̃ ſibi continendos cauea nido ue curabis. Vale.

Libertas noſi. .xi.

GAius Pl. Gemino ſuo. S. Laudas mihi & frequẽter
p̃ſens & nũc p epiſtolas noſum tuũ q̃ ſit liberalis:ĩ
quoſdã laudo:ſed nõ in ſolos:uolo. n. eũ q̃ ĩcit tribuere pa
triæ: ꝓpinquis affinibus amicis: ſed tñ iis dico pauperibus
nõ ut iſti ſi q̃ iis potiſſimũ donant q̃ donare maxime poſ
ſunt:hos ego uiſcatis hamatiſq; muneribus : nõ ſua ꝓmere
puto ſed aliena corripeř:ſunt ĩgenio ſimilimi q̃ q̃ huic do
nant:auferũt illi:famãq; liberalitatis auaritia petunt:primũ
eſt aũt ſuo eẽ contentũ. Deĩde quos p̃cipue ſcias ĩdigere ſu
ſtentantẽ fouentẽq; orbe quodã ſocialitatis ambire :q̃ cun
cta ſi facit iſte uſq;quaq; laudandus ẽ : ſi unũ aliq̃d minus
q̃dẽ laudandus tñ:tam paruũ eſt etiam ĩperfectæ liberalita
tis exemplar ea inuaſit hoĩes habendi cupido: ut poſſideri
magis q̃ poſſidere uideantur. Vale.

Liber ſardi ſcriptus in honorẽ Plinii. .xii.

GAius Pl.Sardo ſuo.S.Poſtq̃ a te receſſi non minus tecũ q̃ cũ apud te fui:legi.n.librꝝ tuũ:identidẽ repe-tens:ea maxĩe(nõ.n.mẽtiar)q̃ de me ſcripſiſti:in qbus qdẽ ꝑcopioſus fuiſti:q̃ multa:q̃ uarie:q̃ non eadẽ de eodẽ uiro tñ diuerſa dixiſti: laudẽ pariter & gr̃as agam? neutrũ ſatis poſſum :& ſi poſſem timerẽ ne arrogans eẽt ob ea laudare te:ob q̃ gr̃as agerẽ:unũ illud addam:oĩa mihi tanto lauda-biliora uiſa:q̃to iucundiora q̃to laudabiliora erant : Vale.

Otioſos & delicatos reprehendit. .xiii.

GAius.Pli.Ticiano ſuo.S. Quid agis? qd acturus es uitam iucundiſſimã.i.otioſiſſimam uiuo:quo fit ut ſcribere lõgiores epiſtolas nolim:uelim legere illud tanq̃ de-licatus:hoc tanq̃ otioſus . Nihil eſt.n.aut pigrius delicatis aut curioſius otioſis. Vale.

Immortalitas quæ. .xiiii.

GAius Pli.Paulino ſuo. S.Alius aliũ ego beatiſſimũ exiſtimo q bonæ manſuræq; famæ p̃ſumptiõe per fruit̃ :certuſq; poſteritatis cũ futura gloria uiuit: ac nihil ni ſi primũ æternitatis añ oculos:pingue illud altũq; otiũ pla ceat:&.n.oẽs hoĩes arbitror oportere:aut ĩmortalitatẽ ſuã aut mortalitatẽ cogitare:& illos quidẽ cõtendere eniti : & hos qeſcere nõ remicti: nec breuẽ uitam caducis laboribus fatigare:ut uideo multos miſera ſimul & ingrata ymagine ĩduſtriæ ad utilitatẽ ſui ꝑuenire:hæc ago:tanq̃ q̃ cotidie me cũ:& deſinã mecũ ſi diſſenties q̃q̃ nõ diſſenties:ut qui ſemꝑ clarũ aliquid & ĩmortale mediteris. Vale.

Oratio magna ꝑ partes diuiſa uideat̃ breuis. .xv.

GAius Pli.Macrino ſuo.S.Vereor ne ĩmodicã orati onẽ putares:quam cũ hac epiſtola accipies: niſi eẽt generis eius:ut ſæpe deſinere uideat̃ : nã ſingulis crimibus

ſingulæ uelut cauſæ cõtinent̃:poteris ergo ut ceperis: ubi-cũq; deſieris:q̃ deĩceps ſequent̃:& q̃ſi incipiẽtia leger̃ & q̃ſi coherẽtia:meq; ĩ uniuerſitate lõgiſſimũ breuiſſimũ in ptibuſ iudicare. Vale. Iuſtitiæ modus. .xvi.

GAius Pl. Tironi ſuo. S. Egregie facis (inq̃ro .n. & pſeuero) q iuſtitiã tuã puintialibus multa hũanitate cõmendas:cuius pcipua pars ẽ honeſtiſſimũ quẽq; cõplecti atq; ita a mĩoribus amari:ut ſimul a principibus diligare: pleriq; .n. dũ uerent̃:ut grãæ potentũ ĩpartire uideant̃:ſiniſteritatis atq; etiã malignitatis famam cõſequũtur:a quo uicio tu lõge receſſiſti ſcio:ſed tẽperare mihi nõ poſſum: quo minus laudẽ:ſimilis momẽti:q eũ modũ tenes: ut diſcrimina ordinũ dignitatũq; cuſtodias : q̃ ſi confuſa & permixta ſunt:nihil eſt æqualitate ipſa inequalius. Vale.

Laus reciproca. .xvii.

GAius Pl. Auguri ſuo. S. Si laudatus a te laudare te cepero:uereor ne nõ tã pferre iudiciũ meũ q̃ referre grãm:uidear:ſed licet uidear:oĩa ſcripta tua pulcherria exiſtimo:maxĩe tñ illa de nobis:accidit hoc:una eademq; de cauſa : nam & tu q̃ de amicis optime ſcribis:& ego de me (ut puto) optime lego. Vale.

Sciẽtiæ tm̃ incũbendũ:quis pcipiant etiam dianæ. .xviii.

GAius Pl. Tacito ſuo. S. Cupio pceptis tuis parere: ſed apro; tanta penuria ut minerue & diane (quas aĩs piter colẽdas) cõuenire non poſſit:itaq; minerue tm̃ ſeruiendũ ẽ:delicate tñ:ut ĩ ſeceſſu & ĩ æſtate:in uia plane nõ nulla leuiora:ſtatiq; delenda :garrulitate (q̃ ſermones nihil offendunt̃) extẽdi:his q̃dam addidi in uilla cũ aliud nõ liberet:itaq; poemata qeſcunt:q̃ tu inter nemora & lucos comodiſſime pfici putas;oratiunculã unam:alteram r̃tractaui

q̃q̃ eſt genus operis & inamabile & inamenū: magiſq; labo
ribus ruris q̃ uoluptatibus ſimile. Vale.

Scribendum quod libris inſeratur:
operaq; quæ Pli. uenditantur. .xix:

GAius Pl. Geminio ſuo. S. Epiſtolā tuam iocundiſſīe
recepi: eo maxīe ꝙ aliqd ad te ſcribi uolebas: ꝙ li-
bris īſeri poſſet: obueīet mea uel hæc ipa: quā monſtras: uel
potior alia: ſunt. n. offendicula nonnulla: circūfer oculos &
occurrēt. Byblíopulas lugdunii eē nō putabā: ac tanto libē
tius ex lr̄is tuis cognoui uēditari libellos meos: q peregre
maneī gr̄am q̃ in urbe collegerit delector: īcipio. n. ſatis ab
ſolutū exiſtimare: de quo tanta diuerſitate regionū diſc̄rta
hominū iudicia nō diſſentiunt. Vale.

Liber ultionis heluidii. .xx.

GAius. Pl. Quadrato ſuo. S. Quanto ſtudioſius intē
tiuſq; legiſti libros (quos de heluidii ultōe cōpoſui)
tanto īpenſius poſtulas: ut pſcribā tibi q̃q; extra libros q̃q;
circa libroſ totū deniq; ordinē rei: cui p ætatē nō īterfuiſti.
Occiſo domitiano ſtatui mecū addeliberaui eē magnā pul
chrāq; materiā īſectādi nocētes: miſeros uīdicandi: ſe pferē
di: porro īter multa ſcelera multoꝝ nullū atrotius uidebat̄
q̃ ꝙ in ſenatu: ſenator ſenatori: ꝑtorius cōſulari: reo iudex
manus ītuliſſet: fuerat alioqn mihi cū heluidio amicitia tan
ta q̃ta potuerat eē cū eo: q metu tēpoꝝ nomē īgēs: pareſq;
uirtutes ſeceſſu regebat: fuerat cū arria & fannia: q̃ꝝ altera
heluidio nouerca: altera mr̄ nouercæ: ſed ita me iura priua
ta ut publicū fas: & īdignitas facti: & exēpli rō incitabat: ac
primis qdē diebus reddite libertatis p ſe qſq; īimicos ſuos
dūtaxat minores: incōdito turbidoq; clamoī poſtulauerat
ſimul & oppſſerat: ego & modeſtius & cōſtātius arbitratus

ſum ĩmaniſſimũ reũ nõ cõmuni tẽporꝝ inuidia ſed proprio crimĩe urgere:cũ iam ſatis ille primus ĩpetus deferbuiſſet & languidior ĩdies ira ad iuſtitiam rediiſſet : q̃q̃ tũ maxĩe triſtis amiſſa nup uxore micto ad anniã(nupta hæc heluidio fuerat)rogo ut ueniat:qa me recens adhuc luctus limĩe cõtineret ut uenit:deſtinatũ eſt inq̃ mihi:maritũ tuũ nõ inultum pati nuncia arriæ & fanniæ ab exilio redibant cõſule te:cõſule illas an uelitis ut aſcribant facto:ĩ quo ego comite nõ egeo:ſed non tã gloriæ meæ fauerim ut uobis ſocietatis ius inuideã.Perfert annia mandata:nec ille morant̃. Oportune ſenatus intra diẽ tertiũ.oĩa ſemp ego ad Coreliũ retuli:quẽ ꝓuidentiſſimũ ætatis noſtræ ſapientiſſimũq; cognoui:ĩ hoc tñ contẽtus cõſilio meo fui: ueritus ne uetaret:erat.n.cũctatior cautiorq; ſed nõ ſuſtinui inducere ĩ animũ quo minus illi eadẽ die factuꝝ me q̃ indicare añ facerẽ non deliberabã:exptus ſum:de eo quod deſtinaueris non eẽ conſulendos:qbus conſultis obſequi debes:uenio in ſenatũ:ius dicẽdi peto : dico pauliſp maxĩo aſſenſu:ubi cepi crimẽ actingere:reũ deſtinare adhuc tñ ſine nomĩe:undiq; mihi r̃clamari:alius ſciamus q ſit de quo extra ordinẽ referas:alius qs eſt añ relationẽ reus alius ſalui ſimus : q ſupſumus.Audio impturbatus:ĩterritus:tm̃ ſuſcepte rei hõeſtas ualet:tm̃q; ad fiduciã uel metũ differt:nolit hoĩes ꝙ facias quod nõ ꝓbent:longũ eſt oĩa(q̃ tũc hinc inde iacta ſũt)recẽſere:nouiſſĩe cõſul ſecũde ſentẽtiæ loco:dic ſi qd uolueris pmiſeris inq̃ quod uſq; adhuc oĩbus pmiſiſti r̃ſideo:agunt̃ alia.Interĩ me qdam ex cõſularibus amicis:ſecreto accurato q; ſermone:q̃ſi nimis fortiter incauteq; ꝓgreſſũ: corripit reuocat:monet ut deſiſtã.adiicit etiã notabilẽ te futuris principibus feciſti:eſto inq̃ dum malis uix illi diſceſſerat:rurſus

alter:quid audes? quo ruis? quibus te periculis obiicis? qd
p̄ſentibus confidis? Incertus futurorũ? laceſſis hominẽ iam
præfectum erarii:& breui conſulem:præterea qua gratia:q
bus amicitiis fultũ? nominat quendam qui tum ad orientẽ
ampliſſimum exercitum non ſine magnis dubiiſq; ſermoni
bus optinebat.ad hæc ego omnia præcepi:atq; animo me
cum ante peregi:nec recuſo ſi ita caſus actulerit:luere penaſ
ob honeſtiſſimum factum : dum flagicioſiſſimũ ulciſcar:iã
cẽſendi tempus.dicit domitius apollinaris conſul deſigna
tus:dicit fabritius uegento fabius poſtumius:uectiuus pro
culus collega publicii certi de quo agebatur: uxoris autem
meæ quam amiſerã uictricus :poſt hos annius flaccus: om
nes certe nõdum a me nominatum defendunt: crimẽq; q̈ſi
medio relictum defenſione ſuſcipiunt : quæ præterea dixe
rint non eſt neceſſe narrare:in libris habes: ſum enim cun
cta ipſorum uerbis perſecutus.Dicunt contra Auidius qui
etus.Cornutus tertullius. Iniquiſſimũ eſſe quærelas dolen
tium excludi:ideoq; arriæ & fanniæ ius q̃rendi nõ auferen
dũ:nec ĩtereſſe:cuius ordinis quis ſit:ſed quam cauſam ha
beat.Cornutum datum ſe a cõſulibus tutorẽ heluidii filiæ
petẽtibus matre eius & uictrico:nũc quoq; nõ ſuſtinere de
ſerer̃ ſui officii ptes:in quo tñ & ſuo dolori modũ ĩponere
& optimaꝝ fœminaꝝ p̄ferre modeſtiſſimũ affectũ:q̃ cõtẽp
tas eẽ:admoner̃ ſenatũ publicii certi cruẽte adulatõis: & pe
tere ſi pena flagicii manifeſtiſſimi remictat̃ :nota certe qua
ſi cenſoria inuratur : dum ſatrius rufus medio ambiguoq;
ſermone:puto inquit iniuriam factam publicio certo:ſi nõ
abſoluit̃ .accuſatus ẽ ab amicis arriæ & fanniæ:noĩatus ab
amicis ſuis nec debemus ſoliciti eſſe:idẽ.n.& nos :q bñ ſen
timus de hoĩe iudicaturi ſumus:ſi innocẽs ẽ(ſicut & ſpero

& malo.& donec aliquid ꝓbetur credo)poteris abſoluere.
hoc illi quo qſqꝫ ordine citabant̃:uenit̃ ad me conſurgo:
utor initio:ꝙ in libro ẽ:rn̄deo ſingulis:mirū qua intentõe
qbus clamoribus oĩa exceperit:qui mõ reclamabant:tanta
cõuerſio uel negocii dignitatẽ:uel ꝓuentū or̄onis: uel acto
ris cõſtantiā ſubſecuta ẽ:finio:ĩcepit reſpõder̃ ueiento:nẽo
patit̃:obturbat̃:obſtrepit̃:adeo qdẽ ut diceret rogo.p.c.
ne me cogatis ĩplorar̃ auxiliū tribunoꝝ & ſtatĩ murena tri
bunus:ꝑmicto tibi ut ueiẽto dicere:tū quoqꝫ reclamat̃.iter
moras cõſul citatis noĩbus & pacta diſſentõe:mictit ſenatū
ac pene adhuc ſtantẽ:tẽptantẽqꝫ dicer̃ ueientonẽ reliqt:mul
tū ille de hac(ita uocabat)cõtumelia q̃ſtus ẽ homerico uer-
ſu.O ſenex iuuenes te p̄lio domant.Nõ fere qſq̃ in ſenatu
fuit:qui me nõ amplecteret̃:exoſcularetur : certatĩqꝫ laude
cumularet:ꝙ intermiſſū tam diu morẽ in publicū cõſulẽdi
ſuſceptis ꝓpriis ſimultatibus reduxiſſẽ:ꝙ deniqꝫ ſenatū in
uidia liberaſſẽ:q̃ flagrabat apud ordines alios : ꝙ ſeuerus ĩ
cæteris ſenatoribus ſolis diſſimulatõe q̃ſi mutua parceret.
hæc acta ſunt abſente certo : fuit.n. ſiue tale aliqd ſuſpica
tus:ſiue ut excuſabatur infirmus:& relationi quidem de eo
cæſar affuit.Obtinui tn̄ quod intẽderam.Nam collega cer
ti cõſulatū ſucceſſorẽ certus accepit planeqꝫ factū eſt ꝙ dixe
ram in fine:reddat p̄miū ſub optimo principe ꝙ a peximo
accepit poſtea actionẽ meā:utcunqꝫ potui recollegi:addidi
multa:accidit fortuitū ſed nõ tanq̃ fortuitū:ꝙ editis libris
Certus intra pauciſſimos dies implicitus morbo deceſſit:
audiui referẽtes hanc ymaginẽ mẽti eius: hāc oculis ineſſe:
tanq̃ uideret heluidium:reſpondẽt mihi: uera ne hæc affir
mar̃ nõ auſim:intereſt tn̄ exẽpli ut uera uideant̃ habeſ epi
ſtolā ſi mõ epiſtloā cogitas:libris quos legiſti: nõ minorẽ

Sed imputabis tibi qui cõtentus libris non fuiſti. Vale.

Scripta Plinii pro tacito. .xxi.

GAius Plin. Tacito ſuo .Sal. Nec ip̃e tibi plaudis & ego nihil magis ex fide q̃ de te ſcribo poſteris: an aliq̃ cura nr̃i neſcio: nos certe meremur ut ſit aliq̃: nõ dico ingenio (idẽ.n.ſupbie) ſed ſtudio ſed labore: ſed reuerentia poſterorꝝ: pergamus modo itinere inſtituto: ꝙ ut paucos in lucem fama puexit: ita multos & tenebris & ſilẽtia ꝑterit Vale.

Otii cauſa ꝑfectio Pli. In tuſcos. .xxii.

GAius Pl. Falconi ſuo. S. Refugerã ĩ tuſcos: ut oĩa ad arbitriũ meũ facerẽ: at hoc ne ĩ tuſcis qdẽ: ita multiſ undiq; ruſticorꝝ libellis & tã q̃rulis inqetor: quos aliquãto magis ĩuitus q̃ meos lego: nã ut meos inuitus: retracto enĩ actiũculas q̃ſdam: ꝙ poſt intercapedinẽ tp̃is & frigidũ & acerbũ ẽ: aratiões q me abñte negligunt (interdũ.n. equũ cõſcendo & p̃emfamiliæ hactenus ago) q aliquã partẽ p̃diorũ ſed ꝑ geſtatõe percurro: tu conſuetudinẽ ſerua: nobiſq; ſic ruſticis urbana acta perſcribe. Vale.

Modus ſeruandus legendorꝝ librorꝝ aliorꝝq;. .xxiii.

GAius Pl. Sabino ſuo. S. Qua ĩtentõe quo ſtudio q̃ deniq; memoria legeres libellos meos: epiſtola tua oñdit: ipſe igit̃ exhibes negociũ tibi: q deligis & mutas: ut q̃ pluria coĩcarem tecũ: uelim facias: p partes tñ & q̃ſi digeſta: ne iam ipſam mẽoriam (cui gr̃as ago) aſſiduitate & copia turbem: oneratamq; & quaſi oppreſſam cogã pluribus ſingula poſterioribus priora dimictere. Vale.

Defenſio uerſuũ inſcriptorꝝ ĩ ſepulchro uirginei .xxiiii.

GAius Plĩ. Rufoni ſuo. S. Significas legiſſe te in q̃dã epiſtola mea: iuſſiſſe uirginiũ rufũ ĩſcribi ſepulchro ſuo. Hic ſitus ẽ rufus pulſo q iudice quondã: ĩperiũ aſſeruit

non ſibi ſed patriæ:reꝑhendis ꝙ iuſſerit:addis etiã melius rectiuſqꝫ frontinũ:ꝙ uetuerit oĩo monumentũ ſibi fieri:me qꝫ ad extremũ qd de utroqꝫ ſentiã cõſulis:utrũqꝫ dilexi: mĩratus ſũ magis quẽ tu reꝑhendis atqꝫ miraris:ut nõ putarẽ ſatis unq̃ poſſe laudari cuius nũc mihi ſubeunda defẽſio ẽ: oẽs ego q magnũ aliquid memorandũqꝫ fecerunt:non mõ uenia:uerꝝ etiam laude digniſſimos iudico:ſi ĩmortalitatẽ quã meruerẽ ſectant̃:uicturiqꝫ noĩs famã ſuꝑmis etiam titulis ꝓrogare nitunt̃:nec fere q̃q̃ niſi uirginiũ inuenio: cuius tanta in ꝑdicando uerecundia:q̃ta gloria ex facto:ipẽ ſum teſtis:familiariter ab eo dilectus ꝓbatuſqꝫ:ſemel oĩo me audiẽte ꝓuectũ:ut de rẽbus ſuis hoc unũ referret:ita ſecũ aliqñ C.liuiũ locutũ *ſcis uergini* q̃ *hyſtoriæ* fides debeat̃: ꝓinde ſi qd ĩ hyſtoriis meis legis aliter ac uelles rogo ignoſcas:& hic tũ.C.liuio.Nec tu ignoras iõ me feciſſe ꝙ feci:ut eẽt liberꝝ nobis ſcriberẽ q̃ libuiſſet. Agedum hunc ipm frõtinũ ĩ hoc ipo(ĩ quo tibi partior uidet̃ & ꝑſſior)cõparemus:uetuit extrui monumẽtum:ſed qbus uerbis:ĩpenſa monumenti ſuꝑuacua ẽ:mẽoria nr̃i durabit ſi uita meruimus.An reſtrictius arbitraris ꝑ orbẽ terrarꝝ legẽdum dare:duraturã memoriã ſuã:q̃ uno ĩ loco duobus uerſiculis ſignare ꝙ feceris q̃q̃ nõ habeo ꝓpoſitum illũ reꝑhendẽdi:ſed hunc tuẽdi cuius q̃ poteſt apud te iuſtior eẽ defẽſio q̃ ex collatõne eius: quẽ ꝑtuliſti: meo qdẽ iudicio neuter quidẽ culpãdus quorꝫ uterqꝫ ad gloriã pari cupiditate diuerſo itinerẽ cõtẽdit:alter dum expetit debitos titulos:alter dum mauult uideri contẽſiſſe. Vale:

Libelli & uindemiæ Plinii. .xxiii.

GAius P. Venatori ſuo.S. Tua uero epiſtola tãto mihi iucũdior fuit q̃to lõgior erat ꝑferti cũ de libellis meis tota loq̃ret̃ quos tibi uoluptati eẽ nõ miror:cũ oĩa noſtra

p̄inde ac nos ames. Ipſe cū abſim: uindemias graciles qdē: uberiores tñ q̄ expectauerā colligo: ſi colligere eſt nōnunq̄ decerpe unā: torcular inuiſere: guſtare de lacu muſtū: obrepere urbanis qui nunc ruſticis preſunt: meq; notariis & lectoribus reliquerunt. Vale.

Valitudo & ſcientia paſſieni. .xxvi.

GAius Pli. Seuero ſuo. S. Magna me ſolicitudīe affecit paſſieni pauli ualitudo & qdē pluris iuſtiſſimiſq; de cauſis. Vir. n. optimus nr̄i amātiſſimus: honeſtiſſimus: p̄terea in lr̄is ueteres emulatōe exprimit: reddit ꝓpertium in primis a quo genus ducit: uera ſoboles eoq; ſimilia illi: in quo ille p̄cipuus elegos eius in manū ſūpſeris: leges opus terſū: molle iucundū: & plane ꝓpertianū. i. optime ſcriptū: nup ad lyrica deflexit in qbus ita oratiū: ut ī illis illū alterꝫ effingi putes: ſi qd ī ſtudiis cognatio ualet. & huius propinquū magna uarietas: magna mobilitas: amat: ut q uerīſſime dolet ut q īpaciētiſſīe laudat ut q benigniſſīe ludit ut q facetiſſīe: oīa deniq; tanq̄ ſingula abſoluit: ꝓ hoc ego amico: ꝓ hoc īgenio nō minus eger aio q̄ corpe: illuc tandē me recepi: gratulare etiā licteris ipſis: q̄ ex piculo eius tm̄ diſcrimē adiere q̄tum ex ſalute gloriæ conſequentur. Vale.

Voluptas Plinii ex nomine eius uulgato. .xxvii.

GAius Pl. Maxio ſuo. S. Frequēter agēti mihi eueīt: ut cētūuiri cū diu ſe intra iudiciū: autoritatē: grauitatēq; tenuiſſēt oēs repēte q̄ſi uicti: coactiq; cōſurgerēt: laudarētq;: frequēter ex ſenatu famā: qualē maxīe optauerā: retuli nūq̄ maiorem tñ cepi uoluptatē q̄ nup ex ſermone Cornelii taciti: narrabat ſediſſe circenſibus proximum equitati Ro. hunc poſt uarios eruditoſq; ſermones requiſiſſe: italicus es: an prouintialis? ſe reſpōdiſſe: noſti me & quidem ex

ſtudiis ad hoc illú tacitus es an plinius exprimere non poſ
ſum q̃ ſit iocundú mihi ꝙ noia nr̃a q̃ſi lrar̃ ꝓpria non ho
minú lr̃is reddunẽ:ꝙ uterq; nr̃m is etiã ex ſtudiis q̃ſi notuſ
qbus uterq; ignotus ẽ.Accidit illud añ pauculos dies ſimi
le recũbebat mecũ uir egregius fabius rufinus:ſup eũ muni
ceps ipſius:q illo die primú uenerat in urbem.Rufinus de
mõſtrans me:uides húc? multa deide de ſtudiis nr̃is: & ille
plinius eſt ĩquit:uer̃ fatebor:capio magnú laboris mei fru
ctũ:an ſi demoſthenes iure letatus ẽ:ꝙ illú anus actica ita
noſcitauit hic demoſthenes ẽ ego celebritate nois mei gau
dere non debeo? ego uero & gaudeo & gaudere me dico:
neq; enim uereor ne iactantior uidear: cum de me alienum
iudicium:non meum profero: præſertim apud te :qui nec
ullius inuides laudibus & faues noſtris.Vale.

Oratoris deſcriptio. .xxviii.

GAius Pl.Lupco ſuo.S.Dixi de quodã oratore ſæcu
li nr̃i recto quidẽ & ſano:ſed par̃ grãdi & ornato:
ut opinor apte:nihil peccat niſi ꝙ nihil peccat:debet.n.ora
tor erigi:attolli:ĩterdũ etiã efferueſcer̃:efferri ac ſæpe accede
re ad p̃ceps.Nã plerũq; altis & excelſis adiacẽt abrupta:tu
tius ꝑ plana:ſed humilius & dep̃ſſius iter:frequẽtior currẽ
tibus q̃ reptãtibus lapſus:ſed his nõ labẽtibus nullam illis
nõnulla uis:etiã ſi labanẽ:nã ut quaſdã artes ita eloquẽtiã
nihil magis q̃ ancipicia cõmendãt:uides q fune in ſũma ni
tunẽ q̃tos ſoleãt excitar̃ clamores cũ iã iaq; caſuri uidẽtur
ſunt enĩ maxime mirabilia:quæ maxĩe expectata:maxime
ꝑiculoſa:utq; græci magis exprimũt παράβολα grãdi ſunt
ſubiecta diſcriminĩ:iõ neq̃q̃ par gubernatoris ẽ uirtus:cum
placido ac inturbato mari uehitur:tunc enĩ laudante nullo
inlaudatus inglorius ſubit portum:at cum ſtridunt funes:

turbat̃ arbor: gubernacula gemũt: tũc ille clarus & diis ma
ris ꝓximus. Cur hoc? qa uiſus ẽ mihi ĩ ſcriptis meis anno
taſſe q̃dam ut tumida: q̃dam ut ſublimia aut ĩproba audiẽ-
ti: aut nimia: q̃ ego plena arbitrabar: plurimũ aũt refert re-
p̄hendẽda adnotes: an ĩſignia: oĩs. n. aduertit quod eminet
& extat: ſed acri intentõe iudicandũ eſt an ĩmodicum ſit an
grande: altũ an enorme: atq; ut homerꝝ potiſſimum attin-
gam: quem tandem alterutram in ꝑtem poteſt fingere:
ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανὸς περὶ δὲ κέκλιτο
magnũ uero cœlũ ut tuba circũſonuit. Terra quoq; circum
clinata ẽ: ſed opus ẽ examine & libra: Incredibilia ſunt hæc
& inania: ac magnifica & cæleſtia: nec nũc ego ei me ſimilia
aut dixiſſe aut potuiſſe dicere puto: nõ ita inſanio ſed hoc
ĩtelligi uolo laxandos eẽ eloquẽtiæ frenos: nec anguſtiſſi
mo giro ingeniorꝝ ĩpetus refringendos. At. n. alia cõditio
oratorũ: alia poetarũ: q̃ſi uero. M. Tullius minus audeat: q̃
q̃ hũc omicto: neq;. n. ambigi puto: ſed demoſthenes ipe il
le norma oratoris: & regula: num ſe cohibet & cõprimit: tũ
primũ cum dicit illa notiſſima: ἄνθρωποι καὶ πόλεις
& rurſus ἐτειχήσατε τὴν πόλιν οὐδὲν λίθοις εἴ τι
& ſtatim οὐκ ἐκλήψεσθα τὴν εὔβοιαν προβαλέσθε πρὸς
ἀττικήν Et alibi ἐγὼ μὲν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι νὴ τοὺς θεοὺς
ἐκφρονούμενοι ἐν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων
Iam quid audientius illo pulcherrimo exceſſu νόσημα γὰρ

Quid hæc breuiora ſed audatia pari: τότε ἐγὼ τῷ θρασύνω
μέγα καὶ πολλῷ ῥέοντι κατ' εὐλαβῶν
ex eadem nota ὅταν δὲ ἐκ πλεονεξίας
καὶ πονηρίας ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα πάντα ἀνεχαίτισε
Similes his λίταν χυνισμοῖς ἁπάσαις ἐν τῇ πόλει δεικνύς τῆς διελύσε

Et ibidem

& dixerat

& deinceps

Nec ſatis.neq; ueſtros maiores arbitror hæc uobis iuris di
cendi loca ædificaſſe noua:ut talia in eis adulteria comictēt
adhuc:

Et mille talia:ut p̄ceperam quæ abeſchine p̄reſtigioſa uocā
bula uocant̄.In contrariū̄ icidi dicens:hunc quoq; ob iſta
culparis:ſed uide q̄to maior ſit qui rep̄henditur:ipſo repre
hendente & maior ob hæc:in aliis.n.uis: in his granditas
eius elucet.Num autē eſchines ipſe iis quæ in demoſthene
carpebat abſtinuit loqui oratorem hac lege: Cum uero ali
am uocem lex emictat aliam orator:alio loco eſt ita

iterum alio

uerum quod adeo probauit ut repetat

Iam illa cōmodius preſſiuſq;:

Tu uero ulceras uerū latronē. Expecto ut
ex hac epiſtola illud gubernacula gemūt: & diis maris p̄xi
mus:iiſdē notis:q̄bus ea de q̄bus ſcribo:cōfodias:intelligo
enī me dū ueniam prioribus peto in illa ip̄a quæ adnotaue
ras incidiſſe. Sed confodias licet dummodo iam nunc de
ſtines diem quo & de illis & de hiis corā exigere poſſimus.
aut enī tu me timidū:aut ego te temerarium faciam. Vale.

Libec

Liber hyſtoriæ cunctatio eius & recitatio. .xxix.

GAius Pl.Laterano ſuo.S.Quanta poteſtas:quanta dignitas:quanta maieſtas:q̃tum deniq; numen ſit hyſtoriæ cũ frequenter alias tũ proxime ſenſi . Recitauerat qdam ueriſſimũ libꝝ ptemq; eius in aliũ diem reſeruauerat ecce amici eiuſdẽ orantes obſecranteſq; ne aliqua recitaret: tantus audiendi quæ fecerat pudor:quibus nullus faciendi q̃ audire erubeſcunt:& ille quidẽ præſtitit ꝙ rogabat̃: ſinebat fides :liber tñ(ut factum ip̃m manet)manebit leget̃ q; ſemp tanto magis:ſed nõ ſtati:citant̃ eni homines ad cognoſcenda q̃ differuntur.Vale.

Receptio triũ lr̃arum earumq; reſponſio. .xxx.

GAius Pl.Romano ſuo.S.Poſt longũ tẽpus epiſtolas tuas & tres pariter recepi : omẽs elegantiſſimas: amantiſſimas:& quales a te uenir̃ p̃ſertim deſideratas oportebat:quaꝝ una iniungis mihi iocundiſſimũ miniſteriũ ut ad plotinã ſciſſimã fœminã pferãt̃:eadẽ cõmendas pupillũ arthemiſiũ:ſtatĩ p̃ſtiti ꝙ petebat.Indicas etiam modicas te uindemias collegiſſe:cois hæc mihi tecũ:q̃q̃ in diuerſiſſima parte terrarum querela eſt.Altera epiſtola nuntias multa te nũc dictare:nũc ſcribere:qbus nr̃a rep̃ſentes:gr̃as ago :agerem magis ſi me illa ipſa q̃ ſcribis:aut dictas legere potuiſſem:& erat æquũ:ut te mea ita me tua ſcripta cognoſcere: etiam ſi ad aliũ q̃ ad me pertinent:polliceris in fine cũ certi de uitæ noſtræ ordinatione aliquid audieris.futurũ te fugitiuum rei familiaris:ſtatiq; ad nos aduolaturũ:qui iam tibi cõpedes nectimus:quas effringere nullo modo poſſis.Tertia epiſtola cõtinebat eſſe tibi redditã orõnem ꝓ caio lanio inquis eam uberiorem q̃ dicente me audiente te fuerit : eſt melior & uberior.Multa & enim poſtea ĩſerui: adiicis alias

te litteras curioſius ſcriptas miſiſſe:an acceperim quæris ńo accepi:eas accipere geſtio:proinde prima quaq; occaſione micte:appoſitis quidē uſuris:quas ego minime parcus par ciſſimas putabo. Vale.

Vnū inſigniter potius q̄ plura mediocriter .xxxi.

GAius Pli.Ruſtico ſuo.S.Vt ſatius unū aliquid iſig niter facere:q̄ plura mediocriter ſic plura mediocri ter ſi nō poſſis unū aliquid inſigniter:quod intuēs ego ua riis me ſtudiorum generibus:nulli ſatis confiſus: experior: ꝓinde:cum hoc uel illud leges:ita ſingulis ueniā ut nō ſin gulis dabis. An cæteris artibus excuſatiōi īuero: lr̄is duri or lex in quibus difficilior effectus eſt: qd autē ego: de ue nia quaſi ingratus: Nā ſi ea facilitate ꝓxima acceperis qua priora:laus potius ſperanda q̄ uenia obſecranda eſt. Mihi tn̄ uenia ſufficit. Vale.

Miraculum Delfini. .xxxii.

GAius Pli.Caninio ſuo.S. Incidi in materiam uerā: ſed ſimilimā ficte dignāq; iſto latiſſimo altiſſio pla neq; poetico īgenio.Incidi aūt dū ſuꝑ cœnā uaria miracula hinc inde referunť:magna autori fides:tn̄ & ſi quid poetæ cum fide:is tamē autor cui bene uel hyſtoriā ſcripturo cre didiſſes.Eſt in africa ypponēſis colonia mari proxima: ad iacet nauigabile ſtagnū : ex hoc in modū flumis eſtuarum emergit.q̄ uice alterna ꝓut eſtus aut repſſit aut īpulit: nūc infertur mari:nunc redditť ſtagno:oīs hic eſtus piſcādi na uigandi atq; etiā natandi ſtudio teneť maxime puerorum quos otium luſuſq; ſolicitat:his gloria & uirtus altiſſime ꝓ uehi:uictor ille qui longiſſime ut litus ita ſimul natātes re liquit quo in certamie puer quidā audētior cæteris in ulte riora tendebat:delfinus īcurrit & nunc precedere puerum:

nunc ſequi:nunc circuire:poſtremo ſubire:deponere: iterũ
ſubire:trepidantemq; ꝓferre:primum in altum: mox flectit
ad litus:redditq; terræ & æqualibus:ſerpit per coloniam fa
ma concurrerẽ omnes:ipſum puerꝝ tanquã miraculum aſpi
cerẽ:interrogarẽ:audirẽ:narrare.Poſtero die obſident litus: ꝓ
ſpectant mare & ſiquidem mari ſimile:ſtant pueri . Inter
hos ille:ſed cautius : delfinus rurſus ad tempus:rurſus ad
puerꝝ uenit:puer fugit:ille cum cæteris delfinis quaſi inui
tet & p̃uocet exilit:mergitur:uarioſq; orbes implicat: expe
ditq;:hoc altero die:hoc tertio:hoc pluribus diebus:donec
homines ĩnutritos mari ſubiret timendi pudor : accedũt &
alludunt & appellant:tangunt:etiam ꝑtractantq; p̃euntem
creſcit audacia & exꝑimento maxime :puer qui primus ex
ꝑtus eſt:adnatanti inſiliit tergo:fertᷣ refertᷣq; : agnoſcit ſe
amari:amat ipſe:neuter timet:neuter timetᷣ : huius fidutia:
manſuetudo illius augetᷣ :nec nõ alii pueri dextra leuaq; ſi
mul eunt:hortantes:monenteſq; ibat una:id quoq; mirum
delfinus alius tantum ſpectator & comes: Nihil enim ſimi
le aut faciebat aut patiebatᷣ :ſed alterum illum ducebat:r̃du
cebatq;:ut puerꝝ cæteri pueri:Incredibile:tam uerꝝ tamen q̃
priora:delfinum geſtatorem colluſoremq; puerorꝝ in terrã
quoq; extrahi ſolitum hareniſq; ſiccatum:ubi incaluiſſet in
mare r̃uolui . Conſtat octauium auitum legatum ꝓconſu
lem in litus educto religione praua ſuꝑfudiſſe unguentum
cuius illum nouitatem odoremq; in altum r̃fugiſſe:nec niſi
poſt multos dies uiſum languidum & meſtum:mox reddi
tis uiribus priorem laſciuiam & ſolita miniſteria r̃petiſſe:
cõfluebant oẽs ad ſpectaculũ magr̃atus quoꝝ aduentu &
mora modica res.p.acterebatᷣ :poſtremo locus ipſe q̃etem
ſuã ſecr̃tũq; ꝓdebat:placuit occulte ĩterfici:ad quod coibatᷣ

hæc tu qua miſeratione:qua copia deflebis: ornabis: attol
les:q̃q̃ non eſt opus affingas aliquid:aut aſtruas:ſufficit ne
ea quæ ſunt uera minuant̃. Vale.

Pronũciatio mala Plinii in uerſibus. .xxxiii.

GAius Pli. Tranquillo ſuo Salutẽ. Explica æſtũ meũ:
audio me male legere dumtaxat uerſus: orationes
enĩ comodius:& tanto minus uerſus: cogito ergo recitatu
rus familiaribus amicis experiri libertũ meum: hoc quoq;
familiare ꝙ legit non bene:ſcio melius lecturum:ſi tamen
non fuerit ꝑturbatus:eſt enĩ tam nouus lector:q̃ ego poe-
ta:ipſe neſcio quid illo legente interi faciã:ſedeam:defixus
mutus:& ſimilis ocioſo:an ut quidã:quæ ꝓnuntiabit mur
mure:oculis manu proſequar:ſed puto me nõ minus male
ſaltare q̃ legere:iterum dicã explica æſtum meum:uereq; re
ſcribe:num ſit melius peſſime legere:q̃ iſta uel nõ facere uel
facere. Vale.

Lectio libri Plinio miſſi. .xxxiiii.

GAins Pli. Appio ſuo Salutẽ. Et librũ quem miſiſti
accepi:& gratias ago:ſum tñ in hoc tempore occu-
patiſſimus:ideo nondũ eum legi: cum alioqui ualidiſſime
cupiã:ſed eam reuerentiã cũ litteris ipſis tũ ſcriptis tuis de-
beo:ut ſumere illa niſi uacuo aĩo irreligioſum putẽ: diligẽ
tiam tuã in retractandis operibus ualde probo: eſt tamen
aliquis modus: primũ ꝙ nimia cura deterit magis q̃ emen
dat: deinde ꝙ nos a recentioribus reuocat: ſimulq; nec ab
ſoluit priora nec inchoare poſteriora patitur. Vale.

Diſpoſitio tẽporis æſtatis. .xxxv.

GAius Pl. Fuſco ſuo. S. Queris quẽadmodũ in tuſcis
diẽ æſtate diſponã: euigilo cũ libuit: plerũq; circa
horã primã:ſæpe ãn:tardius raro :cluſæ feneſtræ manent:

mire.n.animũ:& ſilentiũ:& tenebræ ab iis q̃ auocãt abdu-
cunt:ut liber & mihimet relictus:nõ oculos aio ſed animũ
oculis ſequar:q̃ eadẽ:q̃ mens uiderit:quotiens non uident:
alia cogitant:ſi q̃d in manibus cogito ad uerbũ ſcribenti:
emẽdantiq; ſimilis:nũ plura uel difficile uel facile cõponi:
teneri uel potuerũt:notariũ uoco & dico admiſſo q̃ forma
uerã reuocat̃:rurſuſq; dimictit̃:ubi hora quarta uel quĩta
(neq;.n.certũ dimẽſumq; tẽpus)ut dies ſuaſit in xitum me
uel criptoporticũ cõfero:reliquã meditor edicto : uehiculũ
aſcẽdo:ubi quoq; idẽ:ꝙ ambulans aut iacẽs: durat intẽtio
mutatõe ipſa refecta:paulũ redormio:deĩde ambulo: mox
orationẽ græcam latinã ue clare & intẽte:nõ tam uocis cau
ſa:q̃ ſtomachi:iterꝝ ambulo:urgeor:exerceor:lauor:cœnan
ti mihi ſi cũ uxore uel paucis:liber legit̃ : poſt cœnã come
dia aut lyriſtes:mox cũ meis ambulo:quorꝝ in numero ſũt
eruditi:ita uariis ſermõibus ueſpa extendit̃ :& q̃q̃ longiſſi
mus dies cito conditur:nunq̃:ex hoc ordine aliqua mutan
tur:nã ſi diu iacui uel ambulaui:poſt ſomnũ demũ:lectõnẽ
quæ nõ uehiculo ſed ꝙ breuius quodq; uelocius : equo ge
ſtor.Interueniũt amici ex ꝓximis oppidis:partẽq; diei ad
ſe trahunt.Interĩ laſſo mihi oportuna interpellatõne ſubue
niunt:uenor aliq̃n:ſed nõ ſine pugillaribus : ut q̃uis nihil
ceperĩ:nõnihil referã:datur & colonis(ut uidetur ipſis)nõ
ſatis tẽporis:quorꝝ mihi agreſtes quærelæ litteras noſtras:
& iſta urbana opera comedant. Vale.

De exigendis officiis operibus.& ĩponendis cuſtodi
bus fructibus.& celebrando ꝓ conſulatus die. .xxxvi.

GAius Pl.Paulino ſuo.S.Nec tuæ naturæ eſt tranſla
titia hec & q̃ſi publica officia familiaribus amicis cõ
tra ipſorꝝ comodũ exigere:& ego te conſtantius amo: q̃ ut

uerear:ne aliter ac uelĩ accipias. Te.n.Kal.ſtatĩ conſulẽ uide
ro:ꝓſerti cũ me neceſſitas tuſcanoꝝ ꝑdioꝝ plures annos or
dĩatura detineat. In q̃ mihi noua cõſilia ſumẽda ſunt:nã pri
ore luſtro(q̃q̃ poſt magnas remiſſioẽs)reliq̃ creuerunt: ĩde
pleriſqꝫ nulla iã cura minuẽdi eris alieni:ꝙ deſꝑant poſſe ꝑ
ſolui:rapiũt etiã:conſumuntqꝫ ꝙ natura ẽ:ut q iã putant ſe
nõ ſibi placerẽ:occurrẽdũ ergo augeſcẽtibus uiciis & medẽ
dum ẽ:& medẽdi una rõ:ſi non mĩmo ſed ꝑtibus locũ: ac
deinde ex meis aliquos opis exactores cuſtodes fructibus
ponã:& alioqn nullũ iſtius genus redditus.q̃ ꝙ terra:cœlũ
annus r̃fert:ad hoc magnã fidẽ:acres oculos:nũeroſas ma-
nus poſcit:expiundũ tñ:& q̃ſi ĩ ueteri morbo q̃libet muta-
tiõis auxilia tẽptanda ſunt:uides q̃ nõ delicata me cã obire
primum conſulatus tui diem non ſinat:quẽ tñ hic quoqꝫ:
ut preſens:uotis:gaudio :gratulatione celebrabo. Vale.

Illaudatus ruffus:libriqꝫ abſolutio. .xxxvii.

GAius Pli. Saturnino ſuo. S. Ego uero ruffũ nr̃m lau
do:nõ qa tu ut ita facerẽ petiſti:ſed qa ẽ ille digniſ
ſimus:legi.n.libꝝ oĩbus numeris abſolutũ:cui multũ apud
me gr̃e amor ipſius adiecit:Iudicaui tamen:neqꝫ enim ſoli
iudicant qui maligne legunt. Vale.

Edes reficienda:aliaqꝫ extruenda. .xxxviii.

GAius Pl. Muſtio ſuo. S. Hauriſpicũ reficiẽda eſt mihi
edes cereris ĩ ꝑdiis ĩ melius & in maius uetus ſane &
anguſta cũ ſit alioq ſtato die frequẽtiſſĩa:nam idibus ſeptẽ
bris ĩdigena e regiõe tota coit populus:multe res aguntur
multa uota ſuſcipiũt̃:multa reddũt̃:ſed nullũ in proximũ
ſuffugiũ aut ĩbris aut ſolis:uideor ergo munifice ſimul:reli-
gioſe facturus ſi quam pulcherrimam extruxero addidero
porticus & illam ad uſum dee:has ad hoĩum: Velim ergo

emas q̃tuor marmoreas colúnas cuius tibi uidebit̃ generis emas marmora q̃bus ſolú q̃bus pietes excolant̃ erit etiã faciendũ ipſius dee ſignũ:qa antiquum illud e ligno q̃buſdã ſui p̃tibus uetuſtate truncatú ẽ:q̃tũ ad porticus uel iterim occurrit ꝙ uideat̃ neceſſe iſtinc repetendũ:niſi tñ formã ſecundũ rõnẽ loci ſcribas:neq̧.n.poſſũ circũdare tẽplo:nã ſolũ tẽpli hic flumine & abruptiſſimis ripis:hinc uia cingit̃: ẽ ultra uiam latiſſimum pluratũ in quo ſatis apte contra tẽplum ipſum porticus explicabuntur niſi q̃d tu melius inuenies:q ſoles locoꝝ difficultates arte ſuperare. Vale.

Locus æſtatis & hiemis Plinii. .xxxix.

GAius P.Fuſco ſuo.S.Scribis p̱ gratas tibi fuiſſe lr̃as meas:q̃bus cognouiſti quẽadmodũ ĩ tuſcis ocium æſtatis exigerẽ:r̃quiris q̃d ex hoc in laurẽtino:hieme permutem:nihil niſi quod meridianus ſõnus eximit̃: multũq̧ de nocte uel añ uel poſt diẽ ſumit̃:& ſi agendi neceſſitas iſtat q̃ frequẽs hyeme nõ iam comedo uel lyriſte poſt cœnã locus:ſed illa q̃ dictaui ut identidẽ retractantur ac ſimul memorie frequẽti emendatõe ꝓficitur:habes æſtate hyeme cõſuetudinem non addas huc licet uere tm̃ nunq̃ iter hyemẽ ſtatim æſtatemq̧ mediam ut nihil de die perditur ita de nocte paruulum acquiritur. Vale.

C.Pli.Secundi liber octauus explicit.Incipit Nonus lege fœliciter. C.Pl.Septio ſuo.S. .i.

ITer cõmode explicui excepto ꝙ q̃dam ex meis aduerſã ualitudinẽ feruentiſſis æſtibus cõtraxerunt.Encolpus q̃dẽ ille ſeria nr̃a:ille delitiæ exaſperatis faucibus puluer̃ ſanguie r̃iecit q̃ triſte hoc ipi q̃ acerbũ mihi ſit:cui oĩs ex ſtudiis gr̃a:ſi ĩhabilis ſtudiis fuerit. q̃s deĩde libellos meos ſic leget ſic amabit:quæ aures meos

m.iiii

ſubſequẽt:ſed dulciora ꝓmittũt:Stetit ſanguis Reſedit do lor:ꝑterea cõtinenſ ipe:nos ſoliciti:medici diligẽtes ad hoc ſalubritas cœli ſeceſſus qes tm̃ ſalutis q̃tũ ocii pollicentur.

C.Pli.Caluinio ſuo Salutem. .ii.

ALii in ꝑdia ſua ꝓficiſcũt ut locupletiores reuertantur: ego ut paupior. Vẽdiderã uidemias certatĩ negociatoribus emẽtibus iuitabat ſpes fefellit.erit expeditũ oibus remitter eq̃liter:ſed nõ ſatis equũ mihi aut egregiũ iprimis uidetur:ut foris ita domi:ut ĩ magnis ita in puis ut in aliẽis: ita ĩ ſuis agitar iuſtitiã:nã ſi paria peccata pares etiã laudes itaq; oibus qdẽ ne qs mihi nõ donatus abiret :ptẽ octauã ꝑcii quo qs emerat cõceſſi:deinde his qui ampliſſias ſũmas emptõibus occupauerant ſeparatĩ conſului:nã & me magis iuuerant & maius ipi facerẽt damnũ.Igitur is q pluris q̃.x. milibus emerant:ad illã cõem rẽ:& q̃li publicam octauam addidi .Decimauimus eius ſũme:q̃.x.milia exceſſerant :uereor ne paꝝ expſſeri:apertius calculo oñdam: ſi qui forte xv.milibus emerũt duo &.xv.miliũ octauã &.v.miliũ extulerũt:ꝑterea cũ ꝛputarẽ quoſdã ex debito aliq̃tũ :quoſdam aliqd quoſdã nihil ꝛpotuiſſe neq̃q̃ ueꝝ arbitrabar quos nõ eq̃ fides ſolutiõis hos benignitate remiſſiois eq̃re: Rurſus ergo iis q ſoluerant eius q̃ ſoluerant decimã ꝛmiſi ꝑ hoc.n. aptiſſie & in ꝑteritũ ſingulis ꝑ cuiuſq; merito gr̃a ꝛferri:& in futuꝝ oẽs cũ ad emẽdũ tũ etiã ad ſoluẽdũ allici uidebantur:magno mihi ſeu rõ ſeu facilitas ſtetit ſed fuit tanti:nam regiõe tota:& nouitas remiſſiõis & forma laudatur ex ipis etiam quos nõ una:ut dr̃ pertica ſed deſtinate gradatimq; tractauit.Quanto quis melior & probior:tanto mihi obligatior abiit:expertus non eſſe apud me.Vale.

C.Pli.Sparſo ſuo Salutem. .iii.

LIbꝝ quẽ nouiſſie tibi miſi:ex oibus meis:uel maxime

placer̃ ſignificas:ē eadē opinio cuiuſdā eruditiſſimi:quo ma gis adducor ut neutꝝ falli putē:qa nō ē credibile utrūq; fal li.& qa tm̃ blandior mihi:uolo.n.ꝓxima q̄q; abſolutiſſia ui deri:& iō iam nūc cōtra iſtū libꝝ faueo:or̃onē quā nuper in publico dedi:cōicaturus tecū ut primū diligentē tabellariū ī uenero :erexi expectationē tuam quam uereor ne deſtituat oratio in manus ſumpta. Interim tamen tanq̄ placituram : & fortaſſe placebitᵒ expecta. Vale.

C.Pli.Caninio ſuo Salutem. :iiii.

OPtime facis ꝙ bellū Dacicū ſcriber̃ paras .Nāq; tā recēs tam copioſa:tam lata deniq;:tam poetica:& q̄q̄ uериſſis in rebus tā fabuloſa materia:dices īmiſſa terris noua flumīa nouos fōtes flumībus iniectos īſeſſa caſtriſ:montiū abrupta pulſū regia pulſū etiam uita regē nihil deſperantē. Sup hæc actos bis triūphos:quoꝝ alter ex inuicta gēte primus: alter nouiſſimus fuit:una ſed maxīa difficultas:ꝙ hæc eq̄re dicen do arduū īmēſū etiā tuo īgenio:q̄q̄ altiſſīe aſſurgit & āpliſſis opibus increſcat:nōnullus & in illo labor:ut barbara & fera noīa īprimis regis īpius græcis uerſibus nō reſultēt. Nihil ē ꝙ nō arte:curaq;:ſi nō pōt uinci mitiger̃ :ꝑterea ſi datur ho mero & mollīa uocabula & græca ad bonitatē uerſus cōtra here:extēdere:inflecter̃:cur tibi ſimul ꝓſerti nō delegata ſed neceſſaria nō der̃ :ꝓinde iure uatū īuocatis diis:& inter deoſ īpos cuius res opa cōſilio dicturus es īmitte rudētes: pande uela ac ſi qñ alas toto ingenio uehere:cur.n. nō ego quoq; poeticū poema illud iam paciſcor.Prima q̄q; abſolueris:īmo etiā añq̄ abſoluas:ſicut erūt recētia & rudia:& adhuc ſimilia naſcētibus.Rñdebis nō poſſe ꝑinde carpti ut contexta :ꝑin de īchoata placer̃:ut effecta ſcio.Itaq; a me exiſtimabunr̃ ut cepta:ſpectabunr̃ ut mēbra extremāq; limā tuam opienr̃ in ſcrinio nr̃o:pater̃ hoc me ſup cætera hr̃e amoris tui pignus:

ut ea quoq; norī:q̄ noſſe neminē uelles. In ſūma potero for-
taſſe ſcripta tua magis ꝓbare laudare q̃to tardius cautiuſq;.
Sed ipm̄ te magis amabo: magiſq; laudabo q̃to celerius & ī
cautius miſeris. Vale.

C. Pl. Gemino ſuo. S. .v.

GRaue uulnus macrinus accepit: amiſit uxorē ſingularis
exēpli etiā ſi olī fuiſſet. cū hac. xxxix. annis ſine iurgio
ſine offēſa: quā illa reuerentiā marito ſuo p̄ſtitit cū ipa ſūmā
mereret̄. Quot q̃taſq; uirtutes ex diuerſis ætatibus collegit:
& miſcuit. hēt qdē macrinuſ grande ſolatiū ꝙ tm̄ bonū tam
diu tenuit ſed hic magis orbat̄ ꝙ amiſit: nā fruēdi uolupta
tibus creſcit carēdi dolor: ergo ſuſpēſus ꝓ hoīe amiciſſio dū
admitter̄ aduocamēta & cicatricē pati poſſit: quam nihil eq;
ac neceſſitas ipſa & dies & ſacietas doloris inducit. Vale.

C. Pli. Montano ſuo Salutem. .vi.

COgnouiſſe iam ex epiſtola mea debes adnotaſſe me nu
per monumētū Pallantis ſub hac īſcriptōe: huic ſenatus
ob fidē pietatēq; erga patronos ornamēta p̄toria decrīuit &
HS. cēties qnq̃gies: cuius honore cōtentus fuit. poſtea mihi
uiſū eſt p̄ciū ope ipm̄. S. C. q̄rere. Inueni tam copioſū & effu
ſū: ut ille ſupbiſſimus titulus: modicus atq; dimiſſus uideret̄
Cōferūtq; ſe nō illi ueteres. Aphricani Achaici Numantici
ſed hii ꝓximi Marii: Sille: Pōpeii: nolo ꝓgredi longius infra
pallantis laudeſ iacebāt: urbanos q illa cēſuerant putē an mi
ſeros: ſed nemo tā miſer ē: ut illa cogat̄. Ambicio ergo & ꝓ
cedēdi libido: ſed qs adeo demēs ut per ſuū per publicū de-
decus ꝓcedere uult ī ea ciuitate: in q̄ hic eēt uſus florentiſſiæ
dignitatis: ut primus ī ſenatu laudar̄ pallantē poſſet. Mitto
ꝙ pallanti ſeruo p̄toria ornamēta offerunt̄. Quippe offerū
tur a ſeruis mitto ꝙ cenſent nō exorandū mō: uerꝝ etiam cō
pellendū ad uſum aureorū annulorū. Erat. n. contra maieſta-
tem Senatus ſi ferreis p̄torius uteretur. Leuia hæc & tranſe-

unda.Illa memorãda:ꝙ noĩe Pallantis ſenatus grãs agit cæ
ſari ꝙ & ipſe cũ ſũmo honore mentionẽ eius ꝓſecutus ẽ. Et
ſenatui facultatẽ feciſſet teſtandi erga eũ beniuolentiã.quid
enĩ ſenatui pulchrius q̃ ut erga pallantẽ ſatis gratus uideret᷑
Addit᷑ ut pallas:cui ſe oĩs pro uirili pte obligatus fateretur
ſingularis fidei:ſingularis ĩduſtriæ fructũ meritiſſio ferat:ꝓ
latus ĩperii fines redditos exercitus rei.p. credas·Aſtruit᷑ iis
cũ ſenatui populoq; liberalitatis grẽ repſẽtari nulla materia
poſſit:q̃ ſi abſtinẽtiſſimi fideliſſimiq; cuſtodis principalium
opũ facultates adiuuare cõtigiſſet.Hoc tũc uotũ ſenatus hoc
p̃cipuũ gaudiũ populi: hæc liberalitatis materia gratiſſia ſi
pallantis facultates adiuuare publicaꝝ reꝝ egeſtiõe cõtinge
ret.Iã q̃ ſequunt᷑ uoluiſſe qdẽ ſenatũ cenſorẽ dandũ & æra-
rio .HS.cẽties qnq̃gies:& q̃tũ ab eiuſmõi cupiditatibus r̃mo
tior eius aĩus eẽt tanto ĩpenſius.p̃terea publico parẽte ut eũ
cõpellere ad cedendũ ſenatui.Id uero deerat : ut cũ pallante
publica auctoritate ageret᷑ :pallas rogaretur:ut Senatui cede
ret ut illi ſupbiſſimæ abſtinẽtiæ cæſar ipſe aduocatus eẽt ne
HS.centies quinquagies ſperneret.Spreuit quod ſolum po
tuit tantis opibus publice oblatis arrogãtius faceret q̃ ſi ac
cepiſſet. Senatus tamen id quoq; ſimilis querenti laudibus
tulit his quidem uerbis.Sed cum princeps optimus:parenſ
q; publicus rogatus a Pallante eam partem ſententiæ : quæ
pertinebat ex ærario ad dandum ei.HS :centies quinquagi
es remitti uoluiſſet teſtari Senatum & ſi libenter ac merito
hanc ſententiam inter reliquos honores ob fidem diligenti
amq; Pallanti decernere cœpiſſe. Voluntati tamen pricipis
ſui cui ymaginare pallantem uelut intercedẽtem Senatus re:
obſequio:ymaginare conſulto moderantemq; honores ſu-
os :Et.HS.centies quinquagies :ut nimiũ recuſantem cum
prætoria ornamenta tanquam munus recepiſſet ymaginare

cæſarẽ libertini ꝑcibus uel potius impio corã ſenatu obtẽpe
rantẽ libertus patrono:quẽ in ſenatu rogat:imagĩare ſenatũ
uſq; q̃q; teſtantẽ merito:libenterq; ſe hanc ſũmam inter reli
quos honores pallanti cœpiſſe decernere:& ꝑſeuerat̃ fuiſſe:
niſi obſeq̃ret̃ pricipis uolũtati cui nõ ẽ fas ĩ ulla re repugna
re ita me.HS.cẽties qnq̃gies pallas ex ærario ferret.Verecũ
dia ipſius obſeqo ſenatus opus fuit ĩ hoc ꝑcipue non obſecu
turi ſi nulla re putaſſẽt fas eẽ nõ obſeq finẽ exiſtimans.Ma
nedũ & maiora accipe:utiq; cũ ſit utile pricipi benignitatem
ꝓmptiſſimã ad laudẽ ꝑmia merentiũ illuſtrari:ubi & maxĩe
locis qbus ĩcitari ad imitationẽ ꝓpoſiti reꝝ eius cure poſſẽt
& pallantis ſpectatiſſia fides atq; innocentia exẽplo ꝓuocare
ſtudiũ tam hõeſte emulatiõis poſſit:eaq;.x.Kal. Februarii q̃
ꝓxime fuiſſẽt in ampliſſimo ordine optimus priceps recitaſ
ſet.Senatuſcõſultũ de his rebus facta in ære inciderent̃:idq;
effingeret̃ ad ſtatuam loricatã diui Iulii paꝝ uiſum tantoꝝ
dedecoꝝ eẽ curiam teſtẽ.Delectus eſt celeberrimus locus ut
colẽda ꝑſentibus legẽda futuris ꝓderet̃.Placuit ære ſignari
omnes honores:faſtidioſiſſimi quoq; mancipii repudiaſſet
quoſq; q̃tũ ad decernẽtis ꝑtinet geſſiſſet:icĩſa & ĩſculpta ſũt
publicis eterniſq; monumẽtis ꝑtoria ornamẽta pallantis ſic
q̃ſi fœdera antiq̃ ſi quaſi ſacre leges tanta pricipis tanta pal
lantiſ ipſius q̃d dicam neſcio ſi uellẽt in oculis oĩum figi pal
las inſolẽtiã ſuã pacientiã cæſar humilitatẽ ſenatus nec potu
it rõnẽ ut exẽplo pallantis ꝑmioꝝ ad ſtudiũ emulatõis cæte
ri ꝓuocarẽt̃:Ea honoꝝ utilitas erat illoꝝ etiã quos pallaſ nõ
dedignabat̃.Inueniebant̃ tñ hoẽſto loco nati q peterẽt cu
perẽtq; ꝙ dari liberto ꝓmittis ſeruis uidebãt̃ q̃ iuuat ꝙ ĩ tpa
illa nõ ĩcidi:quoꝝ ſic me tãq̃ illis uixeri pudet:nõ dubito ſi
militer affici te.Scio q̃ ſit tibi uis & ĩgenuus aĩus iõ facilius
ut ẽ me q̃q̃ ĩdignatõe qbuſdã in locis fortaſſe ultra epiſtole

modum extulerim parꝝ doluiſſe ꝙ nimis credatur. Vale:

C.Pli.Tacito ſuo Salutẽ. .vii.

NEqꝫ:ut magr̃o magiſter: neqꝫ ut diſcipulo diſcipulus: (ſic.n.ſcribis)ſed ut diſcipulo magr̃ ego contra atqꝫ adeo tu in ſcholã reuocas.Ego adhuc ſaturnalia extẽdo:libꝝ miſiſti:nõ potui lõgius hyperbaton facer̃:atqꝫ hoc ĩpo ꝓbare eũ eſſe me q̃ non magr̃ tuus : ſed ne diſcipulus qdẽ debeam dici:Sumam tñ perſonam magr̃i: exerãqꝫ in librũ tuum ius quod dediſti:eo liberius ꝙ nihil ex meis interim miſſurus ſum tibi in quo te ulciſcaris. Vale:

C.Pli.Romano ſuo Salutem. .viii.

VIdiſti ne aliqñ Clitũnũ fontẽ ſi nõdũ(& puto nõdũ) alioq̃ narraſſe mihi quẽ ego penitet tarditatis ꝓxime uidi.modicus collis aſſurgit antiq̃ cupſſu nẽoroſus & opacus hic ſubter exit fons & exprimit̃ pluribus uenis ſed ĩparibus eluctatus:quẽ facit gurgitẽ lato gremio patefacto purus & uitreus:ut nũerare iactas ſtipes & r̃lucentes calculos poſſis:Inde nõ loci deuexitate ſed ĩpa ſui copia & q̃ſi põdere ĩpellit̃ fons adhuc etiã ampliſſimũ flumẽ:atqꝫ etiã nauiũ patiẽs eodẽ quo emerat ĩſtruxit pluris & antiq̃ſſimis ſtatuis:tm̃ illi pulcherrimoꝝ opeꝝ in horreis q̃ negligebat inuicẽ:tu ſi qd iſtic epiſtola dignũ ne grauer̃:nã cũ aures hominum nouitate letant̃ tũ ad rõnem uite exemplis erudimur

C.Pli.Maximo ſuo Salutem. .ix.

ET gaudiũ mihi & ſolatiũ in lr̃is nihilqꝫ tam letũ:quod his letius:tã triſte:ꝙ nõ p has ſit minus triſte:itaqꝫ & ĩfirmitate uxoris & meoꝝ periculo:quorũdam uero etiam morte turbatus ad unum doloris leuamẽtũ:ſtudia cõfugi: quæ p̃ſtant ut aduerſa magis intelligam :ſed pacientius feram.Eſt autem mihi moris ꝙ ſum daturus in manus hominum ante amicorum iudicio examinare imprimis tuo:

ꝓinde ſi qñ:núc intende libꝝ meũ quẽ cũ hac epiſtola acci pies.qa uereor ne ipſe ut triſtis paꝝ intenderim:impare.n. dolori ut ſcriberẽ potui:ut uacuo aĩo:letoqꝫ non potui por ro ut ex ſtudiis gaudiũ ſic ſtudia hilaritate ꝓueniunt.Vale

C.Pl.Gallo ſuo.S. .x.

AD q̃ noſcẽda iter ĩgredi tranſmitterẽ mare ſolemus ea ſub oculis poſita negligimus : ſeu qa ita natura cõpa tum ut ꝓximoꝝ ĩcurioſi lõginq̃ ſectemur:ſeu ꝙ oĩum reꝝ cupido cũ facilis occaſio ſeu ꝙ differimus tanq̃ uiſuri quod dat᷑ uideri quotiẽs uelis cernerẽ:q̃cunqꝫ de cã ꝓmulta ĩ nr̃a urbe iuxtaqꝫ urbẽ non oculis mõ ſed ne auribus qdẽ noui mus:q̃ ſi tuliſſet Achaia:ægiptus :Aſia: alia ue q̃libet mira culoꝝ ferax cõmẽdatrixqꝫ terra *audita plecta luſtrata* habe remus:ipe certe nup ꝙ nec audierã añ nec uiderã audiui pa riter & uidi.Exegerat ſocer meus ut amerina p̃dia ſua inſpi cerẽ:hæc perãbulanti mihi oñdit᷑ ſubiacẽs lacus noĩe Vad monis:ſimul q̃dã ĩcredibilia narrant᷑ pueni ad ipm:lacus ẽ in ſimilitudie iacẽtis rotæ:cõſcriptus & undiqꝫ eq̃lis:nullus ſinus:obliqtas nulla:oĩa dimẽſa paria & q̃ſi aurificis manu cauata & exciſa:color cerulo albidior uiridior & p̃cioſior: ſulphuris odor:ſaporqꝫ:medicatus uis q̃ fracta ſolidantur. ſpaciũ modicũ quod tñ ſẽtiat uẽtos & fluctibus intumeſcat nulla ĩ hoc nauis(ſacer.n.)ſed artane ĩſulæ herbidæ mõteſ harũdĩe & iũco:q̃qꝫ alia fecũdior palus.ipaqꝫ illa extremitaſ lacus effert:ſua cuiqꝫ figura uel modis cunctis margo dera ſus qa frequẽter uel litore uel ſibi illeſe terũt:terũt᷑qꝫ:par oĩ bus altitudo:par leuitas qppe in ſpẽm carine humili radice deſcẽdunt.Hæc ab omni laterẽ pſpicit᷑ eadẽqꝫ ſuſpẽſa piter & merſa interdũ iuncte & copulate & incõtinẽti ſũt:ĩterdũ diſcordantibus uentis digeruntur. nonnunq̃ deſtituta:&

tranqllitate ſingule fluctuant ſæpe minores maioribus ue
lut Corbule onerariis adhereſcent: ſæpe īter maiores mīo
reſq; q̃ſi curſum certamēq; deſumūt. Rurſus oēs in loco ap
pulſe q̃ ſtatere ꝓmouēt terrā: & mō hac mō illac lacum red
dūt auferuntq;: ac tū demū cū mediū tenuere nō trahuntur
Cōſtat pecora herbas ſecuta: ſic in īſulas illas ut ī extremā
ꝓcedere ſoleñ prius ī tellure mobile ſolū q̃ litori abrepta q̃-
ſi illata & īpoſita circūfuſum undiq; lacū paueāt: mox quo
tulerit uētus egreſſa non magis ſed deſcēdiſſe idē lacus in
flumē erigit̃: quod ubi ſe pauliſꝑ oculis dedit ſpecu emer-
git̃ alteq; conditū meat ac ſi qd añq̃ ſubduceret̃ accepit ſer
uat & ꝓfert. Hæc tibi ſcripſi nec minus ignota q̃ mihi: nec
minus grata credebam. Nam te quoq; ut me nihil eque: ac
nature opera delectant. Vale.

C. Pli. Arriano ſuo. S. .xi.

VT ī uita ſic in ſtudiis pulcherrimū & hūaniſſimū ex
iſtīo: ſeueritatē comitatemq; miſcere: ne illa in triſti
tiam: hæc in petulantiam excidat: qua rōne ductus grauio
ra opa luſibus iociſq; diſtīguo: ad hos ꝓferēdos & tp̄us &
locū oportuniſſimū elegi: ut q̄ iā nunc aſſueſcerēt & ab ocio
ſis & ī triclinio audiri Iulio mēſe (quo maxīe lites īterquieſ
cunt) poſitis añ lecto cathedris aīcos collocaui forte accidit
ut eodē die mane ī aduocationē ſubitā rogarer: ꝙ mihi cau
ſam ꝓloquēdi dedit. Sū. n. dep̄catus: ne qs ut ī reuerentem
opis argueret quod recitaturus q̃q̃ & amicis & paucis idē
iteꝝ amicis foro & negociis non abſtinuiſſē. Addidi hunc
ordinē me in ſcribendo ſequi ut neceſſitates uoluptatibus:
ſeria iucundis ſimul ferrem ac primum amicis: tum mihi
ſcriberē liber fuit & opuſculis uarius & metris. Ita ſolemus
q ingenio parū fidimus ſacietatis periculū fugere. Recitaui

biduo hoc .Aſſenſus audientium exegit :& tñ ut alii quæ
dam reputant q̃ quod tranſeat ſit nil p̃tereo atq; etiã nõ p̃
terire me dico:lego.n.oĩa ut oĩa emendẽ:quod contingere
nõ poteſt:electa recitantibus ad illud mõ ius & fortaſſe re
uerentius:ſed hoc ſimplicius & amantius. Amat.n.q ſe ſic
amari putat ut tediũ nõ ꝑtimeſcat & alio quicq̃d p̃ſtant ſo
dales ſi cõueniunt uoluptatis ſue cauſa deligatus ac ſimilis
ignoto eſt:q amici libꝝ bonũ mauult audire q̃ facere.Non
dubito cupe te pro cætera mei caritate q̃ maturiſſime legere
hũc adhuc muſteũ libꝝ legis:ſed retractũ:quæ cã retractan
di fuit & tñ nõnulla iã ex eo noſti.Hæc emẽdata poſtea ut
quod interdũ lõgiori mora ſolet deteriora facta q̃ſi noua
rurſus & reſcripta cognoſceres. Nã pleriſq; mutatis ea quo
q; uidentur quæ manent.Vale.

C.Plí.Geminio ſuo Salutem: .xii.

NOſti ne hos q omniũ libidinũ ſerui ſic aliorũ uiciis
iraſcunt̃:quaſi ĩuideant:& grauiſſime puniũt quos
maxĩe imitant̃.Cũ eos etiã q nõ indigẽt clemẽtia ullius ni
hil magis q̃ lenitas deceat.Atq; ego optimũ & emendatiſſi
mũ exiſtimo:q cæteris ita ignoſcit:tanq̃ ip̃e quottidie pec
cet ita peccatis abſtineat tanq̃ nemini ignoſcat.Proĩde hoc
domi:hoc foris:hoc in oĩ uite genere teneamus ut nobis ĩ
placabiles ſimus exorabiles(iſtis etiã)q dare ueniã niſi ſibi
neſciũt.Mandemuſq; memorie ꝙ uir mitiſſimus & ob hoc
quoq; maxius Traſea crebro dicere ſolebat.Qui uicia odit
hoĩes odit.q̃ris fortaſſe ꝙ cõmotus ſcribã. nup q̃dam(ſed
melius corã)q̃q̃ ne tũc q̃dẽ.uereor.n.ne id quod improbo
eos ſectari carpe fere huic quod cum maxĩe p̃cipuus repug
nat.Quiſqs ille q̃liſcũq; ſileat̃ quẽ inſignire exẽpli niſi nõ
inſignire humanitatis plurimum refert.Vale.

C.Pli.Marcellino ſuo.S. .xiii.

OMnia mihi ſtudia.omnes curas:omnia aduocamē
ta exemit:excuſſit:eripuit:dolor quem ex morte Iu
nii Auiti grauiſſimum cœpi. Latum clauū in domum meā
ĩduerat .Suffragio modo adiutus ĩ petendis honoribus fu
erat. Ad hoc ita diligebat ita uerebatur :ut me formatore
morum:me quaſi magiſtro uteretur: Rarum hoc in adoleſ
centibus noſtris.Nam quotus quiſq; uel ætati alterius: uel
autoritati ut minor cedit.Statim ſapiunt:ſtatim ſciunt om
nia.Neminem imitant᷑ atq; ipſi ſibi exempla ſunt.Sed nō
auitus cuius hæc p̃cipua erat prudentia:ꝙ alios prudentio
res arbitrabat᷑ :hæc precipua eruditio ꝙ diſcere uolebat.Sē
per ille aut de ſtudiis aliquid: aut de officiis uitæ conſule-
bat.Semper ita recedebat ut melior factus & erat factus uel
eo quod audierat uel quod omnino queſierat . Quod ille
obſequium Seruiano exactiſſimo uiro præſtitit.Quem le-
gatum *Tribunus ita dilexit & cepit* ut ex Germania ĩ Pan
noniam tranſeuntem:non ut cōmilito :ſed ut comes aſſec-
tatorq; ſequeret᷑ .Qua induſtria:qua modeſtia quæſtor cō
ſulibus ſuis & pluribus habuerit nō minus iucundis & gra
tus q̃ utilis fuit? Quo diſcurſu: qua uigilantia hanc ipſam
ædilitatem cui præceptus eſt petiit:quod uel maxime dolo
rem meum exulcerat obuerſant᷑ oculis Caſſii labores:& in
fructuoſi p̃ces & honor quem meruit. Tantum redit anio
ille latus clauus in penatibus meis ſumptus . Redeunt illa
prima:illa poſtrema ſuffragia mea:illi ſermones:ille conſul
tationes: afficior neceſſitudine caſu . Erat illi grandis natu
parens erat uxor quam ante annum uirginem acceperat:
erat filia quam pauloante ſuſtulerat : tot ſpes : tot gau-
dia dies unus in aduerſa conuertit.M. deſignatus edilis.

Recens maritus :recens pater: intactum honorem :orbam matrem:uiduam uxorem:filiam pupillam ignaram aui pa tris reliquit.Accedit lachrimis meis:ꝙ abſens & pendentis mali neſcius pariter egrum pariter deceſſiſſe cognoui ne gra uiſſimo dolori ipſe conſueſcerem.In tantis tormētis eram cum hæc ſcriberem. Sola neq; enim nunc aliud aut cogita re aut loqui poſſum. Vale.

C.Pli.maximo ſuo Salutem. .xiiii.

AMor in te meus cogit nō ut precipiam: neq; enim preceptore eges.admoneā tñ ut q̄ ſcis teneas :& ob ſerues aut neſcire melius.Cogita te miſſū in ꝓuintiā Acha iam illā uerā & uerā græciam:in qua primū humanitatis lit teræ & fruges inuentæ eſſe creduntur. miſſum ad ordinan dum ſtatum id eſt ad homines maxime liberos: qui ius a natura datum:uirtute meritis:amicitia fœdere deniq; & re ligione tenuerunt .Reuerere gloriā ueterē:& hanc ipam ſe nectutem:quæ in homine uenerabili ſacra eſt . Sit apud te honor antiquitati.Sit in gentibus factis. Sit fabuliſ quoq; Nihil ex cuiuſq̄ dignitate.Nihil ex libertate.Nihil ex cuiuſ q̄ iactatione decerpſeris. Habe ante oculos hanc eſſe terrā: quæ nobis miſerit iura:quæ leges non inuitis :ſed petenti bus dederit.Athenas eſſe quas ad eas Lacedemonem eſſe: quam regas quibus reliquam umbram & reſiduū libertatis nomen eripere durū ferum barbarum eſt.Vides a medicis: quanq̄ in aduerſa ualitudine nihil ſerui ac liberi differant: mollius tamen liberos clementiuſq; tractari.Recordare q̄d quæq; ciuitas fuerat:nō ut deſpicias quod eſſe deſierat.Ab ſit ſupbia aſpitas nec timueris conteptū.an contēnit qui ī periū q faſces habet:niſi mobilis & ſordibus & q ſe primuſ ipe contēnit.male ui ſuā portās alioꝝ cōtumeliis experitur

Male terrore ueneratio acquiritur longeq; ualentior amor
ad optinendũ quod uelis q̃ timor .Nam timor abit ſi rece
das:manet amor.At ſicut ille in odium hic in reuerẽtiam
uertitur.Te uero etiam atq; etiam repetam enim meminiſſe
oportet officii tui titulum ac tibi ipſi interp̃tari quale q̃tũ
cunq; ſit ordinare ſtatum liberarum ciuitatũ. Nam qd or
dinatione ciuilius? quid libertate precioſius? porro q̃ turpe
ſit ordinatio euerſione libertas ſeruitute mutetur? Accepi
quod tibi certamen eſt tecum onerat te : Quæſturæ tuæ fa
ma quam in Bithinnia optima reuixiſti onerat teſtimoniũ
principis:onerat principatus : p̃terea atq; hæc ipſa legatio
quaſi premium data.Quo magis interdũ eſt ne in longi
qua ꝓuintia q̃ in ſuburbana:ne inter ſeruientes q̃ liberos:
ne forte q̃ iudicio miſſus ne rudis & incognitus q̃ explora
tus probatuſq; humanior melior peritior fuiſſe uidearis cũ
ſit alioq ut ſæpe audiſti ſæpe legiſti:multo deformius amit
tere:q̃ nõ aſſequi laudem . Hæc uelim credas :quod initio
dixi ſcripſiſſe admonentẽ non p̃cipientem quanq̃ p̃cipien
tem quoq;.Quippe non uereor in amore ne modum exceſ
ſerim.Neq; enim periculũ eſt.ne ſit nimium quod eẽ maxi
mum debet.Vale

Abſolutum opus epiſtolarum.C.Plinii Iu
nioris Neapoli . Milleſimoquadringenteſi
moſeptuageſimoſexto.menſe Iulii.
Impreſſit Mathias Morauus uir ſingulari ĩ
genio:& arte. Recognouit Iunianus maius
parthenopeus rhetor publicus ſumma cura
ſummaq; diligentia.